

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิทยานิพนธ์
ของ
สร้อยพัชร์ แก้วศรีไตร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน
สิงหาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิทยานิพนธ์

ของ

สรัญญพัชร แก้วศรีไตร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน

สิงหาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

DEVELOPMENT OF A LEARNING ACTIVITY PACKAGE OF THAI LANGUAGE
FOR COMMUNICATION ENTITLED WORDS AND FUNCTIONS BASED ON
ACTIVE LEARNING MANAGEMENT FOR PRATHOMSUKSA 6 STUDENTS

BY

SARUNYAPHUT KAEWSRITRAI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
The Master of Education Degree in Research of Curriculum and Instruction
at Sakon Nakhon Rajabhat University

August 2020

All Rights Reserved by Sakon Nakhon Rajabhat University

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ สรัญญพัชร แก้วศรีไตร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบ กรรมการสอบและ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนาวัฒน์ กุลไพบุตร) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ) ประธานที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

..... กรรมการสอบ กรรมการสอบและ
(ดร.พจมาน ชำนาญกิจ) แต่งตั้งเพิ่มเติม (รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย) กรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

..... กรรมการสอบ
(ดร.นันทนา สีลาชัย) ผู้ทรงคุณวุฒิ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรับรองแล้ว

.....
(ดร.อุษา ปราบหงษ์)
ประธานหลักสูตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรรัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เมื่อวันที่ 28 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2563
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดี จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำเสนอแนะและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอนทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาในการศึกษาแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.อุษา ปราบหงษ์ ประธานหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จักรพิมพ์ อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร ดร.นันทนา สีลาชัย ครูวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนมัธยมเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” จังหวัดสกลนคร ดร.จิระพร ราชสิงโห ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลสกลนคร จังหวัดสกลนคร และนางรุ่งนภา แก้วปัญญา ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านโนนกง จังหวัดสกลนคร ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณนางวราดิน ดาศรี ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะผู้บริหารทุกท่าน ที่อนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัยเป็นอย่างดีตลอดจนคณะครูและนักเรียนโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) ทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรม และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน รุ่น 13 ที่เป็นกำลังใจตลอดการศึกษาและขอขอบคุณคุณศิวาภรณ์ เก่งสุวรรณ ที่อำนวยความสะดวกในการศึกษาตลอดหลักสูตร

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้วิจัยขอมอบอุทิศคุณความดีนี้เพื่อบูชาแด่ บวรพจารย์ และคุณบิดา มารดา ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาอบรมสั่งสอนให้ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ตลอดจนให้การสนับสนุน ให้กำลังใจ จนประสบความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

สร้อยพัชร์ แก้วศรีไตร

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ผู้วิจัย	สร้อยัญพัชร์ แก้วศรีไตร
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย
ปริญญา	ค.ม. (วิจัยหลักสูตรและการสอน)
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปีที่พิมพ์	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาและตรวจสอบประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น 3) ศึกษาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองท่าบ่อ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 31 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ชนิดกลุ่มไม่อิสระกัน (Dependent samples t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.56/80.65 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80

2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนมีทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น คิดเป็นร้อยละ 90.16 อยู่ในระดับมากที่สุด

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.56)

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

TITLE	Development of a Learning Activity Package of Thai Language for Communication Entitled Words and Functions Based on Active Learning Management for Prathomsuksa 6 Students
AUTHOR	Sarunyaphat Kaewsritrai
ADVISORS	Asst. Prof. Dr. Vijitra Vonganusith Assoc. Prof. Dr. Samran Gumjudpai
DEGREE	M.Ed. (Research of Curriculum and Instruction)
INSTITUTION	Sakon Nakhon Rajabhat University
YEAR	2020

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) develop and validate the efficiency of a learning activity package of Thai language for communication entitled words and functions based on active learning management for Prathomsuksa 6 students to meet the set criteria of 80/80, 2) compare students' learning achievement before and after learning through the developed learning activity package, 3) examine the students' inquiry skills after the intervention, and 4) explore the students' satisfaction toward learning through the developed learning activity package. The samples, obtained through cluster random sampling, were 31 students from Prathomsuksa 6/1 at Muang Thabo Municipal School under the Department of Education of Thabo Municipality, Thabo District, Nong Khai Province, in the second semester of the academic year 2019. The research instruments consisted of a learning activity package, a learning achievement test, an assessment form of students' inquiry skills, and a satisfaction assessment form. Statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Dependent Samples t-test.

The findings were as follows:

1. The learning activity package of Thai language for communication entitled words and functions based on active learning management for Prathomsuksa 6 students had the efficiency of 80.56/80.65, which met the defined criteria of 80/80.

2. The students' learning achievement scores were higher than those of before the intervention at a statistical significance of .05 level.

3. The students' inquiry skills after the intervention reached the highest level of 90.16 percent point.

4. The students' satisfaction toward learning through the developed learning activity package was at a high level ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.56).

Keywords: Learning Activity Package, Thai Language for Communication, Active Learning Management

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามของการวิจัย	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
กรอบแนวคิดของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1)	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา	
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้	
ภาษาไทย	15
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย	15
คุณภาพของผู้เรียน	16
โครงสร้างหลักสูตรตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	
ปีการศึกษา 2562	17
โครงสร้างเวลาเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนเทศบาล	
เมืองท่าบ่อ (ท.1)	25
คำอธิบายรายวิชา	25
หน่วยการเรียนรู้ คำและหน้าที่ของคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
แนวทางการจัดการเรียนรู้	28
การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้	29
แนวคิดการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย	31
หลักการ แนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับหลักการใช้ภาษา	31
คำ ชนิดของคำและหน้าที่ของคำ	34
หลักการสอนหรือวิธีการสอนภาษาไทย	41
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	54
ความหมายการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	54
รูปแบบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	57
การจัดกิจกรรมและเทคนิคการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก	62
ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วม ของผู้เรียน	67
บทบาทของครูกับการเรียนรู้เชิงรุก	68
บทบาทของนักเรียนกับการเรียนรู้เชิงรุก	69
ชุดกิจกรรมการเรียนรู้	71
ความหมายของชุดกิจกรรม	71
ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้	73
ประเภทของชุดกิจกรรมการเรียนรู้	74
องค์ประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้	76
ลักษณะชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ดี	77
การสร้างชุดกิจกรรม	79
การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้	86
แผนการจัดการเรียนรู้	88
ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้	88
องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้	89

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้	92
แผนการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	94
ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	98
ความหมายของทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	98
ลักษณะของทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	99
แนวทางการส่งเสริมทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	101
ความพึงพอใจ	103
ความหมายของความพึงพอใจ	103
องค์ประกอบที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานหรือปฏิบัติ กิจกรรม	104
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ	105
หลักการสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ	106
การสร้างความพึงพอใจในการเรียน	108
คุณลักษณะของเครื่องมือวัดความพึงพอใจ	115
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	115
งานวิจัยในประเทศ	115
งานวิจัยต่างประเทศ	119
3 วิธีดำเนินการวิจัย	123
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	123
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	124
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	125
วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล	134
การวิเคราะห์ข้อมูล	136
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	137

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	141
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	141
ลำดับชั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	142
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	142
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	149
ความมุ่งหมายของการวิจัย	149
สมมติฐานของการวิจัย	150
วิธีดำเนินการวิจัย	150
สรุปผล	153
อภิปรายผล	154
ข้อเสนอแนะ	159
บรรณานุกรม	161
ภาคผนวก	173
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและหนังสือขอความอนุเคราะห์	175
ภาคผนวก ข เครื่องมือวิจัยและคุณภาพเครื่องมือ	183
ภาคผนวก ค ผลการประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	207
ภาคผนวก ง ตัวอย่างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	227
ประวัติย่อของผู้วิจัย	279

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน	18
2 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การเขียน	21
3 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด	22
4 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย	23
5 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม	24
6 โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนเทศบาล เมืองท่าบ่อ (ท.1)	24
7 หน่วยการเรียนรู้ คำและหน้าที่ของคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	28
8 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นในเวลา 50 นาที	58
9 สรุปรูปแบบหรือขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	61
10 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	143
11 ผลวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนระหว่างเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการ เรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	144
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและ หน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับรายด้านโดยรวม	145
13 ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการ เรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	146

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า	
14	<p>เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 191</p>	191
15	<p>ค่าประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่องคำนาม 192</p>	192
16	<p>ค่าประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดกิจกรรมที่ 2 เรื่องคำสรรพนาม 193</p>	193
17	<p>ค่าประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่องคำกริยา 194</p>	194
18	<p>ค่าประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดกิจกรรมที่ 4 เรื่องคำวิเศษณ์ 195</p>	195
19	<p>ค่าประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดกิจกรรมที่ 5 เรื่องคำบุพบท 196</p>	196

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
20	ค่าประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดกิจกรรมที่ 6 เรื่องคำสันธาน	197
21	ค่าประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดกิจกรรมที่ 7 เรื่องคำอุทาน	198
22	แบบประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ..	199
23	ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการใช้ชุดกิจกรรม การเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ..	201
24	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการรู้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	203
25	แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองด้านการกำหนดปัญหา ในการสืบค้นความรู้	209
26	แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองด้านการวางแผน ในการสืบค้นความรู้	211
27	แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองด้านการดำเนินการ สืบค้นความรู้ตามแผนที่กำหนดไว้	213
28	แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองด้านการวิเคราะห์ข้อมูล จากการสืบค้นความรู้	215

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
29	แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองด้านการสรุปผล การสืบค้นความรู้และการบันทึกจัดเก็บ	217
30	แบบสรุปผลการประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง.....	219
31	เกณฑ์การประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ ด้านการกำหนดปัญหา ในการสืบค้นความรู้	221
32	เกณฑ์การประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการวางแผน ในการสืบค้นความรู้	222
33	เกณฑ์การประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการดำเนินการสืบค้น ความรู้ตามแผนที่กำหนดไว้	223
34	เกณฑ์การประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล จากการสืบค้นความรู้	224
35	เกณฑ์การประเมินทักษะการแสวงหาความรู้การสรุปผลการสืบค้นความรู้ และการจัดเก็บข้อมูล	225

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	8
2 พีระมิดการเรียนรู้	55

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั้น มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรมมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ รวมทั้งมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การเรียนรู้การพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและ 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 3-4)

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกของคนในชาติให้มีความเป็นไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิจัยและสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีตลอดจนการนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพโดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์สืบสานให้คงอยู่คู่ชาติตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 3)

สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบัน ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เน้นให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร ให้มีประสิทธิภาพและนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้อง ตามหลักภาษาไทย เหมาะสมกับโอกาสและบุคคล จนถึงการพัฒนาทักษะให้ผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2549, หน้า 59) นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยยังเน้นการฝึกฝนผู้เรียนให้มีความชำนาญ ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถ เลือกใช้คำ เรียบเรียงความคิดความรู้ และใช้ภาษาได้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ ได้ตรงตาม ความหมาย และถูกต้องตามกาลเทศะ บุคคล อย่างมีประสิทธิภาพ (สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์, 2550, หน้า 19) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อใช้ในการ การเรียนการสอน เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาทักษะของนักเรียนด้านการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนภาษาไทยโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การ จัดการเรียนรู้เชิงรุก สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะด้านหลักภาษาให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีความเหมาะสม กับการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจ และการนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวต่อการเรียนรู้และสร้างความกระตือรือร้น ด้านการรู้คิดมากกว่าวิธีการสอนโดยการท่องจำเพียงอย่างเดียว การเรียนการสอนเชิงรุก จึงมีบทบาทช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น ผู้เรียนจะเกิดความพึงพอใจ ในรูปแบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกิจกรรมการเรียน การสอนได้ลงมือกระทำ (Active learning) มากกว่าการที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้ เพียงอย่างเดียว (Passive learning) (วัชรวิภา เสาเรียนดี และคณะ, 2560, หน้า 65) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกสามารถสรุปขั้นตอนการสอน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นเริ่มบทเรียนใหม่ 3) ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) ขั้นอภิปรายผล และ 5) ขั้นสรุป ดังนั้นจึงจัดได้ว่าการเรียนการสอนเชิงรุกเป็นการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง (Sweeller, 2006, p. 125) โดยที่การเรียนการสอนเชิงรุก ประกอบด้วย ลักษณะสำคัญ ๆ คือ ผู้เรียนมีส่วนร่วม

ในกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงคือวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินผลรวม ทั้งผู้เรียนมีทัศนคติที่อยากเรียนรู้ผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยการควบคุมในการจัดการเรียนรู้ซึ่งการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษา จัดเป็นรูปแบบการเรียนการสอนเชิงรุกรูปแบบหนึ่งเป็นการเรียนรู้โดยการนำกรณีศึกษามาอภิปรายเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เกิดการวิเคราะห์สังเคราะห์และประยุกต์ใช้หลักการแนวคิดทฤษฎีประกอบการคิด (Ward, 1998, p. 103-110) โดยผู้เรียนมีการค้นคว้าหาข้อมูลจากสถานการณ์ที่ได้รับนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์สังเคราะห์ ประกอบการตัดสินใจหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาให้กับกรณีศึกษา อย่างมีเหตุมีผลการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาเป็นเทคนิคการสอนที่ต้องการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะต้องจัดเตรียมข้อมูล แนวทางการแก้ปัญหาและโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นปัญหาร่วมกัน เพื่อเปิดมุมมองที่หลากหลายของปัญหาและแนวทางในการตัดสินใจที่หลากหลายด้วย (เนาวนิตย์ สงคราม, 2555, หน้า 97)

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองท่าบ่อ พบว่าปีการศึกษา 2560 นักเรียนมีคะแนนระดับโรงเรียนเฉลี่ยร้อยละ 48.19 และในปีการศึกษา 2561 มีคะแนนระดับโรงเรียนเฉลี่ยร้อยละ 55.90 ซึ่งถือว่ายังไม่ถึงเป้าหมายที่โรงเรียนได้ตั้งไว้ และจากการสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประจำปีการศึกษา 2560 พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 69.00 ซึ่งยังไม่เป็นที่น่าพอใจ และในการประเมินผลการเรียนยังพบว่าความรู้ด้านหลักภาษาผู้เรียนมีคะแนนต่ำมากที่สุด (โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ, 2560, หน้า 25) จากสภาพปัญหาดังกล่าว นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาภาษาไทยต่ำ ผลคะแนนทดสอบระดับชาติยังไม่เป็นที่น่าพอใจ และยังขาดทักษะเกี่ยวกับวิชาภาษาไทยในเรื่องหลักภาษา ด้านคำและหน้าที่ของคำ ซึ่งเห็นได้จากระดับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดและหลักการในการค้นหาวิธีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่เหมาะสมให้กับนักเรียน โดยสนใจที่จะพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้จากชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวต่อการเรียนรู้และสร้างความกระตือรือร้นด้านความรู้คิด

การสื่อสาร การพัฒนาคุณภาพของนักเรียน และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้สูงขึ้น ตลอดจนได้นำหลักเกณฑ์ทางภาษาไทยไปใช้ในการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองท่าบ่อต่อไป

คำถามของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดหรือไม่ อย่างไร
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ อย่างไร
3. นักเรียนมีทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับใด
4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. เพื่อศึกษาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ความสำคัญของการวิจัย

ความสำคัญของการวิจัย มีดังนี้

1. ได้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถนำไปใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยให้สูงขึ้น

2. เป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนด้านการเรียนรู้ เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างมีความหมายและครูได้แนวทางในการแก้ปัญหานักเรียนเพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ต่อไป

3. เป็นสารสนเทศสำหรับครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป และนำไปปรับใช้กับวิชาอื่น ๆ ได้

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. นักเรียนมีทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมากขึ้นไป

4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในระดับมากขึ้นไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 5 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 143 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองท่าบ่อ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียนรวมทั้งสิ้น 33 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เนื่องจากการจัดห้องเรียนเป็นแบบคละชั้นเรียน ซึ่งนักเรียนแต่ละห้องมีผลการเรียนไม่ต่างกัน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้

2.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.3 ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

2.2.4 ความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างและพัฒนาการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีขอบข่ายเนื้อหาสาระชุดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 7 ชุด ดังนี้

- 3.1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำนาม
- 3.2 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำสรรพนาม
- 3.3 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำกริยา
- 3.4 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำวิเศษณ์
- 3.5 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำบุพบท
- 3.6 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำสันธาน
- 3.7 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำอุทาน

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

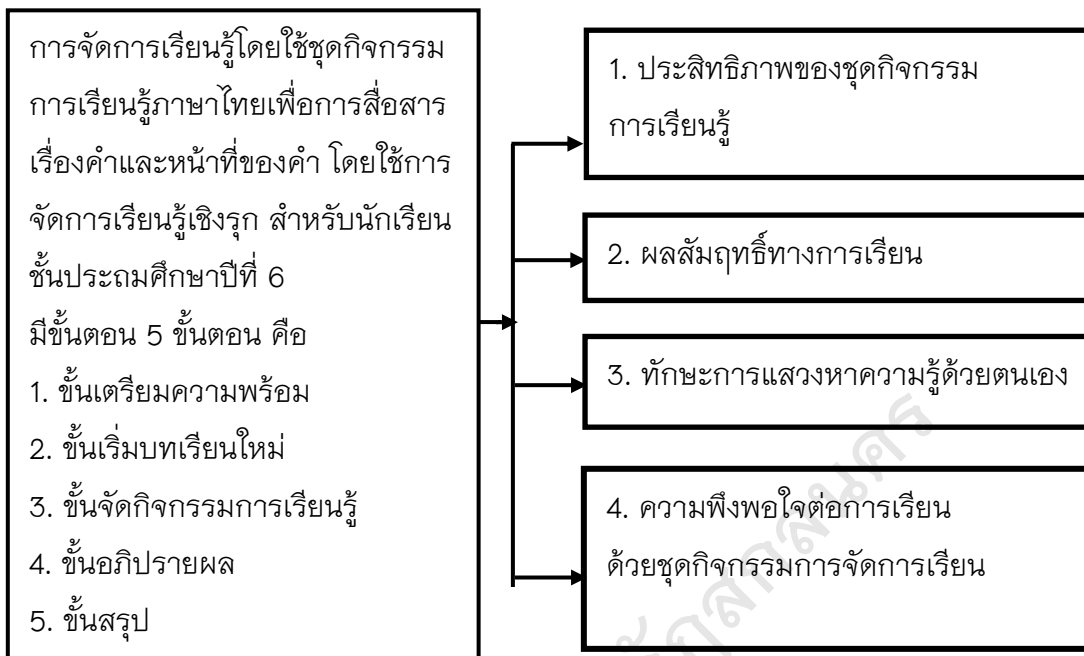
ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวนเวลาทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง โดยไม่รวมชั่วโมงการทำแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยสามารถแสดงกรอบแนวคิดของการวิจัยเป็นโครงสร้าง ดังแสดงในภาพประกอบ 1 ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ชุดการสอนหรือการสอนที่นำเอาสื่อประสมที่มีการวางแผนการผลิตอย่างเป็นระบบ และมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับเนื้อหาวิชามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยเพื่อถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียน ช่วยให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแต่ละชุดจะมีองค์ประกอบของชุดกิจกรรม คือ 1) คู่มือครู ประกอบด้วย 1.1) คำชี้แจงครู และนักเรียน 1.2) คำแนะนำของผู้ใช้ 1.3) วัตถุประสงค์ 1.4) คำชี้แจงเนื้อหา กิจกรรมการสอน 1.5) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 1.6) เนื้อหาสาระและสื่อ 1.7) การประเมินที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 1.8) ใบความรู้/ใบกิจกรรม และ 2) แผนการจัดการเรียนรู้โดยนำแนวคิดจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาใช้เป็นขั้นตอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งหมด 7 ชุด ได้แก่

- 1.1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำนาม
- 1.2 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำสรรพนาม
- 1.3 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำกริยา
- 1.4 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำวิเศษณ์
- 1.5 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำบุพบท
- 1.6 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำสันธาน
- 1.7 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำอุทาน

2. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง วิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา โดยมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งครูเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียน มีพัฒนาการไปพร้อมกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีความสุข โดยเน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน มีขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นเตรียมความพร้อม คือ การเตรียมความพร้อมของครูและนักเรียน ก่อนจะมีกิจกรรมการเรียนการสอน โดยครูชี้แจงข้อตกลง และขั้นตอนการเรียนรู้เชิงรุก แล้วเปิดวิทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา และภาพ จากนั้นนักเรียนปฏิบัติกิจกรรม โดยครูถามคำถามพร้อมยกตัวอย่างของคำและชนิดของคำที่ปรากฏในภาพหรือวิทัศน์

2.2 ขั้นเริ่มบทเรียนใหม่ คือ การทบทวนความรู้เดิม และเสริมความรู้ใหม่ ให้แก่นักเรียน ก่อนที่จะเข้าสู่กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งบทบาทของครูจะมากกว่า บทบาทของนักเรียน ในขั้นตอนนี้ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ครูให้นักเรียนเลือกภาพ และนำเสนอหน้าชั้นเรียนพร้อมบอกชนิดของคำและหน้าที่ของคำ พร้อมยกตัวอย่างของคำ ที่ปรากฏในภาพที่นักเรียนนำมาเสนอหน้าชั้นเรียน

2.3 ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ วิธีการและกิจกรรมที่ครูนำมาใช้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะ เน้นผู้เรียนมีบทบาทมากที่สุด โดยนักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3-4 คน เพื่อให้ได้เรียนรู้ร่วมกันซึ่งแต่ละคนแบ่งหน้าที่ ดังนี้

- คนที่ 1 คุณอำนวย มีหน้าที่อำนวยความสะดวกในกลุ่ม
- คนที่ 2 คุณวางแผน มีหน้าที่วางแผนการทำงานร่วมกัน
- คนที่ 3 คุณรวบรวม มีหน้าที่รวบรวมองค์ความรู้
- คนที่ 4 คุณเสนอ มีหน้าที่จับบันทึก และนำเสนอผลงาน

นักเรียนแต่ละกลุ่ม ยกมือตามหน้าที่ที่ครูถามว่าแต่ละคนในกลุ่มของตัวเองมีหน้าที่ใดบ้าง แล้วนักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ 1-2 โดยใช้วิธีการระดมสมอง (Brainstorming) ร่วมกัน พร้อมจดบันทึกหรือเขียนแผนภาพความคิด จากนั้นผู้เรียนทำใบงาน

2.4 ขั้นอภิปรายผล คือ หลังจากที่นักเรียนทำกิจกรรมตามเนื้อหาที่เรียนแล้ว นักเรียนและครูร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกันอภิปราย ชั้นนี้บทบาทของครูและนักเรียนมีบทบาทเท่ากัน โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลงานไปติดและให้เพื่อนแต่ละกลุ่มเยี่ยมชมและตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหานั้น

2.5 ขั้นสรุป คือ ให้ผู้เรียน ร่วมกันสรุปผลจากกิจกรรมที่นักเรียนได้ทำหรือได้เรียนมาทั้งชั่วโมง ครูคอยเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดหรือยังบกพร่อง ในขั้นนี้ครูมีบทบาทน้อยที่สุด โดยการให้นักเรียนยกตัวอย่างคำแล้วนำมาเขียนเรื่องตามจินตนาการ

3. คำและหน้าที่ของคำ หมายถึง การแบ่งคำชนิดต่าง ๆ ออกตามโครงสร้างหลักสูตรตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย ตัวชี้วัด ท. 4.1 ป. 6/1 วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค สาระการเรียนรู้แกนกลาง คำในภาษาไทย มี 7 ชนิด ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทาน

4. การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดข่าวสารความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึก และความคิดเห็น ที่ได้จากการฟังและอ่านผสมผสานกับประสบการณ์เดิม นำความคิดที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้หลักเกณฑ์ทางภาษา การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร สัญลักษณ์ หรือสาร จากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่ง โดยใช้การแสดงท่าทาง การใช้สัญลักษณ์ การพูด การอ่านและการเขียน เพื่อถ่ายทอดข่าวสารให้อีกฝ่ายหนึ่งได้เข้าใจซึ่งกันละกัน

5. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง คุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดไว้ 80/80 มีความหมายดังนี้

80 ตัวแรก (E₁) หมายถึง ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมซึ่งหาได้จาก ค่าร้อยละของคะแนนรวมเฉลี่ยของนักเรียนทุกคน ที่ได้จากการทำใบกิจกรรมและแบบทดสอบย่อยหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80

80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง ประสิทธิภาพผลลัพธ์ที่หาได้จากค่าร้อยละของคะแนนรวมเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หลังการเรียนเสร็จสิ้น ได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนที่ได้รับจากการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การทำงานให้สำเร็จและมีประสิทธิภาพโดยผู้เรียนต้องพัฒนาตนเองและต้องมีการแสวงหาความรู้ตลอดเวลา เพื่อนำความรู้มาใช้ในการเรียนและสามารถนำความรู้ เรื่องคำและหน้าที่ของคำ มาประยุกต์ใช้ได้โดยประเมินจากพฤติกรรมการปฏิบัติและจากการตรวจผลงานของนักเรียน โดยใช้ในการประเมินแบบรูบิค (Rubric Assessment) พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงถึงทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดปัญหาในการสืบค้นความรู้ 2) การวางแผนในการสืบค้นความรู้ 3) การดำเนินการสืบค้นความรู้ตามแผนที่กำหนดไว้ 4) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสืบค้นความรู้ และ 5) การสรุปผลการสืบค้นความรู้และการบันทึกจัดเก็บ

8. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกชอบ พอใจ สนใจ หรือมองเห็นคุณค่า ความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งประเมินได้จากแบบประเมินความพึงพอใจ โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด โดยมีประเด็นที่ประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน 2) ด้านกิจกรรมการเรียน 3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.1 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.2 คุณภาพของผู้เรียน
 - 1.3 โครงสร้างหลักสูตรตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562
 - 1.4 โครงสร้างเวลาเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1)
 - 1.5 คำอธิบายรายวิชา
 - 1.6 หน่วยการเรียนรู้ คำและหน้าที่ของคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 - 1.7 แนวทางการจัดการเรียนรู้
 - 1.8 การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้
2. แนวคิดการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย
 - 2.1 หลักการ แนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับหลักการใช้ภาษา
 - 2.2 คำ ชนิดของคำและหน้าที่ของคำ
 - 2.3 หลักการสอนหรือวิธีการสอนภาษาไทย
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
 - 3.1 ความหมายการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
 - 3.2 รูปแบบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
 - 3.3 การจัดกิจกรรมและเทคนิคการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก

3.4 ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วม
ของผู้เรียน

3.5 บทบาทของครูกับการเรียนรู้เชิงรุก

3.6 บทบาทของนักเรียนกับการเรียนรู้เชิงรุก

4. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

4.1 ความหมายของชุดกิจกรรม

4.2 ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้

4.3 ประเภทของชุดกิจกรรมการเรียนรู้

4.4 องค์ประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้

4.5 ลักษณะชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ดี

4.6 การสร้างชุดกิจกรรม

4.7 การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้

5. แผนการจัดการเรียนรู้

5.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

5.2 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

5.3 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

5.4 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

6. ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

6.1 ความหมายของทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

6.2 ลักษณะของทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

6.3 แนวทางการส่งเสริมทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

7. ความพึงพอใจ

7.1 ความหมายของความพึงพอใจ

7.2 องค์ประกอบที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานหรือปฏิบัติ

กิจกรรม

7.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

7.4 หลักการสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ

7.5 การสร้างความพึงพอใจในการเรียน

7.6 คุณลักษณะของเครื่องมือวัดความพึงพอใจ

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ, 2553, หน้า 10-28) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น ตลอดจนจรรยาบรรณ คุณภาพชีวิตและความสามารถของผู้เรียน ให้เกิดการพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพเกิดประสิทธิภาพต่อการเรียนสูงสุดต่อไป ดังนี้

1. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย

โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) ได้จัดหลักสูตรการเรียนรู้ กลุ่มสาระภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงาน การศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. คุณภาพของผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่าง ๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้มีมารยาทมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำแต่งประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจน เหมาะสม ใช้แผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่าง ๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

พูดแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูโฆษณาอย่างมีเหตุผล พูดตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่าง ๆ อย่างชัดเจน พุดรายงานหรือประเด็นค้นคว้าจากการฟัง การดู การสนทนา และพูดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการดูและพูด

สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ สำนวน คำพังเพยและสุภาษิต รู้และเข้าใจชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค และคำภาษาต่างประเทศ ในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11

เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน
ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องทีอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และ
ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนด

**3. โครงสร้างหลักสูตรตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562**

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด
เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตาราง 1 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน

รหัสตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	ต้องรู้	ควรรู้	ภาคเรียน ที่ 1/ชม.	ภาคเรียน ที่ 2/ชม.
ท 1.1 ป. 6/1	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้อง	<ul style="list-style-type: none"> • การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองประกอบด้วย 	√		10	
ท 1.1 ป. 6/2	2. อธิบายความหมายของคำ ประโยคและข้อความที่เป็นโวหาร	<ul style="list-style-type: none"> - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ - คำที่มีตัวการันต์ - คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ - อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน - วัน เดือน ปีแบบไทย - ข้อความที่เป็นโวหารต่าง ๆ - จำนวนเปรียบเทียบ <ul style="list-style-type: none"> • การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ 				
ท 1.1 ป. 6/3	3. อ่านเรื่องสั้น ๆ อย่าง หลากหลาย โดยจับเวลาแล้ว ถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> • การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - เรื่องสั้น ๆ - นิทานและเพลงพื้นบ้าน 	√		3	
ท 1.1 ป. 6/4	4. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น จากเรื่องที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> - บทความ 			5	

ตาราง 1 (ต่อ)

รหัสตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	ต้องรู้	ควรรู้	ภาคเรียน ที่ 1/ชม.	ภาคเรียน ที่ 2/ชม.
ท 1.1 ป. 5/5	5. อธิบายการนำความรู้และความคิด จากเรื่องทีอ่านไป ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> - พระบรมราชาบาท - สารคดี - เรื่องสั้น - งานเขียนประเภทโน้มน้าว - บทโฆษณา - ข่าว และเหตุการณ์สำคัญ • การอ่านเร็ว 			6	
ท 1.1 ป. 6/6	6. อ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม	<ul style="list-style-type: none"> • การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม - การใช้พจนานุกรม - การปฏิบัติตามในการอยู่ร่วมกันในสังคม - ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน และการใช้สถานที่สาธารณะในชุมชนและท้องถิ่น 		√	3	
ท 1.1 ป. 6/7	7. อธิบายความหมายของข้อมูลจากการอ่านแผนผัง แผนที่ แผนภูมิ และกราฟ	<ul style="list-style-type: none"> • การอ่านข้อมูลจากแผนผัง แผนที่ แผนภูมิ และกราฟ 	√			8

ตาราง 1 (ต่อ)

รหัสตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	ต้องรู้	ควรรู้	ภาคเรียน ที่ 1/ชม.	ภาคเรียน ที่ 2/ชม.
ท 1.1 ป. 6/8	8. อ่านหนังสือตามความสนใจ และอธิบายคุณค่าที่ได้รับ	<ul style="list-style-type: none"> • การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน 		√	3	
	9. มีมารยาทในการอ่าน	<ul style="list-style-type: none"> • มารยาทในการอ่าน 		√	1	

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงาน การศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตาราง 2 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การเขียน

รหัส ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	ต้องรู้	ควรรู้	ภาค เรียน ที่ 1/ชม.	ภาค เรียนที่ 2/ชม.
ท 2.1 ป. 6/1	1. คัดลายมือตัว บรรจงเต็มบรรทัด และครึ่งบรรทัด	• การคัดลายมือตัวบรรจง เต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด ตามรูปแบบการเขียน ตัวอักษรไทย	√		5	
ท 2.1 ป. 6/2	2. เขียนสื่อสารโดย ใช้คำได้ถูกต้อง ชัดเจน และ เหมาะสม	• การเขียนสื่อสารเช่น - เขียนจดหมายกิจวัตร ในชีวิตประจำวัน - รายงานการศึกษาค้นคว้า	√			
ท 2.1 ป. 6/3	3. เขียนแผนภาพ โครงเรื่องและ แผนภาพความคิด เพื่อใช้พัฒนา งานเขียน	• การเขียนแผนภาพโครง เรื่องและแผนภาพความคิด		√	3	

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตาราง 3 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

รหัส ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	ต้องรู้	ควรรู้	ภาค เรียน ที่ 1/ชม.	ภาค เรียนที่ 2/ชม.
ท 3.1 ป. 6/1	1. พูดแสดงความรู้ ความเข้าใจ จุดประสงค์ของเรื่อง ที่ฟังและดู	<ul style="list-style-type: none"> การพูดแสดงความรู้ ความเข้าใจในจุดประสงค์ ของเรื่องที่ฟังและดูจากสื่อ ต่าง ๆ ได้แก่ 	√			6 6
ท 3.1 ป. 6/2	2. ตั้งคำถามและ ตอบคำถามเชิง เหตุผลจากเรื่องที่ฟัง	<ul style="list-style-type: none"> สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 				
ท 3.1 ป. 6/3	3. วิเคราะห์ความ น่าเชื่อถือจากการฟัง และดูสื่อโฆษณา อย่างมีเหตุผล	<ul style="list-style-type: none"> การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ จากการฟังและดูสื่อโฆษณา 				3
ท 3.1 ป. 6/4	4. พุดรายงานเรื่อง หรือประเด็นที่ศึกษา ค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา	<ul style="list-style-type: none"> การรายงาน เช่น - การพูดลำดับขั้นตอน การปฏิบัติงาน - การพูดลำดับเหตุการณ์ การพูดโน้มน้าวใน สถานการณ์ต่าง ๆ เช่น - การเลือกตั้งกรรมการ นักเรียน 	√			
ท 3.1 ป. 6/6	6. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	<ul style="list-style-type: none"> มารยาทในการฟัง การดู และการพูด 		√		2

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตาราง 4 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

รหัส ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	ต้องรู้	ควรรู้	ภาค เรียน ที่ 1/ชม.	ภาค เรียนที่ 2/ชม.
ท 4.1 ป. 6/1	1. วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค	<ul style="list-style-type: none"> • ชนิดของคำ - คำนาม - คำสรรพนาม - คำกริยา - คำวิเศษณ์ - คำบุพบท - คำเชื่อมและคำอุทาน 	√			14
ท 4.1 ป. 6/2	2. ใช้คำได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล	<ul style="list-style-type: none"> • คำราชาศัพท์ • ระดับภาษา 	√		3	
ท 4.1 ป. 6/3	3. รวบรวมและบอกความหมายของคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย	<ul style="list-style-type: none"> • คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ 	√			5
ท 4.1 ป. 6/4	4. ระบุลักษณะของประโยค	<ul style="list-style-type: none"> • กลุ่มคำหรือวลี • ประโยคสามัญ • ประโยคกรรม • ประโยคซ้อน 	√		8	
ท 4.1 ป. 6/5	5. แต่งบทร้อยกรอง	<ul style="list-style-type: none"> • กลอนสุภาพ 	√		8	
ท 4.1 ป. 6/6	6. วิเคราะห์และเปรียบเทียบสำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต	<ul style="list-style-type: none"> • สำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต 	√		2	

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตาราง 5 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

รหัส ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	ต้องรู้	ควรรู้	ภาค เรียนที่ 1/ชม.	ภาค เรียนที่ 2/ชม.
ท 5.1 ป. 6/1	1. แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดี หรือวรรณกรรมที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> • วรรณคดีและวรรณกรรม เช่น <ul style="list-style-type: none"> - นิทานพื้นบ้านท้องถิ่นตนเองและท้องถิ่นอื่น 	√			4
ท 5.1 ป. 6/2	2. เล่านิทานพื้นบ้านท้องถิ่นตนเอง และนิทานพื้นบ้านของท้องถิ่นอื่น	<ul style="list-style-type: none"> - นิทานคติธรรม - เพลงพื้นบ้าน - วรรณคดีและวรรณกรรมในบทเรียนและตามความสนใจ 				3
ท 5.1 ป. 6/3	3. อธิบายคุณค่าของวรรณกรรมและวรรณคดี					3
ท 5.1 ป. 6/4	4. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ	<ul style="list-style-type: none"> • บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า <ul style="list-style-type: none"> - บทอาขยานตามที่กำหนด - บทร้อยกรองตามความสนใจ 				

4. โครงสร้างเวลาเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1)

หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเรียนที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ในแต่ละชั้น ดังตาราง 6 ดังนี้

ตาราง 6 โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1)

ที่	รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	ระดับชั้น	ชั่วโมง/สัปดาห์	รายปี (ชม./ปี)
1	ท 11101	ภาษาไทย 1	ป. 1	5	200
2	ท 12101	ภาษาไทย 2	ป. 2	5	200
3	ท 13101	ภาษาไทย 3	ป. 3	5	200
4	ท 14101	ภาษาไทย 4	ป. 4	4	160
5	ท 15101	ภาษาไทย 5	ป. 5	4	160
6	ท 16101	ภาษาไทย 6	ป. 6	4	160

5. คำอธิบายรายวิชา

โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองท่าบ่อ ได้กำหนดคำอธิบายรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไว้ดังนี้

คำอธิบายรายวิชา

ท 16101

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ภาคเรียนที่ 2

4 คาบ/สัปดาห์

.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย สาระการเรียนรู้ 5 สาระ คือ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม ในด้านสาระต่าง ๆ นำมาบูรณาการและจัดหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน ภายในกลุ่มสาระ กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ โดยแต่ละสาระได้จัดให้มีความรู้ ดังนี้

การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง ซึ่งประกอบด้วย คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ คำที่มีอักษรนำ คำที่มีตัวการ์นต์ คำที่มาจาก ภาษาต่างประเทศ อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน วัน เดือน ปีแบบไทย ข้อความ ที่เป็นโวหารต่าง ๆ สำนวนเปรียบเทียบ และการอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลายโดยจับเวลาแล้วถามเกี่ยวกับเรื่อง ที่อ่านแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน อธิบายการนำความรู้และความคิด จากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต เช่น เรื่องสั้น ๆ นิทานและเพลง พื้นบ้าน บทควม พระบรมราชาไชวาท สารคดี เรื่องสั้น งานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ บทโฆษณา ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ การอ่านเร็ว การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง คำแนะนำ และปฏิบัติตาม เช่น การใช้พจนานุกรม การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในสังคม ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียนและการใช้สถานที่สาธารณะในชุมชนและท้องถิ่น การอธิบายความหมายของข้อมูลจากการอ่านแผนผัง แผนที่ แผนภูมิและกราฟ การอ่าน หนังสือตามความสนใจและอธิบายคุณค่าที่ได้รับ และมีมารยาทในการอ่าน

การเขียนคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด ตามรูปแบบ การเขียนตัวอักษรไทย การเขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสม เช่น คำขวัญ คำอวยพร ประกาศต่าง ๆ การเขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิด การเขียนเรียงความ การเขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ เช่น นิทาน ความเรียงประเภทต่าง ๆ ประกาศ แจ้งความ แถลงการณ์ จดหมาย คำสอน โอวาท คำปราศรัย สุนทรพจน์ รายงาน

ระเบียบ คำสั่ง การเขียนจดหมายส่วนตัว เช่น จดหมายขอโทษ จดหมายแสดงความ
ขอบคุณ จดหมายแสดงความเห็นใจ จดหมายแสดงความยินดี การกรอกแบบรายการ
ต่าง ๆ เช่น แบบคำร้องต่าง ๆ ใบสมัครศึกษาต่อ แบบฝากส่งพัสดุและไปรษณีย์ภัณฑ์
การเขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

การพูดแสดงความรู้ ความเข้าใจ ในจุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและดูจากสื่อต่าง ๆ
ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์
การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อโฆษณาอย่างมีเหตุผล การพูดรายงาน
เรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา เช่น การพูดลำดับ
ขั้นตอนการปฏิบัติงาน การพูดลำดับเหตุการณ์ การพูดโน้มน้าวในสถานการณ์ต่าง ๆ
อย่างมีเหตุผลและน่าเชื่อถือ เช่น การเลือกตั้งกรรมการนักเรียน การณรงค์ด้านต่าง ๆ
การโต้วาที และมีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

การวิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม
คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน คำอุทาน การใช้คำได้เหมาะสมกับกาลเทศะและ
บุคคล ได้แก่ คำราชาศัพท์ ระดับภาษา ภาษาถิ่น การรวบรวมและบอกความหมายของคำ
ภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย การระบุลักษณะของประโยค ได้แก่ กลุ่มคำหรือวลี
ประโยคสามัญ ประโยครวม ประโยคซ้อน แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ
การวิเคราะห์และเปรียบเทียบสำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต

การแสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีหรือวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน
ท้องถิ่นตนเอง และนิทานพื้นบ้านของท้องถิ่นอื่น อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม
ที่อ่านและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง วรรณคดีและวรรณกรรม เช่น นิทานพื้นบ้านท้องถิ่น
ตนเองและท้องถิ่นอื่น นิทานคติธรรม เพลงพื้นบ้าน วรรณคดีและวรรณกรรมในบทเรียนและ
ตามความสนใจ ท่องจำอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ

การพัฒนาทักษะการฟัง การดู การพูด การอ่าน และการเขียน ผ่านการฝึก
ทักษะการวิเคราะห์ การคิด การสังเกต แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และข้อมูลที่ได้รับ
โดยใช้กระบวนการกลุ่ม กระบวนการในการสืบค้น กระบวนการเขียน กระบวนการดู
การสอนแบบโครงงาน และการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทาง
ในการพัฒนาตน มีความคิดสร้างสรรค์รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

รหัสตัวชี้วัด

มฐ.ท 1.1 ป. 6/1-ป. 6/9

มฐ.ท 2.1 ป. 6/1-ป. 6/9

มฐ.ท 3.1 ป. 6/1-ป. 6/6

มฐ.ท 4.1 ป. 6/1-ป. 6/6

มฐ.ท 5.1 ป. 6/1-ป. 6/4

6. หน่วยการเรียนรู้ คำและหน้าที่ของคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตาราง 7 หน่วยการเรียนรู้ คำและหน้าที่ของคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เล่มที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง	เวลา (ชั่วโมง)
1.	คำและหน้าที่ของคำ	คำนาม	2
2.		คำสรรพนาม	2
3.		คำกริยา	2
4.		คำวิเศษณ์	2
5.		คำบุพบท	2
6.		คำสันธาน	2
7.		คำอุทาน	2
รวมทั้งสิ้น			14

7. แนวทางการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) ได้ยึดแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 โดยได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาจากประสบการณ์จริง และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาจนเต็มตามศักยภาพ โดยจัดให้มีการประเมินควบคู่กับการเรียนการสอนตามสภาพจริง ใช้วิธีการพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติกาลังเกิดพฤติกรรมการเรียน และการร่วมกิจกรรมจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียน

เป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารได้ ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด คือ การจัดที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

การเรียนรู้ภาษาเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนซึ่งต้องอาศัย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และครูผู้สอน ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีพื้นฐาน อยู่ในทฤษฎีและวิธีการต่าง ๆ มากมาย ทฤษฎีและวิธีการเหล่านี้ ได้แก่ การศึกษาถึงความต่อเนื่องตามลำดับของเนื้อหาหน้าที่ของภาษา ความหลากหลายของภาษา วัฒนธรรม และการวิเคราะห์ ปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อกัน จึงทำให้เกิดความหลากหลายของแนวคิดขึ้น และก่อให้เกิดวิธีการสอนภาษา ครูผู้สอนจึงควรจัดระเบียบความคิดเกี่ยวกับแนวคิด และวิธีสอนของตนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้เสียก่อน

8. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) ได้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ได้กำหนดแนวทางการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ ดังนี้

ในการจัดการเรียนการสอนใด ๆ ก็ตาม การสอนกับการประเมินผล มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมาตั้งแต่ต้นจนอาจกล่าวได้ว่า เมื่อมีการสอนต้องมีการประเมินผล ควบคู่ไปด้วยเสมอ เพียงแต่การวัดและประเมินผลอาจเปลี่ยนรูปแบบไปตามยุคสมัย การประเมินเป็นส่วนที่สำคัญ และจำเป็นของกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีความหมาย มากกว่าการให้เป็นเกรดหรือคะแนนรวม แต่เป็นการหาคำตอบที่สร้างสรรค์ทางบวก และให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับความก้าวหน้าของผู้เรียน เพื่อตรวจสอบว่า การสอนนั้นบรรลุเป้าหมายในระดับใด ผลจากการประเมินจะนำไปสู่การตัดสินใจที่มีผลต่อ โรงเรียนในเชิงบริหาร และสร้างความมั่นใจในสังคมการประเมินที่ดีส่วนหนึ่งต้องเป็นเสมือน เครื่องช่วยในการเรียน และอีกส่วนหนึ่งเป็นเสมือนเครื่องมือในการวัด และบ่งบอกถึง ความสามารถของผู้เรียนตลอดหลักสูตรตามมาตรฐานการเรียนรู้ หลักการสำคัญ ในการประเมินผลที่พึงพิจารณา คือ การประเมินผลควรมีลักษณะเป็นกระบวนการพัฒนา คุณภาพผู้เรียน เน้นคุณลักษณะและความสามารถของผู้เรียนเป็นภาพรวมผลการประเมิน ต้องชี้ให้เห็นผลการปรับปรุงการสอนของครูผู้สอน และความสำเร็จของผู้เรียนตามเป้าหมาย หลักสูตร บ่งบอกถึงความสามารถในการนำความรู้ และทักษะไปใช้ในชีวิตจริงได้ทั้งยัง

ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถที่หลากหลาย ไม่แยกเด็ดขาดจากการเรียนการสอน เป็นการให้ข้อมูลที่ทำให้ผู้เรียนแต่ละคนรู้จักตนเอง และมองเห็นแนวทางที่จะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น โดยเน้นความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูล ตรวจสอบและทบทวนซึ่งกันและกัน เน้นการวัดที่สะท้อนให้เห็นถึงการใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรอง รวมทั้งการใช้เหตุผลและการแก้ปัญหาข้อมูลที่จะนำมาใช้ประเมิน จะต้องได้มาโดยกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับรูปแบบการประเมินตามหลักสูตร โดยใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินที่มีหลากหลายรูปแบบ เลื่อนนำมาใช้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับกระบวนการสอนของครูและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด บางครั้งอาจต้องปรับปรุงวิธีการหรือตัดแปลงเครื่องมือวัด เพื่อใช้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษบางกรณีจำเป็นต้องใช้เทคนิคการประเมินที่ผสมผสานหรือหลากหลาย เพื่อให้ภาพเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่กว้าง และสมบูรณ์ การวัดและประเมินผล ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเน้นไปที่ การวัดและประเมินผล ตามสภาพที่แท้จริง จากพฤติกรรมที่ผู้เรียนได้แสดงออก (Student Performence) ถึงความสามารถอย่างหลากหลายในการพัฒนาตนเองอย่างชัดเจน สอดคล้องกับสมรรถภาพที่มีในตนเอง และจากการลงมือปฏิบัติจริง (Authentic Assessment) เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตร การสอน และการประเมิน ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สถานศึกษาจะต้องทำหลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติของสถานศึกษา ไว้เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน และเป็นมาตรฐานเดียวกัน และจะต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา และระดับชาติ

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองท่าบ่อ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการจัดการเรียนการสอนโดยมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล และเกิดทักษะที่ดีในการอ่าน การเขียน การพัฒนาทักษะการฟัง การดู การพูด รวมทั้งเกิดเจตคติที่ดีต่อภาษาไทย โดยยังความภาคภูมิใจในภาษาและวัฒนธรรมไทย และส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ จนเต็มตามศักยภาพ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด โดยมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

แนวคิดการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

1. หลักการ แนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับหลักการใช้ภาษา

นักวิชาการได้วิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับหลักไวยากรณ์ มีดังนี้

วิจิตร ภาณุพงศ์ (2530, หน้า 18) ได้พิจารณา เรื่อง หมวดคำ ซึ่งอาจแบ่งออกเป็น 2 หัวข้อ คือ 1) วิธีจำแนกหมวดคำ 2) หมวดคำชนิดต่าง ๆ พร้อมทั้งลักษณะของหมวดคำเหล่านั้น การจำแนกหมวดคำ ในการจำแนกคำออกเป็นชนิดต่าง ๆ จำแนกในภาษาไทยออกเป็นหมวดคำต่าง ๆ โดยอาศัยหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. จำแนกโดยอาศัยความหมายของคำเป็นเกณฑ์ เมื่อเราต้องการทราบว่าคำนั้นเป็นคำชนิดไหนเราต้องดูว่าคำที่เราต้องการนั้นหมายถึงอะไร เช่น ถ้าเป็นคำเรียกชื่อคนสัตว์สิ่งของก็เป็นคำนาม และถ้าเป็นคำแสดงอาการของคนสัตว์สิ่งของก็เป็นคำกริยา ซึ่งประกอบกันให้มีความหมายต่างกันออกไปก็เป็นคำวิเศษณ์ เป็นต้น การกำหนดคำและให้คำจำกัดความของคำแต่ละชนิดโดยวิธีนี้นั้นนักภาษาศาสตร์ยังเห็นว่ารักล้นอยู่มาก เพราะการรู้เรื่องความหมายเกี่ยวกับประสบการณ์ ความนึกคิด ความรู้สึก ตลอดจนอารมณ์ของผู้พูดและผู้ฟัง

2. การจำแนกคำโดยอาศัยหน้าที่ของคำเป็นเกณฑ์ คำที่มีหน้าที่แต่ละหน้าที่จะมีตำแหน่งที่แน่นอน

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 19-20) ระบุว่าไวยากรณ์ภาษา เป็นกระบวนการทางภาษาที่จะควบคุม และรวบรวมคำเพื่อก่อให้เกิดหน่วยของความหมายที่ยาวขึ้น หลักภาษาจึงเป็นตัวกำหนดเกณฑ์พื้นฐานของกิจกรรมในห้องเรียนที่มีจุดประสงค์ของการเรียนรู้ชั่วคราว เพื่อให้มองเห็นผลได้ในระยะยาว เพราะการใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วควรเกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้เรียนรู้ด้วยวิธีการหลากหลายในระยะยาว การสอนไวยากรณ์ ผู้สอนต้องนำเทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ในขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน คือ

1. การนำเสนอ (Presentation) เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจรูปแบบและความหมายทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน

2. การสอนเป็นตอน ๆ และการอธิบาย (Isolation and Explanation) เป็นการเน้นเรื่องส่วนประกอบของไวยากรณ์ ทั้งด้านการออกเสียง รูปแบบ ความหมาย และหน้าที่ หรือกฎเกณฑ์ ในบางชั้นเรียนครูอาจจำเป็นต้องอธิบาย แปล หรือทำให้เห็นภาพรวมโดยใช้ภาษาแม่ของผู้เรียน

3. การฝึกฝน (Practice) เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจโครงสร้างภาษาได้อย่างลึกซึ้ง ครูควรจัดให้มีแบบฝึกหัดทั้งที่ให้ทำในชั้นเรียน และที่ให้ทำเป็นการบ้าน ให้มีความหลากหลายครอบคลุมเนื้อหาที่เรียน

4. การทดสอบ (Test) เป็นการตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับในสิ่งที่เรียนไปแล้ว เพื่อทราบว่าผู้เรียนพัฒนาไปมากน้อยเพียงใด ครูควรปรับปรุงการสอนอย่างไรต่อไป

สมทรง บุรุษพัฒน์ (2558, หน้า 79) ได้กล่าวว่า วลี คือ หน่วยทางไวยากรณ์ที่เล็กที่สุดในภาษา โครงสร้างวลี ประกอบด้วย แก่นของวลี (head) ซึ่งได้แก่ คำนามหรือคำกริยาและอาจมีหรือไม่มีส่วนขยาย สมทรงจำแนกประเภทของวลีออกเป็น 2 ประเภท คือ วลีหลัก (major phrases) และวลีอื่น ๆ (minor phrases) วลีแต่ละประเภทยังจำแนกประเภทย่อย ๆ ได้อีก ดังนี้

1. วลีหลัก คือ วลีที่ทำหน้าที่เป็นแก่นของอนุพากย์หรือประโยค จำแนกเป็น

1.1 นามวลี อาจจำแนกได้เป็น นามวลีที่มีคำนามเป็นแก่นของวลี นามวลีที่มีคำสรรพนามเป็นแก่นของวลี และนามวลีที่มีคำบ่งชี้เป็นแก่นของวลี สมทรงยังกล่าวอีกว่าในนามวลีจะมีการแสดงความสัมพันธ์ของวลี โดยการแสดงลักษณะบางประการ เช่น ความสอดคล้องในเรื่องจำนวน (number) ชนิด (class) บุรุษ (person) เพศ (gender) หรือการแสดง (case) การแสดงความสอดคล้องในนามวลีจะถูกแสดงโดยลักษณะทางไวยากรณ์ที่มีรูปต่างกัน

1.2 กริยาวลี ประกอบด้วย การกระทำ (คำกริยา) เป็นส่วนประกอบหลัก และมีส่วนประกอบเสริมอื่น ๆ เพื่อบ่งลักษณะต่าง ๆ ของการกระทำนั้น การกระทำที่เป็นส่วนประกอบหลักของกริยาวลีจะแสดงโดยคำกริยา ในขณะที่ส่วนประกอบเสริมอาจประกอบด้วย คำช่วยกริยาชนิดต่าง ๆ เช่น คำแสดงกาล การณ์ลักษณะ คำแสดงทัศนคติของการกระทำ (mode) คำแสดงการปฏิเสธ เป็นต้น

2. วลีอื่น ๆ ทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของนามวลีหรือกริยาวลี เช่น คุณศัพท์วลีทำหน้าที่ในตำแหน่งแสดงลักษณะของนามวลี สมทรงจำแนกประเภทย่อยของวลีอื่น ๆ ไว้ 7 ประเภท

นวรรธณ พันธุมเมธา (2558, หน้า 79) ศึกษาไวยากรณ์ไทยและวิเคราะห์หน่วยทางไวยากรณ์ตั้งแต่ระดับคำ วลี ประโยค และหน่วยที่สูงกว่าประโยค แต่เดิมชื่อวลีจะเรียกตามชนิดของคำที่อยู่ต้นวลี เช่น วลีที่มีคำนามอยู่ต้นวลี เรียกว่า นามวลี คำว่า วลี

หมายถึง กลุ่มคำที่ไม่ใช่ประโยค และมีคำหลัก (คำนามและคำกริยา) เป็นแก่นของวลี ดังนั้น การศึกษาวลี จึงกล่าวถึงนามวลีและกริยาวลีเท่านั้น เหตุผลที่ไม่ศึกษาบุพบทวลี หรือสถานวลี เนื่องจากว่าวลีดังกล่าวประกอบด้วยกลุ่มคำที่มีได้มีคำหลักเป็นส่วนประกอบ สำคัญ ดังนั้น จึงเรียกบุพบทวลีหรือสถานวลีรวมกันว่า กลุ่มคำ

นามวลี คือ กลุ่มคำที่มีคำนามเป็นส่วนประกอบหลัก เรียกว่า หน่วยหลัก และมีส่วนประกอบอื่น ๆ ขยายหน่วยหลัก เรียกว่าหน่วยขยาย หน่วยขยายอาจเป็นคำหรือประโยค ประเด็นสำคัญของการอธิบายนามวลีและจำแนกโครงสร้างนามวลี ซึ่งจำแนกไว้กว่า 41 รูปแบบ ซึ่งประกอบด้วยคำต่าง ๆ ในนามวลี

นอกจากนี้ นววรรณ พันธุเมธา (2558, หน้า 79) ยังได้กล่าวว่าในนามวลี อาจมีส่วนขยายเป็นประโยค ซึ่งประโยคที่ใช้ขยายคำนามที่เป็นหน่วยหลักในนามวลี จะอยู่หลังคำนาม โดยจะมีคำเชื่อม “ที่ ซึ่ง อัน ว่า” อยู่ต้นประโยค และอาจมีคำแยกประเภทอยู่ด้วยหรือไม่ก็ได้ ดังตัวอย่าง

คำนาม-คำเชื่อม-ประโยค

ตัวอย่าง เขาไม่เคยบอกเหตุผลว่าทำไมเขาไม่เรียนต่อ

คำนาม-คำแยกประเภท-คำเชื่อม-ประโยค

ตัวอย่าง เด็กคนที่ฉันเคยช่วยเหลือตายเสียแล้ว

ส่วนกริยาวลี หมายถึง กลุ่มคำที่ประกอบด้วยหน่วยหลักคือคำกริยา และหน่วยขยายซึ่งประกอบด้วยคำ 19 ชนิด เช่น คำกริยา คำบอกจำนวน คำบอกลำดับ คำบอกความเฉพาะตน คำชี้เฉพาะ คำไม่ชี้เฉพาะ เป็นต้น นอกจากนี้กริยาวลีอาจประกอบด้วย ประโยคด้วยก็ได้ นววรรณ พันธุเมธา (2558, หน้า 79) ได้จำแนกโครงสร้างกริยาวลีไว้ 36 รูปแบบ เช่น

คำกริยา-คำแยกประเภท-คำกริยา

ตัวอย่าง เขาวางหีบใบนั้นอย่างระมัดระวัง

คำกริยา-คำบอกจำนวน

ตัวอย่าง ฉันเสียใจจัง

คำกริยา-คำบอกความเฉพาะตน

ตัวอย่าง เสื้อตัวนี้ฉันเย็บเอง

คำกริยา-คำไม่ชี้เฉพาะ

ตัวอย่าง เขาทำอย่างไร

คำกริยา-คำบอกการเข้าร่วม

ตัวอย่าง ฉันไปด้วย

เช่นเดียวกับนามวลี กริยาวลีก็มีส่วนขยายเป็นประโยคได้เช่นกัน

โดยประโยคที่ใช้ขยายคำกริยาที่เป็นหน่วยหลักในกริยาวลีจะอยู่หลังคำกริยาโดยมีคำเชื่อม “ที่” หรือ “ว่า” อยู่ต้นประโยค เช่น

คำกริยา-คำเชื่อม-ประโยค

ตัวอย่าง เขาพูดว่าจะไม่ยุ่งกับฉันอีก

การวิเคราะห์นามวลีและกริยาวลีได้แสดงให้เห็นโครงสร้างวลีทั้งสองประเภทได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามถึงจะวิเคราะห์โครงสร้างนามวลีและกริยาวลีไว้ละเอียดพอควรก็ตาม แต่การวิเคราะห์นี้เป็นเพียงการวิเคราะห์ชนิดหรือประเภทของคำที่ปรากฏได้ในโครงสร้างวลีทั้งสองประเภท ไม่ได้วิเคราะห์หน้าที่ของคำที่ปรากฏในโครงสร้างดังกล่าว จึงทำให้ไม่สามารถพิจารณาหน้าที่ของคำในโครงสร้างวลีได้ชัดเจน

สรุปได้ว่า การสอนไวยากรณ์ หรือหลักภาษา ทำให้ผู้เรียนเข้าใจ ทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน รวมถึงการใช้ไวยากรณ์และโครงสร้างของไวยากรณ์ได้อย่างลึกซึ้ง

2. คำ ชนิดของคำและหน้าที่ของคำ

2.1 ความหมายของคำ

คำเป็นหน่วยพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้เรื่องประโยค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาคำโดด คำของภาษาไทยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปเพื่อบอกหน้าที่ที่แตกต่างทางไวยากรณ์หรือเพื่อบอกความสัมพันธ์ของคำที่เรียงกันอยู่ในประโยค ความสัมพันธ์ของคำแสดงด้วยการปรากฏการณ์ร่วมกันของคำและตำแหน่งหรือลำดับที่ปรากฏก่อนหลังของคำ เมื่อคำปรากฏร่วมกันอาจทำหน้าที่แยกกันหรือรวมเข้าด้วยกันเป็นหน่วยเดียวกันและหน้าที่เดียวกัน แต่ละภาษามีคำจำนวนมากและมีคำเกิดขึ้นมาใหม่และเลิกใช้ไปอยู่ตลอดเวลา ผู้ที่พูดภาษาเดียวกันอาจรู้จักคำจำนวนไม่เท่ากัน จึงยากที่จะระบุให้แน่นอนลงไปว่า ภาษาหนึ่ง ๆ มีคำอยู่จำนวนกี่คำ แม้คำจะมีจำนวนมากและระบุจำนวนแน่นอนได้ยาก แต่ก็สามารถจัดประเภทให้แน่นอนลงไปได้ว่ามีกี่ประเภทหรือกี่ชนิด คำชนิดเดียวกันมักทำหน้าที่อย่างเดียวกัน มีตำแหน่งและบริบทแน่นอนว่าปรากฏหน้าหรือหลังคำใดได้หรือไม่ได้เหมือน ๆ กัน คำชนิดเดียวกันสามารถปรากฏในตำแหน่งเดียวกันและ

ทำหน้าที่เดียวกันในวลีหรือประโยคเดียวกัน โดยไม่ทำให้โครงสร้างของวลี หรือประโยคนั้นเปลี่ยนแปลง (วิจิตรนั ภาณุพงศ์, 2530, หน้า 51) ตลอดจนได้มีนักวิชาการและนักการศึกษา กล่าวเกี่ยวกับคำในภาษาไทยไว้ ดังนี้

ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2543, หน้า 17-28) ให้ความหมายของคำไว้ว่า คำ คือ สิ่งที่เปล่งออกมา หรืออักษรที่ประสมกันแล้วมีความหมายอย่างใด อย่างหนึ่ง คำแต่ละคำแตกต่างกัน ทางด้านหน้าที่ และความหมาย ในการใช้ภาษา ผู้ใช้จึงต้องรู้จักชนิดของคำ และความหมายของคำเป็นอย่างดี จึงจะสามารถเลือกใช้คำเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพการเรียนรู้เรื่องชนิดของคำ ทำให้ผู้เรียนสามารถใช้คำได้ถูกต้อง เหมาะสมกับบุคคล จึงได้มีการกำหนดชนิดของคำในภาษาไทยขึ้น

กำชัย ทองหล่อ (2560, หน้า 197-260) ได้ให้ความหมายของคำว่า คำ คือ สิ่งที่เปล่ง หรือพูดออกมาเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารกัน คำมีความหมายได้หลายอย่าง อาจเปลี่ยนได้ตามการนำไปใช้ในการสื่อสารกัน เมื่อเรียงประโยคเข้าด้วยกัน จะมีความหมายเจตนาของผู้ส่งสาร ความหมายของคำ แบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ

1. คำที่มีความหมายโดยตรง เป็นคำที่ปรากฏในพจนานุกรม อาจมีได้มากกว่า 1 ความหมาย
 2. คำที่มีความหมายโดยนัย เป็นความหมายของคำที่ไม่ปรากฏตามอักษร แต่เมื่อกล่าวแล้วจะทำให้นึกไปถึงอีกสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นความหมายแฝงอยู่ในคำนั้น
- สรุปได้ว่า คำ หมายถึง สิ่งที่เปล่งออกมา หรือพูดออกมา หรืออักษรที่ประสมกันแล้วมีความหมาย โดยผู้ส่งสารสามารถเลือกใช้คำที่เหมาะสม เพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ชนิดของคำและหน้าที่ของคำ

ได้มีผู้กล่าวเกี่ยวกับชนิดของคำและหน้าที่ของคำได้ดังนี้

วิจิตรนั ภาณุพงศ์ (2530, หน้า 51) จำแนกชนิดของคำออกได้เป็น 7 ชนิด ดังนี้ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทาน

วันเพ็ญ เทพโสภณ (2546, หน้า 61-71) ได้แบ่งชนิดของคำในภาษาไทย ออกเป็น 7 ชนิด ดังนี้ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน คำอุทาน

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2546, หน้า 98) การแบ่งชนิดของคำอาจทำได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับว่าใช้เกณฑ์ใดพิจารณาโดยทั่วไปจะแบ่งออกเป็น 7 ชนิด ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทาน ตามหน้าที่และความหมายของคำ เช่น ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ ก็จัดเข้าหมวดหมู่ คำนาม ถ้ามีความหมายแสดงอาการของคน สัตว์ สิ่งของ ก็สามารถจัดเข้าหมวดหมู่ คำกริยา เป็นต้น แต่คำในภาษาไทยนั้นคำคำเดียวมีหลายความหมาย และเมื่อนำไปเข้ากับประโยคคำคำเดียวกันนี้อาจทำหน้าที่ได้หลายอย่าง และความหมายของคำก็อาจจะเปลี่ยนไปตามหน้าที่ของคำดังที่ได้จำแนกชนิดของคำตามหลักภาษาไทยแบ่งได้ 7 ชนิด ได้แก่

1. คำนาม คือ คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ คำนามจะเป็นชื่อที่เกี่ยวข้องกับคน สัตว์ สิ่งของ หรืออาจเป็นคำเกี่ยวกับนามธรรม คำนามแบ่งออกเป็น 5 ชนิด คือ
 - 1.1 सामानยนาม เป็นคำนามที่เป็นชื่อทั่วไป เช่น เมฆ ฝน คน ต้นไม้ แมว
 - 1.2 วิสามานยนาม เป็นคำนามที่ใช้เรียกชื่อเฉพาะ เช่น โบริง เจียบ ปีว กิ่ง
 - 1.3 สมุหนาม เป็นคำนามที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ ที่รวมกันเป็นกลุ่ม เป็นหมวดหมู่ เช่น ผูก คณะ บริษัท
 - 1.4 ลักษณะนาม เป็นคำนามที่ใช้บอกลักษณะของคำสาμανยนาม
 - 1.5 อาการนาม เป็นคำนามที่เกิดจากคำกริยา หรือคำวิเศษณ์ ที่มีคำว่า การ และ ความ นำหน้า
 - หน้าชื่อของคำนาม
 - 1) เป็นประธานในประโยค เช่น แมวกินปลา นกเอี้ยง เลี้ยงความเฒ่า เป็นต้น
 - 2) เป็นกรรมในประโยค เช่น แม่จูงคุณยายข้ามถนน พ่อปลูกต้นกุหลาบ
 - 3) เป็นกรรมตรงและกรรมรอง เช่น น้องให้ขนมเพื่อน
 - 4) เป็นส่วนเติมเต็มของคำกริยา “เป็น เหมือน คล้าย เท่า คือ” เช่น ความรักชาติเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

- นักแสดง
- 5) ขยายคำนามอื่น เช่น คุณน้าของฉันรับจ้างเย็บเสื้อผ้า
- 6) ขยายกริยา เพื่อบอกสถานที่ ทิศทาง หรือเวลา เช่น
คุณพ่อไปห้างบิ๊กซี
- 7) เป็นคำเรียกขาน เช่น กูกิกช่วยหยิบปากกา
มาให้แม่หน่อย

2. คำสรรพนาม คือ คำที่ใช้แทนชื่อคน สัตว์ สิ่งของ เช่น ผม เธอ
ท่านคุณ ข้าพเจ้า คำสรรพนามแบ่งได้ 6 ชนิด คือ

- 2.1 บุรุษสรรพนาม เป็นสรรพนามใช้แทนผู้พูด ผู้ฟัง
และผู้ที่ถูกกล่าวถึง
- 2.2 ประพันธสรรพนาม เป็นสรรพนามที่ใช้เชื่อมประโยค
ทำหน้าที่แทนคำนาม หรือสรรพนามที่อยู่ข้างหน้า และยังทำหน้าที่เชื่อมประโยค โดยให้
ประโยค 2 ประโยคมีความเชื่อมกัน ได้แก่คำว่า ผู้ ที่ ซึ่ง อัน
- 2.3 วิภาคสรรพนาม เป็นสรรพนามบอกความซ้ำซ้อนที่ ใช้แทนนาม
หรือสรรพนาม ที่แยกออกเป็นส่วน ๆ หรือเป็นคน ๆ หรือพวก ได้แก่ บ้าง ต่าง กัน
- 2.4 นิยมสรรพนาม เป็นสรรพนามที่ใช้แทนนามชี้เฉพาะเจาะจง
หรือบอกความใกล้เคียง ไกล ที่เป็นระยะทางให้ผู้พูดกับผู้ฟังเข้าใจกัน ได้แก่คำว่า นี่ นั้น โน่น
นั่น โน้น
- 2.5 อนิยมสรรพนาม เป็นสรรพนามใช้แทนนามบอกความไม่ชี้
เฉพาะเจาะจงที่แน่นอนลงไป ได้แก่ ใคร อะไร ที่ไหน ผู้ใด บางครั้งก็เป็นคำซ้ำ ๆ
- 2.6 ปฤจฉาสรรพนาม เป็นสรรพนามใช้ถามที่ใช้แทนนาม
ที่มีเรือ่ความเป็นคำถาม เช่น ใคร อะไร ผู้ใด ไหน ปฤจฉาสรรพนามต่างกับอนิยมสรรพนาม
ก็คือ อนิยมสรรพนามใช้ในประโยคบอกเล่าหรือปฏิเสธ แต่ปฤจฉาสรรพนามใช้ในประโยค
คำถาม

หน้าที่ของคำสรรพนาม

- 1) เป็นประธานของประโยค เช่น เธอไม่ไปด้วยหรือ
แม่กินขนมหวาน
- 2) เป็นกรรมของประโยค เช่น แม่พาใครมา คุณครูตรวจ
การบ้านให้ห้อง

- 3) เป็นส่วนเติมเต็ม เช่น ลูกคิดน้อยคล้ายเธอมาก
- 4) เป็นกรรมรอง เช่น พ่อตีหมาใคร
- 5) ขยายกริยา เช่น บ้านของเธออยู่ที่ไหน
- 6) ใช้เชื่อมประโยค เช่น เขาเป็นครูที่ขยันสอนนักเรียนมาก

3. คำกริยา คือ คำที่แสดงอาการหรือแสดงสภาพของคำนามหรือคำสรรพนาม เช่น นั่ง พุด กิน เดิน อ่าน เทียว นอน ทำ เขียน คำกริยาแบ่งได้ 5 ชนิด คือ

3.1 อกรรมกริยา คือ กริยาที่ไม่ต้องมีกรรมมารับก็ได้ใจความสมบูรณ์

3.2 สกรรมกริยา คือ กริยาที่มีกรรมมารับจึงจะได้ใจความ

3.3 วิกตรรถกริยา เป็นกริยาที่ไม่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง ต้องอาศัยคำนาม สรรพนาม หรือคำวิเศษณ์มาเติมข้างหลังหรือมาขยายจึงจะได้ใจความ

3.4 กริยานุเคราะห์ คือกริยาช่วย เป็นคำที่ช่วยให้กริยาอื่นที่อยู่ข้างหลังได้ความครบ เพื่อบอกกาลหรือบอกการกระทำให้สมบูรณ์ ได้แก่ กำลัง คง จะได้ ย่อม เคย ให้ แล้ว เสร็จ กริยานุเคราะห์จะวางอยู่หน้าคำกริยาสำคัญหรือหลังคำกริยาสำคัญก็ได้

3.5 กริยาสภาวะมาลา คือ กริยาที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม จะเป็นประธาน กรรม หรือบทขยายของประโยคก็ได้

หน้าที่ของคำกริยา

- 1) ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงของประโยค เช่น พ่อกินข้าว
- 2) ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายของคำนาม เช่น ภาพน้ำตา
เจ็ดสีสวยมาก ปลาตายอยู่ในกระชัง

- 3) ทำหน้าที่ขยายกริยา เช่น คุณยายนั่งเล่นหน้าบ้าน
- 4) ทำหน้าที่เหมือนคำนาม เช่น วิ่งทุกวันทำให้ร่างกายแข็งแรง

4. คำวิเศษณ์ คือ คำที่ใช้ประกอบคำอื่นให้มีเนื้อความชัดเจนขึ้น เช่น สวย งาม ดี ชั่ว สด คำวิเศษณ์คำวิเศษณ์แบ่งเป็น 10 ชนิด

4.1 ลักษณะวิเศษณ์ เป็นคำวิเศษณ์ที่บอกลักษณะต่าง ๆ เช่น บอกชนิด สี ขนาด ล้วนฐาน กลิ่น รส บอกความรู้สึก เช่น ดี ชั่ว ใหญ่ เล็ก ขาว กลม หวาน ร้อน เย็น

- 4.2 กาลวิเศษณ์ เป็นคำวิเศษณ์บอกเวลา เช่น เช้า สาย บ่าย
เย็น อดีต โบราณ อนาคต
- 4.3 สถานที่วิเศษณ์ เป็นคำวิเศษณ์บอกสถานที่ เช่น ใกล้ ไกล
บน ล่าง เหนือ ใต้ ซ้าย ขวา
- 4.4 ปริมาณวิเศษณ์ เป็นคำวิเศษณ์บอกจำนวน หรือปริมาณ
เช่น หนึ่ง สอง สาม สี่มาก น้อย ที่หนึ่ง ที่สอง หลาย ต่าง บรรดา บ้าง กัน คนละ
- 4.5 นิยมวิเศษณ์ เป็นคำวิเศษณ์บอกความชี้เฉพาะ เช่น นี้ นั้น
โน้น ทั้งนี้ ทั้งนั้น เอง เฉพาะ เทียบ ดอก แหม่นอน จริง
- 4.6 อนิยมวิเศษณ์ เป็นคำวิเศษณ์ที่ประกอบบอกความไม่ชี้เฉพาะ
เช่น ใด อื่น ๆ ก็ ไหน อะไร
- 4.7 ฤกษ์วิเศษณ์ เป็นคำวิเศษณ์บอกความถาม
หรือความสงสัย เช่น ใด ไหน อะไร ทำไมอย่างไร
- 4.8 ประติชญาวิเศษณ์ เป็นคำวิเศษณ์ใช้แสดงการขานรับ
หรือโต้ตอบ เช่น ครับ ขอรับ ขา ค่ะ จำ ไว้
- 4.9 ประติเชษฐวิเศษณ์ เป็นคำวิเศษณ์แสดงความปฏิเสธ
หรือไม่ยอมรับ เช่น ไม่ ไม่ใช่ มิใช่ มิได้ หาไม่ ห้ามมิได้
- 4.10 ประพันธวิเศษณ์ เป็นคำวิเศษณ์ประกอบคำกริยา
หรือคำวิเศษณ์ เพื่อเชื่อมประโยคให้มีความเกี่ยวข้องกัน เช่น ที่ ซึ่ง อัน อย่างที่ชนิดที่
ที่ว่า เพื่อว่า ให้

หน้าที่ของคำวิเศษณ์

- 1) ทำหน้าที่ขยายคำนาม เช่น นักเรียนดีควรได้รับรางวัล
- 2) ทำหน้าที่ขยายคำสรรพนาม เช่น ใครบ้างจะไปเที่ยว
- 3) ทำหน้าที่ขยายคำกริยา เช่น เมื่อวานฝนตกหนัก
- 4) ทำหน้าที่ขยายคำวิเศษณ์เช่น เมื่อวานฝนตกหนักมาก

5. คำบุพบท คือ คำที่ใช้หน้าคำนาม คำสรรพนาม หรือคำกริยา
ที่ทำหน้าที่คล้ายนาม เพื่อบอกให้รู้หน้าที่ หรือตำแหน่งของคำเหล่านั้น เช่น ใน บน ของ ที่
จน คำบุพบทแบ่งเป็น 2 ชนิด

5.1 คำบุพบทที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำต่อคำ เช่น
ความสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำนาม คำนามกับคำสรรพนาม คำนามกับคำกริยา

คำสรรพนามกับคำสรรพนาม คำสรรพนามกับคำกริยาคำกริยากับคำนาม คำกริยากับคำสรรพนาม คำกริยากับคำกริยา เพื่อบอกสถานการณ์ให้ชัดเจน

5.2 คำบุพบทที่ไม่มีความสัมพันธ์กับคำอื่นส่วนมากจะอยู่ต้นประโยค ใช้เป็นการทักทาย มักใช้ในคำประพันธ์ เช่น ดูกร ดูก่อน ดูรา ช้าแต่ คำเหล่านี้ใช้นำหน้าคำนามหรือสรรพนาม

ดูกร ท่านพรหมมณี ท่านจงสาธยายมนต์บูชาพระผู้เป็นเจ้าของ
ด้วย

ดูก่อน ภิภุชทั้งหลาย การเจริญวิปัสสนาเป็นการปฏิบัติ
ธรรมของท่าน

ดูรา สหายเอ๋ย ท่านจงทำตามคำที่เราบอกท่านเถิด
ช้าแต่ ท่านทั้งหลาย ข้าพเจ้ายินดีมากที่ท่านมาร่วมงาน
ในวันนี้

หน้าที่ของคำบุพบท

- 1) คำบุพบทต้องนำหน้าคำนาม คำสรรพนาม คำกริยาสภาวะมาลา เช่น นอนอยู่นอกห้อง
- 2) ถ้าไม่มีคำนาม หรือคำสรรพนามตามหลังคำนั้นจะเป็นคำวิเศษณ์ เช่น ใครอยู่นอก เขานั่งหน้า

6. คำสันธาน คือ คำที่ใช้เชื่อมคำหรือความให้เป็นเรื่องเดียวกัน เช่น และ จึง ถ้า เพราะ

หน้าที่ของคำสันธาน

- 1) เชื่อมความคล้ายตามกันได้แก่และ.....กับทั้ง....ก็ทั้ง..... และทั้ง....กับถ้า....ก็จึง....ก็ครั้น....จึงครั้น...ก็
- 2) เชื่อมความขัดแย้งกันได้แก่ แต่ แต่ว่า แต่ทว่า ถึง...ก็แม้...ก็แม้...กระนั้น
- 3) เชื่อมความเป็นเหตุผลต่อกันได้แก่ เพราะด้วย เพราะเหตุว่า ด้วยว่า เพราะ ว่า เพราะฉะนั้น จึง ฉะนั้นจึง
- 4) เชื่อมความให้เลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่งได้แก่ หรือ มิฉะนั้น ไม่ก็

- 5) เชื่อมความต่างตอน ได้แก่ ฝ่าย ส่วนฝ่าย ว่า หนึ่ง อีก
ประการหนึ่ง
- 6) เชื่อมความเปรียบเทียบได้แก่ ดูจว่า ดังเหมือน เสมือน
เท่ากับ คล้าย
- 7) เชื่อมความแบ่งรับแบ่งสู้ได้แก่ ถ้า ถ้าว่า ว่าแม่ แม่แม่
ว่าไซ้ร้ สมมุติว่า
- 8) เชื่อมความให้สละสลวยได้แก่ ทำไม กับ อย่างไรก็ตาม
อย่างไรก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สุดแต่ว่า ลักแต่ว่า

7. คำอุทาน คือ คำที่เปล่งเสียงออกมาเพื่อแสดงความรู้สึกหรือ
อารมณ์ เป็นคำที่เปล่งออกมาโดยมิได้ตั้งใจจะให้ความหมายประการใด แต่สามารถสื่อให้
รู้สึกว่ามีความรู้สึกอย่างไร

หน้าที่ของคำอุทาน

1) บอกอาการเป็นคำอุทานที่ใช้แสดงอารมณ์และความรู้สึก
ต่าง ๆ และต้องมีเครื่องหมาย ! (อัศเจรีย์) ยกเว้นในคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง เช่น
ว้าย ! งูเง่า

2) คำอุทานเสริมบท เป็นคำอุทานที่ใช้เสริมคำเดิมเพื่อให้มี
ความหมายชัดเจนขึ้นหรือเสริมให้มีเสียงสละสลวยขึ้นโดยคำเสริมนี้ไม่มี ความหมายอะไร
จึงไม่ต้องมีเครื่องหมาย ! (อัศเจรีย์) และคำอุทานเสริมบทนี้อาจจะต่อเติมข้างหน้า ต่อท้าย
หรือแทรกกลางคำก็ได้ เช่น ถ้าเป็นใช้ก็กินหยุดกินยาชะนะ มาเงียบ ๆ ตกอกตกใจหมด

จากที่นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำและหน้าที่ของคำ
ไว้ข้างต้นสรุปได้ว่า เป็นการแบ่งคำชนิดต่าง ๆ ออกตามความหมายของคำและหน้าที่ของคำ
ซึ่งแบ่งได้ 7 ชนิด ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน
และคำอุทาน

3. หลักการสอนหรือวิธีการสอนภาษาไทย

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย มีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่าน
ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย เน้นให้ผู้เรียนอ่านออก
เขียนได้และสามารถนำความรู้ ความสามารถไปใช้ให้เกิดประโยชน์และสื่อสารกับผู้อื่น
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยจะต้องมีแนวทาง

ในการสอนเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ ดังที่
ทรง จิตปราสาท (2526, หน้า 23) ได้กล่าวไว้ว่า มีวิธีการสอนหลายวิธี ครูควรเลือกใช้
วิธีใดก็ได้ที่เห็นว่าเหมาะสมและตรงตามความถนัดของครู โดยให้การดำเนินการสอนนั้น
ทำให้เด็กเรียน ฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้ถูกต้องรวดเร็วและสัมพันธ์กัน เรียนด้วย
ความสนุกสนานเพลิดเพลิน การสอนจะต้องจัดให้มีการสอนครบ 6 ประการดังต่อไปนี้

1. สอนสระ พยัญชนะ ให้บอกชื่อ ออกเสียง และเขียน ให้ถูกต้อง
จะสอนครบทุกตัวทันทีหรือจะสอนบางตัวโดยเริ่มจากพยัญชนะที่เด็กได้พบก่อนแล้วค่อย
เพิ่มขึ้นจนครบทุกตัวแล้วนำมาเรียงลำดับให้ถูกต้องในภายหลังก็ได้
2. สอนคำ ให้อ่าน เขียน ให้ถูกต้องรู้ความหมาย
3. สอนประโยค ให้อ่าน เขียน ให้ถูกต้องรู้ความหมายและใช้คำเรียง
ประโยคได้ถูกต้องทั้งในการพูดและการเขียน
4. สอนแจกลูก ให้สามารถจับหลักเกณฑ์วิธีออกเสียงผสมพยัญชนะ
กับสระ เพื่อนำไปใช้ในการอ่านและเขียนคำที่ต้องการได้
5. สอนผันให้สามารถจับหลักเกณฑ์วิธีออกเสียง ผันวรรณยุกต์
เพื่อนำไปใช้ในการอ่านและการเขียนคำที่ต้องการได้
6. สอนการใช้ภาษาไทย ให้สามารถใช้ภาษาไทยสื่อความหมายแสดง
ความคิดเห็น ความรู้สึกทั้งการพูด และการเขียนได้ถูกต้องทั้งสะกดตัวและความหมายได้ดี
ตามวัยและระดับชั้น เช่น ในการอภิปราย เล่าเรื่อง แต่งความ จดหมาย เป็นต้น

นอกจากนี้ ประดิษฐ์ อุปรนัย (2529, หน้า 25) ได้กล่าวถึงการสอน
ภาษาไทยว่า การสอนภาษาไทยจะไม่มุ่งสอนทักษะใดทักษะหนึ่งเพียงทักษะเดียว แต่จะ
สอนให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้านไปพร้อม ๆ กันโดยอาจเน้นทักษะ
ใดทักษะหนึ่งในการสอนครั้งหนึ่ง ๆ มากกว่าทักษะอื่น ๆ ได้หลายวิธี ดังนี้

1. การสอนภาษาไทยโดยใช้ประสบการณ์ทางภาษา การสอนวิธีนี้เป็น
ลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยสร้างประสบการณ์ทางภาษาให้แก่เด็ก
ให้เด็กได้คิด ฟัง พูด อ่านและเขียน เป็นหลัก มีขั้นตอนในการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างประสบการณ์ร่วม โดยครูอาจใช้รูปภาพให้นักเรียนดู
สนทนาเกี่ยวกับภาพ อ่านหรือเล่าเรื่องให้ฟัง

ขั้นที่ 2 กระตุ้นให้คิด หลังจากฟังเรื่องและดูภาพแล้วครูซักถาม
โดยใช้คำถามนำให้นักเรียนคิดและอภิปรายร่วมกัน

ขั้นที่ 3 บันทึกข้อความ เมื่อนักเรียนเข้าใจและคิดเรื่องที่ฟังตรงกันแล้วให้นักเรียนเล่าเรื่องที่ฟัง ครูบันทึกข้อความบนกระดานดำ ถ้านักเรียนใช้คำพูดหรือผิดครูแก้ไขให้

ขั้นที่ 4 อ่านข้อความที่บันทึกครูให้นักเรียนฝึกอ่านข้อความที่บันทึกเป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่มจนคล่อง

ขั้นที่ 5 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเขียน เช่น ฝึกอ่านบัตรคำ หรือแถบประโยคเขียนเรื่องราวจากประสบการณ์หรือจากการอ่านหนังสือร่วมกัน

2. การสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียน วิธีสอนนี้ฝึกหนังสือเรียนเป็นหลัก มีขั้นตอนในการสอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน และทบทวนประสบการณ์พื้นฐาน การเรียนแก่ผู้เรียนด้วย เพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์เก่ากับประสบการณ์ใหม่ในบทเรียน

ขั้นที่ 2 สอนคำใหม่ทบทวนคำเก่า

ขั้นที่ 3 บอกจุดประสงค์ของการอ่านให้นักเรียนทราบ เช่น อ่านเพื่อเขียนเล่าเรื่อง

ขั้นที่ 4 อ่านในใจและอ่านออกเสียงโดยครูแนะนำวิธีการอ่าน และให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงเป็นกลุ่มและรายบุคคล ครูแก้ไขข้อบกพร่องในการอ่าน

ขั้นที่ 5 จัดกิจกรรมฝึกฝนทักษะทางภาษา เช่น เกมทางภาษา ทำแบบฝึกหัด และกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ครูกำหนดในคู่มือครู

3. การสอนภาษาไทยโดยใช้วิธีการทางหลักภาษา เป็นการสอนสะกดคำ แจกลูก ผันอักษร โดยเริ่มจากให้เด็กรู้จักเสียงพยัญชนะ สระ และจํารูปพยัญชนะ สระ ให้ได้เสียก่อนจึงนำมาสะกดคำและแจกลูก มีขั้นตอนการสอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ฝึกสะกดคำให้คล่อง

ขั้นที่ 2 สังเกตการวางพยัญชนะ สระของคำ แล้วฝึกสะกด

ขั้นที่ 3 สอนความหมายของคำโดยใช้ภาพ หรือทำท่าทางประกอบ

ขั้นที่ 4 นำคำที่สะกดแล้วมาอ่านเป็นคำโดยไม่ต้องสะกดคำใดอ่านไม่ได้ให้ใช้การสะกดช่วย โดยให้นักเรียนเขียนตามคำบอกจนจำได้

ขั้นที่ 5 นำคำที่อ่านได้แล้วมาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้ง ฟัง พูด อ่านและเขียน โดยเน้นการอ่านและเขียน บ่อย ๆ

4. การสอนภาษาไทยโดยการอ่านหนังสือเป็นรายบุคคล มีขั้นตอนการสอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกหนังสือ โดยให้นักเรียนเลือกหนังสือตามความสนใจและความสามารถของแต่ละคน

ขั้นที่ 2 ตั้งจุดมุ่งหมายและวางแผน คือให้นักเรียนตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่าน เช่น อ่านแล้วทำกิจกรรมอะไร จะใช้เวลาอ่านเท่าไร เป็นต้น

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และนำเสนอผลการอ่านให้ครูฟัง

ขั้นที่ 4 ทำกิจกรรมหลังการอ่าน เช่น เขียนเรื่องย่อ เขียนข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน วาดภาพในเรื่อง เขียนคำบรรยายประกอบภาพ

ขั้นที่ 5 เสนอผลงานและประเมินผลงานเพื่อให้การสอนภาษาไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงได้ประสบประสานการสอนทั้ง 4 วิธีเข้าด้วยกัน เป็นการสอนภาษาไทยแบบประสมประสาน โดยจัดลำดับการสอนไว้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสอนโดยใช้ประสบการณ์ทางภาษาจากหนังสือเรียน

ขั้นที่ 2 การสอนอ่านในใจจากหนังสือเรียน

ขั้นที่ 3 การสอนสะกดคำจากแบบฝึกในหนังสือเรียน

ขั้นที่ 4 การสอนออกเสียงจากหนังสือเรียน

ขั้นที่ 5 การฝึกการใช้ภาษา

ขั้นที่ 6 การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษาและการอ่าน

เป็นรายบุคคล

ขั้นที่ 7 การสอนซ่อมเสริม

นอกจากนี้ สุชาติา วิยวุฒิ (2529, หน้า 64-65) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยมิได้มุ่งเพียงการอ่านออกเขียนได้แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เน้นที่ผลสัมฤทธิ์ของทักษะความเข้าใจภาษา คือการฟังและการอ่าน ทักษะการใช้ภาษา คือการพูดและการเขียน จนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ การหาเหตุผล แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ จึงควรยึดแนวการสอน ดังนี้

1. การสอนภาษาไทยให้สอดคล้องกับการใช้ภาษาในชีวิตนำภาษาที่ผู้เรียนพบเห็นและใช้อยู่ในสถานที่ต่าง ๆ เช่น ที่บ้านที่โรงเรียน ตลาด ชุมชน ภาษาจากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น มาเป็นสื่อในการเรียนรู้เพื่อที่ผู้เรียนจำนำความรู้ ทักษะ และเจตคติ ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จในชีวิต

2. สอนทักษะทั้งสี่ ให้สัมพันธ์กันทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งเป็นกระบวนการการใช้ภาษาที่ถูกต้อง แต่อาจจะแยกย่อยออกฝึกฝนแต่ละทักษะในกรณีการสอนซ่อมเสริมได้

3. ฝึกฝนให้เรียนรู้ด้วยความเข้าใจมากกว่าการท่องจำ เน้นการฝึกฝนจนเกิดความคิดรวบยอดสามารถสรุปหลักเกณฑ์ได้ด้วยตนเอง

4. ฝึกฝนให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองให้มาก โดยมีครูคอยแนะนำ ทั้งนี้เพื่อปลูกฝังนิสัยใคร่รู้ ใคร่เรียน และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สนุกสนาน น่าสนใจเพื่อให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการฝึกฝนบ่อย ๆ และซ้ำ ๆ ทั้งยังเป็นการปลูกฝังความรักในการเรียนภาษาไทยอีกด้วย

6. ฝึกให้เป็นคนช่างคิด ช่างสังเกต การใช้ภาษาที่พบเห็นในที่ต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความคิดและมีประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น

7. ในการฝึกทักษะ ถ้าครูพบข้อบกพร่องควรหาสาเหตุและแก้ไขให้ถูกต้องและทันเวลา การสอนซ่อมเสริมเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ย่ำแย่ในทางทักษะ

8. เลือกใช้วิธีที่เหมาะสมหลาย ๆ วิธีตลอดจนการใช้สื่อการเรียนที่มีประสิทธิภาพเพื่อมิให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย

วรรณี โสมประยูร (2534, หน้า 28) ได้สรุปความสำคัญของการสอนภาษาไทยไว้ตอนหนึ่งว่า มนุษย์ได้ใช้ทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน เป็นเครื่องมือในการศึกษาความรู้ เพื่อประกอบอาชีพ พัฒนาบุคลิกภาพและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตในด้านอื่น ๆ เพราะคนเราได้รับความรู้ ความคิดต่าง ๆ จากการฟัง การอ่าน แล้วการเขียนบันทึกไว้เพื่อพูดหรือเขียนถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจอีกทอดหนึ่ง การเขียนของนักเรียนที่อ่อนภาษาจึงทำให้อ่อนวิชาอื่นด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2535, หน้า 7) จากจุดประสงค์ของหลักสูตร การเรียนการสอนภาษาไทยมีความมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาการทางภาษา ในด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน สำหรับด้านการเขียนนั้น การเรียนภาษาไทยจึงควรเน้น สัมฤทธิ์ผลของทักษะการเข้าใจทางภาษา คือ การฟังการอ่านและทักษะการใช้ภาษา คือ การพูดและการเขียน จนสามารถใช้เป็นเครื่องมือให้เกิดความเข้าใจแสวงหาความรู้ และมีเหตุผลเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน อันจะนำไปสู่การมีชีวิตที่ผาสุกในสังคม ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่โดยตรงในการสอนภาษาไทยให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย คือ ครูซึ่งควรตระหนักถึงความมุ่งหมายดังกล่าวเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนสำหรับวิธีการสอน ภาษาไทย ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายคือครูซึ่งควรตระหนักถึงความมุ่งหมายดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยขึ้น

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2550, หน้า 49-95) ได้ให้แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

1. ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียนให้ถูกต้องคล่องแคล่ว โดยการฝึกทักษะแต่ละอย่างให้แม่นยำแล้วจึงฝึกทักษะทั้ง 5 ให้สัมพันธ์กันและส่งเสริม การคิด ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์
2. ฝึกทักษะทางภาษา ช้า ๆ และบ่อย ๆ จนเกิดความชำนาญและหมั่นฝึกฝนทบทวนอยู่เสมอ ครูผู้สอนต้องส่งเสริมให้นักเรียนฝึกทักษะเป็นรายบุคคล อย่างทั่วถึง
3. ฝึกให้ผู้เรียน รู้หลักเกณฑ์ทางภาษาควบคู่ไปกับการใช้ภาษาและ รู้จักวัฒนธรรมทางภาษา
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนภาษาไปใช้ เป็นเครื่องมือสื่อสารในชีวิตประจำวันและใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ อื่น ๆ
5. ปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยโดยสอนให้เห็นคุณค่า และตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย ทั้งในส่วนที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการสื่อสาร และในด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติ
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความจรรโลงใจโดยใช้ธรรมชาติ บทร้อยแก้ว บทร้อยกรอง ที่เหมาะสมกับวัย และระดับชั้นมาเป็นสื่อการเรียนการสอน

7. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่หาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต
 8. สอดแทรกคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความมีระเบียบวินัยความรับผิดชอบ ความขยันความอดทน
 9. ฝึกให้ผู้เรียนเป็นคนช่างสังเกต จดจำ จดบันทึก สิ่งต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ทางภาษาได้รับความรู้ความเพลิดเพลินและเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
 10. นำภาษาที่ใช้ในสังคม แวดล้อม มาเป็นสื่อประกอบการเรียน การสอน เพื่อให้สัมพันธ์กับการเรียนและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน
 11. ให้แบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน โดยเฉพาะเรื่องการใช้ภาษา และการสื่อความของครูผู้สอน
 12. วัดและประเมินผลโดยคำนึงถึงวัยระดับชั้นและพัฒนาการ ทางภาษาของนักเรียน
 13. ส่งเสริมให้นักเรียนประเมินผลการเรียนภาษาของตน เพื่อให้ นักเรียนพัฒนาการให้ดีขึ้นตามลำดับ
 14. ศึกษาติดตามและแก้ไขข้อบกพร่องทางภาษาของนักเรียน อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
 15. จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาไทยด้วยความสนุกสนาน น่าสนใจ โดยใช้เกม เพลง รูปแบบการสอนอื่น ๆ และสื่อการสอน ที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนเกิดความรักในการเรียนภาษาไทย
 16. จัดทำหนังสือที่เหมาะสมให้ผู้เรียนอ่านมาก ๆ หรือส่งเสริม การอ่านหนังสือในห้องสมุดเพื่อให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้น
- วุฒิพงษ์ คำเนตร (2558, หน้า 132) ได้กล่าวไว้ว่า ครูสามารถนำบันได 5 ขั้น มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน นำขั้นตอนทั้ง 5 ขั้น มากำหนดกิจกรรม ลงสู่แผนการจัดการเรียนรู้ และนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ และสร้างประสบการณ์ ให้แก่ผู้เรียนตามขั้นตอน คือ
- ขั้นแรก ครูคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการตั้งคำถาม ให้รู้จักการสังเกต ในประเด็นและกฎเกณฑ์ของหลักภาษาไทย จากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันเลือกประเด็น คำถามที่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้มาใช้เป็นประเด็นในการค้นคว้าหาคำตอบร่วมกัน

ยกตัวอย่างการสอนเรื่องภาษาต่างประเทศในภาษาไทย อาจกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิด
 ข้อคำถาม ซึ่งข้อคำถามของผู้เรียนอาจถามว่า ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย มีภาษา
 อะไรบ้างวิธีสังเกตภาษาต่างประเทศแต่ละภาษามีวิธีการสังเกตอย่างไร เพราะเหตุใด
 ภาษาไทยจึงต้องมีภาษาต่างประเทศเข้ามาปะปนในภาษาไทย ซึ่งคำถามของผู้เรียน
 ทั้งหมดนี้จะนำไปสู่การค้นหาคำตอบในขั้นที่สอง

ขั้นที่สอง คือ การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ ซึ่งครูจะต้องมีบทบาท
 ในการแนะนำแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยนำเอา
 ข้อคำถามต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นในชั้นเรียนมาสืบค้นหาข้อมูล ครูจะต้องทำหน้าที่
 ประคับประคองให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำเอา
 ข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาจัดกิจกรรมในชั้นเรียนอีกครั้งหนึ่งในขั้นที่สาม

ขั้นที่สาม คือ การสร้างองค์ความรู้ โดยให้ผู้เรียนนำเอาข้อมูลความรู้
 ที่ได้มานั้นมานำเสนอและช่วยกันอภิปรายเพิ่มเติม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการถกประเด็น
 ร่วมกัน เช่น เพราะเหตุใดภาษาไทยจึงต้องมีภาษาต่างประเทศเข้ามาปะปนในภาษาไทย
 ประเด็นคำตอบของผู้เรียนแต่ละคนนั้นอาจมีความแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์
 และการเรียนรู้เป็นสำคัญ โดยครูจะต้องคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนแต่ละคนได้อภิปรายความรู้
 มีการวิพากษ์วิจารณ์ความรู้ ที่ได้มาร่วมกันเพื่อเป็นการสรุปและสร้างองค์ความรู้ จากนั้น
 ในขั้นที่สี่

ขั้นที่สี่ เป็นการสื่อสารและนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ เป็นขั้นตอนที่
 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการนำเอาความรู้จากการค้นคว้าด้วยตนเองมาใช้ในกระบวนการของ
 การสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กำหนดให้ผู้เรียนนำเสนอเนื้อหาสาระที่ได้จากการศึกษา
 ค้นคว้ามาใช้ในการสื่อสาร เช่น เขียนสื่อสารความรู้ในรูปแบบการเขียนเรียงความ
 การเขียนบทความ การเขียนวิเคราะห์วิจารณ์ ตลอดจนการพูดหน้าชั้นเรียนในรูปแบบต่าง ๆ
 อาจเป็นการพูดนำเสนอข้อมูล การพูดวิเคราะห์วิจารณ์และการพูดแสดงความคิดเห็น
 ซึ่งการนำเสนอทักษะการสื่อสารด้วยการพูด หากจะให้เกิดรูปธรรมและชิ้นงานของผู้เรียน
 ครูอาจกำหนดให้ผู้เรียนได้อัดคลิปวิดีโอมาส่ง โดยใช้เครื่องมือสื่อสารในชีวิตประจำวัน
 ผู้เรียนมีอยู่หรือหาได้ง่าย ๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ หรือกล้องดิจิทัล เป็นต้น ซึ่งกิจกรรม
 ในชั้นเรียนลักษณะนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัว สนใจในวิธีการนำเสนอและการสื่อสาร
 รูปแบบต่าง ๆ ได้

ชั้นที่ห้า เป็นชั้นของการบริการสังคมและจิตสาธารณะ หลังจากนี้ ผู้เรียนได้มีการสื่อสารด้วยวิธีต่าง ๆ แล้ว ข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนได้มีการสื่อสารโดยการ บันทึกไว้ในลักษณะต่าง ๆ ในชั้นที่สี่ เช่น คลิปวิดีโอการพูดสื่อสารลักษณะต่าง ๆ เรื่องความ บทความ เกี่ยวกับภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ที่เป็นผลงานนักเรียน ครูอาจจัดกิจกรรม ให้ผู้เรียนได้มีการเผยแพร่องค์ความรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักและเห็นคุณค่าในผลงาน ของตน แล้วนำผลงานของตนมาเผยแพร่ในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการผลงาน คลิปวิดีโอ งานเขียน เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้แก่คนอื่นในโรงเรียน เป็นต้น

ทิศนา ขัมมณี (2560, หน้า 387) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนไว้ ดังนี้

1. วิธีสอนโดยการนำเข้าสู่บทเรียน การนำเข้าสู่บทเรียน คือ ขั้นตอน ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้เกิด การผ่อนคลายจากกิจกรรมที่ทำมาก่อน และสร้างแรงจูงใจภายในคือแรงกระตุ้นที่ทำให้ เกิดความสนใจและความต้องการที่จะทำกิจกรรมของผู้เรียน เทคนิคที่พบในการนำเข้าสู่ บทเรียน เช่น การนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการใช้สื่อการสอน เช่น ใช้ภาพ หุ่นจำลอง ของจริง สไลด์ ภาพยนตร์ แผนภูมิ แผนที่ ลูกโลก หรือกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การร้องเพลง การขับเสภา การเล่านิทาน การเล่าเรื่อง การแสดงบทบาทสมมติ และเกมต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นความ หรือหากต้องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเชิงทักษะสัมพันธ์ คือการเรียนรู้ที่ผู้เรียน จะต้องใช้ทักษะทางภาษา คือฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างสัมพันธ์กันไปตลอดการเรียนรู้ ในชั้นนำนั้น ก็ควรใช้การฟัง การอภิปราย การซักถาม การอ่านออกเสียง การอ่านข้อความ จากแผนภูมิ การอ่านในใจเอกสารที่ครูแจกให้ หรือการเขียนสรุป วิเคราะห์แสดงความคิดเห็น ในส่วนที่เรียนมาแล้ว ตัวอย่าง การสอนวรรณคดีเรื่อง พหุบาทสังวาทิธานอาจนำเข้าสู่ บทเรียน โดยการให้นักเรียนพิจารณาภาพสัตว์สองเท้า สี่เท้า หรือสัตว์ที่ขามากกว่าสี่เท้า แล้วให้นักเรียนพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสัตว์เหล่านั้น โดยอาศัยหลักการหรือเครื่องมือ ที่ใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียน

1.1 เครื่องมือในการนำ (Introducing material) เริ่มต้นบทเรียน ด้วยการใช้เรื่องราว เกร็ดสาระประวัติ เหตุการณ์เด่น ๆ หรือเรื่องซ้ำซ้อน ที่มีความสัมพันธ์ ทางตรงกับเนื้อหาที่กำลังจะสอน ถ้าเป็นไปได้ ควรเป็นการนำที่มีความสัมพันธ์กับ ประสบการณ์ของนักเรียน แต่หากไม่สามารถปฏิบัติได้ ควรเป็นการนำที่มีความสัมพันธ์กับ สิ่งที่เป็นไปได้สำหรับนักเรียน ตัวอย่าง เช่น ในเรื่องการสอนโคลงสี่สุภาพดังที่ได้ยกตัวอย่าง ไว้ตอนต้น ครูอาจนำด้วยการอ่านโคลงที่ครูแต่ง โดยนำชื่อและบุคลิกของนักเรียนในชั้นมา

เป็นเนื้อหาของโคลง ฟังเพลงสยามมานุสสติ ที่นักเรียนค่อนข้างคุ้นเคย หรือ ครูให้นักเรียนดูภาพยนตร์สุริโยทัยช่วงท้ายเรื่อง แล้วอ่านโคลงภาพพระราชพงศาวดาร (วรรณคดีและวรรณกรรมในช่วงชั้นที่ 3 ม. 2) ให้นักเรียนฟังเพื่อเสริมอารมณ์ เป็นต้น

1.2 การค้นพบจากการเรียนรู้ด้วยกลุ่ม (Discovery through group learning) ครูควรหลีกเลี่ยงที่จะบอกข้อเท็จจริงแก่นักเรียนโดยตรง โดยใช้การแก้ปัญหา ข้อมูลด้วยตัวของพวกเขาแทน ในการทำกิจกรรมนี้ ครูต้องแนะนำให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งจะดีกว่าการทำงานคนเดียว โดยส่วนใหญ่แล้ว นักเรียนเชิงโลกจะสามารถทำงานได้ถ้าไม่มีบรรยากาศของการชมเชย และมีความสนุกสนานที่จะแก้ปัญหาร่วมกับผู้อื่น ซึ่งสำหรับวิชาภาษาไทยแล้ว ควรส่งเสริมให้เกิดการทำกิจกรรมกลุ่ม เช่น การร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ตัวละครในวรรณคดี การร่วมกันทำโครงการภาษาไทย เป็นต้น

1.3 การเขียนและการสัมผัส (Written and tactual involvement)

ในการสนับสนุนให้นักเรียนเชิงโลกคิดด้วยตนเอง หรือคิดเป็นกลุ่ม ครูจะต้องให้รายละเอียดข้อมูลใหม่ ๆ เช่น กราฟ แผนที่ แผนภูมิ ซึ่งการแสดงให้เห็นด้วยภาพนั้น นักเรียนจะมีแนวโน้มที่จะวาดความหมายจากรูป ภาพถ่าย สัญลักษณ์ รวมถึงการนำเสนอด้วยภาพต่าง ๆ สำหรับในวิชาภาษาไทย ในกลุ่มสาระวรรณคดีและวรรณกรรม ครูควรนำภาพวรรณคดีหรือตัวละครต่าง ๆ มาให้นักเรียนชม หรือหากศึกษาโคลงโลกนิติ ก็จัดกิจกรรมทัศนศึกษาวัดพระเชตุพนฯ เพื่อให้นักเรียนได้ไปชมจารึก เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การนำเข้าสู่บทเรียนจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับวิเคราะห์ลักษณะของผู้เรียนว่ามีลักษณะการเรียนรู้เช่นใด และมีความสามารถในการเรียนรู้ในระดับใด ผู้สอนก็ควรใช้ลักษณะการนำเสนอและสอนที่สอดคล้องกับนักเรียนลักษณะเช่นนั้น ตัวอย่างเช่น หากสอนภาษาไทยในโรงเรียนที่นักเรียนมีความสามารถสูง เช่น โรงเรียนวิทยาศาสตร์ ครูต้องเน้นการนำเสนอกฎ ทฤษฎีทางไวยากรณ์ หรือวรรณคดี โดยมุ่งให้นักเรียนวิเคราะห์เนื้อหาและทดสอบอย่างเป็นขั้นตอน แต่หากเป็นนักเรียนที่สนใจทำกิจกรรม ก็ควรใช้การนำที่หลากหลาย นอกเหนือจากสาระการเรียนรู้เพื่อเร้าให้เกิดความสนใจ เช่น การพิจารณาภาพ การเล่าเรื่อง การแสดงบทบาทสมมติ หรือการร้องรำทำเพลง จากนั้นจึงส่งเสริมให้ทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม

2. ใช้วิธีการสอนการคิดการคิดเป็นทักษะที่ค่อนข้างมีความซับซ้อน เพราะประกอบด้วยทักษะหลายทักษะประกอบกัน แม้จะยังมีความไม่เข้าใจในเรื่องการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการภายในสมองและองค์ประกอบต่าง ๆ แต่นักการศึกษาและสังคม

ก็เชื่อว่า การคิดนั้นเป็นทักษะที่สามารถสอนได้ และโรงเรียนควรที่จะสอนด้วย พวกเขา เชื่อว่าการสอนทักษะของการคิดนั้น เร่งให้เกิดการพัฒนาจิตใจและสร้างนักเรียนให้เป็น ผู้ที่สามารถพึ่งตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ และเป็นมีคุณลักษณะเป็นผู้ผลิต ซึ่งตัวอย่าง ของทักษะการคิด ได้แก่ การแก้ปัญหา (Problem solving) และการสร้างมโนทัศน์ (Conceptualizing) ซึ่งการคิดทั้งสองแบบนี้เกิดขึ้นในชีวิตของมนุษย์ตลอดเวลา ในที่นี้จะ เสนอเทคนิควิธีการสอนคิดแบบแก้ปัญหาซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

การแก้ปัญหา (Problem solving) คือ การที่คนต้องเผชิญกับสิ่งที่ สร้างความยุ่งยากและจะต้องแก้ไขให้ผ่านพ้น โดยการแก้ปัญหานั้นเป็นเรื่องที่สามารถ สอนได้ และคนสามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกหัด ดังนั้น การแก้ปัญหาจึงสามารถสอน ในโรงเรียนได้ ซึ่งจะมีลักษณะ คือ ครูนำเสนอปัญหาแก่นักเรียนและมุ่งพิจารณาว่า นักเรียน คิดต่อปัญหานั้นอย่างไรมากกว่าที่จะพิจารณาว่านักเรียนคิดอะไร โดยครูใช้ธรรมชาติ เกี่ยวกับความต้องการของนักเรียนที่เป็นแรงจูงใจ และช่วยให้นักเรียนตีความปัญหา ในหนทางที่สอดคล้องกับตัวนักเรียนเอง แล้วพัฒนาสมมติฐานเกี่ยวกับวิธีแก้ ทดสอบ และประเมินผล ครูจึงเป็นผู้นำทางปัญญานักเรียนและสนับสนุนจินตนาการ ให้นักเรียน สามารถมีความคิดรับมือกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเสนอปัญหา (Presenting the problem) ครูนำเสนอ ปัญหาแก่นักเรียน ซึ่งปัญหานี้จะต้องไม่สามารถตอบได้อย่างชัดเจนในทันที (การนำเสนอ อาจผ่านการสังเกตปัญหาที่สังเกตได้จริง เช่น พิเคราะห์จากสถานการณ์ ภาพยนตร์ รูปภาพหรือเรื่อง) โดยในการสอนเรื่องลักษณะคำประพันธ์ในมัทนะพาธา อาจเสนอ โดยการอ่านออกเสียงบทประพันธ์ให้นักเรียนฟัง และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ ว่าคำประพันธ์ที่ครูอ่านมีลักษณะคำประพันธ์อย่างไร

ขั้นที่ 2 รวบรวมและตรวจสอบข้อมูล (Collecting and verifying data) ครูช่วยนักเรียนตรวจสอบธรรมชาติของปัญหา โดยการตอบคำถามเกี่ยวกับข้อมูล บนวัตถุประสงค์ เงื่อนไข และเหตุการณ์ของปัญหาแต่มีใช้การตอบแบบ ใช่ หรือไม่ใช่ ซึ่งจากในขั้น 1 ครูให้นักเรียนตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ เช่น อ่านในเอกสารการเรียนรู้ ถามคำถามครู หรือค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

ขั้นที่ 3 ทำการทดลองกับข้อมูล (Experimenting with data)

ครูจะต้องสนับสนุนให้ผู้เรียนแยกแยะตัวแปรที่สนใจเฉพาะ และค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างปัญหา และนักเรียนเริ่มพัฒนาสมมติฐาน ซึ่งเมื่อมาถึงขั้นนี้ นักเรียนต้องมุ่งศึกษาคำประพันธ์ประเภท “ฉันท” และตรวจสอบกับเนื้อหาวรรณคดีมีทนะพาธา

ขั้นที่ 4 ตั้งสมมติฐาน (Formulating a hypothesis) ครูแนะนำ

นักเรียนเพื่อพัฒนาสมมติฐานที่จะอธิบายปัญหา ซึ่งสำหรับกิจกรรมนี้ นักเรียนอาจตั้งสมมติฐานว่า “วรรณคดีเรื่องมีทนะพาธาแต่งขึ้นด้วยฉันทหลายชนิด รวมทั้งมีฉันทที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวคิดขึ้นด้วยพระองค์เองด้วย ทรงแต่งขึ้นเพื่อให้เป็นบทละครร้อง”

ขั้นที่ 5 ประเมินสมมติฐาน (Evaluating the hypothesis)

ครูชี้แจงส่วนที่ไม่เป็นประโยชน์ในสมมติฐานของนักเรียน และสนับสนุนให้นักเรียนได้ตรวจสอบและประเมินสมมติฐาน เช่น จากในข้อ 4 ครูอาจแนะนำว่าในส่วน “ทรงแต่งขึ้นเพื่อให้เป็นบทละครร้อง” นั้นอาจเกินขอบเขตของปัญหาที่ครูนำเสนอเพราะเป็นประเภทของการบทละคร ในที่นี้นักเรียนจึงต้องศึกษาเฉพาะคำประพันธ์ประเภทฉันทในบทละครเรื่องมีทนะพาธาเท่านั้น

ขั้นที่ 6 วิเคราะห์กระบวนการแก้ปัญหา (Analyzing the

problem-solving process) ครูช่วยนักเรียนวิเคราะห์สิ่งที่นักเรียนจะต้องแก้ในปัญหานั้น ๆ โดยใช้กระบวนการกระทั่งกลายมาเป็นทักษะในที่สุด ในที่นี้คือ นักเรียนต้องวางแผนศึกษาคำประพันธ์ประเภทฉันท

3. วิธีการสอนโดยการจัดบรรยากาศห้องเรียนการจัดบรรยากาศ

ห้องเรียนมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการประสบความสำเร็จของผู้เรียน การจัดระบบรูปแบบที่ผลคือนักเรียนมีความรู้สึกว่าจะทำได้ รวมทั้งมีความรู้สึกปลอดภัยนั้น ดูเหมือนว่าสามารถสร้างนักเรียนผู้ที่จะประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ห้องเรียนที่มีบรรยากาศดังกล่าวจะต้องมีลักษณะ ดังนี้

3.1 จะต้องรักษาความสมดุลระหว่างคำสั่งหรือวิธีการของครูกับ

ทางเลือกของนักเรียน ตัวอย่างเช่น ครูมีจุดประสงค์ให้นักเรียนพูดสุนทรพจน์ให้ได้ แต่การพูดสุนทรพจน์เป็นการพูดขั้นสูง ดังนั้นครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกพูดเบื้องต้นเสียก่อน และให้นักเรียนได้เลือกตามความสนใจ เช่น พูดแนะนำตัว พูดแนะนำสินค้า กล่าวต้อนรับ กล่าวขอบคุณ เป็นต้น จากนั้นจึงพัฒนาการพูดไปสู่การพูดสุนทรพจน์

3.2 มีการเตรียมวิธีการที่เฉพาะเจาะจงและมีความชัดเจน คือ เป็นห้องเรียนที่มีสื่อและอุปกรณ์พร้อมสามารถนำเสนอและทำกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการเตรียมนี้หมายรวมถึงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีวิธีการเฉพาะและชัดเจนในทุกชั้น ยกตัวอย่างในการสอนต้องระบุว่าจะใช้การสอนแบบใด เช่น การสอนสัมมนาภาษาไทย ปัจจุบันการอภิปรายกลุ่มย่อย ซึ่งต้องมีใบงานกำหนดขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน

3.3 มีการรักษาความอิสระจำนวนมากสำหรับนักเรียนที่จะคิด และมีวิธีการอันเป็นทางเลือกที่หลากหลาย ครูต้องยอมรับความคิดที่ค่อนข้างอิสระของนักเรียน โดยเฉพาะจะปรากฏเมื่อตอบคำถาม เช่น นักเรียนอาจไม่ยอมรับความสัมพันธ์ระหว่างพระอภัยมณีและนางเงือก หรือเห็นว่าขุนแผนเป็นผู้นำครอบครัวที่ใช้ไม่ได้ เป็นต้น ส่วนในเรื่องวิธีคิดนั้นอาจปรากฏในการทำกิจกรรม เช่น การทำโครงการคิดค้นเกี่ยวกับความเชื่อในชุมชน นักเรียนอาจเลือกใช้วิธีศึกษาจากเอกสาร สอบถาม สัมภาษณ์ หรือสังเกตข้อมูลที่น่าสนใจศึกษาตามความถนัดและความสนใจได้

3.4 มีการเตรียมการอบรมทักษะระหว่างบุคคลกับบุคคล ทำให้ห้องเรียนเป็นสถานที่ที่นักเรียนจะบรรลุเป้าหมายและได้เรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยม ซึ่งในชั้นเรียนภาษาไทยเอง ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์และรู้จักจัดการความสัมพันธ์ของตนเองอย่างเป็นระบบ รวมทั้งยังสามารถใช้วรรณคดีและวรรณกรรมต่าง ๆ มาใช้เป็นบทสำหรับสังเกตประสบการณ์และขยายโลกทัศน์ของผู้เรียน ที่จะเชื่อมโยงจากตนเองไปสู่สังคมและการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งจะยิ่งทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ทางภาษาไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

จากวิธีการสอนหรือหลักการสอนของนักวิชาการหรือนักการศึกษา ที่กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทยก็ยังคงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จำเป็นในด้านของการสื่อสาร การฟัง พูด อ่าน เขียน ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งหมดจะต้องให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจหลักภาษาและวรรณคดีไทยอย่างเห็นคุณค่า ครูผู้สอนจำเป็นที่จะต้องหาเทคนิควิธีหรือหลักการเพื่อจะให้นักเรียนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชามากยิ่งขึ้นและครูผู้สอนภาษาไทยจะต้องสามารถบูรณาการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ ความสามารถของผู้เรียนได้ ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้องค์ความรู้จากการสังเกตและตั้งคำถาม ส่งเสริมให้ผู้เรียน

สามารถสืบค้นข้อมูลและรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้และนำความรู้ที่ได้มาถกปัญหา แสดงความรู้ความคิด อันนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้และมุมมองที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการสื่อสารด้วยวิธีต่าง ๆ ควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

นักวิชาการและนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

1. ความหมายการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หรืออาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นการเรียนรู้ อย่างกระตือรือร้นจัดว่าเป็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักการดังกล่าวเป็นไปตามปรัชญาการศึกษาแนวพหุวัฒนธรรม ซึ่งมี ดิวอี้ (Dewey) เป็นนักคิดคนสำคัญที่มีจุดเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้คิดเป็นผู้ไตร่ตรอง สะท้อนคิด และเป็นผู้ปฏิบัติ และอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีกลุ่มความคิดความเข้าใจ กลุ่มสร้างความรู้ เป็นต้น หลักดังกล่าวก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและเป็นการเรียนรู้เพื่อชีวิต ซึ่งหากได้รับการส่งเสริมสนับสนุนที่ดีจากครูก็จะกลายเป็นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้ต่อไป การจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงไม่ใช่เรื่องใหม่ของวงการการศึกษา แต่คุณค่าของแนวทางดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้ลักษณะนี้มีความเป็น ปัจจุบันอยู่เสมอและได้ใช้ต่อเนื่องมาตั้งแต่มีการใช้หลักสูตรประถมศึกษา ปีพุทธศักราช 2521 ที่เน้นการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นศูนย์กลางถึงยุคปฏิรูปการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2542 หมวด 4 การจัดการเรียนรู้ ที่กล่าวถึงการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ล้วนตั้งอยู่บนฐานคิดของการเรียนรู้เชิงรุกทั้งสิ้น การเรียนรู้เชิงรุกเป็นหลักการข้อใหญ่สำหรับการนำไปประยุกต์ใช้ผ่านกระบวนการคิด อย่างมีวิจารณญาณและการออกแบบการเรียนรู้ของครู ในภาคปฏิบัติซึ่งแสดงให้เห็นได้จากหน่วยหรือแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครูนำไปใช้แล้วได้ผล นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในแนวทางที่ดีขึ้น สามารถยกระดับคุณภาพทั้งด้านความรู้ ความสามารถ และเจตคติต่อวิชาชีพและต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้แล้วในปัจจุบัน มีข้อมูลด้านประสาทยุทธศาสตร์และการเรียนรู้ของสมองซึ่งเรียกได้ว่าเป็นความรู้ใหม่ทางครุศึกษา

เป็นพื้นฐานสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้มีความหมายและมีความท้าทายชัดเจน
 ขึ้นกว่าในอดีต และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างยั่งยืนขึ้น

นอกจากนี้แล้ว แนวคิดพีระมิตการเรียนรู้ (Learning Pyramid) ที่สถาบัน
 NTL Institute for Applied Behavioral Science ได้เสนอข้อมูลที่สามารถนำมาช่วยในการขยาย
 ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งมีความแตกต่างไปจากการเรียนรู้แบบเป็น
 ผู้รับ (Passive Learning) อันเป็นหลักของการจัดการเรียนรู้ในอดีตที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง
 (Teacher-Centered) ซึ่งเคยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในอดีตที่ผ่านมาโดยให้ความสำคัญ
 กับการฟัง การอ่าน การได้ยิน ได้เห็น รวมทั้งการสาธิตของครูผู้สอน แนวทางการจัดการ
 เรียนรู้ดังกล่าวจะอยู่ยอดของพีระมิต แสดงให้เห็นว่าผู้เรียน เรียนรู้จากการถ่ายทอด
 เป็นส่วนใหญ่ซึ่งแตกต่างไปจากการเรียนรู้ผ่านการอภิปรายแลกเปลี่ยน การลงมือปฏิบัติ
 และนำความรู้ไปใช้ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผู้อื่นเป็นแนวทางที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 (Student-Centered) และสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนสามารถสร้างความรู้ได้แล้วอยู่ที่ส่วนฐาน
 ของพีระมิต ดังภาพประกอบ 2 (วัชรา เล่าเรียนดี และคณะ, 2560, หน้า 65)

ภาพประกอบ 2 พีระมิตการเรียนรู้

ที่มา : วัชรา เล่าเรียนดี และคณะ

(2560, หน้า 65)

นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีนักการศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้ความหมายเพิ่มเติมไว้ ดังนี้

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2557, หน้า 29) อธิบายว่า กิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียน เข้าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมนั้น ๆ การสัมมนา การใช้การแก้ปัญหาการสอนกลุ่มย่อยแบบ ไม่เป็นทางการการสำรวจข้อมูลการทดลอง การแก้ไขปัญหา กรณีศึกษา การอภิปราย เป็นต้น

ปรีชาญ เดชศรี (2550, หน้า 34) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบกระตือรือร้น หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ทั้งในเชิงทักษะ ต่าง ๆ เช่น การทดลองการสำรวจ ตรวจสอบและการปฏิบัติเพื่อพัฒนาความรู้ปัญญา วิเคราะห์วิจารณ์ หรือการตัดสินใจเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อแทนที่การเรียนการสอนที่ครูบอกเล่าให้ผู้เรียนได้ฟังเพียงด้านเดียว

จรรยา ดาสา (2552, หน้า 42) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุก คือ การจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียน การสอน ผู้เรียนจะได้เชื่อมโยงความรู้เดิม และความรู้ใหม่ จากการได้คิด ได้ปฏิบัติระหว่าง การเรียนการสอน

เยาวเรศ รักดีจิตร (2557, หน้า 1) ได้กล่าวถึงความหมายของ การเรียนรู้เชิงรุก กล่าวโดยสรุปคือ การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการความคิดขั้นสูง ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลข้อมูลในสถานการณ์ใหม่ ได้ดีในที่สุดจะช่วยให้เด็กเกิดแรงจูงใจจนสามารถชี้นำตลอดชีวิตในฐานะผู้ฝึกฝน การเรียนรู้

Hazza, Lapidot and Ragonis (2004, p. 153) กล่าวว่า Active Learning เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้โอกาสผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน ผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุนให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้มากกว่าการที่ผู้เรียนจะได้รับความรู้จากการบรรยายเพียงอย่างเดียว

Tileston (2007, p. 48) ให้ความเห็นว่า Active Learning เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้นักเรียนได้ค้นพบแนวคิดทางคณิตศาสตร์ จากการปฏิบัติ เช่น การวัดการชั่งน้ำหนัก การพับกระดาษ กิจกรรมที่ทำด้วยมือต่าง ๆ การสังเกต และการทดลองแบบวิทยาศาสตร์ หลังจากนั้นให้นักเรียนสรุปข้อเท็จจริงและ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวถึงการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสติปัญญาของผู้เรียนที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยการนำเอาวิธีการสอน เทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และ กิจกรรม กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต และถือเป็นการจัดการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ด้วยตนเอง

2. รูปแบบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

นักวิชาการและนักการศึกษาได้เสนอรูปแบบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

Johnson et al. (1991, pp. 29–30) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ อย่างกระตือรือร้นสามารถทำตามขั้นตอนได้ ดังนี้

1. ขั้นนำ (3–5 นาที) เป็นขั้นที่แสดงให้ผู้เรียนเห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาที่จะสอนกับสิ่งที่ผู้เรียนมีพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว พร้อมทั้งระบุโครงร่างของเนื้อหา แนวคิดประเด็นหลักในการสอน ผู้เรียนจะเห็นความสำคัญและอยากเรียนรู้เรื่องนั้นมากขึ้น
2. ขั้นสอน เป็นขั้นที่ผู้สอนสอนเนื้อหา (10–15 นาที) ตามด้วย กิจกรรมอื่น (3–4 นาที) ปกติผู้สอนมักจะสอนติดต่อกันเป็นเวลานาน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเฉื่อยและไม่กระตือรือร้นจากการศึกษาพบว่า สมาชิกหรือความสนใจของผู้เรียนจะลดลงอย่างรวดเร็วภายใน 15 นาที ดังนั้นในรูปแบบการสอนจึงแนะนำการสอน 10–15 นาที ตามด้วยกิจกรรมอื่น 3–4 นาที เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและเป็นการให้โอกาส ผู้สอน มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน เช่น การตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบหรือจะให้ผู้เรียนช่วยกันคิด เป็นกลุ่มเพื่อตอบ ผู้เรียนจะเข้าใจเนื้อหาและจำได้นานกว่า ถ้ามีการอภิปรายร่วมกัน ผู้สอนทำซ้ำโดยสอนเนื้อหาสลับกับกิจกรรมเรื่อย ๆ ไปจนใกล้หมดเวลาสอน

3. ขั้นสรุป เป็นขั้นที่ผู้เรียนสรุปเนื้อหาที่ได้เรียนด้วยตนเอง (4-6 นาที) โดยผู้สอนให้ผู้เรียนสรุปความเข้าใจของตนเอง โดยเขียนใจความสำคัญของเนื้อหาลงในแผ่นกระดาษ และแลกเปลี่ยนกับเพื่อนข้าง ๆ กันอ่าน หรือผู้สอนอาจสุ่มให้ผู้เรียนมาอ่านในชั้นเรียน

ตาราง 8 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตัวอย่างกระตือรือร้นในเวลา 50 นาที

นาทีที่ 0-20	นาทีที่ 21-30	นาทีที่ 31-40	นาทีที่ 41-50
ขั้นนำ	สอนเนื้อหา 1 กิจกรรม	สอนเนื้อหา 2 กิจกรรม	สอนเนื้อหา 3 กิจกรรม
ขั้นสรุป			

ที่มา : D. W. Johnson et al. (1991, p. 30)

นอกจากนี้ Hazza, Lapidot and Ragonis (2004, p. 159) ได้นำเสนอรูปแบบการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก มีขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอนประกอบด้วย ขั้นสร้างความสนใจ ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นอภิปราย และขั้นสรุป ดังนี้

1. ขั้นสร้างความสนใจ เป็นการเสนอบทเรียน เริ่มด้วยการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนโดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายและสร้างความท้าทาย การเรียนรู้ของนักเรียน อาจใช้คำถามปลายเปิดให้นักเรียนได้คิดเกิดความสงสัย เกิดคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่คุณสอนและเกิดการตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาคำตอบ
2. ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ต่อเนื่องจากขั้นแรกครูผู้สอนสามารถเลือกใช้เทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งนี้กิจกรรมต้องมีความสอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์และเรื่องที่ได้กระตุ้นความสนใจไว้แต่แรก
3. ขั้นอภิปราย หลังจากเรียนรู้แล้วในช่วงท้ายครูผู้สอนให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรม เปิดโอกาสให้นักเรียนนำเสนอความคิดเห็น และความคิดรวบยอดที่นักเรียนได้เรียนรู้ ในขั้นนี้ครูทำหน้าที่เป็นผู้ฟัง และจดบันทึกข้อผิดพลาดของนักเรียนโดยไม่ติชมหรือวิจารณ์เนื่องจากในขั้นนี้นักเรียนทั้งชั้นกำลังเป็นผู้โต้แย้งถกเถียงระหว่างกัน
4. ขั้นสรุป ขั้นนี้จะแตกต่างจากสามขั้นตอนแรกที่นักเรียนเป็นผู้กระทำและดำเนินการเรียนรู้ด้วยตนเองแต่ขั้นนี้ครูจะเป็นผู้มีบทบาทหลักสรุปการเรียนรู้ของนักเรียนได้เรียนรู้ทั้งหมดตั้งแต่ขั้นที่หนึ่งถึงขั้นที่สาม โดยเน้นความคิดรวบยอดหลักและเติมเต็มให้การเรียนรู้สมบูรณ์

Tileston (2007, p. 57) ผู้พัฒนารูปแบบที่ชื่อว่ารูปแบบยุทธวิธีการเรียนรู้เชิงรุก (Strategic Learning) ผ่านการวิจัยและวิเคราะห์ทอภิมาน (Meta Analysis) ว่าทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษา กระบวนการของรูปแบบมีด้วยกัน 5 ชั้น ได้แก่ ชั้นสร้างการเชื่อมต่อ ชั้นเสริมสร้างพลังการเรียนรู้ ชั้นสังเคราะห์ข้อมูลสร้างความหมาย ชั้นใช้แหล่งความรู้ภายนอกสนับสนุน และชั้นไตร่ตรองสะท้อนคิด ซึ่งแต่ละชั้นมีความสำคัญ ดังนี้

1. ชั้นสร้างการเชื่อมต่อ (Plugging in)

ชั้นนี้ถือเป็นการจัดปัจจัยเบื้องต้นก่อนสอนตามรูปแบบ เป็นกระบวนการที่ให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการเรียนทั้งด้านกายภาพ และในเชิงจิตวิทยา ที่สนองตอบต่อลักษณะของผู้เรียนซึ่งจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกสบายใจที่จะเรียนรู้และพบกับความสำเร็จ เป็นการเตรียมบริบทที่เกี่ยวข้องก่อนสอน ทั้งนี้ผู้เขียนได้ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ครูต้องดำเนินการต่อไปนี้

บริบทของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ควรจัดให้เกิดขึ้นในชั้นเรียน

1.1 ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสำนึก และใช้พลังความสามารถที่มีอยู่ในตนเอง เพื่อสร้างความสำเร็จครั้งใหม่ต่อไป

1.2 ไม่สร้างบรรยากาศที่เคียดแค้นบงคับ หรือการจัดทุกอย่างไว้เป็นสูตรสำเร็จเพราะผู้เรียนยุคดิจิทัลควรได้เรียนรู้จากการลองผิดลองถูก

1.3 จัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้ว่าพวกเขามีความพร้อม และมีปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ที่พร้อม อาทิ ระยะเวลา และคำปรึกษาที่มีคุณภาพ

1.4 ทำให้ผู้เรียนมองเห็นว่าสิ่งที่เรียนมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับตัวเขาอย่างไร

2. ชั้นเสริมพลังการเรียนรู้ (Powering up) การเสริมพลังการเรียนรู้

ที่ผู้เรียนนำเสนอไว้มีพื้นฐานมาจากระบบการเรียนรู้ของสมอง (Brain-based Learning) และระบบการรู้คิด ของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยทุกประสาทสัมผัสในการรับรู้ข้อมูลในเบื้องต้น และนำสู่การประมวลในสมองต่อไป ในส่วนของครูจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนใช้ระบบดังกล่าวได้ผ่านการมีมุมมองดังต่อไปนี้

2.1 ทำให้ผู้เรียนเชื่อว่าเรามีความสามารถเพียงพอต่อการสร้างความสำเร็จในการเรียนรู้

2.2 สร้างความรู้สึกเชิงบวกต่อการเรียน ห้องเรียน ครู
เพื่อนร่วมชั้น บรรยากาศเช่นนี้จะช่วยให้สมองเกิดแรงขับที่ทรงพลัง

2.3 ทำให้รู้สึกว่าคุณเขามีเครื่องมือการเรียนรู้ สนับสนุน
ให้เกิดความสำเร็จ

2.4 ทำให้มองผลของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นว่ามีความสำคัญ
คุ้มค่า คุ้มเวลา และความพยายามที่ได้ทุ่มเทลงไป

3. ขั้นสังเคราะห์ข้อมูลสร้างความหมาย (Synthesizing)

เป็นการเรียนรู้โดยนำข้อมูลจากแหล่งที่หลากหลายในเรื่องเดียวกันมาบูรณาการทำให้เกิดความหมายและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนวิธีการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้สามารถสังเคราะห์
ความรู้ได้นั้นต้องเกิดจากการผสมผสานวิธี ดังต่อไปนี้

3.1 มอบหมายงานที่เป็นสาระ

3.2 ผู้เรียนต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการเรียนรู้

3.3 ใช้เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน

ซึ่งไม่ใช่เฉพาะโปรแกรมนำเสนอ

3.4 สนับสนุนด้วยผลการวิจัย

3.5 ใช้ทรัพยากรการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

3.6 ใช้การบรรยายเท่าที่จำเป็นโดยอยู่ในขอบเขตความสามารถ

ที่จะรับฟังของผู้เรียน

3.7 สร้างห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนชุมชนการเรียนรู้ร่วมกัน

4. ขั้นใช้แหล่งความรู้ภายนอกสนับสนุน (Outsourcing) เป็นขั้นที่
ผู้เรียนแสดงความรู้ความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลและวิธีการของเขาเองอาจใช้แหล่งข้อมูล
จากภายนอกเพื่อเป็นข้อมูลเติมเต็มให้ความรู้ที่มีความหมายยิ่งขึ้น แหล่งข้อมูลจึงมิได้
หมายถึงสถานที่เท่านั้น แต่ยังรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่สัมผัสเคลื่อนไหว และถ้อยคำภาษา

5. ขั้นไตร่ตรองสะท้อนคิด (Reflecting) เป็นขั้นสุดท้ายของรูปแบบ
ที่ฝึกผู้เรียนให้คิดเกี่ยวกับการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของตนเองที่จะเชื่อมโยง
ความรู้สู่การนำไปใช้ในโลกแห่งความเป็นจริง โดยสะท้อนคิดตามทัศนะของผู้เขียนให้
ความสำคัญกับองค์ประกอบ 2 ประการ คือ การแสดงแนวทางที่ผู้เรียนจะนำข้อมูลความรู้
ไปใช้ และการประเมินการเรียนรู้เป็นรายบุคคลจากการรู้คิดของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

จากเอกสารและงานวิจัยอ้างอิง ผู้วิจัยสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สามารถนำมาสู่การจัดการกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยนำขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมความพร้อม ขั้นตอนเริ่มบทเรียนใหม่ ขั้นตอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นตอนอภิปรายผล และขั้นสรุป มาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และสามารถนำมาสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนพร้อมประยุกต์ใช้วิธีสอน เทคนิคที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อใช้ยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้ตรงตามจุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ ดังตาราง 9 สรุป ดังนี้

ตาราง 9 สรุปรูปแบบหรือขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

รูปแบบหรือขั้นตอน	เวลาที่ใช้สอนเนื้อหาหรือทำกิจกรรม
1. ขั้นตอนเตรียมความพร้อม	3 นาที
2. ขั้นตอนเริ่มบทเรียนใหม่	7 นาที
3. ขั้นตอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้	35 นาที
4. ขั้นตอนอภิปรายผล	10 นาที
5. ขั้นสรุป	5 นาที

จากตาราง 9 สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมความพร้อม โดยการเตรียมความพร้อมของครูและนักเรียน ก่อนจะมีกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้เวลาในการเตรียมความพร้อม 3 นาที
2. ขั้นตอนเริ่มบทเรียนใหม่ โดยครูมีการทบทวนความรู้เดิม และเสริมความใหม่ ให้แก่นักเรียน ก่อนที่จะเข้าสู่กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งบทบาทของครูจะมากกว่า บทบาทของนักเรียน
3. ขั้นตอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยในขั้นนี้ ครูเป็นผู้ชี้แนะ และนำทางก่อน ที่จะเริ่มทำกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งบทบาทของนักเรียนจะมากกว่าบทบาทของครู โดยการทำกิจกรรมจะเน้นที่นักเรียนมีบทบาทมากที่สุด
4. ขั้นตอนอภิปรายผล โดยหลังจากที่นักเรียนทำกิจกรรมตามเนื้อหาที่เรียนแล้ว นักเรียนและครูร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกันอภิปราย ในขั้นนี้บทบาทของครูและนักเรียนมีบทบาทเท่ากัน

5. ขั้นสรุป โดยการให้ผู้เรียน ร่วมกันสรุปผลจากกิจกรรมที่นักเรียนได้ทำ หรือได้เรียนมาทั้งชั่วโมง ครูคอยเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดหรือยังบกพร่อง ในขั้นนี้ครูมีบทบาทน้อยที่สุด

3. การจัดกิจกรรมและเทคนิคการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก

ในทักษะต่าง ๆ ของการจัดกิจกรรมและเทคนิคการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกมี ดังนี้

3.1 Frequent writing การเขียนที่มีประสิทธิภาพสูง ค่อย ๆ เขียนเพิ่ม คือการเพิ่มความถี่ ซึ่งหมายถึง การเพิ่มความถี่ให้มากและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ทักษะการเขียนไม่ได้เป็นเพียงแค่ส่วนช่วยให้เด็ก ๆ ประสบความสำเร็จในชีวิตอนาคตได้ แต่ยังเป็นเครื่องมือสำหรับคุณครูที่จะช่วยส่งเสริมความเข้าใจให้กับเด็ก ๆ ในห้องเรียนได้ ซึ่งมีอยู่หลายวิธีการด้วยกัน หนึ่งในนั้นก็คือการใช้ทักษะการคิดขั้นสูงในระยะเวลาสั้น ๆ สิ่งนี้จะทำให้เกิดกระบวนการคิดที่ลึกซึ้ง เทคนิคการเขียน 3 ประการ ที่นำมาใช้ในทางวิทยาศาสตร์ ประการแรกเทคนิคการเขียนในทันที เป็นการเขียนขณะนั้นในทันที ไม่จำเป็นต้องใช้หลักวิชาการ ไม่สนใจว่าจะถูกตามหลักไวยากรณ์ เป้าหมายหลัก คือ กระตุ้นความคิดและนำความคิดออกมาทันทีทันใด ประการที่สองคือการเขียนแผนผังกราฟฟิก ใช้ในการสร้างคำอธิบายทั้งภาพและตัวอักษร ประการสุดท้าย เทคนิคการเขียนบันทึกคำอธิบายเพิ่มเติมใช้ในการสร้างคำบรรยายเพิ่มเติมในส่วนที่เรายังไม่เข้าใจ หรือเป็นคำถามที่ตอบสั้นหรือใส่ความคิดเห็นเข้าไป

3.2 Brainstorming กำหนดหัวข้อและเวลา จากนั้นแบ่งกลุ่มผู้เรียน ร่วมกันอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปของกลุ่ม แล้วทุกคนนำเสนอแนวคิดของตนและบันทึกทุกแนวคิดที่มีผู้นำเสนอ

3.3 Agree & Disagree Statement ผู้สอนตั้งคำถาม โดยมีตัวเลือกให้ผู้เรียนว่าเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร เช่น อาจใช้ไม้ปิงปองที่มีสี 2 ด้านต่างกันเป็นอุปกรณ์ช่วยตอบ หรือใช้กระดาษโพสท์อิท ที่มี 2 สี แล้วเลือกผู้ตอบในแต่ละกลุ่มให้อธิบาย หลังจากนั้นจึงอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งชั้นเรียน

3.4 Carousel กำหนดหัวข้อเรื่อง แล้วแบ่งเป็นหัวข้อย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน แบ่งกลุ่มผู้เรียนให้ได้จำนวนกลุ่มเท่ากับจำนวนหัวข้อย่อย จากนั้นเขียนหัวข้อย่อย ๆ ลงบนกระดาษโปสเตอร์แล้วติดไว้รอบ ๆ ห้อง แต่ละกลุ่มระดมความคิดและเขียนลงในกระดาษโปสเตอร์เมื่อครบ 2-3 นาที เปลี่ยนไประดมความคิดหน้าโปสเตอร์ถัดไป

โดยอ่านแนวคิดของกลุ่มก่อนหน้า ถ้าเห็นด้วยให้ใส่เครื่องหมายถูกและเพิ่มสิ่งที่คิดเห็นแตกต่าง จากนั้นสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน

3.5 Concept Map ลักษณะคล้ายการเขียน Mind Map แต่การเขียนแผนผังมโนทัศน์จะแสดงแนวคิดและใช้คำเชื่อมโยงระหว่างแนวคิดขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 Preparation Step – ขั้นตอนการเตรียมการ

เป็นขั้นตอนที่ผู้ริเริ่มมีความคิดใหม่ ๆ หรือมีโครงการใหม่ ๆ ที่ต้องการจะทำการวิเคราะห์ ผู้ริเริ่มนี้จะเป็นผู้รวบรวมสมาชิกภายในกลุ่ม (สอดคล้องกับชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice–CoP) ของการจัดการความรู้–KM) จะเป็นจำนวนเท่าไรก็ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาที่ต้องการจะแก้ไข จากนั้นจะทำตารางนัดหมายไว้คร่าว ๆ หลังจากนั้นจะทำการนัดหมายการประชุมครั้งแรก ขั้นตอนนี้จะเป็นการกล่าวถึงโครงการหรือความต้องการของโครงการ วัตถุประสงค์คืออะไร ต้องการผลลัพธ์อะไรบ้าง และการทำงานร่วมกันทางความคิดจะเป็นอย่างไร

3.5.2 Generation Step ขั้นตอนการสร้างความคิด

คือ การที่ทุกคนในกลุ่มเสนอความคิดเห็นของตนเองออกมา ข้อมูลที่ได้ อาจจะมาจากรายงานวิจัย หรือแหล่งความรู้ (Sources of Knowledge) ที่หลากหลาย อาทิ ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต หนังสือ วารสารวิชาการ ฐานข้อมูลความรู้ต่าง ๆ หรือบางครั้งอาจมาจากผู้เชี่ยวชาญ (Center of Excellence – CoE) ขั้นตอนนี้จะสนใจที่จำนวนของความคิด มากกว่า คุณภาพของความคิด ผู้นำการประชุม หรือ วิทยากร กระบวนการ (Facilitator) จะมีบทบาทที่สำคัญในช่วงเวลานี้เป็นอย่างมากที่จะกระตุ้นให้สมาชิกนำเสนอความคิดเห็น

3.5.3 Structure Step – ขั้นตอนการจัดโครงสร้างความคิด

สมาชิกในกลุ่มจะช่วยกันจัดกลุ่มของความคิด (Ideas Grouping) รวมทั้งการจัดลำดับช่วงชั้นของความคิด (Basic Ordering Ideas – BOIs)

3.5.4 Representation Step – การวิเคราะห์แผนที่มโนทัศน์

เป็นขั้นตอนที่จะวิเคราะห์คุณภาพของความคิด วิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Relationship) วิเคราะห์ประเด็นเชื่อมโยง หรือเกี่ยวข้อง รวมทั้งวิเคราะห์ส่วนขาด หรือสิ่งที่ตกหล่น ยังไม่มีใครมอง

3.5.5 Interpretation Step – การตีความและแปลความหมาย

เป็นขั้นตอนในการทำความเข้าใจ และแปลผลของแผนที่มโนทัศน์ เป็นขั้นตอนที่จะต้องนำแผนที่มโนทัศน์ออกมาสื่อสารให้เป็นที่เข้าใจได้โดยง่ายไม่สำคัญว่าเขียนมันออกมาได้ แต่สำคัญว่า เขียนแล้ว ชาวบ้านอ่านเข้าใจด้วย ซึ่งตัวชาวบ้านเองก็ต้องฝึกอ่าน แผนที่มโนทัศน์ให้เป็นด้วย

3.5.6 Utilization Step การนำไปใช้ประโยชน์

เป็นการนำ Concept Mapping ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน เช่น การนำไปใช้เป็น Strategic Map หรือการนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิด (Conceptual framework) ในการดำเนินงานวิจัย หรือวิเคราะห์เพื่อ แก้ปัญหาขององค์กรหรือหน่วยงาน

3.6 Gallery Walk

เป็นกลวิธีหนึ่งในการจัดให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้นำผลงานจากการทำกิจกรรม หรือการสืบเสาะหาความรู้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน แทนการให้ทุกกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้น ซึ่งต้องใช้เวลา และนักเรียนบางคนมักไม่สนใจฟัง Gallery Walk เปิดโอกาสให้นักเรียน แต่ละกลุ่มกำหนดหัวข้อเรื่อง เขียนแนวคิด วิธีการ นำผลงานติดบนบอร์ด หรือผนังห้อง แล้วให้แต่ละกลุ่มเวียนกันเดินไปชมผลงานของเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ เพื่อให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างการเดินชมผลงาน

3.7 Jigsaw

ผู้สอนเลือกเนื้อหาที่แบ่งเป็นส่วน ๆ 3-4 ชิ้น แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ โดยมีสมาชิกในกลุ่มเท่า ๆ กันกับเนื้อหา (Home group) สมาชิกแต่ละคนเลือกเนื้อหาที่ตนสนใจแล้วไปร่วมกับสมาชิกจากกลุ่มอื่น (Expert group) เพื่อศึกษา ทำความเข้าใจ หรือหาคำตอบร่วมกันในกลุ่ม จากนั้นกลับไปสอนที่กลุ่มเดิมของตนจนครบถ้วน

3.8 Problem/Project-based Learning หรือ Case Study

ใช้เรื่องจริงหรือปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน บ้าน โรงเรียน หรือที่เกิดขึ้นกับบุคคลใด บุคคลหนึ่ง เพื่อให้นักเรียนคิดวิเคราะห์และหาทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการบูรณาการความรู้ที่ได้เรียนกับประสบการณ์ตรงหรือสืบเสาะหาความรู้เพิ่มเติม

3.9 Role Playing

การแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธีการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกการแสดงออกตามสถานการณ์ที่กำหนดให้เพื่อเป็นประสบการณ์ที่จะนำไปแก้ไขปัญหาและสถานการณ์จริงในชีวิต ผู้เรียนได้เรียนรู้การแสดงออก ฝึกวางแผนการทำงานร่วมกัน เข้าใจความรู้สึกและพฤติกรรมทั้งของตนเองและของผู้อื่น เช่น การทำกิจกรรม “คูกี้คาเฟ่” ผู้สอนจะกำหนดบทบาทแล้วเขียนไว้ในกระดาษ ให้ผู้เรียน 6 คน จับฉลากเลือกว่าจะแสดงบทบาทใด โดยไม่ให้ปรึกษากัน แล้วให้แสดงบทบาทสมมติตามบทบาทที่ตนเองได้รับ หลังจากนั้นจะตั้งคำถามและให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นว่า ผู้แสดงแต่ละคนทำหน้าที่อะไร และทำหน้าที่นั้นได้ดีหรือไม่ มีจุดใดต้องแก้ไขหรือปรับปรุง เป็นต้น

3.10 Think – Pair – Share

ผู้สอนเป็นผู้ตั้งคำถามให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเอง หลังจากนั้นจึงอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันกับเพื่อนในชั้นเรียน

3.11 Predict – Observe – Explain

จำลองสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียนรู้ โดยผู้เรียนเขียนทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้น สังเกตและบันทึกผล อธิบายสิ่งที่สังเกตได้อาจทำการทดลองสำรวจหรือค้นคว้าเพิ่มเติมได้ และนำเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน เป็นต้น

3.12 Clarification Pause

เมื่ออธิบายถึงประเด็นที่สำคัญ ผู้สอนควรให้เวลาผู้เรียนตกผลึกความคิด และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามหากต้องการคำอธิบายเพิ่มเติม (ผู้สอนควรจะเดินไปรอบ ๆ ห้อง เพราะผู้เรียนมักไม่กล้าถามหน้าชั้นเรียน) ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับ จุดพักรถ (Parking lot) เป็นกลวิธีที่ใช้ในการเก็บตกประเด็นปัญหา หรือคำถาม ของชั้นเรียน ที่เกิดขึ้นหลังจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ

3.13 Card Sorts

ผู้สอนจัดเตรียมบัตรคำ/บัตรภาพไว้ให้ผู้เรียนจัดกลุ่มบัตรภาพนั้น ๆ และต้องอธิบายเกณฑ์ที่ใช้จัดกลุ่มให้เพื่อนและผู้สอนฟัง และอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน

3.14 Chain Note

ผู้สอนเตรียมคำถาม/ข้อความที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ต้องการไว้ โดยอาจพิมพ์ลงบนกระดาษ A4 แล้วให้ผู้เรียนแต่ละคนตอบคำถามหรือข้อความนั้น ๆ เพียง 1-2 ประโยค จากนั้นส่งต่อกระดาษแผ่นนั้นให้เพื่อนที่นั่งถัดไปเพื่อช่วยกันตอบ

คำถามนั้นให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น สามารถใช้ก่อนเรียนหรือหลังเรียนได้และควรส่งกระดาษแผ่นนั้นกลับในทิศทางเดิม เพื่อให้ผู้ที่เขียนก่อนได้อ่านความเห็นทั้งหมดด้วย

3.15 Team – pair – solo

เทคนิคการทำเป็นกลุ่ม ทำเป็นคู่ และทำคนเดียว เป็นเทคนิคที่ผู้สอนกำหนดปัญหาหรืองานให้แล้วนักเรียนทำงานร่วมกันทั้งกลุ่มจนงานสำเร็จ จากนั้นจะแยกทำงานเป็นคู่จนงานสำเร็จ สุดท้ายผู้เรียนแต่ละคนแยกมาทำเองจนสำเร็จได้ด้วยตนเอง

3.16 Students' Reflection

เป็นการให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิด อาจจะให้ผู้เรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ในคาบเรียน เสนอแนะเกี่ยวกับการเรียน ถามคำถามที่ยังสงสัย หรือให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน เช่น

– Know – Want – Learned เมื่อเริ่มต้นบทเรียน ให้ผู้เรียนเขียนสิ่งที่รู้และสิ่งที่อยากรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่จะเรียน เมื่อจบบทเรียน ให้ผู้เรียนเขียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้

– Got – Need และ Exit Ticket เมื่อจบบทเรียน ให้ผู้เรียนเขียนสิ่งที่ได้เรียนรู้ อาจเป็นการสรุปร่วมกันหน้าชั้นเรียน และวางแผนกิจกรรมการเรียนจากสิ่งที่อยากรู้เพิ่มเติม

– Diary/Journal Note เขียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ คำถามที่ยังสงสัย และความรู้

3.17 Simultaneous round table

เทคนิคนี้เหมือนการเขียนรอบวง แตกต่างกันว่าเน้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มเขียนคำตอบพร้อมกันและให้ตอบพร้อมกันจากตัวอย่างกิจกรรมที่กล่าวมานั้นสิ่งสำคัญคือไม่ว่าผู้สอนจะเลือกทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริม Active Learning กิจกรรมใด ความสม่ำเสมอเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง หากผู้สอนได้เริ่มต้นกิจกรรมนำบทเรียนแล้ว ผู้เรียนจะเกิดความคาดหวังที่จะเข้าร่วมกิจกรรมลักษณะนั้นอีกและต้องการแสดงความสามารถของตนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ

สรุปได้ว่า กิจกรรมและเทคนิคการสอน เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีหลากหลายรูปแบบ หลากหลายเทคนิคและวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับนำมาใช้ให้สอดคล้องกับบริบทซึ่งผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือผู้เรียนเป็นผู้สร้างความหมายจากประสบการณ์ด้วยตนเอง เพื่อสามารถสื่อสารแนวคิดของตนเองกับบุคคลอื่นหรือเพื่อใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ และยังต้องการแสดงความสามารถของตนให้ดีขึ้น

4. ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

- 4.1 ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบททวนของผู้เรียน
- 4.2 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
- 4.3 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
- 4.4 เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน ฟัง คิด
- 4.5 เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง
- 4.6 เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และหลักการสู่การสร้างความคิดรวบยอด
- 4.7 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ มีการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน
- 4.8 ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 4.9 ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ
- 4.10 ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง
- 4.11 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้ความเชื่อพื้นฐาน 2 ประการ คือ
 - 4.11.1 การเรียนรู้เป็นความพยายามโดยธรรมชาติของมนุษย์
 - 4.11.2 แต่ละบุคคลมีแนวทางในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน โดยผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

4.12 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนด้วยกันโดยใช้เทคนิคหรือกิจกรรมต่าง ๆ

4.13 เน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป

4.14 ผู้สอนมีบทบาทอำนวยความสะดวกและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง จนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning)

5. บทบาทของครูกับการเรียนรู้เชิงรุก

บทบาทของครูกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก นักวิชาการได้นำเสนอการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ ดังนี้

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียวาร์ ยินดีสุข (2557, หน้า 65) กล่าวว่า บทบาทครูในการสอนแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมี ดังนี้

1. เป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนคิด (Catalyst) โดยกำหนดปัญหาแล้วให้นักเรียนวางแผนหาคำตอบ หรือกระตุ้นให้นักเรียนกำหนดปัญหาและวางแผนหาคำตอบเอง

2. เป็นผู้ให้การเสริมแรง (Reinforces) โดยการให้คำชม

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2557, หน้า 3) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยสรุปได้ว่า

1. จัดให้ครูเป็นศูนย์กลางของการเรียน กิจกรรมหรือเป้าหมายที่ต้องการสะท้อนความต้องการที่จะพัฒนานักเรียน และเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงของนักเรียน

2. สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครู และเพื่อนในชั้นเรียน

3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นพลวัต ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมที่สนใจรวมทั้งกระตุ้นให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน กิจกรรมที่เป็นพลวัต ได้แก่ การฝึกแก้ปัญหา การศึกษาด้วยตนเอง เป็นต้น

4. จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaboratory Learning)

ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในกลุ่มนักเรียน

5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ทำทนาย และให้โอกาสนักเรียน ได้รับวิธีการสอนที่หลากหลายมากกว่าการบรรยายเพียงอย่างเดียว แม้รายวิชาที่เน้น ทางด้านการบรรยายหลักการและทฤษฎีเป็นหลักก็สามารถจัดกิจกรรมเสริม อาทิ การอภิปราย การแก้ไขสถานการณ์ที่กำหนดเสริมเข้ากับกิจกรรมการบรรยาย

6. วางแผนในเรื่องของเวลาการสอนอย่างชัดเจน ทั้งในเรื่อง ของเนื้อหา และกิจกรรมในการเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่กระตือรือร้น จำเป็นต้องใช้เวลาการจัดกิจกรรมมากกว่าการบรรยาย ดังนั้นครู จำเป็นต้องวางแผน การสอนอย่างชัดเจน โดยสามารถกำหนดรายละเอียดลงในประมวลรายวิชา เป็นต้น

7. ใจกว้าง ยอมรับในความสามารถในการแสดงออก และความคิดเห็นที่นักเรียนนำเสนอ

ทิตนา แคมมณี (2558, หน้า 141) กล่าวว่า บทบาทของครู ในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกมี ดังนี้ กระตุ้นให้เด็กเกิดคำถาม เกิดความคิดช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ในด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน สามารถนำไปสู่การค้นพบข้อความรู้ ใหม่ ๆ

สรุปได้ว่าบทบาทของครูกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ครูต้องเป็นผู้ชี้แนะ แนวทางให้แก่ผู้เรียน มีการสร้างบรรยากาศในการสอน มีกระบวนการจัดการเรียนรู้เน้น เด็กเป็นศูนย์กลาง เน้นการปฏิบัติจริง มีกระบวนการคิดวิเคราะห์ มีการวัดและประเมินผล ตามสภาพจริง

6. บทบาทของนักเรียนกับการเรียนรู้เชิงรุก

บทบาทของนักเรียนกับการเรียนรู้เชิงรุก ได้มีนักวิชาการการศึกษาได้กล่าว และเสนอไว้ ดังนี้

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2555, หน้า 17) ได้เสนอบทบาทของนักเรียน ดังนี้

1. พยายามค้นพบสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง
2. ใช้หลักการต่าง ๆ ใช้ทักษะการสังเกต การใช้เครื่องมือ การดำเนินการทดลอง การบันทึกข้อมูล การอภิปรายและการสรุป ซึ่งนำไปสู่ความคิด และหลักเกณฑ์ที่สำคัญของบทเรียน
3. แสดงความรู้สึก หรือความคิดเห็นอย่างมีอิสระและมีเหตุผล
4. พุด ชักถาม หรือโต้แย้งในสิ่งที่นักเรียนเชื่อมั่นและมีเหตุผล

มนัส บุญประกอบ และคณะ (2543, หน้า 12-13) ได้กล่าวว่าบทบาทนักเรียนที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่กระตือรือร้นไว้ ดังนี้

1. มีส่วนร่วมและมีความผูกพันกับการเรียนรู้
2. มีการตัดสินใจเกี่ยวกับผลสำเร็จของงาน
3. มีความรู้สึกเป็นเจ้าของผลงานของตนเอง
4. ได้ทดสอบแนวคิดของตนเองอย่างสม่ำเสมอ
5. ได้วางแผนและออกแบบการทดลองของตนเอง
6. ได้นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
7. ได้ประเมินผลงานของตนเอง
8. มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง
9. อภิปรายและมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มอย่างมีเป้าหมาย
10. สะท้อนผลงานและสร้างแนวคิดใหม่ ๆ

สุพรรณณี ชาญประเสริฐ (2557, หน้า 4-5) สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. สามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
2. สามารถแสดงออกถึงการทำงานแบบร่วมกันในการเรียนรู้และการรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน
3. มีความสามารถในการสื่อสาร ถ่ายทอดความคิดผ่านการเขียน อภิปรายโต้แย้ง ให้เหตุผลสามารถ แสดงความคิดเห็นและแสดงทัศนคติ
4. การมีปฏิสัมพันธ์ที่แสดงออกถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองและระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
5. สามารถแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่เคยเรียนรู้มาแล้วให้ เข้ากับสถานการณ์ปัญหาใหม่ได้
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในแก้ปัญหาจากสถานการณ์ปัญหาอย่างหลากหลาย
7. สามารถแสดงผลของการเรียนรู้จากการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า บทบาทของนักเรียนกับการเรียนรู้เชิงรุก คือ ความสามารถในการสื่อสาร ถ่ายทอด การมีปฏิสัมพันธ์ที่แสดงออกถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียนด้วยกันเองและระหว่างนักเรียนกับครู สามารถแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่เคยเรียนรู้มาแล้วให้เข้ากับสถานการณ์ปัญหาใหม่ ๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแสดงผลของการเรียนรู้จากการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองมีการวางแผนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีความผูกพันกับการเรียนรู้ ได้ทดสอบแนวคิดของตนเองอย่างสม่ำเสมอ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถแสดงออกถึงการทำงานแบบร่วมกันในการเรียนรู้และการรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ความหมายของชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมมาจากคำในภาษาอังกฤษ ซึ่งนำมาเรียกหลายคำ เช่น Learning Package : Instructional Package หรือ Instructional Kits มีชื่อเรียกต่างกัน เช่น ชุดการสอน ชุดกิจกรรม ชุดการเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอนรายบุคคล ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือชุดกิจกรรม หรือชุดการเรียนรู้ ชุดกิจกรรมเป็นสื่อประกอบ จัดขึ้นสำหรับการเรียน จึงเรียกได้หลายชื่อดังที่กล่าวมาแล้ว โดยจะมีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

รัตนะ บัวสนธ์ (2552, หน้า 34) ได้ให้ความหมายว่า ชุดกิจกรรม เป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่ง ที่มีลักษณะสื่อประสม (Multimedia) ที่ประกอบด้วยสื่อตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปที่ใช้ร่วมกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วย สื่อดังกล่าวนี้จะจัดไว้เป็นชุด ๆ บรรจุในซองหรือกระเป๋า ชุดกิจกรรมเป็นสื่อที่จัดขึ้นสำหรับครูใช้ประกอบการสอนและให้ผู้เรียนใช้ประกอบการเรียน เป็นรายบุคคลได้อีก

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2553, หน้า 54) ได้ให้ความหมายว่า ชุดกิจกรรม เป็นนวัตกรรมที่ครูใช้ประกอบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนศึกษาและใช้สื่อต่าง ๆ ในชุดกิจกรรมที่ผู้สอนสร้างขึ้นชุดกิจกรรมเป็นรูปแบบการสื่อสารระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยคำแนะนำให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีขั้นตอนที่เป็นระบบชัดเจน จนกระทั่งนักเรียนสามารถบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผู้เรียนเป็นผู้ศึกษาชุดกิจกรรมด้วยตนเอง ผู้คนเป็นเพียงที่ปรึกษาและให้คำแนะนำ ซึ่งในชุดกิจกรรมนั้นประกอบไปด้วย สื่อ อุปกรณ์กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

ตรียาภรณ์ อินลี (2554, หน้า 47) ได้กล่าวว่า ชุดกิจกรรม คือ สื่อการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนสร้างขึ้น ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยแต่ละหน่วย ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม คู่มือการปฏิบัติกิจกรรม เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้จัด ประสบการณ์การเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกให้นักเรียนได้ศึกษาและได้ปฏิบัติ กิจกรรมด้วยตนเองตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในชุดกิจกรรมตามความสามารถของนักเรียน

กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์ (2554, หน้า 107) ได้ให้ความหมายว่า ชุดกิจกรรม คือ สื่อและวิธีการสอนที่ครูนำมาใช้สำหรับการสอนของผู้สอนและใช้สำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย สื่อการสอนทั้งในรูปของวัสดุ อุปกรณ์และเทคนิค วิธีการต่าง ๆ ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ และมีการตรวจสอบประสิทธิภาพควรนำไปใช้ และใช้ได้ผลดีในศูนย์การเรียน

เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม (2559, หน้า 29) ได้ให้ความหมายว่า ชุดกิจกรรม หมายถึง การนำระบบสื่อประสม (Multimedia) ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ประสบการณ์ ของแต่ละหน่วย โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน มีความสมบูรณ์ในตัวเอง มาช่วย ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยผู้สอน มีการเตรียมความพร้อมก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

จากความหมายที่นักวิชาการได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรม คือ ชุดการสอนหรือการสอนที่ครูผู้สอนได้สร้างขึ้น โดยนำเอาสื่อการเรียนการสอนที่มีการวางแผนการผลิตอย่างเป็นระบบ และมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์ ของหลักสูตร มีลำดับขั้นตอน ประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา เวลาที่ใช้ สื่อ อุปกรณ์ กิจกรรมการสอนอย่างหลากหลาย การวัดและประเมินผล ซึ่งจะทำให้นักเรียน มีความสนใจในการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยมีการปฏิบัติกิจกรรม เป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม และมีการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผลการเรียนของนักเรียนบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีครูผู้สอน เป็นผู้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวก

2. ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้

การปฏิรูปการศึกษา การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ทำให้แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนกว้างขึ้น คำว่า “ชุดการสอน” จึงเปลี่ยนมาเป็น “ชุดกิจกรรมการเรียนรู้” ซึ่งเน้นกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ด้วยตนเอง แนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้จึงเหมือนกับแนวคิดทฤษฎีและหลักการที่ใช้ในการสร้างชุดการสอนของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545, หน้า 98) ไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยา มาใช้ในการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน เป็นสำคัญบุคคลมีความแตกต่างกันหลายด้าน กล่าวคือ ความสามารถ สติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และความแตกต่างอื่น ๆ วิธีการที่เหมาะสมที่สุด คือ การจัดการสอนรายบุคคล หรือการศึกษาตามสภาพ การศึกษาแบบเสรี และการศึกษาด้วยตนเอง ล้วนเป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามสติปัญญาความสามารถ และความสนใจโดยครูเป็นผู้คอยช่วยเหลือตามความเหมาะสม

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้หมายถึงการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียน ดังนี้

2.1 เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนด้วยตนเอง

2.2 การทราบผลการเรียนทันที

2.3 มีการเสริมแรงอันจะทำให้นักเรียนกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำ หรือหลีกเลี่ยงไม่กระทำ

2.4 ได้เรียนรู้ไปทีละขั้นตอนตามความสามารถและความสนใจ

2.5 การนำเอาสื่อประสมมาใช้ หมายถึง การนำสื่อการสอนหลาย ๆ อย่างมาสัมพันธ์กันอย่างมีคุณค่าที่ส่งเสริมซึ่งกันและกันอย่างมีระบบสื่อการสอนอย่างหนึ่ง อาจใช้เร้าความสนใจในขณะอีกอย่างหนึ่งใช้เพื่อการอธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหา และอีกชนิดหนึ่งอาจใช้เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง การใช้สื่อประสมช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จากประสาทสัมผัสที่ผสมผสาน กับให้นักเรียนได้ค้นพบวิธีการที่จะเรียนในสิ่งที่ต้องการได้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น

3. การเอากระบวนการกลุ่มมาใช้ เดิมนั้นความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนในห้องเรียนมีลักษณะเป็นทางเดียวกล่าวคือ ครูเป็นผู้นำนักเรียนเป็นผู้ตามนักเรียนไม่มีโอกาสฝึกการทำงานเป็นกลุ่มที่จะฝึกการเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่นเมื่อโตขึ้นจึงทำงานร่วมกันไม่ได้แนวโน้มในปัจจุบันและอนาคตจะต้องนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มจึงเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ซึ่งนำมาไว้ในรูปของชุดการสอน

4. การนำวิธีวิเคราะห์ระบบมาใช้ในการผลิตชุดการเรียนซึ่งแตกต่างไปจากการทำโครงการสอนในปัจจุบันตรงที่ว่า ชุดการสอนมีการจัดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัยของผู้เรียนรายละเอียดต่าง ๆ ได้นำไปทดลองปรับปรุงจนมีคุณภาพเชื่อถือได้แล้วจึงนำมาใช้

สรุปได้ว่า จากทฤษฎีและหลักการการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีหลากหลายทฤษฎีขึ้นอยู่กับผู้ที่นำมาใช้เพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนของตนและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3. ประเภทของชุดกิจกรรมการเรียนรู้

การจะตัดสินใจว่าชุดกิจกรรมในรูปแบบใดนั้น ผู้สร้างต้องศึกษารูปแบบประเภทของชุดกิจกรรมว่ามีกี่ประเภท แต่ละประเภทมีจุดมุ่งหมายในการใช้แตกต่างกันอย่างไร ได้มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้แบ่งประเภทของชุดกิจกรรมไว้ ดังนี้

สุทธิทย์ มูลคำ (2550, หน้า 52-53) ได้แบ่งประเภทของชุดกิจกรรมได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบ คำบรรยายของครูเป็นชุดกิจกรรมสำหรับผู้เรียนกลุ่มใหญ่หรือเป็นการสอนที่มุ่งเน้นการปูพื้นฐานให้ทุกคนรับรู้และเข้าใจในเวลาเดียวกัน มุ่งในการขยายเนื้อหาสาระให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ชุดกิจกรรมแบบนี้ลดเวลาในการอธิบายของผู้สอนให้น้อยลง เพิ่มเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติมากขึ้นโดยใช้สื่อที่มีอยู่พร้อมในชุดกิจกรรมในการนำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ สิ่งสำคัญคือสื่อที่นำมาใช้จะต้องให้ผู้เรียนได้เห็นชัดเจนทุกคน และมีโอกาสได้ใช้ครบทุกคนหรือทุกกลุ่ม

2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มกิจกรรม หรือชุดกิจกรรมสำหรับการเรียนเป็นกลุ่มย่อยเป็นชุดการสอนสำหรับให้ผู้เรียนเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยประมาณกลุ่มละ 4-8 คน โดยใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ที่บรรจุได้ในชุดกิจกรรมแต่ละชุดมุ่งที่จะฝึกทักษะ

ในเนื้อหาวิชาที่เรียนโดยให้ผู้เรียนมีโอกาสทำงานร่วมกัน ชุดกิจกรรมชนิดนี้มักใช้ในการสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม เช่น การสอนแบบศูนย์การเรียนการสอนกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

3. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายบุคคลหรือชุดกิจกรรมตามเอกัตภาพ เป็นชุดการสอนสำหรับเรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคล คือ ผู้เรียนจะต้องศึกษาหาความรู้ตามต้องการและความสนใจของตนเองอาจจะเรียนที่โรงเรียนหรือเรียนที่บ้านก็ได้ จุดประสงค์หลัก คือ มุ่งให้ทำความเข้าใจกับเนื้อหาวิชาเพิ่มเติมผู้เรียนสามารถประเมินผลการเรียนด้วยตนเองได้ ชุดกิจกรรมนี้ส่วนใหญ่จัดในลักษณะของหน่วยการสอนย่อยหรือโมดูลตัวอย่าง เช่น ชุดวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2551, หน้า 7) ได้เสนอแนวคิดในการแบ่งชุดการเรียนการสอน มี 4 ประเภท คือ

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบคำบรรยาย เป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งช่วยขยายเนื้อหาสาระการสอนแบบบรรยายให้ชัดเจนขึ้น ช่วยให้ผู้สอนพูดน้อยลง และสื่อการสอนทำหน้าที่แทนชุดการสอนแบบบรรยายนี้ นิยมใช้กับการฝึกอบรมและการสอนในระดับอุดมศึกษาที่ยังถือว่า การสอนแบบบรรยายยังมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน

2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มกิจกรรม เป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนใช้ประกอบกิจกรรมกลุ่ม เช่น ในการสอนแบบศูนย์การเรียนการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

3. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายบุคคล เป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามความแตกต่างระหว่างบุคคล อาจเป็นการเรียนในโรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้ เพื่อให้นักเรียนก้าวไปข้างหน้าตามความสามารถ ความสนใจและความพร้อมของผู้เรียน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายบุคคลอาจออกมาในรูปของหน่วยการสอนย่อย หรือโมดูล

4. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางไกล เป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนกับผู้เรียนอยู่ต่างถิ่นต่างเวลากัน มุ่งสอนให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองโดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียน ประกอบด้วย สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และการสอนเสริมตามศูนย์การศึกษา เช่น ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

เบญจพร วิทยาณิชกร (2556, หน้า 31) ได้แบ่งชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ชุดกิจกรรมที่นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและชุดกิจกรรมที่ครู เป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับนักเรียน

จากประเภทของชุดกิจกรรมที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรม มีอยู่ 2 ลักษณะ คือ ชุดกิจกรรมที่นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและชุดกิจกรรมที่ครูเป็นผู้ดำเนินการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับนักเรียน

4. องค์ประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้

นักวิชาการและนักการศึกษาได้กำหนดองค์ประกอบของชุดกิจกรรมไว้ ดังนี้ สุวิทย์ มูลคำ (2550, หน้า 97) กล่าวว่า ชุดกิจกรรมมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม เป็นคู่มือหรือแผนการสอนสำหรับผู้สอนใช้ ศึกษาและปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียดชี้แจงไว้อย่างชัดเจน เช่น การนำเข้าสู่ บทเรียนการจัดชั้นเรียน บทบาทของผู้เรียนเป็นต้น ลักษณะของคู่มืออาจจัดทำเป็นเล่ม หรือแผ่นพับก็ได้
2. บัตรคำสั่งหรือบัตรงาน เป็นเอกสารที่บอกให้ผู้เรียนประกอบ กิจกรรมแต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ บรรจุอยู่ในชุดการสอน บัตรคำสั่งหรือบัตรงาน จะมีครบตามจำนวนกลุ่มหรือจำนวนผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา คำสั่งให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรม และการสรุปบทเรียน
3. เนื้อหาสาระและสื่อการเรียนประเภทต่าง ๆ จัดไว้เป็นรูปของสื่อ การสอนที่หลากหลาย อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท
 - 3.1 ประเภทเอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร บทความ ใบความรู้ ของเนื้อหาเฉพาะเรื่อง บทเรียนโปรแกรม เป็นต้น
 - 3.2 ประเภทโสตทัศนอุปกรณ์ เช่น รูปภาพ แผนภาพ แผนภูมิ สมุด ภาพเทปบันทึกเสียง เทปโทรทัศน์ สไลด์ วีดิทัศน์ ซีดีรอม โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น
4. แบบทดสอบ เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดและประเมินความรู้ด้วยตนเอง ทั้งก่อน และหลังเรียน อาจจะเป็นแบบทดสอบชนิดจับคู่เลือกตอบหรือกาเครื่องหมายถูกผิด

วรวิทย์ นิเทศศิลป์ (2551, หน้า 275) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. มีรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
สิ่งที่ต้องเตรียมตลอดจนกระบวนการของการเรียนการสอน
2. คู่มือการเรียนสำหรับผู้เรียน ประกอบด้วย คำแนะนำในการเรียน
คำสั่งกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ ตลอดจนการเรียนการสอน
3. เนื้อหาและสื่อการสอนแบบประสม กิจกรรมการเรียนการสอน
วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์ของเนื้อหาในแต่ละตอน
4. นักเรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง และเรียนตามความสามารถ
ความสนใจหรือตามความต้องการของตนเอง
5. ช่วยแก้ปัญหาเรื่องการขาดแคลนครูและคุณภาพการเรียนรู้ได้
6. ให้ความสะดวกแก่ครูผู้สอน และช่วยให้ครูมีความมั่นใจ
ในการเรียนการสอนของตน

จากการที่มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของชุดการสอน หรือชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ไว้หลากหลายรูปแบบ ผู้วิจัยจึงได้สรุปและกำหนดองค์ประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญ ได้แก่ 1) คู่มือครู ประกอบด้วย 1.1) คำนำ 1.2) คำแนะนำสำหรับครู 1.3) กิจกรรมการเรียนรู้ 1.4) กระบวนการประเมินผล 1.5) บทบาทครู 1.6) บทบาทนักเรียน 1.7) กำหนดการสอน 2) ชุดกิจกรรมแต่ละชุด ประกอบด้วย 2.1) คำชี้แจงครูสำหรับครูผู้สอน 2.2) คำชี้แจงสำหรับนักเรียน 2.3) วัตถุประสงค์ 2.4) แบบทดสอบก่อนเรียน 2.5) เนื้อหาสาระและสื่อ 2.6) ใบความรู้/ใบกิจกรรม 2.7) แบบทดสอบหลังเรียน 2.8) เฉลยแนวการตอบใบงานและใบกิจกรรม และ 3) แผนการจัดการเรียนรู้

5. ลักษณะชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ดี

เมื่อต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งใดก็ตาม จำเป็นต้องอาศัยชุดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและน่าสนใจ จึงจะบรรลุได้ตามจุดมุ่งหมาย ได้มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้เสนอลักษณะของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ดังนี้

บัวสอน วรพันธ์ (2548, หน้า 46) กล่าวว่า ลักษณะของชุดกิจกรรมการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมการเรียนการสอนมี ดังนี้

1. ตั้งจุดมุ่งหมายในการฝึกทักษะที่สอดคล้องกับเรื่องที่สอน
2. ใช้ภาษาให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
3. รูปแบบการฝึกต้องเร้าความสนใจ
4. ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเรียงลำดับจากง่ายไปยาก
5. ใช้เวลาที่เหมาะสมไม่นานเกินไป
6. ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีความหลากหลาย
7. ควรฝึกให้นักเรียนใช้สิ่งที่เรียนมาแล้วไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2551, หน้า 90) กล่าวว่า ลักษณะของชุดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีมี ดังนี้

1. ควรมีแบบฝึกทักษะหลาย ๆ แบบ ที่เร้าความสนใจผู้เรียนได้ลงความสามารถของตนเอง
2. ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากบทเรียนมาตอบในชุดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือนำมาประยุกต์ใช้ในการตอบชุดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. สำนวนภาษาง่าย เหมาะกับวัยของผู้เรียนและผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเอง
4. ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละชุดนั้นควรคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล
5. ชุดกิจกรรมฝึกทักษะควรฝึกความสามารถของผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน
6. ควรฝึกทักษะการเรียนรู้ในด้านความคิดหลาย ๆ รูปแบบ

สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีนั้นต้องสามารถนำมาจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้ตรงตามจุดมุ่งหมายและสามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ตลอดจนมีวิธีการหรือคำแนะนำในการใช้อย่างละเอียด เพื่ออำนวยความสะดวกและความเข้าใจของผู้เรียน และสามารถนำมาใช้ได้ตลอดเวลา

6. การสร้างชุดกิจกรรม

หลักการและขั้นตอนในการสร้างชุดกิจกรรม เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียน การสอน และส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ผู้สร้างจะต้องรู้ ถึงหลักการและขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งมีนักวิชาการศึกษาหลายท่านได้ กล่าวถึงขั้นตอนในการผลิตชุดกิจกรรมไว้ ดังนี้

ระพีพันธ์ โปธิ์ศรี (2550, หน้า 6-12) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนา ชุดกิจกรรม ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการเรียนรู้ การสร้าง ชุดกิจกรรม ปัญหาและความต้องการการเรียนรู้ในการสร้างชุดกิจกรรมที่ถือว่าเป็นปัญหา วิกฤติ ได้แก่ ปัญหาที่นักเรียนยังทำอะไรไม่ได้ ไม่เป็นบ้าง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ วิธีการวิเคราะห์และระบุปัญหา และความต้องการด้านการเรียน อาจวิเคราะห์จากข้อมูล ในอดีต หรือให้ข้อมูลจากการประชุมสัมมนาด้านวิชาการของโรงเรียน หรือกลุ่มโรงเรียน ก็จะได้นักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้ จากการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ คือ กลุ่มเป้าหมาย ของการนำชุดกิจกรรมไปใช้

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ จะได้ข้อสรุป 2 ประเภท คือ

1. ปัญหาและความต้องการด้านการเรียนรู้ที่เป็นปัญหาวิกฤติ คืออะไร

2. ผู้เรียนที่เข้ากลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มใด

ขั้นที่ 2 ออกแบบชุดกิจกรรม

การออกแบบชุดกิจกรรมประกอบด้วยชุดกิจกรรมต่าง ๆ มีขั้นตอนการออกแบบ ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ประจำชุด ในลักษณะที่เป็น จุดประสงค์ปลายทางให้สัมพันธ์กับปัญหาด้านการเรียนรู้ที่เป็นปัญหาวิกฤติ ซึ่งเป็นมูลเหตุ สำคัญในการสร้างชุดกิจกรรมจุดประสงค์การเรียนรู้ประจำชุดกิจกรรมที่กำหนดในที่นี้ จะต้องระบุให้ชัดเจนว่า เมื่อผู้เรียนผ่านการเรียนรู้ตามกิจกรรมต่าง ๆ ในชุดกิจกรรมแล้ว นักเรียนจะต้องทำอะไรเป็น ระดับใด

2. วิเคราะห์ระบบการเรียนรู้ในขั้นตอนกระบวนการเรียน

ที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบในลักษณะ Flow Chart โดยใช้หลักการวิเคราะห์จากการตอบคำถามหลักว่า การที่ผู้เรียนจะมีความรู้และทักษะบรรลุตามจุดประสงค์ประจำชุดกิจกรรมนั้น ผู้เรียนต้องเริ่มต้นจากการทำอะไรเป็นก่อน และทำอะไรเป็นต่อไปเรื่อย ๆ จนมีความรู้และทักษะโดยรวมตามจุดประสงค์ประจำชุดกิจกรรม

3. วิเคราะห์พฤติกรรมย่อยของขั้นตอนการเรียนรู้แต่ละขั้นตอน

โดยใช้หลักการว่า การที่จะเกิดการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนการเรียนรู้นั้น นักเรียนจะต้องรู้อะไร และทำอะไรบ้าง

4. ปรับขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ ทั้งหมดได้เป็นจุดประสงค์เชิงปฏิบัติการ (Performance Objective)

5. ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้

คือ การปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยใช้หลักการว่าให้มีอย่างน้อย 3 หน่วย และไม่เกิน 15 หน่วย

6. กำหนดยุทธวิธีการจัดการเรียนรู้ จะใช้ทฤษฎีการเรียนรู้

รูปแบบการสอนอย่างไร

7. กำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้

และกิจกรรมการประเมินผลในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมการประเมินผลต้องหลากหลาย

8. ยกร่องชุดกิจกรรม

9. สร้างแบบทดสอบหลังเรียน ใช้วิธีการสร้างแบบทดสอบ

แบบอิงเกณฑ์

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบความถูกต้องของชุดกิจกรรมและแบบทดสอบหลังเรียน

1. ตั้งผู้เชี่ยวชาญประมาณ 3-5 คน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมทั้งหมดของชุดกิจกรรม

2. ทดลองใช้ชุดกิจกรรมกับนักเรียน 1 คน ที่อยู่ในระดับชั้นเดียวกับกลุ่มเป้าหมาย หรือระดับสูงกว่ากลุ่มเป้าหมาย เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับเนื้อหา กิจกรรม ตลอดจนเวลาการปฏิบัติกิจกรรมในชุดกิจกรรมที่กำหนดไว้ข้างต้น

3. ทดลองกลุ่มย่อยกับนักเรียนที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มเป้าหมาย ประมาณ 3-5 คน ที่มีความสามารถแบ่งระดับเก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องของชุดกิจกรรมและปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 4 ทดลองภาคสนาม คือ การนำชุดกิจกรรมไปทดลองกับนักเรียน ที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มเป้าหมายประมาณ 10-30 คน เพื่อการแก้ไขปรับปรุงชุดกิจกรรม และแบบทดสอบหลังเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 5 ทดลองหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม คือ การนำชุดกิจกรรม ที่ได้ปรับปรุงไว้ดีแล้ว ทดลองหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 เพื่อทดลองหาประสิทธิภาพ

วรวิทย์ นิเทศศิลป์ (2551, หน้า 272) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างชุด กิจกรรมไว้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์อาจกำหนด เป็นหมวดวิชาหรือบูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการตามที่เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดหน่วยการสอนโดยการแบ่งเนื้อหาวิชาที่ครูจะ ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนได้ในหนึ่งสัปดาห์หรือหนึ่งครั้ง

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดหัวเรื่องในการสอนแต่ละหน่วยผู้สอน จะให้ประสบการณ์อะไรบ้างกับนักเรียนกำหนดออกมาประมาณ 4-6 หัวข้อ

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดมโนทัศน์และหลักการให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง และสรุปรวมแนวคิดสาระหลักเกณฑ์ที่สำคัญไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหา มาสอนให้สอดคล้องกัน

ขั้นตอนที่ 5 กำหนดจุดประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่องควรกำหนด เป็นจุดประสงค์ทั่วไปแล้วเปลี่ยนแปลงเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไว้ทุกครั้ง

ขั้นตอนที่ 6 กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้แบบทดสอบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากที่ ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วนักเรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้หรือไม่

ขั้นตอนที่ 7 กำหนดแบบประเมินผล ต้องประเมินผลให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยใช้แบบทดสอบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากที่ ผ่าน กิจกรรมการเรียนการสอนแล้วนักเรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้หรือไม่ขั้น

ขั้นตอนที่ 8 เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการใช้ ซึ่งถือว่าเป็นสื่อการสอน ควรจัดไว้เป็นหมวดหมู่ก่อนที่นำไปทดลองและหาประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 9 หาประสิทธิภาพของชุดการสอนเพื่อทราบว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพผู้สร้างจะต้องกำหนดเกณฑ์ล่วงหน้า โดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการ เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนบรรลุผล

ขั้นตอนที่ 10 การใช้ชุดกิจกรรมที่ได้รับการปรับปรุง และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

สุคนธ์ สนิทพานนท์ (2553, หน้า 19-20) ได้กล่าวว่าขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมเพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน ครูควรดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เลือกหัวข้อ (Topic) กำหนดขอบเขตและประเด็นสำคัญของเนื้อหา ผู้สร้างชุดกิจกรรมการเรียนการสอนควรเลือกหัวข้อและประเด็นสำคัญ ได้จากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับชั้น

ที่จะสอนว่าหัวข้อใดที่เหมาะสมที่ควรนำไปสร้างชุดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนสามารถศึกษาความรู้ได้ด้วยตนเอง

2. กำหนดเนื้อหาที่จะทำชุดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความรู้พื้นฐานของผู้เรียน

3. จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน การเขียนจุดประสงค์ ควรเขียนเป็นลักษณะเฉพาะหรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนทราบจุดประสงค์ว่าเมื่อศึกษาชุดการเรียนการสอนจบแล้ว ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถอย่างไร

4. สร้างแบบทดสอบ การสร้างแบบทดสอบมี 3 แบบ คือ

4.1 แบบทดสอบวัดพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อดูว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานก่อนที่จะมาเรียนเพียงพอหรือไม่ (เมื่อทดสอบแล้วถ้าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอ ผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ โดยวิธีใดเป็นต้น หรือผู้สอนอาจอธิบายเพิ่มเติมแก่ผู้เรียนในเรื่องนั้น ๆ)

4.2 แบบทดสอบย่อย เพื่อวัดความรู้ของผู้เรียนหลังจากผู้เรียนเรียนจบในแต่ละเนื้อหาย่อย

4.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้ประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียนหลังจากการศึกษาชุดการเรียนการสอนจบแล้ว

5. จัดทำชุดกิจกรรมประกอบด้วย

- 5.1 บัตรคำสั่ง
- 5.2 ปฏิบัติการและบัตรเฉลย (ถ้ามี)
- 5.3 บัตรเนื้อหา
- 5.4 บัตรฝึกหัดและบัตรเฉลยบัตรฝึกหัด
- 5.5 บัตรทดสอบ และบัตรเฉลยบัตรทดสอบ

6. วางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนเตรียมออกแบบ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีหลักการสำคัญ คือ

- 6.1 ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการทำกิจกรรมด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นผู้เพียงคอยชี้แนะและควบคุมการเรียนการสอน
- 6.2 เลือกกิจกรรมหลากหลายที่เหมาะสมกับชุดการเรียนการสอน
- 6.3 ฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการคิดอย่างหลากหลาย เช่น วิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ เป็นต้น
- 6.4 มีกิจกรรมที่ฝึกให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น

7. รวบรวมและจัดทำสื่อการเรียนการสอน เพื่อการเรียนการสอน

มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน สื่อการเรียนการสอนบางชนิดอาจมีผู้จัดทำไว้แล้ว ผู้สอนอาจนำมาปรับปรุงดัดแปลงใหม่ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและจุดประสงค์ที่จะสอน ครูผู้สอนต้องสร้างสื่อการเรียนการสอนใหม่ซึ่งต้องใช้เวลา

มาก สุกวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2551, หน้า 53-54) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมไว้ ดังนี้

1. กำหนดเรื่องเพื่อทำชุดกิจกรรม อาจกำหนดตามเรื่องในหลักสูตรหรือกำหนดเรื่องใหม่ขึ้นมาก็ได้ การแบ่งเรื่องย่อยจะขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาและลักษณะการใช้ชุดกิจกรรมนั้น ๆ การแบ่งเนื้อเรื่องเพื่อทำชุดกิจกรรมในแต่ละระดับย่อมไม่เหมือนกัน
2. กำหนดหมวดหมู่หนังสือเนื้อหาและประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นวิชาหรือบูรณาการแบบสหวิทยาการได้ตามความเหมาะสม
3. จัดเป็นหน่วยการสอน จะแบ่งเป็นกี่หน่วย แต่ละหน่วยจะใช้เวลาเท่าไรควรพิจารณาให้เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นผู้เรียน

4. กำหนดหัวเรื่อง จัดแบ่งหน่วยการสอนเป็นหัวข้อย่อย ๆ เพื่อสะดวกต่อการเรียนรู้แต่ละหน่วยประกอบด้วยหัวข้อย่อย หรือประสบการณ์ในการเรียนรู้ประมาณ 4-6 หัวข้อ

5. กำหนดความคิดรวบยอดหรือหลักการ ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าจะให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดหรือสามารถสรุปหลักการ แนวคิดอะไรถ้า ผู้สอนเองยังไม่รู้ชัดเจนว่าจะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง การกำหนดกรอบความคิด หรือหลักการ ก็จะไม่ชัดเจน ซึ่งจะรวมไปถึงการจัดกิจกรรมเนื้อหาสาระ สื่อและส่วนประกอบอื่น ๆ ก็จะไม่ชัดเจนตามไปด้วย

6. กำหนดจุดประสงค์การสอน หมายถึง จุดประสงค์ทั่วไปและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ไว้ให้ชัดเจน

7. กำหนดกิจกรรมการเรียน ต้องกำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะเป็นแนวทางในการเลือกและผลิตสื่อการสอน กิจกรรมการเรียน หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การอ่าน การทำกิจกรรมตามบัตรคำสั่ง การตอบคำถาม การเขียนแผนภาพทดลองการเล่นเกม การแสดงความคิดเห็น การทดสอบ เป็นต้น

8. แบบกำหนดแบบประเมิน ต้องออกแบบประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยใช้การสอบแบบอิงเกณฑ์ (การวัดผลที่ยึดเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์โดยไม่มี การนำไปเปรียบเทียบกับคนอื่น) เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากผ่านกิจกรรมมาเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด

9. เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่ผู้สอนใช้ ถือเป็นสื่อการสอนทั้งสิ้นเมื่อผลิตสื่อการสอนในแต่ละหัวข้อเรื่องเรียบร้อยแล้ว ควรจัดสื่อการสอนเหล่านั้นแยกออกเป็นหมวดหมู่ในกล่อง /แฟ้มที่เตรียมไว้ก่อนนำไปหาประสิทธิภาพเพื่อหาความตรง ความเที่ยงก่อน โดยปกติรูปแบบของชุดกิจกรรมที่ดีควรมีมาตรฐานเพื่อความสะดวกในการใช้และความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการเก็บรักษา โดยพิจารณาในด้านต่าง ๆ เช่น การใช้ประโยชน์ ความประหยัด ความคงทนถาวร ความน่าสนใจ ความทันสมัย ทันเหตุการณ์ ความสวยงาม เป็นต้น

10. สร้างข้อสอบก่อนและหลังเรียนพร้อมเฉลย การสร้างข้อสอบ เพื่อทดสอบการเรียนรู้และหลังเรียน ควรสร้างให้ครอบคลุมเนื้อหาและกิจกรรมที่กำหนดให้ เกิดการเรียนรู้โดยพิจารณาจากจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นสำคัญ ข้อสอบไม่ควรมากเกินไป แต่ควรเน้นปรับความรู้สำคัญในประเด็นหลักมากกว่ารายละเอียดปลีกย่อยหรือถามเพื่อความจำอย่างเดียว เมื่อสร้างเสร็จแล้วควรทำเฉลยไว้ให้พร้อมกันส่งไปหาประสิทธิภาพ ของชุดกิจกรรม

11. หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม เมื่อสร้างชุดกิจกรรม เสร็จเรียบร้อยแล้วต้องนำชุดกิจกรรมนั้นไปทดสอบโดยวิธีการต่าง ๆ ก่อนนำไปใช้จริง เช่น ทดลองเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุม และความตรงของเนื้อหา เป็นต้น

จากขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมที่นักการศึกษาได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัย สรุปได้ว่า ขั้นตอนในการสร้างชุดกิจกรรมนั้น มี 10 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกหัวข้อหรือกำหนดเนื้อหาสาระ เป็นการวิเคราะห์ มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับชั้นที่ จะสอน

ขั้นที่ 2 กำหนดหน่วยการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนการแบ่งเนื้อหาสาระ ออกเป็นหน่วยการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 กำหนดชื่อเรื่องชุดกิจกรรม เป็นขั้นตอนการกำหนดชื่อเรื่อง ชุดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นขั้นตอนกำหนดจุดประสงค์ การเรียนรู้ในแต่ละชุดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง

ขั้นที่ 5 ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 6 กำหนดสื่อและอุปกรณ์

ขั้นที่ 7 กำหนดการวัดและประเมินผล

ขั้นที่ 8 เลือกสื่อและผลิต

ขั้นที่ 9 หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

ขั้นที่ 10 ทดลองใช้ชุดกิจกรรม

7. การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ในการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้มีนักการศึกษาและนักวิชาการกล่าวไว้ ดังนี้

ประภาพรรณ เส็งวงศ์ (2551, หน้า 97) การศึกษาประสิทธิภาพของสื่อหรือนวัตกรรมการเรียนรู้โดยวิเคราะห์คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด (E_1/E_2)

1. เกณฑ์ที่กำหนดด้านความรู้ความจำ E_1/E_2 มีค่า 80/80 ขึ้นไป
2. เกณฑ์ที่กำหนดด้านทักษะปฏิบัติ E_1/E_2 มีค่า 70/70 ขึ้นไป
3. ค่า E_1/E_2 ต้องไม่แตกต่างกันเกินกว่าร้อยละ 5
4. การศึกษาประสิทธิภาพของสื่อหรือนวัตกรรมการเรียนรู้โดยการวิเคราะห์คะแนนใช้สูตรการคำนวณ

$$\text{สูตรที่ 1} \quad E_1 = \frac{\left(\frac{\sum X}{N} \right)}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X$ แทน คะแนนรวมของนักเรียนที่ได้จากการทดสอบย่อย

A แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบย่อย

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$\text{สูตรที่ 2} \quad E_2 = \frac{\left(\frac{\sum Y}{N} \right)}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ คิดเป็นร้อยละ

จากการทำวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

$\sum Y$ แทน คะแนนรวมของนักเรียนที่ได้จากการทำ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

บุญชม ศรีสะอาด (2553, หน้า 98–99) การหาประสิทธิภาพ หมายถึง การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน หรือวิธีสอน หรือนวัตกรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการทดลองใช้ และหาประสิทธิภาพของสิ่งที่พัฒนา เพื่อที่จะมั่นใจในการที่จะนำไปใช้ต่อไป เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของสื่อ (E_1/E_2) เป็นขั้นตอนการทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ไม่ใช่เป็นขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

1. ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เป็นค่าที่บ่งบอกว่าแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องหรือไม่ ภายใต้สถานการณ์และกิจกรรมที่กำหนดให้ โดยจะมีการเก็บข้อมูลของผลการเรียนรู้ อันเนื่องมาจากองค่างานของผู้เรียนได้

2. ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เป็นค่าที่บ่งบอกว่าแผนการจัดการเรียนรู้สามารถส่งผลให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลได้หรือไม่ บรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้น้อยเพียงใด ซึ่งคำนวณจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทุกคน

ประสาธน์ เมืองเฉลิม (2554, หน้า 82–83) กล่าวว่า วิธีหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ วิธีการนี้จะนำสื่อไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ แบบฝึกทักษะ เป็นต้น ส่วนมากหาประสิทธิภาพด้วยวิธีนี้ ประสิทธิภาพที่วัดส่วนใหญ่จะพิจารณาจากร้อยละของกระบวนการเรียนระหว่างเรียน โดยแสดงค่าเป็นตัวเลข 2 ตัว เช่น $E_1/E_2 = 80/80$ $E_1/E_2 = 85/85$ $E_1/E_1 = 90/90$ เป็นต้น ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยได้ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือว่าเป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์

สรุปได้ว่า การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำได้โดยนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนเพื่อหาข้อบกพร่องของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และนำไปสู่การแก้ไข จากนั้นนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่แก้ไขไปใช้จริงกับนักเรียนที่ต้องการแก้ไขปัญหา แล้วนำข้อมูลมาตรวจสอบเพื่อหาประสิทธิภาพเกณฑ์

การหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและเนื้อหา E_1/E_2 ที่นำมาสร้างสื่อขึ้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้อันได้ที่ 80/80 โดย 80 ตัวแรก เป็นเกณฑ์ประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1) 80 ตัวหลัง เป็นประสิทธิภาพของผลรวมโดยรวม (E_2) การวิเคราะห์คะแนนใช้สูตรการคำนวณ

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ มีความสำคัญหลายประการ เพื่อเป็นแนวทางให้กับ ผู้สอน สอนด้วยความมั่นใจ ในการจัดการเรียนรู้นั้นจำเป็นต้องศึกษา วิเคราะห์ วางแผน และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อีกมาใช้ในการจัดชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน เป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้สอนจัดกิจกรรมได้อย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สร้างแนวทางการสอนที่เป็นขั้นตอน และตอบสนองตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

การวางแผนที่ดีเป็นการใช้ความคิดเป็นการปฏิบัติงานด้วยการวางแผนงาน อันรอบคอบ ซึ่งในที่สุดจะส่งผลสำเร็จการเรียนรู้เป็นการเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูผู้สอน เพราะจะทำให้ทราบว่าสอนอะไร จะสอนอย่างไร สื่ออุปกรณ์การสอนมีอะไรบ้าง จะทราบผลการสอนโดยวิธีใดแผนการจัดการเรียนรู้ จะทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

ลำลี รักสุทธิ (2553, หน้า 16) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า คือ แผนการหรือโครงสร้างที่จัดเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อการปฏิบัติการสอน ในรายวิชาหนึ่งเป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครู พัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร อย่างมีประสิทธิภาพ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553, หน้า 305) ให้ความหมายของแผนการสอนว่า หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอนการวัดผล ประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรืออีก ความหมายหนึ่ง หมายถึง แผนที่สอนจัดทำขึ้นจากคู่มือครูหรือแนวการสอนของกรมวิชาการ

ทำให้ผู้สอนทราบว่าสอนเนื้อหาใด เพื่อจุดประสงค์ใด สอนอย่างไรใช้สื่ออะไร และวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด

วันชัย แยมจันทร์ฉาย (2554, หน้า 26) กล่าวสรุปไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนล่วงหน้าเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยทำเป็นเอกสาร เนื้อหา ความรู้ สื่อการเรียนการสอน กิจกรรมและการประเมินผล

นงนุช พระวงศ์ (2554, หน้า 24) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนที่เป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้าละเอียดเป็นระบบ เพื่อเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีจุดประสงค์เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และวิธีวัดประเมินผลอย่างชัดเจน เพื่อให้นักเรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่หลักสูตรที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ

ศรีประภา แจ็งโธสง (2555, หน้า 32) ได้สรุปว่าแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดผลประเมินผล ให้สอดคล้องกับเนื้อหา มาตรฐานรายวิชาและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชา รายปีหรือภาคเรียน และหน่วยการเรียนรู้ที่จัดทำ กำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยสรุปแผนการจัดการเรียนรู้ได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้เป็นการวางแผนการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีเนื้อหาสาระ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการสอน นวัตกรรมและวิธีการวัดผลและประเมินผลที่ผู้สอนเตรียมไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบโดยสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มาตรฐานและตัวชี้วัด เพื่อนำใช้ในการจัดการเรียนรู้และให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และทักษะต่อไป

2. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ไม่มีรูปแบบตายตัว ขึ้นอยู่กับหน่วยงานหรือสถานศึกษาแต่ละแห่งจะกำหนด อย่างไรก็ตามลักษณะส่วนใหญ่ของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้จะคล้ายคลึงกัน ซึ่งองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มี ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ (2550, หน้า 63) กล่าวไว้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย ส่วนประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ หรือหัวแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นส่วนประกอบที่แสดง ให้เห็นภาพรวมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ว่าเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ใด ใช้กับผู้เรียนระดับใด เรื่องอะไร ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมนานเท่าใด

ส่วนที่ 2 ตัวแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. สาระ
2. มาตรฐานการเรียนรู้
3. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น
4. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
5. สาระสำคัญ
6. จุดประสงค์การเรียนรู้ ประกอบด้วย
 - 6.1 จุดประสงค์ปลายทาง
 - 6.2 จุดประสงค์นำทาง
7. สาระการเรียนรู้ เนื้อหา
8. กิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้
9. การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย
 - 9.1 วิธีการประเมิน
 - 9.2 เครื่องมือที่ใช้การประเมิน
 - 9.3 เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน
10. เอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
11. บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ส่วนที่ 3 ท้ายแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย บันทึกที่ผลการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งเป็นส่วนที่ผู้สอนบันทึกข้อสังเกตที่พบจากการนำไปใช้ เช่น ปัญหาและแนวทางแก้ไข กิจกรรมเสนอแนะ และข้อมูลอื่น ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการนำไปใช้ต่อไป อีกส่วนหนึ่งของท้ายแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน ได้แก่ ใบงาน แบบทดสอบ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนนั้น ๆ เป็นต้น

- สำลี รักสุทธี (2553, หน้า 21) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 9 หัวข้อ โดยการบูรณาการของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ 7 หัวข้อเพิ่มเติมของคณะกรรมการข้าราชการครู 9 หัวข้อ ดังนี้
1. สาระสำคัญ เป็นความคิดรวบยอดหรือหลักการของเรื่องหนึ่งที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 2. จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นการกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อเรียนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 3. เนื้อหาเป็นเนื้อหาที่จัดกิจกรรมและต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้
 4. กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการเสนอขั้นตอนหรือกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจะนำไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนดไว้
 5. สื่อและอุปกรณ์ เป็นสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 6. การวัดผลประเมินผลเป็นการกำหนดขั้นตอน หรือวิธีการวัดผล ประเมินผลว่านักเรียนบรรลุจุดประสงค์ตามกำหนดในกิจกรรมการเรียนการสอน แยกประเมินผลเป็นประเมินผล ก่อนเรียน ขณะเรียน และหลังเรียน
 7. กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมการบันทึกการสอนก่อนนำไปใช้สอน
 8. ข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชา เป็นการบันทึกการตรวจแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสนอแนะหลังจากได้ตรวจสอบความถูกต้อง การกำหนดรายละเอียดในหัวข้อต่าง ๆ ในแผนการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ เช่น การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียน การสอน การใช้สื่อและการวัดผล ประเมินผลให้มีความสอดคล้องส่งเสริมการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนการสอน
 9. บันทึกการสอน เป็นการบันทึกของผู้สอน บันทึกหลังจากนำแผนการใช้สื่อ และการวัดผลประเมินผลไปใช้แล้วเพื่อนำแผนไปปรับปรุงและใช้สอนในคราวต่อไป

ผู้วิจัยสรุปองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอนนวัตกรรมและวิธีการวัดผลและประเมินผลที่ผู้สอนเตรียมไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ตัวชี้วัด เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และทักษะต่อไป

3. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ เปรียบเสมือนพิมพ์เขียวของสถาปนิกที่ใช้ในการควบคุม การก่อสร้าง ครูผู้สอนทุกคนจะขาดแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ได้ เพราะแผนการจัดการเรียนรู้ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครูผู้สอนทุกคน

สุวิทย์ มูลคำ (2550, หน้า 58) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้สรุปได้ ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนที่ดี วิธีเรียนที่ดี ที่เกิดจากการผสมผสานความรู้และจิตวิทยาการศึกษา
2. ช่วยให้ครูผู้สอนมีคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ทำได้ล่วงหน้าด้วยตนเองและทำให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย
3. ช่วยให้ครูผู้สอนทราบว่าการสอนของตนได้เดินไปในทิศทางใด หรือทราบว่าจะสอน อะไร ด้วยวิธีใด สอนทำไม สอนอย่างไร จะใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ อะไร และจะวัดและประเมินผล อย่างไร
4. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนเฝ้าศึกษาหาความรู้ ทั้งเรื่องหลักสูตร วิธีจัดการเรียนรู้ จะจัดหาและใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล
5. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอน (จัดการเรียนรู้) แทนได้
6. แผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปใช้และพัฒนาแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อวงการศึกษ
7. เป็นผลงานทางวิชาการที่แสดงถึงความชำนาญและความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน สำหรับประกอบการประเมินเพื่อขอเลื่อนตำแหน่ง และวิทยฐานะครูให้สูงขึ้น

พนธ์ ธาตุทอง (2552, หน้า 134) ได้กล่าวถึง ความสำคัญ
ของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ทำให้จัดการเรียนการสอนที่มีความหมายยิ่งขึ้น
2. ครูมีคู่มือการสอนที่มีคุณภาพ
3. เป็นผลงานที่ศักยภาพการเป็นครูมืออาชีพ
4. ครูคนอื่นใช้สอนแทนเราได้
5. ทำให้จัดการเรียนการสอนตามสภาพที่เป็นจริง
6. ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวมที่ผู้เรียนรู้ได้หลายอย่าง
ในขณะเดียวกัน
7. ทำให้ขยายขอบเขตการศึกษาไปได้โดยไม่จำกัดโดยมี
ความเกี่ยวข้องกับวิชาอื่น ๆ ได้อย่างกลมกลืน
8. ช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
สถานศึกษา
9. ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสมบูรณ์ ครบถ้วนโดยไม่จำกัด
ระยะเวลา

ศศิธร เวียงวะลัย (2556, หน้า 52) ได้กล่าวถึง ความสำคัญ
ของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นเครื่องมือในการสอนที่ช่วยให้ครูสามารถจัดกระบวนการ
เรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และเกิดความมั่นใจในการสอนเป็นคู่มือสำหรับครูที่ทำการสอนแทน
และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยสรุปได้ว่า แผนการจัดการ
เรียนรู้เป็นเอกสาร และเครื่องมือช่วยให้ครูดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้
อย่างมีประสิทธิภาพ รู้วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนด้วยความมั่นใจ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับวัย
ของนักเรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ ตรงกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร
ซึ่งส่งเสริมให้นักเรียนเกิดผลการเรียนรู้ ตามลำดับขั้นตอน สอนได้ครบถ้วนและทันเวลา
ซึ่งแผนการสอนยังมีความจำเป็นถ้าหากครูไม่ได้สอนด้วยตนเองสามารถให้ผู้ที่มาสอนแทน
ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

4. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

นักวิชาการและนักการศึกษา ได้อธิบายลักษณะสำคัญของการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปใช้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังรายละเอียด ดังนี้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2551, หน้า 20) ลักษณะสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระตือรือร้น ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง โดยคุณสมบัตผู้เรียนในการเรียนรู้แบบดังกล่าว สามารถจำแนกลักษณะสำคัญได้ ดังนี้

1. ผู้เรียนได้รับการสอนที่เน้นการพัฒนาศักยภาพทางสมอง และความคิดโดย สามารถแก้ปัญหา นำไปใช้และสามารถสร้างเป็นองค์ความรู้ของตนเองอย่างเป็นระบบได้
2. ผู้เรียนมีการเรียนรู้ส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยเน้นความร่วมมือ เกิดความรับผิดชอบและระเบียบวินัย การรักเรียน จากการศึกษาสัมพันธร่วมกัน
3. ผู้เรียนสามารถบูรณาการข้อมูล ข่าวสารสารสนเทศและ หลักการสู่การสร้างความคิดรวบยอดได้
4. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล
5. ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียน เป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

สำลี รักษ์สุทธิ (2553, หน้า 18) กล่าวว่า การทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร ต้องศึกษาหลักสูตรอย่างกว้างขวางและอย่างลึก ในวิชาและรายวิชาที่สอน เช่น ศึกษาโครงสร้างของวิชา จุดประสงค์ของวิชา สื่อการเรียน การสอนที่กำหนดในรายวิชา คำอธิบายรายวิชา และธรรมชาติของวิชา เป็นต้น
2. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา เวลาและกิจกรรม วิเคราะห์ได้จากคำอธิบายรายวิชา โดยให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์ของวิชาและจุดประสงค์ของหลักสูตร
3. ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้/วิธีสอน จะต้องสอดคล้อง กับหลักสูตร โดยใช้ทักษะกระบวนการและทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนทั้งประสมประสาน ระหว่างประสบการณ์และจินตนาการของผู้สอนเอง คงจะไม่มีวิธีสอนใดวิเศษสุดในโลก

แต่วิธีการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้มากที่สุดจะต้องยึดหลักให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ให้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ให้รู้จักการวางแผนและฝึกทักษะเป็นกลุ่มและรายบุคคล เพื่อให้ นักเรียน ได้เป็นผู้คิดเป็น ทำเป็นและเห็นช่องทางในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4. จัดทำสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนจะต้องสอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนการสอน ซึ่งอาจจะเป็นสื่อที่ใช้อยู่แล้วหรือสื่อที่คิดขึ้นใหม่ก็ได้แต่ต้องให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาด้วย

5. จัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผล เครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตร โดยเครื่องมือจะต้องวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย ตลอดจนครอบคลุมถึงกระบวนการวางแผนของนักเรียนทั้งจากสถานการณ์จริงและสถานการณ์จำลองด้วย

6. กำหนดโครงสร้างสำหรับ 1 รายวิชา การกำหนดโครงสร้างสำหรับหนึ่งรายวิชา สามารถปฏิบัติได้ 2 ลักษณะ กล่าวคือ โครงสร้างอย่างสังเขปและโครงสร้างอย่างละเอียด เป็นการวางโครงสร้างโดยสัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาเวลากระบวนการ สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลให้เห็นภาพรวมตลอดใน 1 รายวิชา ส่วนโครงสร้างอย่างสังเขปเป็นการวางโครงสร้างโดยสัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาและเวลา เพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมดใน 1 รายวิชา

7. เขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขยายจากโครงสร้าง เป็นการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะนำไปใช้ในแต่ละคาบ/ชั่วโมงอย่างละเอียดและปฏิบัติได้จริง ทั้งนี้โดยมีส่วนประกอบในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้การดำเนินการสอนบรรลุเป้าหมาย ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ซึ่งมีมากมายหลากหลายข้อแตกต่างกันไป แต่ส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้จะต้องมีในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ สารระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล ส่วนประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำเสนอ โดยได้แนวคิดจากการดำเนินการสอนของกรมวิชาการก็จะเพิ่มกิจกรรมเสนอแนะเข้าเพิ่มอีกด้วย

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นลักษณะสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นเป็นการเรียนรู้ที่ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยการอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้นอกเหนือจากการฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว หรือการมีประสบการณ์ผ่านการลงมือทำ การสังเกต และได้สนทนากับตนเองและผู้อื่น ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอนนวัตกรรมและวิธีการวัดผล และประเมินผลดังตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้นำมาเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เวลา.....ชั่วโมง ชั้นประถมศึกษาปีที่

หน่วย.....ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....ปี พ.ศ.

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน

ตัวชี้วัด

2. สาระสำคัญ

.....

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

.....

4. สาระการเรียนรู้

.....

.....

.....

5. กระบวนการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

6. สื่อและแหล่งเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

7. การวัดและประเมินผล

.....

.....

.....

.....

8. ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)

()

ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

9. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

การแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

(ลงชื่อ)ผู้บันทึก

()

วันที่เดือน.....พ.ศ.

ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่าน ใช้คำว่าทักษะการแสวงหาความรู้ หรือ ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้จะใช้คำว่า ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง แต่การนำเสนอยังคงไว้คำเดิมของแต่ละบุคคล ดังรายละเอียด ดังนี้

1. ความหมายของทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็นการแสดงออกของผู้เรียน ในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถสร้างความรู้ใหม่เพิ่มเติมจากการคิดศึกษา ทดลอง ค้นคว้า และปฏิบัติด้วยตนเองและเชื่อมสัมพันธ์กับความรู้เดิมที่มีอยู่ ทำการศึกษา จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียนตามความสนใจหรือความต้องการของตนเอง โดยมีวิธีการค้นคว้าหาความรู้การทำงานให้สำเร็จและมีประสิทธิภาพโดยผู้เรียนต้องพัฒนาตนเองและต้องมีการแสวงหาความรู้ตลอดเวลาเพื่อนำความรู้มาใช้ในการเรียนและสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ ดังที่นักการศึกษาให้ความหมาย ดังนี้

วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (2540, หน้า 17) กล่าวว่าทักษะการแสวงหาความรู้ หมายถึง การแสดงออกของผู้เรียนในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยการกำหนดประเด็นค้นคว้า การคาดเดาผลการเลือกวิธีการในการค้นคว้าและดำเนินการได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการวิเคราะห์และสรุปผลการค้นคว้าที่ได้มา

สุวัฒน์ มุทธเมตตา (2542, หน้า 88) กล่าวว่า ทักษะการแสวงหาความรู้ หมายถึง การที่ผู้เรียนมีนิสัยในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักใช้ความรู้ในเรื่องนั้น ๆ รู้จักสรุปให้คำอธิบายจากการหาความรู้และสามารถเข้าใจหลักการต่าง ๆ ทั้งประเมินผล ความรู้ ความเข้าใจ การใช้ความคิดและหลักการนั้น ๆ ได้

ศิริพร หงส์พันธุ์ (2542, หน้า 8) กล่าวว่าทักษะการแสวงหาความรู้ หมายถึง การที่นักเรียนมีนิสัยในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักใช้ความรู้ในเรื่องนั้น ๆ รู้จักสรุปให้คำอธิบายจากการหาความรู้และความสามารถเข้าใจหลักการต่าง ๆ พร้อมทั้งประเมินผลความรู้ ความเข้าใจ และการใช้ความคิดหลักการนั้นเป็นสิ่งจำเป็นของการเรียนรู้

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2557, หน้า 12-13) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การแสวงหาความรู้ หมายถึง การค้นหาให้พบหรือให้ได้ความรู้ ข้อมูลสารสนเทศที่ต้องการ และทำให้ความรู้ที่เข้ามาอยู่ในตัวมนุษย์ ซึ่งช่วยให้เกิดจากมนุษย์ได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อม โดยใช้อวัยวะสัมผัสต่าง ๆ ทำให้เกิดการรับรู้สิ่งต่าง ๆ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การแสดงออกของผู้เรียนในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองและสามารถสร้างความรู้ใหม่เพิ่มเติมจากการคิดศึกษา ทดลอง ค้นคว้า และปฏิบัติด้วยตนเอง และเชื่อมสัมพันธ์กับความรู้เดิมที่มีอยู่ทำการศึกษาจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน ตามความสนใจหรือความต้องการของตนเอง

2. ลักษณะของทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

การศึกษาถึงลักษณะของการแสวงหาความรู้จึงมีความสำคัญเกี่ยวข้องกับในการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะของการแสวงหาความรู้สามารถสรุปได้ ดังนี้

มาโนช ตันชวณิชย์ (2537, หน้า 45) สรุปว่า การสืบแสวงหาความรู้ของมนุษย์สมัยใหม่ และปัจจุบันนั้น ในทางวิทยาศาสตร์ซึ่งถือว่าการแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์นับเป็นวิธีการแห่งปัญญา เป็นแม่บทของความรู้จากการศึกษาที่เป็นวิชาการ โดยการแสวงหาความรู้ตามวิธีการแห่งปัญญานี้จะต้องประกอบไปด้วยกระบวนการ

ที่มีขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) การกำหนดปัญหาที่ต้องการค้นหาคำตอบ 2) การตั้งสมมติฐาน โดยการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วคาดคะเนผลว่า คำตอบนั้นจะเป็นไปในลักษณะใด 3) การทดลอง กำหนดวิธีสังเกตหรือทดลอง 4) การวิเคราะห์ข้อมูลนำผลจากการสังเกตหรือการทดลองมาทำการวิเคราะห์ 5) การสรุปผล นำข้อเท็จจริงที่ได้จากการวิเคราะห์มาสรุปผล

วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (2540, หน้า 20–26) ได้ทำการวิเคราะห์ทักษะสำคัญในการแสวงหาความรู้ โดยพิจารณาจากรูปแบบการสอนที่เอื้อต่อการส่งเสริมทักษะการแสวงหาความรู้ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ทักษะสำคัญที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเพื่อการแสวงหาความรู้ แบ่งออกได้เป็น 5 ด้านใหญ่ ๆ ดังนี้ 1) ทักษะการกำหนดประเด็นค้นคว้า 2) ทักษะการคาดคะเนผล 3) ทักษะการกำหนดวิธีการค้นคว้าและดำเนินการ 4) ทักษะการวิเคราะห์ผลการค้นคว้า 5) ทักษะการสรุปผลการค้นคว้า ทักษะในแต่ละด้านดังกล่าวสามารถวิเคราะห์และนำเสนอถึงทักษะย่อย ๆ ได้ดังนี้ 1) ทักษะการกำหนดประเด็นค้นคว้า ประกอบด้วย การแสดงออก ดังนี้ 1.1) การตั้งประเด็นค้นคว้า 1.2) การกำหนดขอบเขตของประเด็นค้นคว้า 1.3) การอธิบายประเด็นค้นคว้า 1.4) การแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นค้นคว้า 2) ทักษะการคาดคะเนผล ประกอบด้วย การแสดงออก ดังนี้ 2.1) การตั้งประเด็นคาดคะเนผล 2.2) การอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นคาดคะเนผล 2.3) การแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นคาดคะเนผล 3) ทักษะการกำหนดวิธีการค้นคว้าและดำเนินการ ประกอบด้วย การแสดงออก ดังนี้ 3.1) การจำแนกวิธีการค้นคว้า 3.2) การเลือกวิธีค้นคว้า พร้อมระบุเหตุผล 3.3) การวางแผนการค้นคว้าตามแนวทางที่ได้กำหนด 3.4) การคาดคะเนสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคในการค้นคว้า 3.5) การดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4) ทักษะการวิเคราะห์ผลการค้นคว้า ประกอบด้วย การแสดงออก ดังนี้ 4.1) การจำแนก จัดกลุ่ม และจัดลำดับข้อมูล 4.2) การพิจารณาองค์ประกอบและความสำคัญของข้อมูล 5) ทักษะการสรุปผลการค้นคว้า ประกอบด้วย การแสดงออก ดังนี้ 5.1) การสังเคราะห์ข้อมูล 5.2) การอภิปรายผลการค้นคว้า 5.3) การสรุปกระบวนการในการค้นคว้า 5.4) การประเมินกระบวนการที่ใช้ในการค้นคว้า

จากลักษณะของทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยสรุปได้ว่า 1) การกำหนดปัญหาในการสืบค้นความรู้ ได้แก่ 1.1) การตั้งประเด็นค้นคว้า 1.2) กำหนดขอบเขตของประเด็นค้นคว้า 1.3) อธิบายประเด็นค้นคว้า 1.4) แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นค้นคว้า 2) การวางแผนในการสืบค้นความรู้ 2.1) สืบค้นความรู้เรื่องอะไร 2.2) สืบค้นความรู้

จากสื่ออะไร 2.3) สืบค้นความรู้ที่ไหน 2.4) สืบค้นความรู้อย่างไร 2.5) เริ่มต้นเมื่อไร
 3) การดำเนินการสืบค้นความรู้ตามแผนที่กำหนดไว้การดำเนินการสืบค้นความรู้ที่สนใจ
 ตามแผนหรือแนวทางที่กำหนดไว้ 4) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสืบค้นความรู้ 4.1) จำแนก
 จัดกลุ่ม และจัดลำดับข้อมูล 4.2) พิจารณาองค์ประกอบและความสัมพันธ์ของข้อมูล
 5) การสรุปผลจากการสืบค้นความรู้และการบันทึกจัดเก็บ 5.1) การอธิบายผลการค้นคว้า
 5.2) การสรุปกระบวนการในการค้นคว้า 5.3) การบันทึกจัดเก็บข้อมูลความรู้เป็นเอกสาร

3. แนวทางการส่งเสริมทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

วาริ ธีระจิต (2534, หน้า 101–103) ได้เสนอแนวทางในการปลูกฝังและ
 ส่งเสริม ทักษะการแสวงหาความรู้ สรุปได้ดังนี้

1. ฝึกให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน ช่างจด-จำ และบันทึกกิจกรรม
 การอ่าน ซึ่งสามารถจัดทำได้ในหลาย ๆ กลุ่มสาระวิชา
2. ฝึกให้ผู้เรียนเป็นคนช่างสังเกต เพราะถือว่าการสังเกตช่วยให้ผู้เรียน
 รอบรู้ และเข้าใจได้ดีพอ ๆ กับการเรียนรู้โดยวิธีอื่น
3. ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการค้นคว้าหาความรู้ ครูผู้สอนจะมีบทบาทสำคัญ
 ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะในด้านนี้ โดยการจัดวิธีการสอนให้มีกิจกรรมการค้นคว้ามามาก ๆ
 หนังสือจะเป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะช่วยให้การฝึกวิธีนี้ได้ผล
4. ฝึกให้ผู้เรียนทำรายงานค้นคว้าจากปัญหาต่าง ๆ ที่อยู่ในความสนใจ
 และเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยครูผู้สอนควรจัดเวลาให้ผู้เรียนอย่างเพียงพอ เปิดโอกาสให้ทำ
 ทั้งในหอเรียนและมอบหมายให้ทำงานนอกเวลาตามความเหมาะสมผู้สอนควรสรุป
 แนวทางการเขียนรายงานว่ามีขอบเขตการจัดทำอย่างไร ควรวางรูปแบบการเรียนรู้ร่วมกับ
 ผู้อื่นและให้แนวทางที่จะให้ผู้เรียนประเมินผลการรายงานนั้นได้
5. ฝึกให้ผู้เรียนฝึกหาคำตอบจากคำถามต่าง ๆ เป็นวิธีการสอน
 ที่ผู้สอนอาจสอดแทรกในกิจกรรมการเรียน และทำได้ในเวลาและนอกเวลาเรียน
6. ให้ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นและเร้าให้เกิดความสนใจต่อการแสวงหา
 ความรู้จากครูผู้สอนตลอดจนการสร้างบรรยากาศต่าง ๆ ให้เกิดความสนใจ
7. ครูผู้สอนคัดเลือกข้อความหรือบทความที่เกี่ยวข้องกับวิธีการแสวงหา
 ความรู้ให้ผู้เรียนได้อ่านอย่างสม่ำเสมอ บทความเหล่านั้นอาจคัดเลือกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ
 การเรียนในหน่วยการเรียนต่าง ๆ เพื่อเสริมบทเรียนและใช้เป็นเอกสารเสริมประสบการณ์

วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (2540, หน้า 19) ได้กล่าวถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาการแสวงหาความรู้ว่า การฝึกทักษะในการแสวงหาความรู้นั้นมีขั้นตอน ที่เฉพาะเจาะจง แต่ทว่าขั้นตอนดังกล่าวนั้นสามารถฝึกฝนได้จากขั้นตอนการเรียนรู้ทักษะ ปฏิบัติทั่ว ๆ ไปซึ่งสามารถสรุปเป็นขั้นตอนในการสอนทักษะได้ ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจ ผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ รู้แน่ชัดว่า ทำอย่างไรจึงจะเป็นการเรียนทักษะในขั้นนี้จะต้องมีการวิเคราะห์ทักษะที่จะสอนว่าสิ่งนั้น ประกอบด้วยอะไรบ้าง ใช้ทักษะแบบใด
2. การลงมือปฏิบัติ ในการลงมือปฏิบัติครูผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้
 - สำรวจว่ามีความพร้อมและมีความเข้าใจในการเรียนทักษะนั้น ๆ เพียงใด ผู้เรียนยังขาด ทักษะ ควรจะสอนสิ่งใดเพิ่มเติม สำหรับผู้ที่มีความพร้อมอยู่แล้วควรจะสนับสนุนทักษะนั้น ต่อไป
3. การทราบผลการฝึกทักษะในขั้นนี้ผู้เรียนนำผลการฝึกทักษะ ในแต่ละครั้ง มาเปรียบเทียบกันโดยครูผู้สอนจะต้องบอกถึงข้อดี และข้อบกพร่องของผู้เรียน อย่างชัดเจน มากที่สุดและผู้เรียนจะต้องนำผลที่ได้รับจากการวิจารณ์นั้นไปปรับปรุง และใช้ให้เป็นประโยชน์
4. ความสามารถในการทำกิจกรรมและสามารถทำได้โดยอัตโนมัติ ในขั้นนี้ เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถกระทำได้โดยอัตโนมัติ กระทำได้อย่างคล่องแคล่ว

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะ การแสวงหาความรู้ได้นั้น ผู้สอนจะต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน ช่างสังเกต ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย รู้จักตั้งคำถามและฝึกการหาคำตอบ โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและทดลองจริงด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างมีระบบและขั้นตอน ที่ถูกต้องและชัดเจน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นวิธีการจัดการ เรียนรู้วิธีหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองให้กับผู้เรียน เนื่องจาก จุดประสงค์หลักของการจัดกิจกรรมการสอนแบบ Active Learning คือ กระตุ้นให้ผู้เรียน รู้จักสังเกต รู้จักตั้งคำถาม รู้จักตั้งสมมติฐาน รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักสรุปและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ค้นพบ

ความพึงพอใจ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจและนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ความหมายของความพึงพอใจ

มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจดังต่อไปนี้

จิตตินันท์ นันทไพบุลย์ (2551, หน้า 115) กล่าวว่า ความพึงพอใจในงาน หมายถึง ภาวะการณแสดงออกถึงความรู้สึกในทางบวกของบุคคลที่เกิดจากการเปรียบเทียบประสบการณ์และผลตอบแทน (ได้แก่ ลักษณะงาน อัตราค่าจ้าง โอกาสก้าวหน้า และผลประโยชน์) ที่ได้รับจากงานในระดับที่เป็นไปตามความคาดหวังที่บุคคลตั้งไว้

นิภาวรรณ คีสุทธิ (2552, หน้า 57) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เกิดขึ้นในจิตใจของมนุษย์ส่งผลทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมนั้นออกมา

บรรพดี แคนชนบ (2557, หน้า 66) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความพอใจหรือความไม่พอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน ซึ่งแสดงให้เห็นความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน ความรู้สึกที่เกิดจากการที่ได้รับการตอบสนอง ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ในการเรียน

ดัชนี สอนรมย์ (2558, หน้า 73-74) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมที่แสดงออกต่อสิ่งต่าง ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งแสดงออกมาหลังจากได้ประสบการณ์ในสิ่งที่ตรงกับความต้องการของมนุษย์ หรือรู้สึกมีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ดังนั้น ความพึงพอใจในการเรียน หมายถึง ความรู้สึกความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู หรือกิจกรรมทางการเรียนที่ได้รับมอบหมาย

จากความหมายของความพึงพอใจที่นักวิชาการและนักการศึกษา ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า คำว่า พึงพอใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ ความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นความรู้สึกส่วนตัวที่มีความรู้สึกหรือยินดีที่ได้รับการตอบสนองความต้องการหรือบรรลุจุดมุ่งหมาย ตัวอย่างความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน สามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมต่าง ๆ

ของผู้เรียนที่แสดงออกมา เช่น สายตา การพูดจา ท่าทางที่แสดงออกให้เห็นถึงความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม มีความตั้งใจทำงาน และมีความสุขกับงานที่ทำรวมทั้งแสดงออกโดยการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่อยู่ในเกณฑ์ 4-5 คะแนน ได้ด้วยเช่นกัน

2. องค์ประกอบที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานหรือปฏิบัติ

กิจกรรม

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานหรือปฏิบัติกิจกรรมจะเกิดขึ้นได้มากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหรือองค์ประกอบต่าง ๆ หลายประการ ซึ่ง สมยศ นาวิกการ (2549, หน้า 37) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับการปฏิบัติงานจะเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลของการปฏิบัติงานจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปรางวัลหรือผลตอบแทน ซึ่งแบ่งได้ 2 ประเภท คือ 1) ผลตอบแทนภายใน 2) ผลตอบแทนภายนอก โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ได้รับนั้น คือ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นกับการรับรู้เรื่องความยุติธรรมของผลตอบแทนที่ได้รับ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานหรือปฏิบัติกิจกรรมจะเกิดขึ้นได้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหรือสิ่งจูงใจ ซึ่งเป็นผลตอบแทน 2 ประเภท คือ ผลตอบแทนภายในและผลตอบแทนภายนอก

สุพรรณษา ศรีโพธิ์ (2546, หน้า 28) กล่าวว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพอใจในงานที่ปฏิบัติอยู่ 5 ประการ คือ

1. สิ่งจูงใจเกี่ยวกับวัตถุ ประกอบด้วย วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ เป็นต้น
2. สิ่งจูงใจเกี่ยวกับโอกาส เช่น โอกาสเกี่ยวกับความมีชื่อเสียง ความเด่น ความมีอำนาจ อิทธิพล
3. สิ่งจูงใจเกี่ยวกับสภาพวัสดุอุปกรณ์ ความร่วมมือ การได้รับการซึ่งอาจจะได้โดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว
4. ความสามารถของครูผู้สอนที่จะทำให้ความพึงพอใจแก่บุคคลโดยเปิดโอกาสให้เขาแสดงอุดมคติโดยเสรี เพื่อก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในฝีมือ

5. สิ่งจูงใจเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน การมีสัมพันธ์อันดีกับบุคคล
ภายในห้อง ความผูกพันกับสถาบัน และการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในโรงเรียน

จากการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนรู้
หมายถึง ความรู้สึกชอบ พอใจ สนใจ หรือมองเห็นคุณค่า ความสำคัญ ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย
เพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่มีต่อบุคคล มีต่อสิ่งที่ได้รับประสบการณ์
และแสดงออกหรือพฤติกรรมตอบสนองในลักษณะแตกต่างกันไป ความพึงพอใจต่อสิ่งต่าง ๆ
มันจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ กับผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้งาน
หรือสิ่งที่ทำนั้นประสบผลสำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจเป็นการศึกษาตามทฤษฎี
พฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์มี ดังนี้

น้ำอ้อย สุรสีห์เรื่องชัย (2552, หน้า 63) สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ
ในการเรียนจะมีความสัมพันธ์กันทางบวกทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ทำให้
ผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการ ทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญ
ที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตมากขึ้นเพียงใดนั้น คือ สิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึง
องค์ประกอบต่าง ๆ ในการเสริมสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2553, หน้า 158-162 อ้างถึงใน ประภาพร
จินกาวิณ, 2559, หน้า 114) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับ พฤติกรรมมนุษย์ของมาสโลว์
(Maslow) ไว้ว่า

1. คนทุกคนมีความต้องการและความต้องการนี้จะมียู่ตลอดเวลา
และไม่มีที่สิ้นสุด ข้อสมมติฐานดังกล่าวก็คือ เป็นข้อเท็จจริงที่ชัดเจนว่า ทุกคนต่าง
มีความต้องการ และความต้องการที่จะไม่มีวันสิ้นสุดตั้งแต่เกิดจนตาย

2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะมีใช้แรงจูงใจ
สำหรับพฤติกรรมต่อไปอีก ตามความคาดหมายนี้ แสดงให้เห็นว่า ความต้องการใด ๆ
ถ้าพวกเขาได้รับการตอบสนองเสร็จสิ้นไป ก็จะไม่มีความหมายสำหรับบุคคลนั้น และความ
ต้องการลำดับต่อไปที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้น จะมีอิทธิพลต่อบุคคลดังกล่าว

3. ความต้องการของคุณจะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูง ความต้องการต่าง ๆ จะมีลักษณะเป็นลำดับตามความสำคัญ ในขณะที่ความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการที่สูงขึ้นต่อไปจะตามมา

จากการที่ได้ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีของนักจิตวิทยาที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ทุกทฤษฎีต่างมุ่งเน้นให้ผู้ปฏิบัติงาน ได้เกิดแรงจูงใจอยากจะทำงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ตอบสนองความต้องการของตนเอง และเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น และเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจและมีความต้องการในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

4. หลักการสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ

การสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจซึ่งมีนักการศึกษาเสนอหลักการสร้างไว้ ดังนี้

สมยศ นาวิการ (2549, หน้า 119) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอน ซึ่งในปัจจุบันเป็นเพียงผู้อำนวยการควบคุมหรือให้คำแนะนำปรึกษา การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือพึงพอใจในการปฏิบัติงานครูผู้สอนถึงแนวคิดพื้นฐานที่มีความแตกต่างกันใน 2 ลักษณะ

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติ การตอบสนองความต้องการ ผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงขึ้น ครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบรรลุจุดประสงค์ ต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศ สถานการณ์สื่อการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียน

2. ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัลหรือผลตอบแทนซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน และผลตอบแทนภายนอก โดยการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมและผลตอบแทนซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติที่ได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้น และการรับรู้เรื่องความยุติธรรมของผลตอบแทน

บุญชม ศรีสะอาด (2556, หน้า 70-71) ได้เสนอหลักในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีคุณภาพสูง ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายแน่นอนว่าต้องการอะไร
2. สร้างคำถามให้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้และครอบคลุม
3. เรียงข้อคำถามตามลำดับ ตามหัวข้อที่ได้วางโครงสร้างไว้
4. ไม่ควรให้ผู้ตอบ ตอบมากเกินไปเพราะจะทำให้เบื่อไม่ให้ความร่วมมือ หรือตอบโดยไม่ได้ตั้งใจ
5. ให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความลำบากน้อยที่สุดในการตอบ ดังนั้น ถ้าเป็นไปได้ควรใช้ข้อคำถามแบบปลายเปิด
6. สร้างข้อคำถามให้มีลักษณะที่ดี กล่าวคือ มีลักษณะ ดังนี้
 - 6.1 ใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่กำกวม ไม่มีความซับซ้อน
 - 6.2 ใช้ข้อคำถามที่สั้น กระชับ ไม่มีส่วนฟุ่มเฟือย
 - 6.3 เป็นข้อคำถามที่เหมาะสมกับผู้ตอบ โดยคำนึงถึงสติปัญญา ระดับการศึกษา ความสนใจของผู้ตอบ
 - 6.4 แต่ละข้อคำถามมีปัญหาเดียว
 - 6.5 หลีกเลี่ยงคำถามที่จะตอบได้หลายทาง
 - 6.6 หลีกเลี่ยงคำถามที่จะให้ผู้ตอบเบื่อหน่าย ไม่รู้เรื่อง หรือไม่สามารถตอบได้
 - 6.7 หลีกเลี่ยงคำที่ผู้ตอบตีความแตกต่างกัน เช่น บ่อย ๆ เสมอ ๆ ใ้ง ๆ
 - 6.8 ไม่ใช่คำถามที่เป็นการนำผู้ตอบให้ตอบแนวใดแนวหนึ่ง
 - 6.9 ไม่เป็นคำถามที่จะทำให้ผู้ตอบเกิดความลำบากใจ หรืออึดอัดที่จะตอบ
 - 6.10 ไม่ถามในสิ่งที่รู้แล้ว หรือวัดด้วยวิธีอื่นที่ดีกว่า
 - 6.11 ไม่ถามในเรื่องที่เป็นความลับ
 - 6.12 คำตอบที่เลือกในข้อคำถามควรมีให้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่าง ทุกคนสามารถเลือกตอบได้ ตรงกับความเห็นจริง ตามความคิดเห็นของเขา บางครั้งอาจมีตอนให้เติม เช่น อื่น ๆ

จากการศึกษาผู้วิจัยสรุปได้ว่า ทุกทฤษฎีต่างมุ่งเน้นให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดแรงจูงใจอยากทำงานเพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้เพื่อตอบสนองความต้องการของตนและเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น เมื่อความต้องการได้รับการยอมรับแล้ว ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจและมีความต้องการในระดับที่สูงขึ้นหลักในการสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจนั้น ต้องสร้างให้เหมาะสมกับวัย สติปัญญา ระดับการศึกษา ใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน คำถามตรงกับวัตถุประสงค์และครอบคลุมจุดมุ่งหมายในการวัด

5. การสร้างความพึงพอใจในการเรียน

การสร้างความพึงพอใจในการเรียนให้แก่ นักเรียนได้มีนักการศึกษาเสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

อารีย์ พันธุ์มณี (2542, หน้า 198) กล่าวว่าความพึงพอใจในการเรียนรู้นั้นมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ ที่ครูควรส่งเสริมให้เด็กเพื่อส่งผลต่อการเรียนรู้โดยสร้างความพึงพอใจให้ส่งผลต่อการเรียน ดังนี้

1. การชมเชยและการตำหนิ ทั้ง 2 ประการ จะมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. การทดสอบบ่อยครั้ง การทดสอบเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจมากขึ้น เพราะอาจหมายถึงการเลื่อนชั้น การสำเร็จการศึกษา การทดสอบบ่อยครั้ง จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจการเรียนอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น และเกิดความพึงพอใจของผู้เรียน
3. การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง ด้วยการเสนอแนะหรือกำหนดหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง
4. ใช้วิธีการเรียนการสอนที่แปลกใหม่ เพื่อสร้างความสนใจเพราะวิธีการที่แปลกใหม่ ที่ผู้เรียนยังไม่มีประสบการณ์มาก่อน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัว และมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น
5. ตั้งรางวัลสำหรับงานที่มอบหมาย เพื่อยั่วให้ผู้เรียนเกิดความพยายามให้งานที่ได้รับมอบหมายประสบผลสำเร็จด้วยดี และเกิดความพึงพอใจกับความสำเร็วจนนั้น ๆ

6. ใช้ตัวอย่างจากสิ่งที่ได้ไม่เคยพบเห็น หรือคาดไม่ถึง

การยกตัวอย่างประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน ควรเป็นตัวอย่างที่ผู้เรียนคุ้นเคยเพื่อนให้เข้าใจบทบาทบทเรียนได้ง่ายและเร็วขึ้น

7. เชื่อมโยงบทเรียนใหม่กับสิ่งที่เรียนรู้มาก่อน การเชื่อมโยง

สิ่งใหม่ให้สัมพันธ์กับสิ่งที่เคยเป็นประสบการณ์เดิม จะทำให้ใจง่ายและชัดเจนขึ้น ทำให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนยิ่งขึ้น เพราะผู้เรียนคาดหวังไว้ว่าจะนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์และเป็นฐานต่อไป

8. ใช้เกมและละคร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น

การปฏิบัติจริง เช่น การเล่นเกม และการแสดงละครนั้น จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลิน ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

9. สถานการณ์ที่ผู้เรียนไม่พึงปรารถนาเช่นสภาพความจำเจ

ในห้องเรียนหรือบรรยากาศในห้องเรียนที่ไม่เอื้อต่อการเรียน อาจจะเป็นสถานการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนเบื่อ ไม่พอใจ ขัดแย้งควรหาทางลดหรือขจัดให้หมดไป เพราะเป็นสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2544, หน้า 149-150) กล่าวถึง การสร้าง

ความพึงพอใจในการเรียนการสอนว่า ความพึงพอใจเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี การเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งก็คือ ความพึงพอใจในการเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูควรสร้างให้เกิดแก่ผู้เรียนตั้งแต่เริ่มต้น เพราะจะทำให้เกิดการเรียนรู้ต่อบทเรียนนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ดังนี้

1. การศึกษาความต้องการของผู้เรียนแต่ละวัย และจัดเนื้อหา

ให้สนองความต้องการของผู้เรียน เนื้อหาที่สอดคล้องเกี่ยวกับชีวิตจริง และมีความหมายสำหรับผู้เรียน

2. ก่อนเริ่มเรียน ควรมียุทธวิธีหรือนำข้อเข้าสู่บทเรียน เพื่อดึงความสนใจ

และแจ้งให้ผู้เรียนทราบถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้

3. ครูควรแนะนำให้ผู้เรียนฝึกการวางแผนเป้าหมายในการเรียนสำหรับ

ตนเอง เพราะคนที่เรียนหรือทำงานอย่างมีเป้าหมายจะกระทำด้วยความตั้งใจ

4. ในบรรยากาศของการเรียนการสอน ควรมีการโต้ถาม

มีการอภิปรายและการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้เด็กเกิดความกระตือรือร้น ฝึกความเป็นผู้ฟังที่ดีและมีการยอมรับซึ่งกันและกัน

5. ใช้วิธีการเสริมแรงตามความเหมาะสมและความจำเป็น เพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา และบางครั้งอาจลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ทั้งนี้เพราะรางวัล คำชมเชย การยืมพยักหน้าการให้ความสนใจ นับว่าเป็นการเสริมแรงที่มีอิทธิพลต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก

6. ใช้การทดสอบ การทดสอบเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนตื่นตัวเตรียมตัวและเอาใจใส่ต่อการเรียนรู้ตลอดเวลา

7. สร้างผลแจ้งผลสอบให้ผู้เรียนทราบทันที เพื่อให้ผู้เรียนทราบสิ่งที่เรียนรู้ไปนั้นตนเองมีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด และมีข้อบกพร่องที่จำเป็นต้องปรับปรุง แก้ไขหรือไม่ ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้ผู้เรียนต้องเอาใจใส่ติดตามเนื้อหาวิชาอยู่ตลอดเวลา

8. การพาผู้เรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ หรือเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางหนึ่งที่สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน

9. การติดตามผลการทำงานที่มอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติ เพื่อดูความสำเร็จของงาน นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนการสอนของครู เพราะความสำเร็จที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในแต่ละครั้งเมื่อได้รับความสนใจจากผู้สอน จะเกิดความพึงพอใจมีกำลังใจที่จะเรียนรู้ในคราวต่อไป

สมยศ นาวิกาน (2544, หน้า 119) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนซึ่งในปัจจุบันเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกหรือให้คำแนะนำปรึกษา การทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือพึงพอใจในการปฏิบัติงานครูผู้สอนถึงแนวคิดพื้นฐานที่มีความแตกต่างกันใน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติ การตอบสนองความต้องการ ผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนอง ดังนั้น ครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบรรลุจุดประสงค์ ต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศ สถานการณ์ สื่อการสอน ที่อำนวยความสะดวกการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียนให้มีแรงจูงใจทำกิจกรรมจนบรรลุวัตถุประสงค์

2. คนของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัลหรือผลตอบแทนซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และผลตอบแทน

ภายนอก (Extrinsic Rewards) โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมและตอบตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในการใช้งานของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้น และการรับรู้เรื่องความยุติธรรมของผลตอบแทน

บุญชม ศรีสะอาด (2546, หน้า 63–71) ได้นำเสนอเครื่องมือที่ใช้วัดความพึงพอใจ เช่น แบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. โครงสร้างแบบสอบถามมีส่วนประกอบโครงสร้างแบบสอบถาม

3 ส่วน คือ

1.1 คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามในส่วนแรกของการสอบถาม โดยระบุจุดมุ่งหมาย และความสำคัญที่ให้ตอบแบบสอบถาม คำอธิบายของแบบสอบถาม และวิธีตอบ ยกตัวอย่างประกอบ และตอนสุดท้ายกล่าวขอบคุณล่วงหน้า และระบุชื่อเจ้าของแบบสอบถาม

1.2 สภาพทั่วไป เป็นรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบคำถาม เช่น อายุ เพศ การศึกษา

1.3 ข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรมที่จะวัด ซึ่งอาจแยกเป็นพฤติกรรมโดยย่อ ๆ แล้วตั้งคำถามตามพฤติกรรมย่อ ๆ นั้น

2. รูปแบบของแบบสอบถาม ข้อคำถามในแบบสอบถาม อาจมีลักษณะเป็นปลายเปิดหรือปลายปิด แบบสอบถามฉบับหนึ่งอาจจะเป็นแบบปลายเปิดทั้งหมด หรือแบบผสมก็ได้ ดังนี้

2.1 คำถามแบบปลายเปิด เป็นคำถามที่ไม่ได้กำหนดคำตอบไว้ ให้เลือกตอบแต่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบโดยใช้คำพูดของตนเอง

2.2 ข้อคำถามปลายปิด เป็นคำถามที่มีคำตอบให้พูดตอบ เขียนเครื่องหมายลงหน้าข้อความ หรือตรงกับช่องที่เป็นความจริง หรือความเห็นของตนเอง มีหลายแบบ ได้แก่

2.2.1 แบบให้เลือกคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง หรือความคิดเห็นของตนเองเรียงคำเดียวจาก 2 คำตอบ

2.2.2 แบบให้เลือกคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง หรือความคิดเห็นของตนเองเพียงคำตอบเดียวจากหลายคำตอบ

2.2.3 แบบให้เลือกคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง

หรือความคิดเห็นของตนได้หลายคำตอบ

2.2.4 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยใช้

พูดตอบ ตอบตามระดับความคิดเห็นของตน อาจจัดในรูปของตาราง

2.2.5 แบบผสม หมายถึง มีหลายแบบอยู่ด้วยกัน

2.2.6 แบบให้เรียงลำดับความสำคัญ โดยเขียนเรียงลำดับ

ความชอบต่อสิ่งนั้น

2.2.7 แบบเติมคำสั้น ๆ ลงในช่องว่างสิ่งที่เติมมี

ความเฉพาะเจาะจง

3. หลักเกณฑ์การสร้างแบบสอบถามมี ดังนี้

3.1 กำหนดจุดหมายให้แน่นอนว่าต้องการถามอะไร

3.2 ตั้งคำถามให้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

3.3 เรียงข้อคำถามตามลำดับให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กันตรงหัวข้อ

ที่ได้วางโครงการไว้

3.4 ไม่ควรให้ผู้ตอบตอบมากเกินไปเพราะทำให้เบื่อหน่ายไม่ให้ความร่วมมือหรือสอบโดยไม่ตั้งใจ

3.5 ให้ตอบแบบสอบถามมีความลำบากน้อยที่สุดในการตอบ

ดังนั้น ควรใช้ข้อคำถามแบบปลายเปิด ผู้ตอบแบบสอบถามเพียงแต่กาตอบถามในแบบสอบถาม

3.6 สร้างข้อคำถามให้มีลักษณะที่ดีคือลักษณะ ดังนี้

3.6.1 ใช้ภาษาที่ชัดเจนเข้าใจง่ายไม่กำกวม

3.6.2 ใช้ข้อความที่ต้องกะทัดรัดไม่มีส่วนฟุ่มเฟือย

3.6.3 เป็นข้อความที่เหมาะสมกับผู้ตอบโดยคำนึงถึง

สติปัญญาระดับการศึกษา ความสนใจของผู้ตอบ

3.6.4 แต่ละข้อควรถามเพียงปัญหาเดียว

3.6.5 หลีกเลี่ยงคำตอบที่จะตอบได้หลายทาง

3.6.6 หลีกเลี่ยงคำถามที่จะทำให้ผู้ตอบเบื่อหน่ายไม่รู้เรื่อง

หรือไม่สามารถตอบได้

3.6.7 หลีกเลี่ยงคำตอบที่ผู้ตอบความแตกต่าง เช่น บ่อย ๆ
เสมอ ๆ รวย ใจ ฉลาด

3.6.8 ไม่ใช่คำถามนี้เป็นคำถามนำผู้ตอบให้ตอบตามแนวตั้ง
แนวใด

3.6.9 ไม่เป็นคำถามที่ทำให้ผู้ปฏิบัติลำบากใจที่จะตอบ 3.6.1
ศูนย์ไม่ถามในสิ่งที่รู้แล้วหรือวัดด้วยวิธีอื่นที่ดีกว่า 3.6.1 ไม่ถามในเรื่องที่เป็นความลับ
แก้ปัญหาเองจะเอาอย่างไรก็แล้วแต่กลับมาไม่เหลือก็คน

3.6.10 ไม่ถามในสิ่งที่รู้แล้วหรือวัดด้วยวิธีอื่นที่ดีกว่า

3.6.11 ไม่ถามในเรื่องที่เป็นความลับ

3.6.12 คำตอบที่ใช้เรียกในข้อคำถามควรมีให้ครอบคลุม
กลุ่มตัวอย่างทุกคนสามารถเลือกตอบได้ตรงกับความจริง ตามความคิดเห็นของเขา

4. มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating scale) เป็นมาตรวัดชนิดหนึ่งที่ใช้
เป็นเครื่องมือประเภทแบบสอบถาม แบบวัดด้านจิตพิสัย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีลักษณะ
สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

4.1 มีระดับความเข้มข้นให้ผู้ตอบเลือกตอบความตาม
ความคิดเห็นเหตุผลสภาพความเป็นจริงตั้งแต่ 3 ระดับขึ้นไป

4.2 เป็นระดับที่เลือกเป็นชนิดที่มีด้านบวกและด้านลบในข้อ
เดียวกันหรือมีเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งโดยที่อีกด้านหนึ่งจะเป็นศูนย์หรือระดับน้อยกว่า

4.3 บางก็มีลักษณะเชิงนิมาน (Positive Scale) บางข้อมีลักษณะ
เชิงนิเสธ (Negative scale)

4.4 สามารถแปลงผลสอบเป็นคะแนนได้

ทองสุข วงศ์ทิพย์ (2550, หน้า 45) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะ
ของเครื่องมือหรือแบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ความถูกต้อง แบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงาน
จะต้องวัดสิ่งที่มุ่งหมายจะวัดคำถามต่าง ๆ จะต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างกันสูง
2. ความเชื่อถือได้ แบบสอบถามจะต้องให้ผลลัพธ์ที่แน่นอน
และจะต้องมีคำถามหลายข้อที่วัดแต่ละลักษณะของความพึงพอใจ
3. เนื้อหาแบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงาน จะต้องระบุ
ปัจจัยที่กระทบต่อชีวิตการทำงานและควรมีประสิทธิภาพขององค์กร

4. ภาษา คำถามที่ใช้จะต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือ และใช้ได้กับ

องค์กรหลายประเภท

นัทลียา กำนล (2551, หน้า 39-49) มีแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแบบความพึงพอใจในการเรียนของเด็กว่า ถ้าสามารถจัดให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่ตนเองต้องการ คาดว่านักเรียนทุกคนได้เตรียมใจสำหรับกิจกรรมที่ตนเองเลือกนั้น ด้วยความกระตือรือร้น พร้อมทั้งความมั่นใจ เราสามารถสังเกตเห็นความแตกต่างของความพร้อมด้านจิตใจได้ชัดเจน จากการปฏิบัติของนักเรียนต่องานที่เป็นวิชาบังคับกับวิชาเลือกหรือจากสิ่งนอกโรงเรียน ที่นักเรียนอยากเรียน เช่น การขับรถยนต์ การเล่นดนตรี เกม หรือสิ่งที่น่าสนใจสมัครใจและตัดสินใจได้โดยเสรีที่จะเรียน การมีความกระตือรือร้นและความสนใจเมื่อเรียน จะทำให้นักเรียนเรียนได้เร็วและประสบความสำเร็จสูง อย่างไรก็ตาม บลูม เห็นว่าวิธีนี้ค่อนข้างเป็นอุดมคติที่จัดได้ลำบาก

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความพึงพอใจในการเรียนสรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนในการเรียนนั้น เกิดจากองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ พฤติกรรมของนักเรียน พฤติกรรมของครู วิธีและเทคนิคการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผล เป็นต้น ดังนั้น เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจ และมีความกระตือรือร้นในการเรียน ครูต้องปรับพฤติกรรม และเทคนิค วิธีการสอน ปรับปรุงพฤติกรรมของครู มีการเสริมแรงทางบวกให้แก่ นักเรียน เมื่อนักเรียนเกิดความพึงพอใจแล้วยอมทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีประสิทธิภาพและสูงขึ้น แบบวัดความพึงพอใจ เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้วัดความรู้สึกนึกคิดต่อสิ่งนั้นซึ่งอาจเป็นความรู้สึกเชิงบวกคือรู้สึกชอบหรืออาจเป็นความรู้สึกไม่ชอบความรู้สึกเชิงลบ ความพึงพอใจเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี เป็นสิ่งที่ครูควรสร้างให้เกิดแก่ตัวผู้เรียนตั้งแต่เริ่มต้นก่อนเริ่มเรียนครูควรมีวิธีการนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อดึงความสนใจและแจ้งให้ผู้เรียนทราบถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ การที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้การแสดงผลออกตามความถนัดการได้รับการยกย่องจากกลุ่มและครูผู้สอนจะเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนยิ่งขึ้น สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

6. คุณลักษณะของเครื่องมือวัดความพึงพอใจ

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ประเมินความพึงพอใจในการทำงานจะต้องศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

ทองสุข วงศ์ทิพย์ (2550, หน้า 45) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของเครื่องมือหรือแบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ความถูกต้อง แบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการทำงานจะต้องวัดสิ่งที่มีเป้าหมายจะวัด คำถามแบบสอบถามต่าง ๆ จะต้องสัมพันธ์ระหว่างกันสูง
2. ความเชื่อถือได้ แบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงานจะต้องให้ผลลัพธ์ที่แน่นอนและมีคำถามหลายข้อที่วัดแต่ละลักษณะของความพึงพอใจในการทำงาน
3. เนื้อหาแบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงาน จะต้องระบุปัจจัยที่กระทบต่อชีวิตการทำงานและความมีประสิทธิภาพขององค์กร
4. ภาษา คำถามที่ใช้จะต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือและใช้ในองค์กรหลายประเภท

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ตามที่ได้ศึกษาและค้นคว้างานวิจัยการจัดการเรียนเรียนรู้เชิงรุก เป็นวิธีการที่ส่วนใหญ่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ในส่วนรายวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นี้ยังมีปรากฏน้อย ผู้วิจัยจึงนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องในระดับมัธยมศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ชัยณรงค์ ชันพณี (2547, หน้า 188-191) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการบูรณาการคิดและการตัดสินใจ เปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาหญิงและนักศึกษาชายของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์จากกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยการใช้ชุดการเรียนรู้และคอมพิวเตอร์ช่วยสอนคณิตศาสตร์ วิชา การคิดและการตัดสินใจ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากการใช้ชุดการเรียนรู้และคอมพิวเตอร์ช่วยสอนคณิตศาสตร์ วิชาการคิดและตัดสินใจ จากกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning จำแนกตามหน่วยการเรียนรู้ของชุดการเรียนรู้ 3 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 เรื่อง สมอและทักษะการคิดของมนุษย์ หน่วยที่ 2 เรื่องการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง

เพื่อการให้เหตุผล และหน่วยที่ 3 เรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อการตัดสินใจ พบว่า ทั้งสามหน่วยการเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากการใช้ชุดการเรียนการสอนและ คอมพิวเตอร์ช่วยสอนคณิตศาสตร์ วิชาการคิดและการตัดสินใจ จากกระบวนการเรียนรู้ แบบ Active Learning เปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาหญิงและนักศึกษาชาย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของทั้งสามหน่วยการเรียนรู้ของนักศึกษาชายและหญิงไม่ได้แตกต่างกันมากนัก โดยพบว่าทั้งค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมีค่าใกล้เคียงกัน และยังพบอีกว่า ในหน่วยที่ 3 ซึ่งใช้เครื่องมือในการเรียนรู้หลายอย่าง นักศึกษาหญิงกลับทำคะแนนเฉลี่ย หลังเรียนได้สูงกว่านักศึกษาชายเล็กน้อย

สำลี ทองประसार (2551) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอน เรื่องชนิดของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์ ของการวิจัยเพื่อ 1) พัฒนาชุดการสอน เรื่อง ชนิดของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และ 2) เปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอน เรื่องชนิด ของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน ตชด. บ้านคำสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี เขต 5 จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ได้มาโดยการสุ่ม อย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดการสอน เรื่อง ชนิดของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.36/83.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ที่กำหนดไว้ 80/80 และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอน เรื่อง ชนิดของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิมลนาฏ วิฑูรารังกูร (2556, หน้า 1) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างและพัฒนา ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ชนิดของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนดอนแร่วิทยาคม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนดอนแร่วิทยาคม อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 34 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องชนิดของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนดอนแร่วิทยาคมมีประสิทธิภาพเท่ากับ

87.01/86.47 ซึ่งถือว่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 1 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ชนิดของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ชนิดของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.16)

พาศิษฐ์ อุตสาหกรรม (2558, หน้า 34-35) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการเรียนการสอนแบบ Active Learning เพื่อพัฒนาแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์ เรื่อง คลื่นไหวสะเทือนโดยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มนักเรียนที่ใช้ชุดการสอนเรื่อง คลื่น ไหวสะเทือน โดยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกกับการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 15 คน จากทั้งหมด 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดการสอน เรื่อง คลื่นไหวสะเทือนโดยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก แบบทดสอบเรื่องโครงสร้างโลก แบบปรนัย ชนิดสี่ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่แบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดการสอนเรื่องคลื่นไหวสะเทือน โดยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก ชุดที่ 1 เรื่อง คลื่นกลและชนิดของคลื่น มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 75/76 ชุดที่ 2 เรื่องคลื่นกับโครงสร้างของโลก มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 76/77 ซึ่งสูงกว่าร้อยละ 75/75 ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และจากการวิเคราะห์คะแนนจากแบบทดสอบพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยชุดการสอนเรื่อง คลื่นไหวสะเทือน โดยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

มณฑิรา ปัญญาหาญ (2558, หน้า 163) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดคำไทย รู้ใช้ ได้ประโยชน์ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 (มูลนิธิไต้ล้ง-เซ็ง พรประภา) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 (มูลนิธิไต้ล้ง-เซ็ง พรประภา) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 31 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ผลการศึกษาพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ

วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดคำไทย รู้ใช้ ได้ประโยค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 (มูลนิธิไต้ล้ง-เซ็ง พรประภา) ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 83.42/82.58 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดคำไทย รู้ใช้ ได้ประโยค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 (มูลนิธิไต้ล้ง-เซ็ง พรประภา) หลังเรียนเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 (S.D. = 0.50) หมายความว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดคำไทย รู้ใช้ ได้ประโยค อยู่ในระดับมาก

ราตรี พิชัยพงศ์ (2558, หน้า 134) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซิม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนครบุรี อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 40 ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซิม มีประสิทธิภาพ 83.89/82.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 2) นักเรียนจำนวน 34 คน จากทั้งหมด 40 คน คิดเป็นร้อยละ 85 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเฉลี่ย 33.18 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.94 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ นักเรียนร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 80 ขึ้นไป และ 3) ดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซิม มีค่าเท่ากับ 0.6198 แสดงว่าทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.6198 หรือคิดเป็นร้อยละ 61.984 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซิม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Olson (1975, pp. 49–92) ทำการวิจัยเรื่องผลของการใช้ชุดการสอนในการศึกษาแผนใหม่ ที่ใช้เป็นโครงการเริ่มทดลองสำหรับโรงเรียนในเขตคานาเวา ในรัฐเวอร์จิเนียตะวันตก ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า การศึกษาที่ใช้ชุดการสอนให้ผลดีกว่าการสอนโดยไม่ใช้ชุดการสอน

Deming (1987, p. 4294–A) การวิจัยนี้มุ่งแสดงให้เห็นว่า “การเรียนเชิงรุก” ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาและให้ประโยชน์สูงสุดจากศักยภาพของตนในการเรียนการพยาบาล การเรียนการสอนเชิงรุกมุ่งให้นักศึกษาพยาบาลฝึกปฏิบัติความรู้ในโรงพยาบาล โดยการศึกษาจากผู้ป่วยหรือคนที่มารับบริการในโรงพยาบาลโดยตรงทำให้นักศึกษาพยาบาลได้นำความรู้ด้านทฤษฎีที่มีอยู่มาใช้ปฏิบัติกับคนไข้ได้ทำให้เกิดทักษะและเข้าใจเนื้อหาของความรู้อย่างลึกซึ้ง

Prince (2004, pp. 223–224) ได้วิจัยวิเคราะห์ผลกระทบในการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยให้เพิ่มการเรียกคืนข้อมูลระยะสั้นและระยะยาว (short-term and long-term recall of information) ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานอย่างมีนัยสำคัญ เพิ่มความเข้าใจในมโนทัศน์ (concept) ในเรื่องที่เรียนเพิ่มความสนใจ (attention) และการมีส่วนร่วม (engagement) ให้ผู้เรียนพัฒนาการคิดวิเคราะห์ เพิ่มความนับถือในตนเอง (self-esteem) ปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (interpersonal relationship) และทักษะการทำงานเป็นทีม

Christou et al. (2007, pp. 1–5) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จากการศึกษาพบว่า ระหว่างการเรียนรู้ในการสอนเกี่ยวกับเรขาคณิต นักเรียนได้สังเกตและลงมือกระทำด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง แสดงความสนใจในระหว่างการเรียนรู้ตลอด ผู้สอนเป็นผู้ช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองและผู้สอนต้องให้ความสนใจในทุกสถานการณ์ที่นักเรียนได้ลงมือทำ

Wheeler (2007, pp. 3–5) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ที่ส่งเสริมให้นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ได้ปฏิบัติกิจกรรมในรายวิชาคณิตศาสตร์ จากการศึกษาพบว่ากระบวนการเรียนรู้เชิงรุก มีประสิทธิภาพมาก ในรายวิชาพีชคณิต นักเรียนมีโอกาสพัฒนาความสามารถของตนเองและพัฒนาทักษะความคิดรวบยอดและการคิดในระดับสูงขึ้น ซึ่งเป็นเป้าหมายของการพัฒนามาตรฐานคณิตศาสตร์

Mirko and Josip (2009, p. 155) ได้ศึกษาประสบการณ์ของนักเรียนในการเรียนฟิสิกส์โดยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการสอนแบบดั้งเดิม (Traditional teaching) มีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์กันของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีใหม่คือ รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกซึ่งถูกแบ่งเป็น RPQ และ ED กับการสอนแบบดั้งเดิมของวิชาฟิสิกส์การสำรวจครั้งนี้ดำเนินการโดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียน 176 คน ซึ่งเป็นผู้เรียนในชั้นปีสุดท้ายของมัธยมปลายใน Split สาธารณรัฐของ Croatia จากการเก็บข้อมูล 1 ภาคการศึกษาแสดงให้เห็นว่า กลุ่ม RPQ เลือกวิธีใหม่ 36% เลือกการสอนแบบดั้งเดิม 41% เลือกทั้ง 2 วิธี 23% ในทางตรงกันข้าม กลุ่ม ED เลือกวิธีใหม่ 91% เลือกการสอนแบบดั้งเดิม 1% เลือกทั้ง 2 วิธี 8% ทั้งหมดเป็นข้อมูลสำคัญ ให้นักคิดที่เป็นรูปธรรมของนักเรียนกลุ่ม ED เลือกรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกในการเรียนฟิสิกส์

Detlor et al. (2012, pp. 147–161) ได้ศึกษาการรับรู้ของผู้เรียนในการเรียนรู้ระบบสารสนเทศโดยใช้การเรียนรู้เชิงรุก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน จำนวน 372 คน ที่มีประสบการณ์ในการเรียนรู้แบบดั้งเดิมและแบบการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า การเรียนการสอนแบบดั้งเดิมไม่ได้เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สำหรับผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกมากขึ้น ซึ่งการเรียนรู้แบบเชิงรุกครั้งเดียวเพียงพอที่จะให้ผลผลิตอย่างมีนัยสำคัญ และสนับสนุนผลการเรียนรู้ของนักเรียน เหมาะสำหรับการเรียนแบบปฏิบัติงานที่ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและการศึกษาจำกัด

Weigel and Bonica (2014, pp. 21–29) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้แนวคิดของ Blomm Taxonomy ทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย เพื่อให้ความรู้ที่มีความหมายและให้ผู้เรียนได้เพิ่มความเข้าใจในเนื้อหา รู้จักการคิดวิเคราะห์โดยใช้เกม 2 เกม ห้องเรียน 2 รูปแบบ ในการศึกษา Army–Baylor Graduate Program in Health and Business Administrator ผลการศึกษาพบว่า การสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้คิดในระดับสูงและสามารถปรับปรุงคุณภาพของบทเรียนและช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจข้อมูล รวมถึงผลิตผลในการเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน หรือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน อีกทั้งผู้เรียนยังได้รับการตอบสนองจากผู้เรียนโดยทันที และยังเป็นกระบวนการเรียนรู้

ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ หรือลงมือทำ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แล้วยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้โดยผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ซึ่งชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกนี้ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถ มีพัฒนาการด้านการเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าการเรียนแบบปกติ มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่าง ๆ ของผู้เรียนก็พัฒนาในทางที่ดีขึ้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนอกจากนี้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก ยังเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ นักเรียนสามารถใช้ศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเองหรือใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์มากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้วิจัยเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. วิธีดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 5 ห้องเรียนรวมทั้งสิ้น 143 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองท่าบ่อ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 31 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (cluster random sampling) ใช้หน่วยสุ่มเป็นห้องเรียน เนื่องจากโรงเรียนมีการจัดนักเรียนที่ความสามารถในห้องเรียนแต่ละห้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองท่าบ่อ ประกอบด้วย 7 ชุด ได้แก่

- 1.1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำนาม
- 1.2 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำสรรพนาม
- 1.3 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำกริยา
- 1.4 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำวิเศษณ์
- 1.5 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำบุพบท
- 1.6 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำสันธาน
- 1.7 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำอุทาน

2. แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองท่าบ่อ จำนวน 7 แผน

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อใช้ในการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก และเป็นแบบอัตนัยรวม จำนวน 30 ข้อ

4. แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากพฤติกรรม การปฏิบัติและจากการตรวจผลงานของนักเรียนโดยใช้ในการประเมินแบบรูบริค (Rubric Assessment)

5. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.1 ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู หนังสือแบบเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และแนวคิดการจัดการกิจกรรมการอ่านเพื่อความเข้าใจ เพื่อทำการวิเคราะห์เนื้อหาและทฤษฎีเพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ลำดับเนื้อหา กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ และกำหนดขอบข่ายของการนำเสนอเนื้อหา

1.2 ศึกษาเทคนิควิธีการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เคยมีผู้ทำวิจัยมาก่อนนี้

1.3 นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 เล่ม ได้แก่

- 1.3.1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำนาม
- 1.3.2 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำสรรพนาม
- 1.3.3 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำกริยา
- 1.3.4 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำวิเศษณ์
- 1.3.5 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำบุพบท
- 1.3.6 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำสันธาน
- 1.3.7 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำอุทาน

แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้ข้อเสนอแนะแก้ไขพร้อมปรับปรุง

1.4 นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นและผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พร้อมแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

1.4.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จักรพิมพ์ อาจารย์ประจำ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร

1.4.2 ดร.อุษา ปราบหงษ์ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร

1.4.3 ดร.นันทนา ลีลาชัย ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

1.4.4 นางรุ่งนภา แก้วปัญญา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านโนนงุง อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร

1.4.5 ดร.จิระพร ราชสิงห์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาล สกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

1.5 นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง (Try Out) ดังนี้

1.5.1 ทดลองกลุ่มหนึ่งต่อหนึ่ง เป็นการทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองท่าบ่อ ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นได้นำปัญหาในการเรียนมาปรับปรุงแก้ไข

1.5.2 ทดลองกลุ่มเล็ก หลังจากแก้ไขปรับปรุงในการทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่งแล้ว ได้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 ไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองท่าบ่อ ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 9 คน ซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นได้นำปัญหาในการเรียนมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

1.6 ตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง ข้อบกพร่องของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วจึงนำไปดำเนินการทดลองจริงตามแบบการวิจัยที่กำหนด

2. แผนกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ โครงสร้างของวิชา จากตำรา และเอกสารต่าง ๆ

2.2 วิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ เวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 เรื่อง จำนวน 14 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวมจำนวนทดลอง 14 ชั่วโมง ไม่รวมการทดลองก่อนเรียนและหลังเรียน ดังนี้

2.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง คำนาม

2.2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง คำนาม

2.2.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง คำสรรพนาม

2.2.4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง คำสรรพนาม

2.2.5 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง คำกริยา

2.2.6 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง คำกริยา

2.2.7 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง คำวิเศษณ์

2.2.8 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง คำวิเศษณ์

2.2.9 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง คำบุพบท

2.2.10 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง คำบุพบท

2.2.11 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 เรื่อง คำสันธาน

2.2.12 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 เรื่อง คำสันธาน

2.2.13 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13 เรื่อง คำอุทาน

2.2.14 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14 เรื่อง คำอุทาน

2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาสาระสำคัญ และจุดประสงค์การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.4 นำร่างแผนการจัดการเรียนรู้ นำเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

2.5 ปรับปรุงแก้ไขร่างแผนการจัดการเรียนการสอนตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.6 สร้างและหาคุณภาพแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

2.6.1 ศึกษาหลักการและแนวทางการสร้างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ จากหนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.2 กำหนดลักษณะของแบบประเมินเป็นชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีการให้คะแนน 5, 4, 3, 2 และ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

2.6.3 เขียนรายการประเมินจำแนกตามองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

2.6.4 จัดทำแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ สำหรับนำไปใช้ในการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป

2.7 ประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีดังนี้

2.7.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จักรพิมพ์ อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร

2.7.2 ดร.อุษา ปราบหงษ์ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร

2.7.3 ดร.นันทนา ลีลาชัย ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

2.7.4 นางรุ่งนภา แก้วปัญญา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านโนนงุง อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร

2.7.5 ดร.จิระพร ราชสิงโห ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาล
สกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบของแผนการจัดการ
การเรียนรู้ ตามแนวการเรียนรู้แบบเชิงรุก โดยใช้แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating scale) โดยกำหนดให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมิน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

โดยที่ความเหมาะสมในแต่ละองค์ประกอบแผนการจัดการ
เรียนรู้ต้องมีค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3.51

2.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
ไปทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพ ดังนี้

2.8.1 การทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One to One Testing) โดยทดลอง
กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนเมืองเทศบาล
ท่าบ่อ (ท.1) อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย จำนวน 3 คน และจำนวน 9 คน ที่ไม่ใช่
กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) นักเรียนที่มีผลการเรียน
ที่ผ่านมามีระดับเก่ง กลาง อ่อน อย่างละ 1 คน เพื่อหาข้อบกพร่องก่อนนำไปทดลองกับ
กลุ่มเล็ก

2.8.2 การทดลองแบบกลุ่มเล็ก (Small Group Testing) โดยทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนเมืองเทศบาลท่าบ่อ (1) อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย จำนวน 26 คน ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่เคยเรียนเนื้อหาวิชานี้มาก่อน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวการสร้างและหาคุณภาพแบบอิงกลุ่ม ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3.2 วิเคราะห์หลักสูตรด้านเนื้อหา เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

3.3 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบอิงกลุ่ม โดยศึกษาหนังสือประเมินผลการศึกษาของ สมนึก ภัทธิยธนี (2549, หน้า 98) หนังสือการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 85) และหนังสือการวิจัยทางการศึกษาของ สุรวาท ทองบุ (2550, หน้า 76)

3.4 วิเคราะห์สาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ แล้วสร้างตารางวิเคราะห์กำหนดจำนวนข้อและระดับพฤติกรรม

3.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ โดยผู้วิจัยต้องการใช้จริง 30 ข้อ โดยครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้ข้อเสนอแนะ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะมาแก้ไข และปรับปรุง

3.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญ (ชุดเดิม) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อสอบกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (IOC: Index of Item Objective Congruence)

โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- +1 มีความเห็นว่า ข้อสอบข้อนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 0 มีความเห็นว่า ไม่แน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่
- 1 มีความเห็นว่า ข้อสอบข้อนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

นำผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยผู้วิจัยเลือกค่าระหว่าง 0.80-1.00

3.7 ปรับปรุงแก้ไขจากผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญตามข้อ 3.6 แล้วนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองท่าบ่อ ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 26 คน ซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนที่เคยเรียนเนื้อหาที่กำลังศึกษาแล้วและไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง

3.8 วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบเป็นรายข้อ เลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.22-0.56 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.21-0.69 เพื่อคัดเลือกเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยคัดเลือกข้อสอบให้เหลือ จำนวน 30 ข้อ แล้วนำแบบทดสอบที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) โดยมีค่าความเชื่อมั่น 0.87 หลังจากนั้นจัดพิมพ์แบบทดสอบเพื่อใช้เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นแบบวัดและประเมินผลจากพฤติกรรมการปฏิบัติและจากการตรวจผลงานของนักเรียน โดยใช้ในการประเมินแบบรูบรีค (Rubric Assessment) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงถึงทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนออกมาเป็นมาตรวัด โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อวิเคราะห์ลักษณะที่สำคัญของความสามารถแสวงหาความรู้

4.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่ใช้ในการประเมินแบบรูบรีค (Rubric Assessment) เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสร้างแบบประเมินนักเรียน

4.3 สร้างแบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่ใช้การประเมินแบบรูบรีค (Rubric Assessment)

4.4 นำแบบประเมินทักษะในการแสวงหาความรู้ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อพิจารณาความเหมาะสมความชัดเจน และความถูกต้องเพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและสมบูรณ์

4.5 นำแบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองด้วยที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล และผู้มีประสบการณ์พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม ความชัดเจนและความถูกต้องจากนั้นนำแบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดปัญหาในการสืบค้นความรู้ 2) การวางแผนในการสืบค้นความรู้ 3) การดำเนินการสืบค้นความรู้ตามแผนที่กำหนดไว้ 4) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสืบค้นความรู้ และ 5) การสรุปผลการสืบค้นความรู้และการบันทึกจัดเก็บ ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างโดยแบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในภาคผนวก ค

5. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

5.1 กำหนดลักษณะของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้ผู้เรียนรายงานตนเอง (Self-report) ตามรายการต่าง ๆ ที่ต้องการวัดจากระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งมีการให้คะแนนเป็น 1, 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับ

5.2 ศึกษาหลักการและแนวทางการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยที่เป็นชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

กำหนดเกณฑ์พิจารณาค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554,

หน้า 121)

4.50–5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

3.50–4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก

2.50–3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

1.50–2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย

1.00–1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

โดยกำหนดเกณฑ์ที่ค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป

5.3 นิยามปฏิบัติการของคำว่า “ความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก”

5.4 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยการเขียนรายการหรือข้อกระทงหรือข้อคำถามให้สอดคล้องและครอบคลุมตามนิยามปฏิบัติการที่ได้นิยามไว้ จำนวน 16 ข้อ

5.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างเสร็จแล้วไปเสนอบริการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของประเด็นการสอบถามภาษาที่ใช้และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหาสาระ และด้านการวัดและประเมินผล (ชุดเดียวกันกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ระหว่าง “ข้อคำถามหรือรายการที่สอบถาม” กับ “นิยามปฏิบัติการ” โดยที่ข้อคำถามหรือรายการที่สอบถามผ่านเกณฑ์มีค่า IOC เท่ากับ 1.00

5.7 ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามหรือรายการที่สอบถามที่ไม่ผ่านเกณฑ์หรือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5.8 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 26 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ Item-total Correlation ใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความพึงพอใจ ทั้งฉบับ โดยหาค่า Alpha-Coefficient ตามวิธีของ Cronbach เลือกข้อที่มีค่าคะแนนเหมาะสมเท่ากับ 0.29–0.65 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 ของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย

5.9 จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการทดลอง The single Group, Pretest-Posttest Design (คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553, หน้า 52) มีลักษณะการทดลอง ดังนี้

รูปแบบการทดลอง

T_1	X	T_2
-------	---	-------

T_1 หมายถึง ทดลองก่อนเรียน

X หมายถึง จัดการเรียนรู้อด้วยชุดกิจกรรม

T_2 หมายถึง ทดลองหลังเรียน

2. ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนกับกลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการ ดังนี้

- 2.1 ขอความร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียนในการศึกษา ทดลอง และพัฒนา
- 2.2 พบครูประจำชั้นของห้องที่ทำการทดลองเพื่อชี้แจงรูปแบบงานศึกษาค้นคว้า และขอความร่วมมือ
- 2.3 สร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย เป็นระยะเวลา 1 วัน
- 2.4 ผู้รายงานทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น
- 2.5 ผู้รายงานดำเนินการทดลองให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเรียนด้วยการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องคำและหน้าที่ของคำ เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 คาบ คาบละ 60 นาที โดยเมื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้เสร็จในแต่ละเรื่องของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบย่อยท้ายบทเรียนทั้ง 7 ชุด
- 2.6 เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จนครบตามกำหนด ผู้วิจัยทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน (Post-test) กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- 2.7 หลังจากทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดปัญหาในการสืบค้นความรู้ 2) การวางแผนในการสืบค้นความรู้ 3) การดำเนินการสืบค้นความรู้ตามแผนที่กำหนดไว้ 4) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสืบค้นความรู้ และ 5) การสรุปผลการสืบค้นความรู้และการบันทึกจัดเก็บพร้อมทั้งแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อสำรวจความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- 2.8 นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยวิเคราะห์ตามสูตรการหาค่า E_1/E_2 โดยวิธีของ กูดแมน เฟรทเซอร์ และชไนเดอร์ (Goodman R.I., K.A. Fletcher and E.W. Schneider, 1980)
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยการทดสอบที่ (t-test Dependent Sample) (สุรวาท ทองบุ, 2550, หน้า 89)
3. การประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
4. การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์การแปลความหมายโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้
 - 4.50–5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
 - 3.50–4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก
 - 2.50–3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
 - 1.50–2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย
 - 0.00–1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด
 โดยกำหนดเกณฑ์ที่ค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division)

2. สถิติตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

2.1 สถิติการหาคุณภาพของชุดฝึกกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

2.1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC โดยใช้สูตร IOC: Index Item Objective Congruence หาค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด โดยใช้สูตร ดังนี้ (สมบัติ ทำยเรือคำ, 2555, หน้า 100)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาหรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

\sum แทน ผลรวมความข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.1.2 การหาค่าระดับความยาก (Difficulty) และค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรดังนี้ (สมบัติ ทำยเรือคำ, 2555, หน้า 101)

$$p = \frac{P_H + P_L}{2n}, r = \frac{P_H - P_L}{n}$$

เมื่อ P แทน ดัชนีความยาก

r แทน ดัชนีอำนาจจำแนก

P_H แทน จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มสูง

P_L แทน จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มต่ำ

n แทน จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

2.1.3 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้วิธีของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) โดยใช้สูตร KR-20 ดังนี้ (สมบัติ ทำยเรือคำ, 2555, หน้า 102)

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} = \left\{ 1 - \frac{2p_i q_i}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

k แทน จำนวนข้อสอบ

p_i แทน ค่าความยากของข้อสอบที่ i

q_i แทน $1 - p_i$

s_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนสอบ

2.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

2.2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC โดยใช้สูตร IOC: Index Item Objective

Congruence หาค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด โดยใช้สูตร ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือดำ, 2555, หน้า100)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาหรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมความข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2.2 การหาอำนาจจำแนก โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย

ของเพียร์สัน ระหว่างคะแนนของรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation)

(สมบัติ ท้ายเรือดำ, 2551, หน้า 112) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อ

กับคะแนนรวม

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนน X

$\sum y$ แทน ผลรวมของคะแนน Y

N แทน จำนวนผู้ตอบทั้งหมด

$\sum xy$ แทน ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่าง X กับ Y

$\sum x^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของกำลังสองของ X

$\sum y^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของกำลังสองของ Y

2.2.3 หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551, หน้า 112) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

2.3 สถิติที่ใช้หาคุณภาพชุดฝึกกิจกรรมการเรียนรู้

2.3.1 วิเคราะห์หาค่าความตรงตามเนื้อหา IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาในการสอบถาม โดยใช้สูตรเดียวกันกับข้อ 2.1.1 และ 2.2.1

2.3.2 เกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดฝึกกิจกรรม (E_1/E_2) โดยวิธีของ Goodman, Fretcher and Schneider (1980)

$$E_1 = \frac{\sum X}{A} \times 100 \quad \text{หรือ} \quad E_1 = \frac{\bar{X}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนนักเรียนที่ได้จากการวัดระหว่างเรียน

N แทน จำนวนผู้เรียน

A แทน คะแนนเต็มของคะแนนระหว่างเรียน

$$E_2 = \frac{\sum Y}{B} \times 100 \quad \text{หรือ} \quad E_2 = \frac{\bar{Y}}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนนักเรียนที่ได้จากการวัดหลังเรียน

N แทน จำนวนผู้เรียน

B แทน คะแนนเต็มของคะแนนแบบหลังเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับชั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมายข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง
- n แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
- \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย
- S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- E_1 แทน ค่าร้อยละของคะแนนรวมเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากใบงานและทดสอบย่อยหลังชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80
- E_2 แทน ค่าร้อยละของคะแนนรวมเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หลังการเรียนเสร็จสิ้นได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80
- D แทน ผลต่างระหว่างคู่คะแนนของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
- $\sum D$ แทน ผลรวมของผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
- $\sum D^2$ แทน ผลรวมของผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ยกกำลังสอง

$(\Sigma D)^2$ แทน ผลรวมของผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
 t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ t-test
 เพื่อทราบความมีนัยสำคัญทางสถิติ (t-test Dependent Sampies)
 df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of freedom)

ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้เสนอลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาคความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏผลดังตาราง 10

ตาราง 10 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชุด ที่	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง	คะแนนระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนการสอน				คะแนนหลังเรียน (Post-test)			
		คะแนนเต็ม ของแต่ละชุด	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ (E ₁)	คะแนน เต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ (E ₂)
1	31	40	32.74	2.41	81.85	30	24.19	2.31	80.65
2	31	40	32.10	2.09	80.25				
3	31	40	32.10	2.65	80.25				
4	31	40	32.10	3.04	80.25				
5	31	30	24.00	1.15	80.00				
6	31	30	24.16	1.63	80.53				
7	31	30	24.19	1.42	80.63				
รวม		250	201.39	11.48	80.56				
ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (E ₁) = 80.56						ประสิทธิภาพผลลัพธ์ของชุดกิจกรรม การเรียนรู้ (E ₂) = 80.65			

จากตาราง 10 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 31 คน ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยรวมจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน เท่ากับ 201.39 จากคะแนนเต็ม 250 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 80.56 และมีคะแนนเฉลี่ยจากการทำกิจกรรมหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เท่ากับ 24.19 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 80.65 นั่นคือนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีค่าประสิทธิภาพ (E₁) เท่ากับ 80.56 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E₂) เท่ากับ 80.65 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียนและหลังเรียนชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏผลดังตาราง 11

ตาราง 11 ผลวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนเรียน	31	30	16.00	1.53	254	2,271	14.36*
หลังเรียน	31	30	24.19	3.21			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t_{0.05, 30} = 1.6973$)

จากตาราง 11 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียน เท่ากับ 16.00 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เท่ากับ 24.19 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน โดยที่การกระจายของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน คือ 1.53 กับ 3.21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 ผลการประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลปรากฏดังตาราง 12

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับรายด้านโดยรวม

ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
การกำหนดปัญหาในการสืบค้นความรู้	12	9.77	1.18	81.45	มากที่สุด
การวางแผนในการสืบค้นความรู้	12	10.94	0.99	91.13	มากที่สุด
การดำเนินการสืบค้นความรู้ตามแผนที่กำหนดไว้	12	11.35	0.88	94.62	มากที่สุด
การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสืบค้นความรู้	12	11.16	0.86	93.01	มากที่สุด
การสรุปผลการสืบค้นความรู้ และการบันทึกจัดเก็บ	12	10.87	1.06	90.59	มากที่สุด
รวม	60	10.81	4.97	90.16	มากที่สุด

จากตาราง 12 พบว่าเมื่อพิจารณาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จำแนกรายด้านและโดยรวม พบว่า ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 90.16 อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปน้อย ได้แก่ การดำเนินการสืบค้นความรู้ตามแผนที่กำหนดไว้ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสืบค้นความรู้ การวางแผนในการสืบค้นความรู้ การสรุปผลการสืบค้นความรู้ และการบันทึกจัดเก็บการกำหนดปัญหาในการสืบค้นความรู้ ค่าเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 4 ผลการวัดผลความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลปรากฏดังตาราง 13

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้
ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้
เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ความพึงพอใจ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน			
1.1 บรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้ฉันทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น	4.55	0.51	มากที่สุด
1.2 บรรยากาศการเรียนทำให้ฉันมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	4.26	0.82	มาก
1.3 กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาและน่าสนใจ	4.45	0.57	มาก
1.4 ฉันชอบชุดกิจกรรมที่ครูนำมาให้เรียน	4.29	0.69	มาก
1.5 ฉันเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนานมีความกระตือรือร้นในการเรียน	4.32	0.70	มาก
รวม	4.37	0.62	มาก
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
2.1 กิจกรรมการเรียนรู้มีการนำเข้าสู่บทเรียนและยกตัวอย่างที่น่าสนใจ	4.13	0.89	มาก
2.2 ฉันชอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการประเมินผลทุกครั้งที่ยังทำให้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง	4.07	0.99	มาก
2.3 ครูมีการประเมินจากการปฏิบัติจริงและมีการสังเกตพฤติกรรมการทำงานทุกครั้ง	4.36	0.76	มาก
2.4 ฉันได้เรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่มและได้ช่วยเหลือกัน	4.74	0.45	มากที่สุด
2.5 การจัดการเรียนรู้ทำให้ฉันเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.32	0.75	มาก
2.6 กิจกรรมการเรียนรู้มีสื่อประกอบการเรียนการสอนที่หลากหลายทำให้จำเนื้อหาได้นาน	4.07	0.81	มาก
2.7 กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ฉันได้ความรู้และเข้าใจเรื่องคำและหน้าที่ของคำมากขึ้น	3.81	1.01	มาก
รวม	4.12	0.76	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ความพึงพอใจ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ			
3.1 ฉันได้รับความรู้จากการเรียนด้วยชุดกิจกรรมนี้	3.61	1.12	มาก
3.2 ฉันเรียนรู้เกี่ยวกับคำและหน้าที่ของคำเพิ่มขึ้น และนำไปใช้ได้ถูกต้อง	3.94	0.93	มาก
3.3 ฉันมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย	3.77	1.15	มาก
3.4 ฉันสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.13	1.02	มาก
รวม	3.86	1.00	มาก
รวมคะแนนทั้ง 3 ด้าน	4.18	0.56	มาก

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อด้านบรรยากาศในชั้นเรียนในหัวข้อบรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้ฉันทำกิจกรรมร่วมกับคนอื่นระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) ด้านกิจกรรมการเรียน นักเรียนมีความพึงพอใจในหัวข้อการเรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่มและได้ช่วยเหลือกัน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) ด้านกิจกรรมประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหัวข้อการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.13$) และความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินอยู่ในระดับมาก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผล
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ ด้วยการใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อศึกษาทักษะการแสวงหาความรู้เรียนรู้ด้วยตนเอง หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. เพื่อศึกษาทักษะการแสวงหาความรู้เรียนรู้ด้วยตนเอง หลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล เมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 5 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 135 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองท่าบ่อ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 31 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โดยใช้เวลา 14 ชั่วโมง โดยไม่รวมชั่วโมงการทำแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองท่าบ่อ ประกอบด้วย 7 เล่ม ได้แก่

- ชุดที่ 1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำนาม
- ชุดที่ 2 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำสรรพนาม
- ชุดที่ 3 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำกริยา
- ชุดที่ 4 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำวิเศษณ์
- ชุดที่ 5 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำบุพบท
- ชุดที่ 6 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำสันธาน
- ชุดที่ 7 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำอุทาน

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อใช้ในการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก และเป็นแบบอัตนัยรวม จำนวน 30 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวการสร้างและหาคุณภาพแบบอิงกลุ่ม (สุรวาท ทองบุ, 2550, หน้า 134)

3.3 แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบรูบริค จำนวน 5 ทักษะ 20 ประเด็น

3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง มีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ก่อนทำการทดลองผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ บันทึกผลเป็นคะแนนก่อนเรียน

4.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 7 ชุด และประเมินผลด้วยแบบทดสอบย่อยในชุดกิจกรรมการเรียนรู้

4.3 ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนด้วยการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนแล้วบันทึกเป็นคะแนนหลังเรียน

4.4 ผู้วิจัยทำการประเมินทักษะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.5 ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างและพัฒนาขึ้น

5.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

5.3 ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

5.4 ความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สรุปผล

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าดัชนีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.56/80.65

2. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมากที่สุด

4. ความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย

เพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าดัชนีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.56/80.65 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น และสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 ซึ่งแสดงว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้แบบเชิงรุก และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นชุดกิจกรรมที่มีกระบวนการสร้างและออกแบบที่ดี มีคุณภาพจากการสร้างที่มีแบบแผนและผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทุกขั้นตอน เป็นอย่างดี โดยศึกษาจากหลักสูตร คู่มือครู หนังสือแบบเรียน นวัตกรรมและผลงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสร้างชุดกิจกรรมที่ดีมีคุณภาพ ยกผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้สูงขึ้น เพื่อให้นักเรียนเกิดการแสวงหาความรู้ด้วยการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ และทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งพัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสติปัญญาของผู้เรียนที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอนเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต และยังส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำลี ทองประसार (2551, หน้า 1) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอน เรื่องชนิดของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.57/87.83

ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิมลนาฏ วิฑูรากร (2556, หน้า 1) ได้ศึกษาการสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ชนิดของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนดอนเรตรีวิทยา ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ชนิดของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนดอนเรตรีวิทยา มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.01/86.47 ซึ่งถือว่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู เทคนิควิธีการสอนและการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี มีการวัดและประเมินผลตรงตามตัวชี้วัดและจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ โดยมีวิธีหรือกระบวนการสร้างและออกแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่อิงมาตรฐานการเรียนรู้ มีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อสอดคล้องกับตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียนโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ กรรมการและผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงทำให้เป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยที่นำไปใช้ได้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดทฤษฎีตลอดจนพื้นฐานทางด้านการสร้างแผนที่เป็นระบบและขั้นตอน และมีระบบวิธีการที่เหมาะสม มาวิเคราะห์และนำมาตราฐานการเรียนรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาจัดทำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก เป็นกิจกรรมการสอนหนึ่งที่ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ในปัจจุบันที่เน้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นไปตามแนวคิดของ จรรยา ดาสา (2552, หน้า 42) กล่าวว่า การเรียนเชิงรุกคือการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนจะได้เชื่อมโยงความรู้เดิม และความรู้ใหม่ จากการได้คิด ได้ปฏิบัติระหว่างการเรียนการสอน สอดคล้องกับแนวคิดของ เขียวเรศ ภัคศิจิตร (2557, หน้า 1) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการความคิดขั้นสูงที่มีประสิทธิภาพ ทั้งการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลข้อมูลในสถานการณ์ใหม่ได้ดี

ในที่สุดจะช่วยให้แก่นักเรียนเกิดแรงจูงใจจนสามารถชั้นนำตลอดชีวิตในฐานะผู้ฝึกฝนการเรียนรู้
 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมลนาฏ วิฑูรานุ (2556, หน้า 1) ศึกษาการสร้างและพัฒนา
 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ชนิดของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนดอนแรด พบว่าการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ชนิดของคำ
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนดอนแรด
 มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และยังสอดคล้อง
 กับงานวิจัยของ มณฑิรา ปัญญาหาญ (2558, หน้า 163) ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดคำไทย รู้ใช้ ได้ประโยชน์ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้
 ประกอบแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2
 (มูลนิธิไต้ล้ง-เซ็ง พรประภา) พบว่าการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ
 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 2 (มูลนิธิไต้ล้ง-เซ็ง
 พรประภา) มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .053

3. ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้
 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับ
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อพิจารณาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จำแนก
 โดยรวม คิดเป็นร้อยละ 90.16 อยู่ในระดับมากที่สุด และแยกเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยทุกด้าน
 อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การดำเนินการสืบค้นความรู้ตามแผนที่กำหนดไว้การวิเคราะห์
 ข้อมูลจากการสืบค้นความรู้การวางแผนในการสืบค้นความรู้ การสรุปผลการสืบค้นความรู้
 และการบันทึกจัดเก็บ และการกำหนดปัญหาในการสืบค้นความรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัย
 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการแสวงหาความรู้วิเคราะห์ลักษณะที่สำคัญ
 ของทักษะการแสวงหาความรู้ มีการสร้างและออกแบบแบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้
 พร้อมทั้งศึกษาเทคนิคและวิธีการสอนที่ดีมีคุณภาพเป็นระบบเป็นขั้นตอน จากการวัดและ
 ประเมินผลตามสภาพจริง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์พิจารณาตรวจสอบ
 ความเหมาะสม ความชัดเจนและความถูกต้องนำไปใช้ได้เหมาะสม ซึ่งทำให้นักเรียน
 เกิดทักษะการแสวงหาความรู้ที่ดี มีการแสดงออกของผู้เรียนในการค้นคว้าหาความรู้
 ด้วยตนเอง และสามารถสร้างความรู้ใหม่เพิ่มเติมจากการคิดศึกษา ทดลอง ค้นคว้า
 และปฏิบัติด้วยตนเองและเชื่อมสัมพันธ์กับความรู้เดิมที่มีอยู่ ทำการศึกษาจากแหล่งความรู้
 ต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียนได้ตามความสนใจหรือความต้องการของตนเองโดยมีวิธีการ

ค้นคว้าหาความรู้การทำงานให้สำเร็จและมีประสิทธิภาพผู้เรียนได้พัฒนาตนเองและมีการแสวงหาความรู้ตลอดเวลาและนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการเรียนโดยครูเป็นผู้จัดกิจกรรมใช้เทคนิคการสอนและทักษะในการสอนที่หลากหลายรูปแบบ มีวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไปและได้นำมาใช้ให้สอดคล้องกับบริบทและสอดคล้องกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยได้เลือกใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งเทคนิคนี้เป็นการให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิด หรือให้ผู้เรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ในคาบเรียนเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียน ถามคำถามที่สงสัยและยังให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน ซึ่งผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือผู้เรียนเป็นผู้สร้างความหมายจากประสบการณ์ด้วยตนเอง เพื่อสามารถสื่อสารแนวคิดของตนเองกับบุคคลอื่นหรือเพื่อใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยนักเรียนได้แสดงความคิด มีการใช้เหตุผลพัฒนาทักษะการสนทนา และยังมีเจตคติที่ดีต่อทักษะการแสวงหาความรู้โดยสัมพันธ์กันทุกทักษะและพร้อมพัฒนาความต้องการแสดงความสามารถของตนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ

ในทำนองเดียวกัน วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (2540, หน้า 19) ได้กล่าวถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาการแสวงหาความรู้ ว่าการฝึกทักษะในการแสวงหาความรู้ นั้นมีขั้นตอนที่เฉพาะเจาะจงขั้นตอนดังกล่าวนั้นสามารถฝึกฝนได้จากขั้นตอนการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติทั่ว ๆ ไป 1) ความรู้ความเข้าใจผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ รู้แน่ชัดว่าทำอย่างไรจึงจะเป็นการเรียนทักษะในขั้นนี้จะต้องมีการวิเคราะห์ทักษะที่จะสอนว่าสิ่งนั้นประกอบด้วยอะไรบ้าง ใช้ทักษะแบบใด 2) การลงมือปฏิบัติ ในการลงมือปฏิบัติครูผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้นำร่องว่ามีความพร้อมและมีความเข้าใจในการเรียนทักษะนั้น ๆ เพียงใด ผู้เรียนยังขาดทักษะ ควรจะสอนสิ่งใดเพิ่มเติม สำหรับผู้ที่มีความพร้อมอยู่แล้วควรจะสนับสนุนทักษะนั้นต่อไป 3) การทราบผลการฝึกทักษะในขั้นนี้ผู้เรียนนำผลการฝึกทักษะในแต่ละครั้งมาเปรียบเทียบกันโดยครูผู้สอนจะต้องบอกถึงข้อดี และข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างชัดเจนมากที่สุด และผู้เรียนจะต้องนำผลที่ได้รับจากการวิจารณ์นั้นไปปรับปรุงและใช้ให้เป็นประโยชน์ 4) ความสามารถในการทำกิจกรรมและสามารถทำได้โดยอัตโนมัติ ในขั้นนี้ เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถกระทำได้โดยอัตโนมัติ กระทำได้อย่างคล่องแคล่ว

4. ความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการความคิดขั้นสูงที่มีประสิทธิภาพ ทั้งการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์

และประเมินผลข้อมูลในสถานการณ์ใหม่ได้ดีในที่สุดจะช่วยให้ นักเรียนเกิดแรงจูงใจ จนสามารถชี้นำตลอดชีวิตในฐานะผู้ฝึกฝนการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับวิถีชีวิตประจำวัน ทำให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาการเรียนมากยิ่งขึ้น จึงทำให้มีความพึงพอใจต่อการเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ยังเป็น การสอนแบบบูรณาการทั้งหลักสูตร เนื้อหาสาระกระบวนการเรียนการสอน และคุณธรรม จริยธรรมเข้าด้วยกัน ผู้วิจัยได้จัดการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การนำเนื้อเพลง บทความต่าง ๆ มาเป็นประเด็นในการสนทนาก่อนนำเข้าสู่บทเรียน นักเรียนได้แสดง ความคิดเห็น มีการใช้เหตุผล พัฒนาทักษะการสนทนา และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีเชิงรุก มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการพัฒนาทักษะการคิดและการสนทนา มาจากการที่นักเรียนได้อภิปรายกัน ครูต้องฝึกให้นักเรียนตั้งคำถามและตอบคำถาม และ ครูตั้งคำถามกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น นับได้ว่าเป็นการจัดการเรียนการสอน ที่บูรณาการให้สัมพันธ์และครบทุกทักษะ เพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้เหล่านั้นไปใช้ในการ สื่อสาร ฟัง พูด อ่าน เขียน โดยให้หลักภาษาไทยได้เกิดความสัมพันธ์กับการใช้ภาษาไทย ครูจะต้องสอนหลักภาษาไทย โดยการฝึกทักษะทั้งสิ้นให้แก่ผู้เรียนในชั้นเรียนโดยให้มีการ ชักถาม พูดอธิบาย แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ต่อประเด็นของเนื้อหาหลักภาษาไทย ที่ครูกำลังสอน การพัฒนาการเรียนการสอนที่สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่ง คือ การพัฒนา ทักษะการสอนของครู คำว่าทักษะการสอนในที่นี้ คือ ความสามารถในการปฏิบัติการสอน ด้านต่าง ๆ อย่างชำนาญ ซึ่งจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอน ซึ่งได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเรื่องทฤษฎี/หลักการสอน ระบบการสอน รูปแบบ การเรียนการสอน วิธีสอนและเทคนิคการสอน ซึ่งเป็นตามแนวคิดของ ปรีชาญ เดชศรี (2550, หน้า 34) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ทั้งในเชิงทักษะต่าง ๆ เช่น การทดลอง การสำรวจ ตรวจสอบ และการปฏิบัติเพื่อพัฒนา หารปัญญา วิเคราะห์ วิวิจารณ์ หรือการตัดสินใจเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อแทนที่การเรียน การสอนที่ครูบอกเล่าให้ผู้เรียนได้ฟังเพียงด้านเดียว

ในการทำงานเดียวกัน ผลการวิจัยในครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ วิมลนาฏ วิฑูรากร (2556, หน้า 1) ศึกษาการสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ชนิดของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนดอนแรด มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ชนิดของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อนำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนสูงขึ้น มีทักษะการแสวงหาความรู้ อยู่ในระดับดีเยี่ยม และมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีบริบทของโรงเรียนใกล้เคียงกัน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

1.2 สำหรับครูผู้สอนที่จะนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้ ควรมีการวางแผนและเตรียมตัวให้พร้อมก่อนทำการสอน เช่น ศึกษาการทำความเข้าใจนักเรียน การจัดเตรียมสภาพแวดล้อม วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ให้หลากหลาย ใช้นวัตกรรมและมีความเหมาะสมกับนักเรียนและสภาพของโรงเรียน ฝึกใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดและควรเสริมแรง เพื่อการจัดการเรียนรู้สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 ในการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นชุดกิจกรรมที่เป็นกระบวนการให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น เข้าใจบทเรียนประกอบกับนักเรียนได้รับการฝึกคิดวิเคราะห์ และค้นคว้าคำตอบด้วยตนเอง จึงทำให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจ และยังเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการวิจัยการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับชั้นอื่น ๆ เพื่อจะได้ข้อสรุปที่ครอบคลุมและชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบอื่น ๆ บ้าง ว่าจะได้ผลประการใด เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2535). *หลักภาษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์. (2554). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- กำชัย ทองหล่อ. (2560). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.
- เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม. (2559). *การออกแบบสื่อการศึกษาสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
(2553). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. มหาสารคาม:
ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พนัท ธาตุทอง. (2552). *การออกแบบการสอนแบบย้อนกลับ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. นครปฐม:
เพชรเกษมการพิมพ์.
- จรรยา ดาสา. (2552). *15 เทคนิคในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก*. เข้าถึงได้จาก
http://www.il.mahidol.ac.th/th/images/stories/exchange/7-05-52_Column_6.pdf 4 ตุลาคม 2562.
- จิตตินันท์ นันทโพธิ์. (2551). *จิตวิทยาการบริการ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ชัยณรงค์ ชันพริก. (2547). *การศึกษากระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning จากการใช้
ชุดการเรียนรู้และคอมพิวเตอร์ช่วยสอนคณิตศาสตร์วิชาการคิดและการ
ตัดสินใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์:
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.*
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2545). *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษา
หน่วยที่ 8-15 (พิมพ์ครั้งที่ 20)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2551). *Active Learning*. เข้าถึงได้จาก
www.drchaiyot.com/new_file/p29075941553.pdf 8 พฤษภาคม 2562.

- ดัชนี สอนนรมย์. (2558). ผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหา ทางวิทยาศาสตร์และความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ตรียาภรณ์ อินลี. (2554). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง สารรอบตัวเรา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร.
- ทรง จิตประสาท. (2526). วิธีสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. ฉะเชิงเทรา: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา.
- ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ. (2557). การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การสื่อสาร การศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครูสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ฉบับมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 7(3), 407-423.
- ทองสุข วงศ์ทิพย์. (2550). การสร้างชุดกิจกรรมเสริมทักษะ การเขียนสะกดคำภาษาไทย ตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ทศนา แคมมณี. (2558). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- _____. (2560). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- นนุช พระวงศ์. (2554). ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องระบบนิเวศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมการสืบเสาะหาความรู้. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นววรรณ พันธุ์เมธา. (2558). ไวยากรณ์ไทย (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นัทลีญา กำนล. (2551). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ กับการสอนปกติ ของนักเรียนช่วงชั้น 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 9(2), 39-49.
- น้ำอ้อย สุรสีห์เรืองชัย. (2552). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิภาวรรณ ดิสุทธิ. (2552). การพัฒนาการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง การพัฒนาการเขียนเรียงความโดยใช้แบบฝึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลเลย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เนาวนิตย์ สงคราม. (2555). การสร้างนวัตกรรม เปลี่ยนผู้เรียนให้เป็นผู้สร้างนวัตกรรม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรพดี แดนชนบ. (2557). ผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการสอนแบบ KWL-Plus ที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเชิงวิเคราะห์ และความพึงพอใจ มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บัวสอน วรพันธ์. (2548). การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหา วิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโนนศาลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2546). การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2553). รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์. มหาสารคาม: โครงการสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- _____. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2556). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- เบญจพร วิทยาณิชกร. (2556). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง แรง มวลและกฎการเคลื่อนที่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกสกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ. (2557). *การจัดการความรู้และสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประดิษฐ์ อู่ประนัย. (2529). *วิทยาการการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิตตอรีพาวเวอร์พอยต์.
- ประภาพร จิตกาวิณ. (2559). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ (STAD) ร่วมกับการใช้สื่อจริงเพื่อสร้างความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกสกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ประภาพรรณ เส็งวงศ์. (2551). *การพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยการวิจัยในชั้นเรียน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อี.เค. บุ๊คส์.
- ประสาธน์ เนื่องเฉลิม. (2554). *หลักสูตรการศึกษาศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรีชาญ เดชศรี. (2550). *การเรียนรู้แบบ Active Learning: ทำได้อย่างไร*. *วารสารการศึกษาศาสตร์คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี*, 30(116), 34-45.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภณ. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พัฒนาการศึกษา.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพ็ญเยาว์ ยินดีสุข. (2557). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฟาติฮะห์ อุดสาห์ราชการ. (2558). *รูปแบบการเรียนการสอนแบบ Active Learning เพื่อพัฒนาแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์ เรื่อง คลื่นไหวสะเทือน*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2543). *การใช้ภาษาไทย 1* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- มณฑิรา ปัญญาหาญ. (2558). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดคำไทย รู้ใช้ ได้ประโยชน์ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบ แบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล แหลมอบัง 2 (มูลนิธิไต้ล้ง-เซ็ง พรประภา). ชลบุรี: โรงเรียนเทศบาล แหลมอบัง 2 (มูลนิธิไต้ล้ง-เซ็ง พรประภา).
- มนัส บุญประกอบ และคณะ. (2543). รายงานการวิจัยฉบับที่ 80 การวิจัยและพัฒนา เทคนิคการสอนวิทยาศาสตร์แนวทฤษฎีระดับคุณภาพวิทยาศาสตร์การศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2551). เอกสารการสอน เรื่อง การพัฒนาแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มาโนช ตันชวณิชย์. (2537). การศึกษาความคิดรวบยอดทางจริยธรรมของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำปอกตามเขต ของนักเรียนและอาชีพของผู้ปกครอง. วารสารศึกษาศาสตร์ มข., 53(พฤษภาคม), 45-46.
- เยาวเรศ ภัคดีจิตร. (2557). เอกสารประกอบการเสวนาทางวิชาการ “วันส่งเสริมวิชาการสู่ คุณภาพการเรียนการสอน”. 30 กรกฎาคม 2557. นครสวรรค์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี. (2550). การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้. อุดรดิตต์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2552). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราตรี พิชัยพงศ์. (2558). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ ในประโยค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึ่ม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

- โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ. (2553). *หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1)*. หนองคาย: โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดหนองคาย.
- _____. (2560). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ*. หนองคาย: โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดหนองคาย.
- วรรณิ โสภประยูร. (2534). *การสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วรวิทย์ นิเทศศิลป์. (2551). *สื่อและนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: สกายบุ๊กส์.
- วัชรรา เล่าเรียนดี และคณะ. (2560). *รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 11)*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วันชัย แยมจันทร์ฉาย. (2554). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานกับการเรียนตามปกติ*. นครสวรรค์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42
- วันเพ็ญ เทพโสภณ. (2546). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: พัฒนศึกษา.
- วาริ ธีระจิต. (2534). *การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิณตน์ ภาณุพงศ์. (2530). *โครงสร้างของภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิมลนาฏ วิฑูรากร. (2556). *การสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ชนิดของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดอนแรดวิทยา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2550). *เอกสารประกอบการสอนสัมมนาหลักสูตรและการสอนภาษาไทย*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (2553). *นวัตกรรมตามแนวคิดแบบ Backward Design*. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล. (2540). *การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้สารอิ่งบริบท เพื่อส่งเสริมความใฝ่รู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วุฒิพงษ์ คำเนตร. (2558). *วิธีวิทยาการจัดการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้บันได 5 ขั้น ของการพัฒนาผู้เรียน สู่มาตรฐานสากลในศตวรรษที่ 21 (Five Steps for Student Development)*. เข้าถึงได้จาก <https://wutthiphongkhamnet.blogspot.com/2015/06/five-steps-for-student-development.html> 10 มิถุนายน 2562.
- ศรีประภา แจ้งไธสง. (2555). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทน ในการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กระบวนการ สืบเสาะหาความรู้ กับการเรียนแบบปกติ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์*. วิทยานิพนธ์. ค.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ศศิธร เวียงวะลัย. (2556). *การจัดการเรียนรู้ Learning Management*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ศิริพร หงษ์พันธ์ุ. (2542). *การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา ในโรงเรียน*. นครราชสีมา : โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). *ทักษะและกระบวนการ ทางคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: 3-คิว มีเดีย.
- สมทรง บุรุษพัฒน์. (2558). *ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น = Dialect geography*. นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท.
- สมนึก ภัทธิยธนี. (2549). *การวัดผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กอฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัย สำหรับมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์*. กอฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- _____. (2555). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กอฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

- สมยศ นาวิการ. (2544). *การบริหารเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ* (พิมพ์ครั้งที่ 7).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตะวันออก.
- _____. (2549). *การบริหารและพฤติกรรมองค์กร* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ:
บรรณกิจ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้
พื้นฐานวิวิธภาษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. กรุงเทพฯ: ศูนย์กลางคูปรา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลาง
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ลำลี ทองประสาร. (2551). *การพัฒนาชุดการสอน เรื่องชนิดของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี:
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ลำลี รักสุทธิ. (2553). *การจัดทำสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนและแผนประกอบสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน*
(พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: เพิ่มทรัพย์การพิมพ์.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2551). *การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ:
อักษรเจริญทัศน์.
- _____. (2553). *นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน*
(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เทคนิคพรินติ้ง.
- สุชาดา วัชวุฒิ. (2529). *ภาษาเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2549). *หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย*. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพรรณิชา ชาญประเสริฐ. (2557). Active Learning: การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.
นิตยสาร สสวท, 42(188), 3-6.
- สุพรรณิชา ศรีโพธิ์. (2546). *การพัฒนาชุดกิจกรรมประเทืองปัญญาหนูน้อยนักวิทยาศาสตร์
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ*.
ปริญญาโท คศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุรวาท ทองบุ. (2550). *การวิจัยทางการศึกษา*. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์. (2550). *ทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และการเขียน*. กรุงเทพฯ:
ซีซีเอสโกลบอลลิคิงคส์.

- สุวัฒน์ มุททเมทธา. (2542). *การเรียนรู้การสอนปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2550). *วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*.
กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2551). *19 วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้
และทักษะ (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อารีย์ พันธุ์มณี. (2542). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2546). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- Christou, C. et al. (2007). *Developing an Active Learning Environment for the
Learning of Stereometry*. International Conference on Technology and
Mathematics Teaching (ICMT8). Hradec kralove, Czech Republic.
- Deming, Marietta L. (1987). The Use of the Collaborative Teaching–Learning Mode
in Hospital–Based Community Health Education Programs. *Dissertation
Abstracts International*, 47(12), 4294–A.
- Detlor, Brain; et al. (2012). Student perception of information literacy instruction:
The importance of active learning. *Education for information*, 29(2012),
147–161.
- Goodman R.I., K.A. Fletcher and E.W. Schneider, (1980). The Effectiveness Index as
Comparative Measure in Media Product Evaluation. *Educational Technology*,
20(09), 30–34.
- Hazza, O., Lapidot, T., and Ragonis, N. (2004). *Guide to teaching computer science:
An Activity based Approach*. New York: Springer.
- Johnson, D. (1991). *Learning Together and Alone*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice–Hall.
- Mirko, M. & Josip, S. (2009). *Students’ Experience in Learning Physics: Active
Learning Methods and Traditional Teaching*. Master’s thesis, Faculty of
Chemistry and Technology, University of Sardar Patel Institute of Technology.
- Olson, J. (1975). *The effect of learning packages on the continuous progress education
pilot. program in the Wanawha Country West Virginia School*, Dissertation
Abstracts International.

- Prince, Michael. (2004). Dose Active Learning Work? A Review of the Research. *Journal of Engineering Education*, 93(3), 223–231.
- Sweller, J. (2006). *The worked example effect and human cognition: Learning and Instruction*. New Jersey: Educational Technologies.
- Tileston, D.W. (2007). *Teaching Strategies for Active Learning: Five Essential for You Teaching*. U.S.A.: Corwin Press.
- Ward, R. (1998). Active, Collaborative and case-based learning with Computer based case Scenarios. *Computer in Education*, 30(1), 103–110.
- Weigel, Fredk, and Bonica, Mark. (2014). An Active Learning Approach to Bloom Taxonomy: 2 Games, 2 Classrooms, 2 Method. *The United State Army medical department Journal*. January–March, 21–30.
- Wheeler, Amy. (2007). *Active Learning to Improve Student Performance in Remedial Mathematics*. In Paper Present at the annual meeting of the Mathematical Association of America.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและหนังสือขอความอนุเคราะห์

1. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย
2. หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการใช้เครื่องมือการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย 1) คู่มือประกอบการใช้ชุดกิจกรรม และชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ ได้รับการตรวจสอบและประเมินเครื่องมือในการวิจัย จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จักรพิมพ์ อาจารย์ประจำ คณะศิลปศาสตร์ และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร
2. ดร.อุษา ปราบหงษ์ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร
3. ดร.นันทนา สีลาชัย ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล 3 “ยุติธรรมวิทยา” อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
4. นางรุ่งนภา แก้วปัญญา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านโนนงุง อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร
5. ดร.จิระพร ราชสิงห์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๘๒๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนมิตรภาพ ตำบลเมืองเก่า
อำเภอเมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๑ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จักรพิมพ์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด
๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวสร้อยอุทัย แก้วศรีไตร รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๐๔๒๑๒๔๙๑๐๖ ซึ่งเป็น นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำ วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่อง คำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นประธาน ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบ เครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.หาญชัย อัมภานล)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสร้อยอุทัย แก้วศรีไตร โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๘๓๒๗ ๒๕๘๔

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๓.๑๒/ว ๘๒๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๓ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.อุษา ปราบหงษ์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด
๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวสร้อยพัชร์ แก้วศรีไตร รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๐๔๒๑๒๔๙๑๐๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่อง คำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

V. am

(รองศาสตราจารย์ ดร.หาญชัย อัมภามล)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสร้อยพัชร์ แก้วศรีไตร โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๘๓๒๗ ๒๕๘๔

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๘๒๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๑ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.นันทนา สีลาชัย

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด
๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวสรัญญพัชร แก้วศรีไตร รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๐๔๒๑๒๔๔๑๐๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่อง คำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.หาญชัย อัมภาสล)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสรัญญพัชร แก้วศรีไตร โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๘๓๑๗ ๒๕๘๔

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๘๔๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางรุ่งนภา แก้วปัญญา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด
๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวสร้อยพัชร์ แก้วศรีไตร รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๐๕๒๑๒๔๙๑๐๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่อง คำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.तिकานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสร้อยพัชร์ แก้วศรีไตร โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๘๓๒๗ ๒๕๘๔

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๓.๑๒/ว ๘๒๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๑ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.จิระพร ราชสิงโ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด
๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๓ ชุด
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวสรัญพัชร แก้วศรีไตร รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๐๔๒๑๒๔๘๑๐๖ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่อง คำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กวีจัดภัย เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อให้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

U. Anan

(รองศาสตราจารย์ ดร.หาญชัย อัมภผล)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวสรัญพัชร แก้วศรีไตร โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๘๓๒๗ ๒๕๘๔

"อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร"

ภาคผนวก ข

เครื่องมือวิจัยและคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ผลการประเมินวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. ผลแบบสอบถามความพึงพอใจ
4. แบบสอบถามความพึงพอใจ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. คำที่หมายถึง บุคคล สัตว์ วัตถุ สิ่งของ สถานที่ คือรวมทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต คือข้อใด

ก. คำนาม	ข. คำสรรพนาม
ค. คำวิเศษณ์	ง. คำอุทาน
 2. คำว่า ที่ ข้อใดใช้เป็นคำนาม

ก. ฉันมี <u>ที่</u> พื้นใหญ่ใกล้แม่น้ำ	ข. แม่กำลังดูคนงาน <u>ที่</u> รดน้ำต้นไม้หน้าบ้านของเรา
ค. เราจะไปชมการแสดง <u>ที่</u> โรงละคร	ง. เพื่อนของลัดดาให้เงินขอกทาน <u>ที่</u> นั่งอยู่เชิงสะพานลอย
- บทความต่อไปนี้ ใช้ตอบคำถามข้อ 3-4
- นักบิน เป็นผู้ขับเครื่องบินเพื่อนำผู้โดยสารหรือสินค้าไปสู่จุดหมายอย่าปลอดภัย
- นักบินจึงต้องมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญมีความสามารถในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ถูกต้องและรวดเร็ว มีความจำดี ช่างสังเกต ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ดี และมีความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี
3. จากบทความดังกล่าวนี้ มีคำนามที่แสดงอาการต่าง ๆ ทั้งหมดกี่คำ

ก. 3 คำ	ข. 4 คำ
ค. 5 คำ	ง. 8 คำ
 4. ลักษณะนามของ พระสงฆ์ ควรใช้คำในข้อใด

ก. องค์	ข. ท่าน
ค. รูป	ง. พระองค์ท่าน
 5. น้องกำลังทำอะไรอยู่ จากข้อความนี้ คำที่ขีดเส้นใต้ คือข้อใด

ก. คำบุรุษสรรพนาม	ข. คำสรรพนามถาม
ค. คำสรรพนามชี้เฉพาะ	ง. คำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ

6. ข้อใดคือคำสรรพนามชี้เฉพาะ

ก. นีกระเป่าของใคร	ข. เขาจะพูดอะไร ก็เรื่องของเขา
ค. ใครเขียนจดหมายฉบับนี้	ง. เราพาพ่อกะแม่มาด้วย

7. ข้อใดแตกต่างจากพวก

ก. นีกระเป่าของใคร	ข. นั่นที่ทำการไปรษณีย์
ค. โน่นโรงพยาบาล	ง. เขาสื่อกันว่าพี่ชายฉันป่วยหนัก

ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อ 8

ผมไปเยี่ยมหลวงพ่อกำนวณอาพาธด้วยโรคชราที่โรงพยาบาลพยุพราชม อําเภอกําบอง จังหวัดหนองคาย ท่านพูดกับผมว่า “อาตมาอาพาธด้วยโรคชราเข้ารับกษาตัวที่โรงพยาบาลหลายครั้งแล้ว ครั้งนี้อยู่โรงพยาบาลหลายวันหน่อย” แล้วท่านยังถามหาคุณด้วยนะวารี

8. จากบทความมีคำสรรพนามใดมากที่สุด

ก. สรรพนามแทนบุคคล	ข. สรรพนามชี้เฉพาะ
ค. สรรพนามไม่ชี้เฉพาะ	ง. สรรพนามถาม

9. ข้อใดยกตัวอย่างของคำกริยาได้ถูกต้อง

ก. ฉันกินขนม	ข. มีอะไรอยู่ใต้โต๊ะ
ค. น้องกำลังทำอะไร	ง. คุณลุงอยู่ที่นี้มากี่ปีแล้ว

ข้อความต่อไปนี้ใช้ ตอบคำถามข้อ 10–11

เด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า เด็ก ๆ ทุกคนควรขยันหมั่นเพียรในการศึกษาหาความรู้ เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นศิษย์ที่ดีของครู และที่สำคัญ เป็นคนดีของสังคม โดยรู้จักทำประโยชน์ต่อสังคมรอบข้างเพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญ

10. จากบทความมีคำกริยาใดที่เป็นคำกริยาต้องการกรรม

ก. รู้จักทำ มี	ข. ควร ให้
ค. เจริญ ให้	ง. คือ เป็น

11. จากบทความมีคำกริยาต้องเติมเต็มคือข้อใด

ก. คือ เป็น	ข. ควร ให้
ค. รู้จักทำ มี	ง. เจริญ ทำ

12. จากบทความคำกริยาใดบ้างที่เป็นคำกริยาไม่ต้องการกรรม

ก. เจริญ ขยันหมั่นเพียร	ข. ควร ให้
ค. รู้จักทำ มี	ง. เจริญ ทำ

ข้อความต่อไปนี้ตอบคำถาม ข้อ 12-13

เสื้อผ้าทั่วไปให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย เพราะทำหน้าที่เป็นฉนวนกันความร้อน ซึ่งเก็บความร้อนไว้ที่ผิวหนัง แต่มีการสูญเสียความร้อนผ่านเนื้อผ้าไปสู่อากาศได้

13. ข้อความข้างต้นมีคำบุพบทกี่คำ

ก. 1 คำ	ข. 2 คำ
ค. 3 คำ	ง. 4 คำ

จากบทความต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 14

เมื่อคืนฝนตกหนัก เช้าวันนี้ท้องฟ้าแจ่มใส อากาศบริสุทธิ์สดชื่น ต้นมะลิ ของบ้านใกล้ ๆ ออกดอกขาวสะพรั่งเต็มต้น ทุกดอกยังมีหยดน้ำเกาะอยู่ ฉันสูดดมกลิ่นหอม ของดอกมะลิที่ลอยมาตามลมอย่างชื่นใจ “อ้าว ! มัวแต่ยืนชื่นชมธรรมชาติอยู่ คนอื่นเขา แต่งตัวเตรียมไปโรงเรียนเรียบร้อยแล้วนะ” เสียงคุณแม่ฉันเองที่ปลุกฉันให้ตื่น จากภวังค์อันแสนรื่นรมย์

14. จากบทความ คำว่า เมื่อคืน เป็นคำวิเศษณ์ชนิดใด

ก. คำวิเศษณ์บอกลักษณะ	ข. คำวิเศษณ์บอกเวลา
ค. คำวิเศษณ์บอกสถานที่	ง. คำวิเศษณ์บอกปริมาณ

15. ต้นมะลิของบ้านใกล้ ๆ ออกดอกขาวสะพรั่งเต็มต้น จากประโยคนี้ในบทความ มีคำใดเป็นคำวิเศษณ์

ก. ใกล้ ๆ ขาวสะพรั่ง	ข. ขาวสะพรั่ง ดอกมะลิ
ค. ขาวสะพรั่ง บ้าน	ง. มะลิ ใกล้ ๆ

16. จากบทความมีคำใดบ้างที่เป็นคำวิเศษณ์บอกเวลา

ก. เมื่อคืน เช้า	ข. นี้ นั่นเอง
ค. เต็ม ทุก	ง. ใกล้ ๆ เช้า

จากบทความนี้ใช้ตอบคำถามข้อ 17-18

“เราจะครองแผ่นดินโดยทำเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” คือ พระปฐมบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทรสยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2493

17. จากบทความมีคำบุพบทกี่คำ

ก. 4 คำ	ข. 5 คำ
ค. 6 คำ	ง. 7 คำ

18. จากบทความข้างต้น มีคำบุพบทกี่ชนิด

ก. 4 ชนิด	ข. 3 ชนิด
ค. 2 ชนิด	ง. 1 ชนิด

19. จากบทความนี้มีคำใดบ้างเป็นคำบุพบท

ก. เมื่อ เพื่อ แห่ง โดย	ข. เมื่อ เพื่อ แห่ง จะ
ค. เมื่อ เพื่อ แห่ง คือ	ง. เมื่อ เพื่อ แห่ง เรา

20. “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” ประโยคจากบทความนี้คำที่ขีดเส้นใต้คือคำบุพบทชนิดใด

ก. คำบุพบทบอกเวลา
ข. คำบุพบทบอกความเป็นเจ้าของ
ค. คำบุพบทบอกตำแหน่งที่ตั้ง สถานที่
ง. คำบุพบทบอกความเกี่ยวข้องหรือความประสงค์

จากบทความนี้ตอบคำถามข้อ 21

สายชลกับต้นน้ำเป็นฝาแฝดกัน แต่ทั้งสองมีรูปร่างหน้าตาที่ไม่คล้ายคลึงกัน เหมือนคู่แฝดทั่วไป เนื่องจากสายชลเป็นหญิง ส่วนต้นน้ำเป็นชาย และนิสัยก็ยังไม่เหมือนกันอีกด้วย คือ สายชลชอบอ่านหนังสือ แต่ต้นน้ำชอบเล่นกีฬา หรือไม่ก็เล่นดนตรี คนใกล้ชิดจึงมักเรียกฝาแฝดคู่นี้ว่า “แฝดคนละฝา”

21. จากบทความมีคำสันธานกี่ชนิด

ก. 4 ชนิด	ข. 3 ชนิด
ค. 2 ชนิด	ง. 1 ชนิด

22. คนใกล้ชิดจึงมักเรียกฝาแฝดนี้ว่า “แฝดคนละฝา” จากประโยคคำที่ขีดเส้นใต้ คือ คำสันธานชนิดใด

ก. คำสันธานเชื่อมประโยคที่มีใจความคล้ายตามกัน
ข. คำสันธานเชื่อมประโยคที่มีใจความขัดแย้งกัน
ค. คำสันธานเชื่อมประโยคที่มีใจความให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง
ง. คำสันธานเชื่อมประโยคที่มีใจความเป็นเหตุเป็นผลกัน

23. ข้อใดเป็นคำสันธานเชื่อมประโยคที่มีใจความเป็นเหตุเป็นผลกัน
- เด่นเป็นใช้หัวคเพราะเล่นน้ำฝนเมื่อวานนี้
 - เธอจะดื่มนมหรือน้ำผลไม้
 - ฉันและเพื่อนเดินไปโรงเรียนทุกวัน
 - พ่อและแม่ต่างมีพระคุณต่อเรา
24. “ถึงภูเขาจะสูง เขาก็สามารถปีนขึ้นไปได้” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำสันธาน ชนิดใด
- สันธานเชื่อมประโยคที่มีใจความขัดแย้งกัน
 - สันธานเชื่อมประโยคกับประโยค
 - สันธานเชื่อมคำกับคำ
 - สันธานเชื่อมข้อความกับข้อความ
25. คำสันธานเชื่อมประโยคที่มีใจความคล้ายตามกันข้อใดถูกต้อง
ก. กับ ทั้ง.....และ	ข. หรือ ไม่ก็
ค. แต่ แต่ว่า	ง. ด้วยว่า จนกระทั่ง

จากบทกลอนนี้ใช้ตอบคำถาม ข้อ 26–28

ไชโย! พ่อหยุดงานลาพักผ่อน	เฮ้อ! หน้าร้อนเที่ยวที่ไหนจึงเย็นเล่า
เอ! ทะเลเขื่อนน้ำตกหรือภูเขา	อ้าว! น้องเอ๋ยรีบเร็วต้องสิงคโปร์
เที่ยวเมืองไทยเศรษฐกิจไทยได้คึกคัก	แหม! ชอบนักไปเมืองนอกคิดว่าไ้
เอ๊ะ! ช่างคิดฝันไกลเสียใหญ่โต	ต้องร้องโธ่! แล้วใครเล่าผ้าบ้านเอย

26. จากบทกลอนนี้มีคำใดบ้างเป็นคำอุทาน
ก. อ้าว! หน้าร้อน	ข. โธ่! เทียว
ค. แหม! โต	ง. ไชโย! เอ!
27. “ไชโย! พ่อหยุดงานลาพักผ่อน” จากประโยคคำที่ขีดเส้นใต้ คือ คำอุทานชนิดใด
- คำอุทานแสดงความไม่แน่ใจ
 - คำอุทานแสดงความสงสัย
 - คำอุทานแสดงความดีใจ
 - คำสันธานแสดงความเปรียบเทียบ ท้อใจ ไม่ถูกใจ
28. จากบทกลอนมีคำใดที่เป็นคำอุทานแสดงความไม่พอใจ
ก. แหม!	ข. ไชโย!
ค. อ้าว!	ง. โธ่!

29. ฝูงชนมหล่นลงไปแล้ว เราต้องเติมคำอุทานใด

ก. แหม!

ข. ว้าย!

ค. โธ่!

ง. อู๊ย!

30. “อนิจจา! ไม่น่าอายุสั้นเลย คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำอุทานใด

ก. แสดงความตกใจ

ข. แสดงความเสียดาย ผิดหวัง

ค. แสดงความดีใจ

ง. แสดงความไม่พอใจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ตาราง 14 เผลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อ	ตัวเลือกที่ถูกต้อง	ข้อที่	ตัวเลือกที่ถูกต้อง
1	ก	16	ก
2	ก	17	ก
3	ก	18	ข
4	ค	19	ก
5	ข	20	ข
6	ก	21	ก
7	ง	22	ข
8	ก	23	ข
9	ก	24	ง
10	ก	25	ก
11	ก	26	ง
12	ก	27	ค
13	ค	28	ก
14	ข	29	ง
15	ก	30	ง

ตาราง 15 ค่าประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่องคำนาม

คนที่	ทดสอบ ก่อนเรียน (10)	ระหว่างเรียน ใบกิจกรรม (30)	ทดสอบ หลังเรียน (10)	คนที่	ทดสอบ ก่อนเรียน (10)	ระหว่างเรียน ใบกิจกรรม (30)	ทดสอบ หลังเรียน (10)
1	4	23	8	18	7	27	9
2	6	24	8	19	6	27	8
3	7	28	8	20	5	23	7
4	5	23	8	21	3	25	9
5	3	23	7	22	6	23	8
6	5	22	7	23	7	28	8
7	6	22	9	24	8	29	9
8	6	23	9	25	5	24	8
9	5	23	8	26	6	24	8
10	5	25	8	27	7	30	8
11	5	26	7	28	5	26	9
12	4	25	8	29	5	24	7
13	5	27	9	30	5	23	8
14	4	22	8	31	5	24	9
15	5	24	8	รวม	168	763	252
16	6	22	9	เฉลี่ย	5.42	24.61	8.13
17	7	24	8				

ตาราง 16 ค่าประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดกิจกรรมที่ 2 เรื่องคำสรรพนาม

คนที่	ทดสอบ ก่อนเรียน (10)	ระหว่างเรียน ใบกิจกรรม (30)	ทดสอบ หลังเรียน (10)	คนที่	ทดสอบ ก่อนเรียน (10)	ระหว่างเรียน ใบกิจกรรม (30)	ทดสอบ หลังเรียน (10)
1	5	22	8	18	5	27	7
2	6	22	9	19	6	26	7
3	6	26	7	20	5	22	9
4	5	22	7	21	4	24	8
5	4	21	8	22	6	23	8
6	5	20	8	23	7	26	7
7	7	21	8	24	7	27	8
8	6	21	8	25	5	23	10
9	6	23	9	26	6	24	9
10	6	26	7	27	7	29	8
11	6	25	9	28	6	26	8
12	6	24	8	29	5	24	7
13	5	28	8	30	5	24	8
14	4	24	9	31	5	24	9
15	5	24	8	รวม	173	744	251
16	6	23	9	เฉลี่ย	5.58	24.00	8.10
17	6	23	8				

ตาราง 17 ค่าประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่องคำกริยา

คนที่	ทดสอบ ก่อนเรียน (10)	ระหว่างเรียน ใบกิจกรรม (30)	ทดสอบ หลังเรียน (10)	คนที่	ทดสอบ ก่อนเรียน (10)	ระหว่างเรียน ใบกิจกรรม (30)	ทดสอบ หลังเรียน (10)
1	5	22	7	18	5	26	9
2	5	22	7	19	6	26	8
3	6	22	8	20	5	22	7
4	5	22	8	21	4	21	8
5	4	22	7	22	6	22	8
6	5	22	7	23	7	25	7
7	7	22	8	24	7	27	8
8	6	22	8	25	5	23	9
9	6	23	9	26	6	24	8
10	6	27	9	27	7	29	10
11	6	23	7	28	6	25	8
12	6	24	7	29	5	23	9
13	5	28	9	30	5	22	8
14	4	24	8	31	5	21	8
15	5	23	8	รวม	172	733	249
16	6	26	9	เฉลี่ย	5.55	23.65	8.03
17	6	23	8				

ตาราง 18 ค่าประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดกิจกรรมที่ 4 เรื่องคำวิเศษณ์

คนที่	ทดสอบ ก่อนเรียน (10)	ระหว่างเรียน ใบกิจกรรม (30)	ทดสอบ หลังเรียน (10)	คนที่	ทดสอบ ก่อนเรียน (10)	ระหว่างเรียน ใบกิจกรรม (30)	ทดสอบ หลังเรียน (10)
1	5	22	7	18	5	28	9
2	6	20	7	19	6	27	8
3	6	27	9	20	6	25	7
4	5	20	8	21	6	24	9
5	4	21	7	22	6	22	9
6	7	19	8	23	7	27	9
7	7	21	8	24	8	28	10
8	6	21	8	25	5	24	7
9	6	23	8	26	6	24	8
10	7	27	8	27	8	28	10
11	6	24	8	28	6	25	7
12	6	24	7	29	6	24	7
13	6	26	9	30	6	23	6
14	6	25	8	31	6	24	7
15	5	24	8	รวม	187	743	248
16	6	22	8	เฉลี่ย	6.03	23.97	8
17	6	24	9				

ตาราง 19 ค่าประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดกิจกรรมที่ 5 เรื่องคำบุพบท

คนที่	ทดสอบ ก่อนเรียน (10)	ระหว่างเรียน ใบกิจกรรม (20)	ทดสอบ หลังเรียน (10)	คนที่	ทดสอบ ก่อนเรียน (10)	ระหว่างเรียน ใบกิจกรรม (20)	ทดสอบ หลังเรียน (10)
1	5	14	8	18	5	16	9
2	5	15	9	19	6	16	8
3	6	17	8	20	5	17	8
4	5	15	8	21	4	16	8
5	4	16	8	22	6	17	8
6	5	17	9	23	7	17	8
7	7	16	8	24	7	15	7
8	6	17	9	25	5	16	7
9	6	17	8	26	5	16	8
10	6	16	8	27	7	18	8
11	6	16	8	28	6	15	8
12	6	16	8	29	5	16	8
13	5	15	9	30	5	15	7
14	4	15	8	31	5	15	7
15	5	15	8	รวม	171	494	250
16	6	16	9	เฉลี่ย	5.52	15.94	8.06
17	6	16	8				

ตาราง 20 ค่าประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดกิจกรรมที่ 6 เรื่องคำสันธาน

คนที่	ทดสอบ ก่อนเรียน (10)	ระหว่างเรียน ใบกิจกรรม (20)	ทดสอบ หลังเรียน (10)	คนที่	ทดสอบ ก่อนเรียน (10)	ระหว่างเรียน ใบกิจกรรม (20)	ทดสอบ หลังเรียน (10)
1	5	16	8	18	7	17	9
2	5	16	7	19	6	16	8
3	7	18	9	20	7	14	9
4	5	16	8	21	5	13	8
5	5	14	7	22	7	14	9
6	7	16	8	23	7	17	9
7	6	16	9	24	8	17	8
8	7	16	9	25	7	16	7
9	7	16	8	26	8	16	8
10	6	17	8	27	8	18	10
11	7	16	9	28	7	16	8
12	5	16	7	29	7	16	8
13	7	16	9	30	6	16	6
14	7	17	8	31	5	16	5
15	7	16	10	รวม	202	495	254
16	7	15	9	เฉลี่ย	6.52	15.97	8.19
17	7	16	9				

ตาราง 21 ค่าประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดกิจกรรมที่ 7 เรื่องคำอุทาน

คนที่	ทดสอบ ก่อนเรียน (10)	ระหว่างเรียน ใบกิจกรรม (20)	ทดสอบ หลังเรียน (10)	คนที่	ทดสอบ ก่อนเรียน (10)	ระหว่างเรียน ใบกิจกรรม (20)	ทดสอบ หลังเรียน (10)
1	5	16	8	18	5	16	9
2	6	16	7	19	6	17	8
3	6	16	9	20	5	15	8
4	5	16	8	21	4	14	8
5	4	16	8	22	6	15	8
6	5	16	7	23	7	16	10
7	7	16	8	24	7	18	10
8	6	16	8	25	5	16	8
9	6	16	8	26	6	16	10
10	6	17	8	27	7	18	9
11	6	16	7	28	6	16	8
12	6	16	8	29	5	16	8
13	5	17	9	30	5	16	7
14	4	17	8	31	5	16	7
15	5	16	8	รวม	173	496	254
16	6	12	9	เฉลี่ย	5.58	16	8.19
17	6	16	8				

ตาราง 22 แบบประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้
เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายการสอบถาม	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน					
1.1 บรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้ฉันทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น					
1.2 บรรยากาศการเรียนทำให้ฉันมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม					
1.3 กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาและน่าสนใจ					
1.4 ฉันชอบชุดกิจกรรมที่ครูนำมาให้เรียน					
1.5 ฉันเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนานมีความกระตือรือร้นในการเรียน					
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้					
2.1 กิจกรรมการเรียนรู้มีการนำเข้าสู่บทเรียนและยกตัวอย่างที่น่าสนใจ					
2.2 ฉันชอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการประเมินผลทุกครั้งที่เราเรียนทำให้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง					
2.3 ครูมีการประเมินจากการปฏิบัติจริงและมีการสังเกตพฤติกรรมการทำงานทุกครั้ง					
2.4 ฉันได้เรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่มและได้ช่วยเหลือกัน					
2.5 การจัดการเรียนรู้ทำให้ฉันเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย					
2.6 กิจกรรมการเรียนรู้มีสื่อประกอบการเรียนการสอนที่หลากหลายทำให้จำเนื้อหาได้นาน					
2.7 กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ฉันได้ความรู้และเข้าใจเรื่องคำและหน้าที่ของคำมากขึ้น					

ตาราง 22 (ต่อ)

รายการสอบถาม	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
3.1 นักเรียนได้รับความรู้จากการเรียนด้วยชุดกิจกรรมนี้					
3.2 นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับคำและหน้าที่ของคำเพิ่มขึ้นและนำไปใช้ได้ถูกต้อง					
3.3 นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย					
3.4 นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตาราง 23 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายการสอบถาม	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน					
1.1 บรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้ฉันทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น		√			
1.2 บรรยากาศการเรียนทำให้ฉันมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม		√			
1.3 กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาและน่าสนใจ	√				
1.4 ฉันชอบชุดกิจกรรมที่ครูนำมาให้เรียน	√				
1.5 ฉันเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนานมีความกระตือรือร้นในการเรียน	√				
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้					
2.1 กิจกรรมการเรียนรู้มีการนำเข้าสู่บทเรียนและยกตัวอย่างที่น่าสนใจ		√			
2.2 ฉันชอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการประเมินผลทุกครั้งที่เราเรียนทำให้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง	√				
2.3 ครูมีการประเมินจากการปฏิบัติจริงและมีการสังเกตพฤติกรรมการทำงานทุกครั้ง	√				
2.4 ฉันได้เรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่มและได้ช่วยเหลือกัน	√				
2.5 การจัดการเรียนรู้ทำให้ฉันเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	√				
2.6 กิจกรรมการเรียนรู้มีสื่อประกอบการเรียนการสอนที่หลากหลายทำให้จำเนื้อหาได้นาน		√			
2.7 กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ฉันได้ความรู้และเข้าใจเรื่องคำและหน้าที่ของคำมากขึ้น	√				

ตาราง 23 (ต่อ)

รายการสอบถาม	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
3.1 นักเรียนได้รับความรู้จากการเรียนด้วยชุดกิจกรรมนี้	√				
3.2 นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับคำและหน้าที่ของคำเพิ่มขึ้นและนำไปใช้ได้ถูกต้อง	√				
3.3 นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย	√				
3.4 นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	√				

ตาราง 24 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้
 ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
 เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อสอบ ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2	1	1	1	0	1	4	0.80	ใช้ได้
3	1	1	1	0	1	4	0.80	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6	1	1	0	0	1	3	0.60	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
8	1	1	0	0	1	3	0.60	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
13	1	1	1	0	1	4	0.80	ใช้ได้
14	1	1	-1	-1	1	1	0.20	ใช้ไม่ได้
15	1	1	0	0	1	2	0.60	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
17	1	1	0	0	1	3	0.60	ใช้ได้
18	1	1	0	0	1	3	0.60	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
21	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
22	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
24	1	1	0	-1	1	2	0.20	ใช้ไม่ได้
25	1	1	0	-1	1	2	0.20	ใช้ไม่ได้
26	1	1	0	-1	1	2	0.20	ใช้ไม่ได้

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อสอบ ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
27	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
28	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
29	1	1	0	0	1	3	0.60	ใช้ได้
30	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
31	1	1	-1	0	1	2	0.40	ใช้ไม่ได้
32	1	1	-1	0	1	2	0.40	ใช้ไม่ได้
33	1	1	-1	0	1	2	0.40	ใช้ไม่ได้
34	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
35	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
36	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
37	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
38	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
39	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
40	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
41	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
42	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
43	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
44	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
45	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
46	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
47	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
48	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
49	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
50	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

จากตาราง 24 พบว่าการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างแบบทดสอบ กับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โดยผู้วิจัยเลือกค่าระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งมีจำนวนแบบทดสอบ ทั้งหมด 50 ข้อ ใช้ได้ จำนวน 43 ข้อ ใช้ไม่ได้ จำนวน 7 ข้อ และผู้วิจัยได้เลือกข้อสอบเพื่อใช้เป็นแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ จำนวน 30 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 16, 19, 20, 21, 22, 27, 28, 30, 34, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47 และ 48

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ค

ผลการประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

1. ประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
2. เกณฑ์การประเมินทักษะการแสวงหาความรู้

ตาราง 25 แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองด้านการกำหนดปัญหา
ในการสืบค้นความรู้

ลำดับ ที่	พฤติกรรมที่แสดง				รวมคะแนน 12
	การตั้งประเด็น ค้นคว้า	การกำหนด ขอบเขตของ ประเด็นในการ ค้นคว้า	การอธิบาย ประเด็นใน การค้นคว้า	การแสดงความ คิดเห็นต่อ ประเด็นที่ค้นคว้า	
	3	3	3	3	
1	3	2	2	2	9
2	2	2	2	2	8
3	2	2	2	2	8
4	3	2	2	2	9
5	2	2	2	2	8
6	3	2	3	3	11
7	3	2	3	3	11
8	3	2	2	2	9
9	3	3	2	3	11
10	3	2	3	3	11
11	3	2	2	2	9
12	3	3	2	3	11
13	3	3	3	2	11
14	2	2	2	2	8
15	3	3	2	3	11
16	3	2	2	2	9
17	3	3	2	3	11
18	3	3	3	2	11
19	3	2	2	2	9
20	3	2	2	2	9
21	3	2	2	2	9
22	3	3	3	2	11
23	3	3	3	2	11
24	3	3	3	2	11

ตาราง 25 (ต่อ)

ลำดับ ที่	พฤติกรรมที่แสดง				รวมคะแนน 12
	การตั้งประเด็น คั่นคว่ำ	การกำหนด ขอบเขตของ ประเด็นในการ คั่นคว่ำ	การอธิบาย ประเด็นใน การคั่นคว่ำ	การแสดงความคิดเห็นต่อ ประเด็นที่คั่นคว่ำ	
	3	3	3	3	
25	3	2	2	2	9
26	3	2	2	2	9
27	3	2	3	3	11
28	3	2	2	2	9
29	3	2	3	3	11
30	3	2	2	2	9
31	3	2	2	2	9

ตาราง 26 แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองด้านการวางแผน
ในการสืบค้นความรู้

ลำดับ ที่	พฤติกรรมที่แสดง				รวมคะแนน 12
	เรื่องที่ ทำการค้นคว้า	สื่อที่ ทำการค้นคว้า	สถานที่ที่ใช้ใน การค้นคว้า	วิธีการดำเนินการ	
	3	3	3	3	
1	3	3	3	2	11
2	2	3	2	2	9
3	2	3	2	2	9
4	3	3	3	2	11
5	2	3	2	2	9
6	3	3	3	3	12
7	3	3	3	3	12
8	3	3	2	2	10
9	3	3	2	3	11
10	3	3	3	3	12
11	3	3	2	2	10
12	3	3	2	3	11
13	3	3	3	3	12
14	2	3	2	2	9
15	3	3	2	3	11
16	3	3	3	2	11
17	3	3	2	3	11
18	3	3	3	3	12
19	3	3	3	2	11
20	3	3	3	2	11
21	3	3	3	2	11
22	3	3	3	3	12
23	3	3	3	3	12
24	3	3	3	3	12
25	3	3	2	2	10
26	3	3	3	2	11

ตาราง 26 (ต่อ)

ลำดับ ที่	พฤติกรรมที่แสดง				รวมคะแนน 12
	เรื่องที่ ทำการค้นคว้า	สื่อที่ ทำการค้นคว้า	สถานที่ที่ใช้ใน การค้นคว้า	วิธีการดำเนินการ	
	3	3	3	3	
27	3	3	3	3	12
28	3	3	3	2	11
29	3	3	3	3	12
30	3	3	3	2	11
31	3	3	2	2	10

ตาราง 27 แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองด้านการดำเนินการสืบค้น
ความรู้ตามแผนที่กำหนดไว้

ลำดับ ที่	พฤติกรรมที่แสดง				รวม คะแนน 12
	ขั้นตอนการ ดำเนินการ	การปฏิบัติตาม ขั้นตอนที่วางแผนไว้	ความถูกต้องของ ข้อมูลที่ค้นคว้า	ความร่วมมือ ในการดำเนินการ	
	3	3	3	3	
1	3	3	3	3	12
2	3	2	2	3	10
3	3	2	2	3	10
4	3	3	3	3	12
5	3	2	2	3	10
6	3	3	3	3	12
7	3	3	3	3	12
8	3	2	3	3	11
9	3	2	2	3	10
10	3	3	3	3	12
11	3	2	3	3	11
12	3	2	2	3	10
13	3	3	3	3	12
14	3	2	2	3	10
15	3	2	2	3	10
16	3	3	3	3	12
17	3	2	2	3	10
18	3	3	3	3	12
19	3	3	3	3	12
20	3	3	3	3	12
21	3	3	3	3	12
22	3	3	3	3	12
23	3	3	3	3	12
24	3	3	3	3	12
25	3	2	3	3	11
26	3	3	3	3	12

ตาราง 27 (ต่อ)

ลำดับ ที่	พฤติกรรมที่แสดง				รวม คะแนน 12
	ขั้นตอนการ ดำเนินการ	การปฏิบัติตาม ขั้นตอนที่วางแผนไว้	ความถูกต้องของ ข้อมูลที่ค้นคว้า	ความร่วมมือ ในการดำเนินการ	
	3	3	3	3	
27	3	3	3	3	12
28	3	3	3	3	12
29	3	3	3	3	12
30	3	3	3	3	12
31	3	2	3	3	11

ตาราง 28 แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองด้านการวิเคราะห์ข้อมูล
จากการสืบค้นความรู้

ลำดับ ที่	พฤติกรรมที่แสดง				รวมคะแนน 12
	ความสามารถ ในการจำแนก จัดกลุ่มจัดลำดับ	องค์ประกอบ ของข้อมูล ในการวิเคราะห์	ความสัมพันธ์ ของข้อมูล ที่วิเคราะห์	การอธิบาย ข้อมูลจากการ วิเคราะห์	
	3	3	3	3	
1	2	3	2	3	10
2	3	2	3	3	11
3	3	2	3	3	11
4	2	3	2	3	10
5	3	2	3	3	11
6	3	3	3	3	12
7	3	3	3	3	12
8	3	3	3	2	11
9	3	3	3	3	12
10	3	3	3	3	12
11	3	3	3	2	11
12	3	3	3	3	12
13	3	3	3	3	12
14	3	2	3	3	11
15	3	3	3	3	12
16	2	3	2	3	10
17	3	3	3	3	12
18	3	3	3	3	12
19	2	3	2	3	10
20	2	3	2	3	10
21	2	3	2	3	10
22	3	3	3	3	12
23	3	3	3	3	12
24	3	3	3	3	12
25	3	3	3	2	11

ตาราง 28 (ต่อ)

ลำดับ ที่	พฤติกรรมที่แสดง				รวมคะแนน 12
	ความสามารถ ในการจำแนก จัดกลุ่มจัดลำดับ	องค์ประกอบ ของข้อมูล ในการวิเคราะห์	ความสัมพันธ์ ของข้อมูล ที่วิเคราะห์	การอธิบาย ข้อมูลจากการ วิเคราะห์	
	3	3	3	3	
26	2	3	2	3	10
27	3	3	3	3	12
28	2	3	2	3	10
29	3	3	3	3	12
30	2	3	2	3	10
31	3	3	3	2	11

ตาราง 29 แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองด้านการสรุปผลการสืบค้น
ความรู้และการบันทึกจัดเก็บ

ลำดับ ที่	พฤติกรรมที่แสดง				รวมคะแนน 12
	การอธิบายผล	การสรุปผล	การบันทึก/ การเก็บงาน	ความสมบูรณ์ ในการจัดเก็บงาน	
	3	3	3	3	
1	2	3	2	2	9
2	2	3	3	2	10
3	2	3	3	2	10
4	3	3	3	2	11
5	2	3	3	2	10
6	3	3	3	3	12
7	3	3	3	3	12
8	3	3	3	2	11
9	3	3	3	2	11
10	3	3	3	3	12
11	3	3	3	2	11
12	3	3	3	2	11
13	3	3	3	3	12
14	2	3	3	2	10
15	3	3	3	2	11
16	3	3	3	2	11
17	3	3	3	2	11
18	3	3	3	3	12
19	3	3	3	2	11
20	2	3	2	2	9
21	2	3	2	2	9
22	3	3	3	3	12
23	3	3	3	3	12
24	3	3	3	3	12
25	3	3	3	2	11
26	3	3	3	2	11

ตาราง 29 (ต่อ)

ลำดับ ที่	พฤติกรรมที่แสดง				รวมคะแนน 12
	การอธิบายผล	การสรุปผล	การบันทึก/ การเก็บงาน	ความสมบูรณ์ ในการจัดเก็บงาน	
	3	3	3	3	
27	3	3	3	3	12
28	2	3	2	2	9
29	3	3	3	3	12
30	2	3	2	2	9
31	3	3	3	2	11

ตาราง 30 แบบสรุปผลการประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

ลำดับ ที่	ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง					รวม คะแนน 60
	การกำหนด ปัญหา	การวางแผน	การ ดำเนินการ	การวิเคราะห์ ข้อมูล	การสรุปผล และจัดเก็บ	
	12	12	12	12	12	
1	9	11	12	10	9	51
2	8	9	10	11	10	48
3	8	9	10	11	10	48
4	9	11	12	10	11	53
5	8	9	10	11	10	48
6	11	12	12	12	12	59
7	11	12	12	12	12	59
8	9	10	11	11	11	52
9	11	11	10	12	11	55
10	11	12	12	12	12	59
11	9	10	11	11	11	52
12	11	11	10	12	11	55
13	11	12	12	12	12	59
14	8	9	10	11	10	48
15	11	11	10	12	11	55
16	9	11	12	10	11	53
17	11	11	10	12	11	55
18	11	12	12	12	12	59
19	9	11	12	10	11	53
20	9	11	12	10	9	51
21	9	11	12	10	9	51
22	11	12	12	12	12	59
23	11	12	12	12	12	59
24	11	12	12	12	12	59
25	9	10	11	11	11	52
26	9	11	12	10	11	53
27	11	12	12	12	12	59

ตาราง 30 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง					รวม คะแนน 60
	การกำหนด ปัญหา	การวางแผน	การ ดำเนินการ	การวิเคราะห์ ข้อมูล	การสรุปผล และจัดเก็บ	
	12	12	12	12	12	
28	9	11	12	10	9	51
29	11	12	12	12	12	59
30	9	11	12	10	9	51
31	9	10	11	11	11	52
รวม เฉลี่ย	9.774	10.935	11.355	11.161	10.871	54.10

ตาราง 31 เกณฑ์การประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ ด้านการกำหนดปัญหา
ในการสืบค้นความรู้

ประเด็น ประเมิน/ คะแนน	การตั้งประเด็น ค้นคว้า	การกำหนดขอบเขต ของประเด็นในการ ค้นคว้า	การอธิบายประเด็น ในการค้นคว้า	การแสดงความคิด เห็นต่อประเด็นที่ ค้นคว้า
3	ตั้งประเด็น ค้นคว้าน่าสนใจ ชัดเจนมี ประโยชน์ ครอบคลุม เรื่องที่ค้นคว้า	กำหนดขอบเขต ของประเด็นใน การค้นคว้าได้ ครอบคลุมเรื่องที่ ต้องการค้นคว้า ชัดเจน	อธิบายประเด็น ได้ชัดเจนมีเหตุผล	แสดงความคิดเห็น ต่อประเด็นค้นคว้า ได้ชัดเจนมีเหตุผล
2	ตั้งประเด็น ค้นคว้าน่าสนใจ มีประโยชน์ ครอบคลุมเรื่อง ที่ค้นคว้าเป็น บางส่วน	กำหนดขอบเขต ของประเด็นใน การค้นคว้าได้ ครอบคลุม เรื่องที่ต้องการค้นคว้า	อธิบายประเด็น มีเหตุผล	แสดงความคิดเห็น ต่อประเด็นค้นคว้า อย่างมีเหตุผล
1	ตั้งประเด็น ค้นคว้าน่าสนใจ ค่อนข้าง น่าสนใจ ค่อนข้าง มีประโยชน์ ครอบคลุมเรื่อง ที่ค้นคว้าเป็น บางส่วน	กำหนดขอบเขต ของประเด็นใน การค้นคว้าได้ ครอบคลุม เรื่องที่ ต้องการค้นคว้า เป็นบางส่วน	อธิบายประเด็น มีเหตุผลเป็น บางส่วน	แสดงความคิดเห็น ต่อประเด็นค้นคว้า มีเหตุผลบางส่วน
0	ตั้งประเด็น ค้นคว้า ไม่น่าสนใจ มีประโยชน์น้อย ไม่ครอบคลุม เรื่องที่ค้นคว้า	กำหนดขอบเขต ของประเด็นใน การค้นคว้า ไม่ครอบคลุม เรื่องที่ ต้องการค้นคว้า	อธิบายประเด็น ไม่มีเหตุผลและ ไม่ชัดเจน	แสดงความคิดเห็น ต่อประเด็นค้นคว้า ไม่ชัดเจนไม่มีเหตุผล

ตาราง 32 เกณฑ์การประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการวางแผนในการสืบค้นความรู้

ประเด็น ประเมิน/ คะแนน	เรื่องที่ ทำการค้นคว้า	สื่อที่ทำการค้นคว้า	สถานที่ที่ใช้ใน การค้นคว้า	วิธีการดำเนินการ
3	เรื่องที่ ทำการค้นคว้า ครอบคลุม ชัดเจน น่าสนใจ มีประโยชน์ นำไปใช้ได้มาก	บอกลีขื่อที่ทำการสืบค้น ได้หลากหลาย เชื่อถือได้	บอกแหล่ง/สถานที่ ในการสืบค้นความรู้ ได้ถูกต้อง หลากหลาย สัมพันธ์ กับเรื่องที่ต้องการ ค้นคว้า	บอกวิธีการ ดำเนินการได้ เป็นขั้นตอน ครอบคลุม สอดคล้องกับเรื่อง ที่ต้องการค้นคว้า
2	เรื่องที่ ทำการค้นคว้า ครอบคลุม บางส่วน ชัดเจน น่าสนใจ มีประโยชน์ นำไปใช้ได้	บอกลีขื่อที่ทำการสืบค้น ได้เชื่อถือได้	บอกแหล่ง/สถานที่ ในการสืบค้นความรู้ ได้ถูกต้อง หลากหลาย สัมพันธ์ กับเรื่องที่ต้องการ ค้นคว้า	บอกวิธีการ ดำเนินการได้ เป็นขั้นตอน สอดคล้องกับเรื่อง ที่ต้องการค้นคว้า
1	เรื่องที่ ทำการค้นคว้า ครอบคลุม บางส่วน มีประโยชน์ นำไปใช้ได้ เป็นบางส่วน	บอกลีขื่อที่ทำการสืบค้น เชื่อถือได้เป็นบางส่วน	บอกแหล่ง/สถานที่ ในการสืบค้นความรู้ ได้ถูกต้อง ไม่หลากหลาย สัมพันธ์กับเรื่อง ที่ต้องการค้นคว้า บางส่วน	บอกวิธีการ ดำเนินการได้ เป็นขั้นตอน สอดคล้องกับเรื่อง ที่ต้องการค้นคว้า บางส่วน
0	เรื่องที่ ทำการค้นคว้า ไม่ครอบคลุม และไม่น่าสนใจ มีประโยชน์น้อย และไม่สามารถ นำไปใช้	บอกลีขื่อที่ทำการสืบค้น ได้ไม่หลากหลาย	บอกแหล่ง/สถานที่ ในการสืบค้นความรู้ ได้ ไม่ถูกต้องไม่มี ความหลากหลาย ไม่สัมพันธ์	บอกวิธีการ ดำเนินการ ไม่เป็นขั้นตอน ไม่ครอบคลุม

ตาราง 33 เกณฑ์การประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการดำเนินการสืบค้นความรู้
ตามแผนที่กำหนดไว้

ประเด็น ประเมิน/ คะแนน	ขั้นตอนการ ดำเนินการ	การปฏิบัติตามขั้นตอน ที่วางแผนไว้	ความถูกต้องของ ข้อมูลที่ค้นคว้า	ความร่วมมือ ในการดำเนินการ
3	กำหนดขั้นตอน การทำงาน ชัดเจนตั้งแต่ เริ่มทำงาน จนกระทั่งเห็น ผลงาน	ดำเนินงานเป็นขั้นตอน ตามแผนงานที่วางไว้ อย่างชัดเจนสมบูรณ์	สมาชิกในกลุ่ม ร่วมมือกันทำงาน มีการประสานงาน ที่ดี	ข้อมูลที่ดำเนินการ สืบค้นมีความ ถูกต้องสมบูรณ์
2	กำหนดขั้นตอน การทำงาน ค่อนข้างชัดเจน ตั้งแต่เริ่ม ทำงาน จนกระทั่ง เห็นผลงาน	ดำเนินงานเป็นขั้นตอน ตามแผนงานที่วางไว้ ค่อนข้างชัดเจน สมบูรณ์	สมาชิกในกลุ่ม ร่วมมือกันทำงาน ส่วนใหญ่มีการ ประสานงานที่ดี	ข้อมูลที่ดำเนินการ สืบค้นมีความ ถูกต้องสมบูรณ์ เป็นส่วนใหญ่
1	เห็นขั้นตอนการ ทำงานแต่มี ความสำเร็จ ของงานไม่ สมบูรณ์	ดำเนินงานเป็นขั้นตอน ตามแผนงานที่วางไว้ ไม่สมบูรณ์	สมาชิกทุกคนทำงาน ที่ได้รับมอบหมาย แต่ยังขาดการ ประสานงาน ในกลุ่ม	ข้อมูลที่ดำเนินการ สืบค้นมีความ ถูกต้องเป็นบางส่วน
0	มีการกำหนด ขั้นตอนการ ทำงานไม่ ชัดเจนทำให้ผล งาน ไม่สมบูรณ์	ดำเนินงานไม่เป็น ขั้นตอนตามแผนงาน ที่วางไว้	สมาชิกในกลุ่ม ไม่ร่วมมือกัน ทำงาน ขาดการ ประสานงานที่ดี	ข้อมูลที่สืบค้น ไม่มีความถูกต้อง

ตาราง 34 เกณฑ์การประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล
จากการสืบค้นความรู้

ประเด็น ประเมิน/ คะแนน	ความสามารถ ในการจำแนก จัดกลุ่ม จัดลำดับ	องค์ประกอบของ ข้อมูลในกาวิเคราะห์	ความสัมพันธ์ของ ข้อมูลที่วิเคราะห์	การอธิบายข้อมูล จากการวิเคราะห์
3	จำแนก จัดกลุ่ม และจัดลำดับ ข้อมูลถูกต้อง สมบูรณ์ เหมาะสม	การวิเคราะห์ข้อมูล มีการพิจารณา องค์ประกอบ ของข้อมูลได้ถูกต้อง สมเหตุผล	ข้อมูลที่วิเคราะห์ มีความสัมพันธ์กัน ถูกต้องสม เหตุผล	การอธิบายข้อมูล ที่ทำการวิเคราะห์ได้ ถูกต้องและเข้าใจ ง่าย
2	จำแนก จัดกลุ่ม และจัดลำดับ ข้อมูลผิดพลาด ส่วนน้อย	การวิเคราะห์ข้อมูล มีการพิจารณา องค์ประกอบ ของข้อมูลได้ถูกต้อง เป็นส่วนใหญ่	ข้อมูลที่วิเคราะห์ มีความสัมพันธ์กัน ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	การอธิบายข้อมูล ที่ทำการวิเคราะห์ได้ ถูกต้อง
1	จำแนก จัดกลุ่ม และจัดลำดับ ข้อมูลถูกต้อง เป็นบางส่วน	การวิเคราะห์ข้อมูล มีการพิจารณา องค์ประกอบ ของข้อมูลได้ถูกต้อง เป็นบางส่วน	ข้อมูลที่วิเคราะห์ มีความสัมพันธ์ กับถูกต้องบางส่วน	การอธิบายข้อมูล ที่ทำการวิเคราะห์ได้ ถูกต้องเป็นบางส่วน
0	จำแนก จัดกลุ่ม และจัดลำดับ ข้อมูลไม่ถูกต้อง	การวิเคราะห์ข้อมูล มีการพิจารณา องค์ประกอบ ของข้อมูลไม่ถูกต้อง	ข้อมูลที่วิเคราะห์ ไม่มีความสัมพันธ์ กันและไม่ถูกต้อง	การอธิบายข้อมูล ที่ทำการวิเคราะห์ ไม่ถูกต้อง

ตาราง 35 เกณฑ์การประเมินทักษะการแสวงหาความรู้การสรุปผลการสืบค้นความรู้
และการจัดเก็บข้อมูล

ประเด็น ประเมิน/ คะแนน	การอภิปรายผล	การสรุปผล	การบันทึก/ การเก็บงาน	ความสมบูรณ์ ในการจัดเก็บงาน
3	อภิปรายผล การศึกษาค้นคว้า ชัดเจน สมเหตุสมผล สอดคล้องกับเรื่อง ที่ค้นคว้า สามารถ ตอบข้อซักถามได้	สรุปผลการค้นคว้า ถูกต้อง สอดคล้อง กับเรื่องที่ค้นคว้าให้ ข้อเสนอแนะ จากการ ค้นคว้าได้ดี น่าสนใจ	การบันทึกจัดเก็บ เป็นเอกสารถูกต้อง เป็นระบบ	รูปแบบการจัดเก็บ ข้อมูล เป็นระบบ มีความละเอียด เรียบร้อยสมบูรณ์
2	อภิปรายผล การศึกษาค้นคว้า ได้ สมเหตุสมผล สอดคล้องกับเรื่อง ที่ค้นคว้า สามารถ ตอบข้อซักถามได้ เป็นส่วนใหญ่	สรุปผลการค้นคว้า ถูกต้องสอดคล้องกับ เรื่องที่ค้นคว้า เป็นส่วนใหญ่	การบันทึกจัดเก็บ เป็นเอกสารถูกต้อง ค่อนข้างเป็นระบบ	รูปแบบการจัดเก็บ ข้อมูลเป็นค่อนข้าง เป็นระบบมีความ เรียบร้อยสมบูรณ์
1	อภิปรายผล การศึกษาค้นคว้า ได้ สมเหตุสมผล สอดคล้องกับเรื่อง ที่ค้นคว้าเป็น บางส่วนสามารถ ตอบข้อซักถามได้ เป็นบางส่วน	สรุปผลการค้นคว้า ถูกต้องสอดคล้องกับ เรื่องที่ค้นคว้า เป็นบางส่วน	การบันทึกจัดเก็บ เป็นเอกสารถูกต้อง บางส่วนค่อนข้าง เป็นระบบ	รูปแบบการจัดเก็บ ข้อมูลเป็นระบบ บางส่วน เรียบร้อย สมบูรณ์เป็นบางส่วน
0	อภิปรายผล การศึกษา ค้นคว้า ไม่มีความสมเหตุสมผล ไม่สอดคล้อง ไม่สามารถตอบข้อ ซักถามได้	สรุปผลการ ค้นคว้า ไม่ถูกต้อง ไม่สอดคล้องกับ เรื่องที่ค้นคว้า	การบันทึกจัดเก็บ เป็นเอกสาร ไม่ถูกต้อง ไม่เป็นระบบ	รูปแบบการจัดเก็บ ข้อมูลไม่เป็นระบบ ขาดความละเอียด เรียบร้อย

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เล่มที่ 1 คำนาม

โดย

นางสาวสร้อยชญพัชร์ แก้วศรีไตร

โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย

กองการศึกษา เทศบาลเมืองท่าบ่อ

คู่มือครู

ประกอบการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย

เพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ

โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โดย

นางสาวสร้อยพัชร์ แก้วศรีไตร

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

กองการศึกษา เทศบาลเมืองท่าบ่อ

คำนำ

แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการฝึกทักษะ ด้านการอ่าน และให้รู้ เรื่องคำและหน้าที่ของคำ ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คำและหน้าที่ของคำ มีความสำคัญในการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อใช้ในการสื่อสารในหลักภาษา ได้ถูกต้อง และรู้จักนำหลักการ และชนิดของคำพร้อมทั้งหน้าที่ของคำแต่ละชนิด ไปใช้ให้ถูกต้องตรงตามหลักภาษาไทยและเหมาะสม ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ มีทั้งหมด 7 ชุด ดังนี้

ชุดกิจกรรมที่ 1 คำนาม

ชุดกิจกรรมที่ 2 คำสรรพนาม

ชุดกิจกรรมที่ 3 คำกริยา

ชุดกิจกรรมที่ 4 คำวิเศษณ์

ชุดกิจกรรมที่ 5 คำบุพบท

ชุดกิจกรรมที่ 6 คำสันธาน

ชุดกิจกรรมที่ 7 คำอุทาน

ชุดกิจกรรมแต่ละชุด จะมีแผนการจัดการเรียนรู้เป็นคู่มือในการจัดกิจกรรม ซึ่งเป็นการสอดแทรกในการเรียนการสอนคำและหน้าที่ของคำ กิจกรรมฝึกทักษะ การอ่าน เพื่อใช้ในการสื่อสารในภาษาไทย

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ จะช่วยนักเรียน มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะการอ่านและการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ ได้เป็นอย่างดี และใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ให้กับนักเรียนได้ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

สร้อยพันธุ์ แก้วศรีไตร

คำแนะนำสำหรับครู

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จัดทำขึ้นเพื่อใช้ฝึกและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องคำและหน้าที่ของคำ ให้กับนักเรียนโดยการสนทนสอดแทรกในการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ใช้เนื้อหาจากคำอธิบายรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมีทั้งหมด 7 ชุด ดังนี้

ชุดกิจกรรมที่ 1 คำนาม

ชุดกิจกรรมที่ 2 คำสรรพนาม

ชุดกิจกรรมที่ 3 คำกริยา

ชุดกิจกรรมที่ 4 คำวิเศษณ์

ชุดกิจกรรมที่ 5 คำบุพบท

ชุดกิจกรรมที่ 6 คำสันธาน

ชุดกิจกรรมที่ 7 คำอุทาน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในแต่ละชุด ประกอบด้วย

1. คำชี้แจงสำหรับครูผู้สอน
2. คำชี้แจงสำหรับนักเรียน
3. วัตถุประสงค์การเรียนรู้
4. แบบทดสอบก่อนเรียน
5. เนื้อหาสาระและสื่อ
6. ใบความรู้/ใบกิจกรรม
7. แบบทดสอบหลังเรียน
8. เฉลยแนวการตอบใบงานและใบกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้

ลักษณะกิจกรรมในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ มี 2 ประเภท คือ กิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมฝึกทักษะ คำและหน้าที่ของคำ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ใช้แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลัก

- 1.1 มาตรฐานการเรียนรู้
- 1.2 สาระสำคัญ
- 1.3 จุดประสงค์การเรียนรู้
- 1.4 สาระการเรียนรู้
- 1.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้
- 1.6 สื่อและแหล่งเรียนรู้
- 1.7 การวัดและประเมินผล
- 1.8 ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร
- 1.9 บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ ใช้ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้ดำเนินการ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการสื่อสารภาษาไทย แต่ละชุดประกอบด้วยหัวข้อ ดังนี้

- 2.1 หัวข้อเรื่องชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
- 2.2 รายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นตัวกำหนด วิธีการฝึก

มีคำอธิบายเกี่ยวกับสาระของสิ่งที่ควรฝึก เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจที่ชัดเจนว่า สิ่งที่คุณจะฝึกให้ นักเรียนนั้นมีอะไรบ้าง

- 2.3 กิจกรรมสำหรับการฝึกเป็นส่วนที่เป็นชุดกิจกรรมฝึกทักษะ

ให้นักเรียนทำ

3. วิธีการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ ใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และใช้คู่กับแผนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการประเมินผล

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 7 ชุด แต่ละชุดใช้ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ในเวลา 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้นจำนวน 14 ชั่วโมง ไม่รวมเวลาที่ให้นักเรียนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน นอกจากนี้ครูยังใช้แบบสังเกตพฤติกรรมควบคู่ไปในขณะดำเนินการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อทราบถึงความสามารถในการแยกชนิดของคำและหน้าที่ของคำ จากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่าน และสามารถบอกชนิดและหน้าที่ของคำ จะใช้แบบทดสอบและแบบสังเกต ดังนี้

1. แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ชุดกิจกรรม ก่อนเรียน-หลังเรียน (ใช้เวลา 1 ชั่วโมง ก่อนการใช้ชุดกิจกรรม และหลังใช้ชุดกิจกรรม 1 ชั่วโมง)
2. กิจกรรมในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
3. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรม
4. กรอบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มี 3 กิจกรรม ดังนี้
 - 4.1 กิจกรรมเตรียมความพร้อม
 - 4.2 กิจกรรมกลุ่ม
 - 4.3 กิจกรรมรายบุคคล

บทบาทครู

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีชุดกิจกรรม อยู่ทั้งหมด 7 ชุด และเพื่อให้การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ครูผู้สอนควรดำเนินการ ดังนี้

1. เตรียมและศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้และชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารก่อนจะให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมในชุดกิจกรรม
2. อธิบายให้นักเรียนทราบถึงจุดประสงค์ของการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้นักเรียนได้ประโยชน์สูงสุดจากการทำกิจกรรม
3. ตระหนักอยู่เสมอว่า ในการทำกิจกรรมควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด เช่น การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การตรวจแบบฝึกด้วยตนเอง การเปลี่ยนกันตรวจกับเพื่อน ตลอดจนการบันทึกคะแนนและการเปรียบเทียบพัฒนาการของตนเอง
4. ให้นักเรียนอ่านและปฏิบัติตามคำแนะนำสำหรับนักเรียนในหน้าถัดไป โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ

บทบาทนักเรียน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีกิจกรรมทั้งหมด 7 กิจกรรม ให้นักเรียนอ่านคำแนะนำและปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อน
2. ศึกษาเนื้อหาสาระและทำความเข้าใจคำและหน้าที่ของคำ จากใบความรู้ แล้วทำกิจกรรมที่กำหนดให้ครบจนครบทุกกิจกรรมตามลำดับ
3. ทำแบบทดสอบ จำนวน 10 ข้อ ส่งให้ครูตรวจแล้วบันทึกคะแนน
4. ครูประกาศผลการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทุกคนเพื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของตนเองกับทดสอบก่อนเรียน

ตารางกำหนดการสอน ท 61101 ภาษาไทย

ชุดที่	ชุดกิจกรรม	จำนวนชั่วโมง
1	ชุดกิจกรรมที่ 1 คำนาม	2
2	ชุดกิจกรรมที่ 2 คำสรรพนาม	2
3	ชุดกิจกรรมที่ 3 คำกริยา	2
4	ชุดกิจกรรมที่ 4 คำวิเศษณ์	2
5	ชุดกิจกรรมที่ 5 คำบุพบท	2
6	ชุดกิจกรรมที่ 6 คำสันธาน	2
7	ชุดกิจกรรมที่ 7 คำอุทาน	2
รวม		14

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เล่มที่ 1 คำนาม

โดย

นางสาวสร้อยพัชร์ แก้วศรีไตร

โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย
กองการศึกษา เทศบาลเมืองท่าบ่อ

คำชี้แจงสำหรับครูผู้สอน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่มที่ 1 คำนาม จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำนาม ซึ่งจะสามารถช่วยให้นักเรียนได้ความรู้และสร้างความเข้าใจ เรื่อง คำนามได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถนำคำนามไปใช้ได้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาไทยและสิ่งที่สำคัญในการนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยไปใช้ครูควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ครูผู้สอนศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้และคำชี้แจงการใช้ชุดกิจกรรม จัดเตรียม อุปกรณ์การสอนตามที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้
2. ครูผู้สอนศึกษาเนื้อหาและกระบวนการฝึกของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาไทยก่อนนำไปใช้ในการฝึกทักษะ และชี้แจงให้กับนักเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจ ที่ตรงกัน
3. ครูผู้สอนให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อประเมินความรู้พื้นฐาน ของนักเรียน ก่อนที่นักเรียนจะศึกษาและทำแบบฝึกทักษะ
4. ครูผู้สอนให้นักเรียนทำชุดกิจกรรมจนครบ และสามารถปรึกษา หรือข้อคำถาม นำ จากครูผู้สอนได้
5. ในระหว่างการจัดทำชุดกิจกรรมครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคลของนักเรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ
6. ตรวจสอบแบบทดสอบก่อนเรียน ผลงานและบันทึกผลคะแนนการทำแบบฝึก ทักษะ
7. ครูผู้สอนให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อประเมินผลการพัฒนา ของนักเรียนในแต่ละคน

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่มที่ 1 คำนาม จำนวน 5 กิจกรรม ซึ่งการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะภาษาไทย นักเรียนควรปฏิบัติตาม ดังนี้

1. นักเรียนศึกษาคำแนะนำในการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียนให้เข้าใจ
2. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อทดสอบประมวลความรู้เดิมแล้ว ตรวจคำตอบ โดยดูจากแบบเฉลยในภาคผนวก และบันทึกคะแนนลงในแบบบันทึกคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน
3. นักเรียนศึกษาและทำความเข้าใจเนื้อหาจากใบความรู้และทำชุดกิจกรรมด้วยตนเอง ไปที่ละชุดตามลำดับเมื่อพบปัญหาให้ขอคำแนะนำจากครูทันที
4. นักเรียนตรวจคำตอบแบบฝึกทักษะจากเฉลยในภาคผนวก เพื่อทราบผลการพัฒนา ของนักเรียน และบันทึกคะแนนลงในแบบบันทึกคะแนนระหว่างเรียน
5. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและตรวจคำตอบจากเฉลยในภาคผนวก แล้วบันทึก คะแนนลงในแบบบันทึกคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อให้ทราบผล ความก้าวหน้าหลังจากจบกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนอธิบายความหมายของคำนามได้
2. นักเรียนบอกชนิดของคำนามและจำแนกชนิดของคำนามได้
3. นักเรียนบอกหน้าที่ของคำนามได้
4. นักเรียนนำคำนามไปใช้ได้ถูกต้อง
5. นักเรียนมีทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เวลา 2 ชั่วโมง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 หน่วย คำและหน้าที่ของคำ เรื่อง คำนาม ผู้สอน นางสาวสร้อยพัชร์ แก้วศรีไตร
 วันที่.....เดือน.....ปี พ.ศ.

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยเป็นสมบัติของชาติ
 ตัวชี้วัด

ท 4.1 ป.6/1 วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค

2. สาระสำคัญ

ชนิดและหน้าที่ของคำ คำนาม คือ คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ และสถานที่ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรมแบ่งออกเป็น 5 ชนิด โดยแต่ละชนิดมีลักษณะและหน้าที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้น การศึกษาหลักการใช้ จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เราควรศึกษาให้เข้าใจถึงชนิดของคำและหน้าที่ของคำนามที่อยู่ในประโยคเพื่อให้เราสามารถใช้อำนาจในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง และสามารถสื่อความหมายออกมาได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 3.1 นักเรียนบอกความหมายของคำนามได้
- 3.2 นักเรียนบอกชนิดของคำนามและจำแนกชนิดของคำนามได้
- 3.3 นักเรียนบอกหน้าที่ของคำนามได้
- 3.4 นักเรียนนำคำนามไปใช้ได้ถูกต้อง
- 3.5 นักเรียนมีทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

4. สาระการเรียนรู้

การบอกความหมาย และบอกหน้าที่ของคำนาม พร้อมทั้งบอกชนิดของคำนามได้

5. กระบวนการจัดการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ 1)

5.1 ขั้นเตรียมความพร้อม

5.1.1 ครูชี้แจงข้อตกลง และขั้นตอนของการเรียนรู้เชิงรุก

5.1.2 ครูทบทวนความรู้เดิมเรื่องคำและหน้าที่ของคำ แล้วครูและนักเรียนร่วมกันเขียนแผนผังมโนทัศน์ เรื่องคำและหน้าที่ของคำ

5.1.3 นักเรียนดูภาพแล้วช่วยกันระบุว่าภาพนี้มีสิ่งใดเหมือนกันหรือไม่อย่างไร เรียกว่าอย่างไร และแยกประเภทของคำนามก็ประเภท อะไรบ้าง

5.2 ขั้นเริ่มบทเรียนใหม่

5.2.1 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้แก่ นักเรียนทราบว่ามีเรียนจบแล้ว นักเรียนสามารถ

- บอกความหมายของคำนามได้
- นักเรียนบอกชนิดของคำนามและจำแนกชนิดของคำนามได้
- นักเรียนบอกหน้าที่ของคำนามได้
- นักเรียนนำคำนามไปใช้ได้ถูกต้อง
- นักเรียนมีทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

5.2.2 ให้นักเรียนเลือกภาพประกอบที่ตนเองสนใจจากสื่ออินเทอร์เน็ต และให้นำเสนอภาพนั้นในชั้นเรียนพร้อมยกตัวอย่างคำนาม และประเภทของคำนามว่ามีอะไรบ้าง จากนั้นครูก็เพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนยังไม่รู้โดยครูและนักเรียนร่วมกันสรุปจากข้อมูลที่น่าเสนอ

5.3 ขั้นตอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5.3.1 นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3-4 คน เพื่อให้ได้เรียนรู้ร่วมกัน และให้นักเรียนมีบทบาทมากที่สุด ซึ่งแต่ละคนแบ่งหน้าที่ ดังนี้

คนที่ 1 คุณอำนวย มีหน้าที่อำนวยความสะดวกในกลุ่ม

คนที่ 2 คุณวางแผน มีหน้าที่วางแผนการทำงานร่วมกัน

คนที่ 3 คุณรวบรวม มีหน้าที่รวบรวมองค์ความรู้

คนที่ 4 คุณเสนอ มีหน้าที่จับบันทึก และนำเสนอผลงาน

5.3.2 นักเรียนแต่ละกลุ่ม ยกมือตามหน้าที่ที่ครูถามว่าแต่ละคนในกลุ่มของตัวเองมีหน้าที่ใดบ้าง

5.3.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ศึกษาใบความรู้ที่ 1-2 และได้ระดมสมอง (Brainstorming) ร่วมกัน พร้อมจับบันทึกหรือเขียนแผนภาพความคิด

5.3.4 นักเรียนทำใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2 ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งได้กำหนดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ได้แก่ การสืบค้นวิดิทัศน์ จากอินเทอร์เน็ต การอ่านออกเสียง การแต่งประโยค และการเขียนเรื่องตามจินตนาการ

5.4 ขั้นตอนอภิปรายผล (ชั่วโมงที่ 2)

5.4.1 เมื่อแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมเสร็จแล้ว นำผลงานไปติดบนกระดาน ซึ่งนักเรียนเรียนรู้โดยการเยี่ยมชมผลงานของแต่ละกลุ่ม แต่ละกลุ่มเลือกสี่เมจิก กลุ่มละสี่ โดยไม่ซ้ำกัน และนักเรียนแต่ละกลุ่มยื่นประจำกลุ่มที่มีผลงานของตนเอง นักเรียนจากสมาชิกกลุ่มที่ทำหน้าที่เป็น คุณเสนอ ของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานของกลุ่มตนเอง

5.4.2 นักเรียนเยี่ยมชมผลงานของแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 3 นาที พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในผลงานกับกลุ่มที่เยี่ยมชม โดยการตั้งคำถามและสอบถามเกี่ยวกับเนื้อหา นั้น ๆ

5.4.3 แต่ละกลุ่มประเมินผลการนำเสนอของเพื่อน โดยใช้แบบประเมินที่ครูกำหนดให้

5.5 ขั้นสรุป

นักเรียนยกตัวอย่างคำนามแต่ละชนิดแล้วนำมาเขียนเรื่องตามจินตนาการ ในใบงานที่ 3 และใบงานที่ 4 ในชุดกิจกรรมที่กำหนด พร้อมทั้งมอบหมายงานให้นักเรียนได้ศึกษาในเรื่องต่อไป

6. สื่อและแหล่งเรียนรู้

6.1 ใบความรู้ เรื่อง คำนาม

6.2 ใบงาน

6.3 แบบทดสอบย่อย

6.4 ห้องสมุด

7. การวัดและประเมินผล

7.1 วิธีวัดและประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
- ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- ตรวจใบงาน
- ตรวจแบบทดสอบย่อย

7.2 เครื่องมือ

- แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- แบบบันทึกคะแนนแบบทดสอบย่อย

7.3 เกณฑ์การประเมิน

- เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจน และสม่ำเสมอให้ 3 คะแนน พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

- เกณฑ์การประเมินผลการทำแบบทดสอบย่อยท้ายแผน นักเรียนแต่ละคน ต้องได้คะแนนตั้งแต่ 6 คะแนนขึ้นไปจึงจะผ่านเกณฑ์

8. ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)

()

ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

9. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้

.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....
.....

การแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

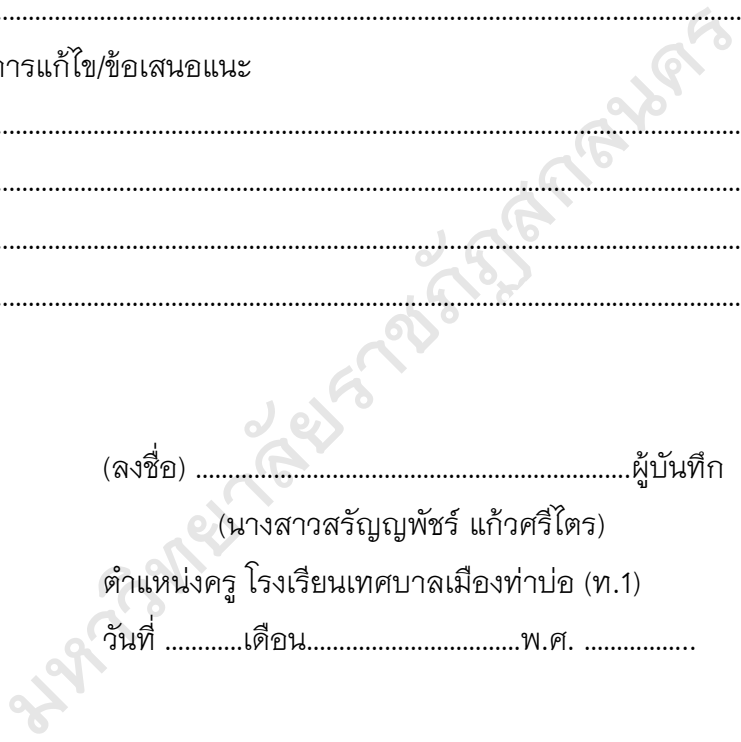
.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ผู้บันทึก

(นางสาวสร้อยพัชร แก้วศรีไตร)

ตำแหน่งครู โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1)

วันที่เดือน.....พ.ศ.

แบบทดสอบก่อนเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง คำนาม

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X หน้าข้อที่เลือกตอบลงในกระดาษคำตอบ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

1. ข้อใดเป็นความหมายของคำนามที่ถูกต้อง (ความรู้ความจำ)

- ก. คำที่แสดงอาการและการกระทำ
- ข. คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ และสถานที่
- ค. คำที่ใช้แทนชื่อคน สัตว์ สิ่งของ และสถานที่
- ง. คำนำหน้าคำอื่นเพื่อให้มีความหมายและได้ใจความ

2. “สิ่งวิ่งซุกซน” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำนามชนิดใด (การคิดวิเคราะห์)

- ก. สมุหนาม
- ข. อาการนาม
- ค. सामานยนาม
- ง. วิสามานยนาม

จากกลอนต่อไปนี้ ตอบคำถาม ข้อ 3-6

ความรักอันบริสุทธิ์สุดประเสริฐ รักพ่อแม่ผู้กำเนิดเลี้ยงดูฉัน
รักยิ่งชีพคือรักชาติศาสน์ราชัน ไทยคงมั่นต้องรักกันทั้งแผ่นดิน

3. จากบทความมีคำใดบ้างที่เป็นคำนาม (การคิดวิเคราะห์)

- ก. ความรัก ยิ่งชีพ
- ข. ไทย สุดประเสริฐ
- ค. แม่ พ่อ
- ง. ความรัก ฉัน

4. จากบทความข้างต้น มีคำนามกี่ชนิด (การสังเคราะห์)

- ก. 1 ชนิด
- ข. 2 ชนิด
- ค. 3 ชนิด
- ง. 4 ชนิด

5. จากบทความคำว่า พ่อแม่ เป็นคำนามชนิดใด (การสังเคราะห์)

- ก. คำนามหมวดหมู่
- ข. คำนามชี้เฉพาะ
- ค. คำนามไม่ชี้เฉพาะ
- ง. คำนามแสดงอาการ

6. จากบทความข้างต้น คำใดที่เป็นคำนามชี้เฉพาะ (การวิเคราะห์)

- ก. พ่อแม่
- ข. ความรัก
- ค. ไทย
- ง. ราชัน

จากบทความนี้ ตอบคำถามข้อ 7-8

นักบิน เป็นผู้ขับเครื่องบินเพื่อนำผู้โดยสารหรือสินค้าไปสู่จุดหมายอย่างปลอดภัย นักบินจึงต้องมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญมีความสามารถในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ถูกต้องและรวดเร็ว มีความจำดี ช่างสังเกต ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ดี และมีความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี

7. จากบทความดังกล่าวนี้ มีค่านามที่แสดงอาการต่าง ๆ ทั้งหมดกี่คำ (การประเมินค่า)

ก. 3 คำ	ข. 4 คำ
ค. 5 คำ	ง. 8 คำ

8. จากบทความข้างต้น มีคำใดบ้างที่เป็นค่านามแสดงอาการ (การวิเคราะห์)

ก. เครื่องบิน ความรับผิดชอบ ผู้โดยสาร
ข. ความรับผิดชอบ ความรู้ นักบิน
ค. ความรู้ ความรับผิดชอบ ความจำ
ง. นักบิน เครื่องบิน ความรับผิดชอบ

9. ลักษณะนามของ พระสงฆ์ ควรใช้คำในข้อใด (การนำความรู้ไปใช้)

ก. องค์	ข. ท่าน
ค. รูป	ง. พระองค์ท่าน

10. คำที่ขีดเส้นใต้ต่อไปนี้เป็นค่านามที่ทำหน้าที่ใดในประโยค “เด็ก ๆ ตั้งใจทำข้อสอบให้เต็มที่นะคะ” (การสังเคราะห์)

ก. ทำหน้าที่เป็นคำเรียกขาน
ข. ทำหน้าที่เป็นคำขยายคำอื่น
ค. ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค
ง. ทำหน้าที่ขยายกริยาของประโยค

ใบความรู้ที่ 1 ความหมายและชนิดของคำนาม

1.1 ความหมายของคำนาม

คำนาม หมายถึง คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ และสถานที่ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม

ตัวอย่าง เช่น

คำที่ใช้เรียกคน เช่น ลุงดำ ยายนา หนูดี เด็ก นักเรียน ครูช่อลัดดา คน ทหาร พยาบาล ตำรวจ คุณหมอ

คำที่ใช้เรียกสัตว์ เช่น ลิง สุนัข ปลา แมว แมลง เสือ กระต่าย ช้าง ม้า วัว กระบือ หลีนปิง หลีนฮ้อย คุณทองแดง

คำที่ใช้เรียกสิ่งของ เช่น ตู้เย็น โทรทัศน์ หนังสือ สมุด ปากกา เสื้อผ้า กางเกง กระเป๋า รองเท้า ตู้เสื้อผ้า เตียงนอน เครื่องซักผ้า

คำที่ใช้เรียกสถานที่ เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน ห้องสมุด ห้างสรรพสินค้า ตลาด ทะเล น้ำตก จังหวัดหนองคาย ประเทศไทย

1.2 ชนิดของคำนาม

1.2.1 คำนามทั่วไป หรือสามัญนาม (สา-มาน-ยะ-นาม) คือ คำนามที่ใช้เรียกชื่อทั่วไปของคน สัตว์ สิ่งของ และสถานที่ต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น คุณตา คุณยาย ผู้หญิง ตำรวจ คุณครู ม้า แมว ลิง หนังสือ ปากกา กระเป๋า ทุเรียน กัลฉวย วัด โรงพยาบาล โรงเรียน ทะเล น้ำตก เป็นต้น

ตัวอย่างคำนาม สามานยนาม

ตัวอย่าง

วันนี้เป็นวันสุดท้ายของการเรียนการสอนของนักเรียนคุณพ่อและคุณแม่พากันไปรับลูก ๆ ที่โรงเรียน ในระหว่างทางก่อนถึงโรงเรียนคุณแม่ได้แวะตลาดเพื่อซื้อทุเรียนและกล้วย ไปฝากคุณครูของลูก ๆ ที่โรงเรียนด้วย พอถึงโรงเรียนเด็ก ๆ ดีใจรีบวิ่งมาหาพ่อกับแม่ จากนั้นคุณแม่ก็เปิดดูกระเป๋าของลูก ๆ เพื่อตรวจความเรียบร้อย ว่ามี หนังสือ ปากกา ดินสอ สมุด ครบไหมจากนั้นทั้งพ่อแม่และเด็ก ๆ ก็พากันขึ้นรถกลับบ้านอย่าง

1.2.2 คำนามชี้เฉพาะ หรือวิสามานยนาม (วิ-สา-มาน-ยะ-นาม) คือ คำนามที่เป็นชื่อเฉพาะ สำหรับเรียกคน สัตว์ สิ่งของ และสถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้รู้ชัดเจนแบบเจาะจงว่าเป็นใครหรือสิ่งใดเป็นคำที่เฉพาะเพียงสิ่งเดียว

ตัวอย่างเช่น หนูดี นางแดง ชุนซ่างชุนแผน หนูมาน พระจันทร์ พระอาทิตย์ ดาบซามูไร หลวงพ่อองค์โต อ่าเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคายตลาดท่าเสด็จ ประเทศไทย สะพานมิตรภาพไทย-ลาว เป็นต้น

ตัวอย่าง

1. หนูมานเป็นทหารเอกของพระราม
2. ประเทศไทยมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย
3. คุณแม่พาฉันไปดูพระอาทิตย์ตกดิน

ตัวอย่าง

เช้าวันนี้ พ่อและแม่ พาหนูดีไปเที่ยวชมความสวยงามของสะพานมิตรภาพไทย-ลาว และแวะซื้อของฝากที่ตลาดท่าเสด็จ ช่วงเย็นที่อำเภอท่าบ่อจังหวัดหนองคาย มีงานประจำปี เป็นงานสักการะไหว้ขอพรหลวงพ่อดำศักดิ์ ซึ่งตรงกับวันอาทิตย์ ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ในคืนนี้ท้องฟ้า จะเห็นพระจันทร์ เต็มดวงส่องแสงสว่างสวยงามมาก

1.2.3 คำนามบอกหมวดหมู่ หรือสมุหนาม (สะ-มฺ-หะ-นาม) คือ คำนามที่บอกลักษณะของคน สัตว์ สิ่งของ ที่รวมกันอยู่เป็นหมวดหมู่ เป็นพวก ตัวอย่างเช่น กอง หมู่ คณะ ฟอง พวก เหล่า ไชลงช้างป่า คณะลูกเสือ เป็นต้น

ข้อควรสังเกต หากอยู่หลังจำนวนนับหรืออยู่หลังคำนามทั่วไป เราจะเรียกว่า ลักษณะนาม เช่น ลิงฝูงนั้นวิ่งซุกซน ฝูงในนี้เป็นลักษณะนาม ลูกเสือหมู่นี้มีความเป็นระเบียบ หมูในนี้เป็นลักษณะนาม

ตัวอย่างคำสมุหนาม

กลุ่มนักเรียน

ฝูงลิง

โขลงช้าง

ตัวอย่างประโยคคำสมุหนาม

1. ฝูงลิงกำลังกินกล้วย
2. คณะครูประชุมประจำเดือน
3. กลุ่มประชาชนเข้าแถวรับสิ่งของบริจาค

ตัวอย่าง

วันนี้ที่บ้านโนนสา อำเภอท่าบ่อ มีการจัดงานประเพณีบุญพระเวด เดือน 4 ซึ่งทุก ๆ 4 ปี จะจัดงานบุญพระเวดนี้ขึ้นเพื่อเป็นการอนุรักษ์ ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ให้คงอยู่ และก่อนถึงวันงานประเพณีบุญพระเวด พ่อก็จะไปตลาดเพื่อเตรียมซื้อสิ่งของ มาร่วมจับสลากการกุศล (สอยดาว) ตามกำลังศรัทธา ซึ่งในปีนี้นำมาร่วมบริจาคสิ่งของ ได้แก่ หลวงไฟ 5 ดวง โต๊ะ เก้าอี้ อย่างละ ตัว แก้วน้ำ 10 ใบ ขวาน 2 เล่ม และฉันก็ได้เตรียมกับข้าว เพื่อร่วมทำบุญตักบาตรในช่วงเช้าของวันงานซึ่งมีพระสงฆ์ จำนวน 9 รูป อีกด้วย เพื่อเป็นการอุทิศส่วนกุศลให้เจ้ากรรมนายเวร และญาติทุกคน

1.2.4 คำนามบอกลักษณะ หรือลักษณนาม (ลัก-สะ-หะ-นาม) คือ คำนามที่บอกลักษณะหรือแสดงลักษณะของสิ่งของต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น คน 2 คน สุนัข 1 ตัว ตู้เสื้อผ้า 1 หลัง ชั้นใบใหญ่ เป็นต้น

ดวง ใช้กับ โคม ดาว ดวงตา ดวงใจ หัวใจ

ตัว ใช้กับ เก้าอี้ โต๊ะ สัตว์ เข็มหมุด ตะขอ

ใบ ใช้กับ หมวก ชั้น กระเป๋า กะละมัง แก้วน้ำ

เล่ม ใช้กับ หนังสือ เข็ม เทียน ดาบ ขวาน

รูป ใช้กับ พระสงฆ์ สามเณร นักบวช นักพรต

ตน ใช้กับ ยักษ์ ภูตผี กิณนร กิณรี ฤาษี

ตัวอย่างประโยคลักษณนาม

1. แมวตัวนี้น่ารักมาก
2. ตะกร้าใบนี้ใส่ของได้จุมาก
3. ดาวดวงนั้นส่องแสงสว่างจ้า

ตัวอย่าง

วันนี้ที่โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ จังหวัดหนองคายได้มีการเดินทางไกล เข้าค่ายพักแรมลูกเสือซึ่งมีคณะลูกเสือจากแต่ละโรงเรียนได้เข้าร่วมในครั้งนี้ด้วย ซึ่งผู้กำกับก็จะได้ปล่อยตัวลูกเสือแต่ละหมู่เพื่อให้ลูกเสือได้เดินทางไกล ในระหว่างทาง มีลูกเสือหมู่หนึ่งเจอฝูงลิงป่าเข้า และลิงป่าได้วิ่งมาทำร้ายพวกเขา

1.2.5 คำนำบอกอาการ หรืออาการนาม (อา-กาน-ระ-นาม) คือ คำนามที่บอกกริยาอาการ หรือความปรากฏต่าง ๆ ของคน สัตว์ และสิ่งของ ซึ่งมาจากคำกริยาและคำวิเศษณ์ที่มีกมีคำว่า การ หรือ ความ นำหน้า

ตัวอย่างเช่น ความรัก ความรู้ ความสวย ความดี ความพยายาม ความฝัน ความดี การเต้น การค้นคว้า การรำ การพูด การไหว้ เป็นต้น ข้อควรสังเกต คำว่า “การ” หรือ “ความ” ถ้าไม่ได้นำหน้าคำกริยาและคำวิเศษณ์ จะกลายเป็นคำ สามานยนาม เช่น การไฟฟ้า การประปา การเมือง การบ้าน การงาน ความควาย ความแพ่ง เป็นต้น

ตัวอย่างประโยคอาการนาม

1. การไหว้ทำให้เกิดมิตรภาพที่ดี
2. ความรักเป็นพลังในการดำเนินชีวิต
3. การนอนเป็นการพักผ่อนที่ดีที่สุด

ตัวอย่าง

คนที่มีความรู้ เขาต้องมีความพยายามอย่างมากในการค้นคว้าหาความรู้ และทำความฝันของเขาให้เป็นจริง ก่อนอื่นเขาต้องมีความรัก และเอาใจใส่ในงานที่เขาทำ เพื่อให้งานออกมามีคุณภาพ

ใบงานที่ 1

จุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนแยกแยะและอธิบายความหมายของคำนามได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนฟังเพลงชนิดของคำนาม จากวีดิทัศน์ แล้วบอกความหมายของคำนามแต่ละชนิด และเขียนคำนามที่ปรากฏในวีดิทัศน์มา 10 คำ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

ชื่อ-นามสกุล.....เลขที่.....

เนื้อเพลง ชนิดของคำนาม (จากวีดิทัศน์นันทนาการทางภาษาไทย)

จำเรามาจำคำนาม คำนามมี 5 ชนิด	คำนามทั่วไป คำนามทั่วไป
ฉันจ้องมองไปเห็น โต๊ะ ตู้ เตียง	ฉันจ้องมองไปเห็น โต๊ะ ตู้ เตียง
คำนาม คำนามเฉพาะ เจาะจงไปเลยว่าใคร	น้องน้ำ พลอยใส น้องน้ำ
พลอยใสจำได้ใช้ไหมแต่ใช้เรียกชื่อ	จำได้ใช้ไหมแต่ใช้เรียกชื่อ
คำนามคำนามหมวดหมู่ คุณนั้นฝูงนกกา	โซลงข้างเดินมา (ซ้า)
เหล่าทหารกล้าเอาปืนยิง	เหล่าทหารกล้าเอาปืนยิง
คำนามคำนามลักษณะ ฟังนะอยู่หลังจำนวน	รถไฟ 1 ขบวน (ซ้า)
มีเทพ 1 ม้วนไว้ฟังเพลงกัน	มีเทพ 1 ม้วนไว้ฟังเพลงกัน
คำนามคำนามอาการ	การวิ่ง การนั่ง การนอน
มาเร็วจะสอน (ซ้า)	ให้เจ้างามนอนได้มีความรู้

ตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2

จุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนบอกชนิดของคำนามและจำแนกชนิดของคำนามได้
คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำนามที่ขีดเส้นใต้ในบทความ และบอกชนิดของคำนาม
 โดยใส่หมายเลขให้ถูกต้องแล้วอ่านออกเสียงให้ถูกต้องตามอักขระ (คะแนนเต็ม 5 คะแนน)

ชื่อ-นามสกุล.....เลขที่.....

(1) คำสามาถนยนาม (2) คำวิสามาถนยนาม (3) คำลักษณนาม

(4) คำลักษณนาม (5) คำอาการนาม

ความรักอันบริสุทธิ์สุดประเสริฐ รักพ่อแม่ผู้กำเนิดเลี้ยงดูฉัน

รักยิ่งชีพคือรักชาติ ศาสน์ราชันย์ ไทยมุ่งมั่นต้องรักกันทั้งแผ่นดิน

ปวงชนชาวไทยควรตระหนักถึงบุญคุณและทำความดีต่อแผ่นดินที่เราได้อาศัยมาแต่กำเนิด
 โดยสร้างความรัก ความสามัคคีสามานฉันท์ให้เกิดขึ้นภายในชาติ เพราะความรู้รักสามัคคีนี้
 ไม่เพียงจะทำให้แผ่นดินสงบสุขร่มเย็น ชาติพัฒนาก้าวหน้าเท่านั้น แต่กลุ่มคนในชาติทุกหมู่
เหล่าต่างก็จะได้รับผลดีมีความสุขด้วยกัน

1. ความรัก
2. พ่อแม่
3. ไทย
4. กลุ่มคน
5. หมู่เหล่า

ใบความรู้ที่ 2 หน้าที่ของคำนาม

2.1 ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค

ตัวอย่าง

1. พยาบาลตรวจคนไข้อย่างละเอียด
2. หนูดีซักผ้า
3. กระเป๋าวางอยู่ในชั้น

2.2 ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค

ตัวอย่าง

1. น้ำหวานกินข้าว
2. คุณพ่ออ่านหนังสือ
3. คุณยายซื้อเสื้อตัวใหม่

2.3 ทำหน้าที่เป็นคำขยายคำอื่น

ตัวอย่าง

1. ช่างโขนนี้ดีมาก
2. พิมพี่สาวของพราวเป็นคุณครู
3. ยายคุณแม่ครัวที่บ้านฉันทำกับข้าวอร่อยมาก

2.4 ทำหน้าที่ขยายกริยา บอกสถานที่ ทิศทาง หรือเวลา

ตัวอย่าง

1. คุณปู่ตื่นเช้าทุกวัน (บอกเวลา)
2. คุณแม่ไปโรงพยาบาล (บอกสถานที่)
3. เธอลงไปทำอะไรข้างล่าง (บอกทิศทาง)

2.5 ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มของคำกริยาบางคำ

ตัวอย่าง

1. คุณอาเป็นตำรวจ
2. แมวคล้ายเสื้อ
3. เขาเหมือนพระเอกละคร

2.6 ทำหน้าที่ตามหลังคำบุพบท

ตัวอย่าง

1. ตูกับข้าวอยู่หลังบ้าน
2. ควายเดินอยู่ในนา
3. คุณป้านั่งบนเก้าอี้โยก

2.7 ทำหน้าที่เป็นคำเรียกขาน

ตัวอย่าง

1. ทหารช่วยประชาชนผู้ประสบอุทกภัย
2. คุณตารับซื้อเสื่อที่ตัวดี
3. พิมใจรีบเข้าบ้านก่อนที่ฝนจะตก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ใบงานที่ 3

จุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนบอกหน้าที่ของคำนามได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกหน้าที่ของคำนามที่ขีดเส้นใต้ว่าทำหน้าที่อะไรในประโยค

(คะแนนเต็ม 5 คะแนน)

ชื่อ-นามสกุล.....เลขที่.....

ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคทำหน้าที่เป็นคำขยายกริยา

ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยคทำหน้าที่เป็นคำเรียกขาน

ลูก : คุณพ่อครับวันนี้พ่อไม่ไปเตะฟุตบอลหรือครับ

พ่อ : เดี่ยว ค่ำ ๆ ลักหน่อย ลูกมีอะไรหรือเปล่าครับ

ลูก : พ่อตีผมอยากไปเตะฟุตบอลกับพ่อที่สนามด้วยครับ

พ่อ : ดีมากลูก การออกกำลังกายเป็นสิ่งที่ดี เพราะจะทำให้ร่างกาย

แข็งแรง สุขภาพดีด้วย

ลูก : งั้น รอดี๋ยวนะครับ ผมขอไปเปลี่ยนชุดก่อนครับพ่อ

1. คุณพ่อ
2. ลูก
3. ครับ
4. ฟุตบอล
5. ค่ำ ๆ

แบบทดสอบหลังเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง คำนาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X หน้าข้อที่เลือกตอบลงในกระดาษคำตอบ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

1. ข้อใดเป็นความหมายของคำนามที่ถูกต้อง (ความรู้ความจำ)

- ก. คำที่แสดงอาการและการกระทำ
- ข. คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ และสถานที่
- ค. คำที่ใช้แทนชื่อคน สัตว์ สิ่งของ และสถานที่
- ง. คำนำหน้าคำอื่นเพื่อให้มีความหมายและได้ใจความ

2. “ลิ่งวี่งซุกซน” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำนามชนิดใด (การวิเคราะห์)

- ก. สมุหนาม
- ข. อาการนาม
- ค. सामานยนาม
- ง. วิสามานยนาม

จากบทความต่อไปนี้ ตอบคำถาม ข้อ 3-6

ความรักอันบริสุทธิ์สุดประเสริฐ รักพ่อแม่ผู้กำเนิดเลี้ยงดูฉัน
รักยิ่งชีพคือรักชาติศาสน์ราชัน ไทยคงมั่นต้องรักกันทั้งแผ่นดิน

3. จากบทความมีคำใดบ้างที่เป็นคำนาม (การคิดวิเคราะห์)

- ก. ความรัก ยิ่งชีพ
- ข. ไทย สุดประเสริฐ
- ค. แม่ พ่อ
- ง. ความรัก ฉัน

4. จากบทความข้างต้น มีคำนามกี่ชนิด (การสังเคราะห์)

- ก. 1 ชนิด
- ข. 2 ชนิด
- ค. 3 ชนิด
- ง. 4 ชนิด

5. จากบทความคำว่า พ่อแม่ เป็นคำนามชนิดใด (การสังเคราะห์)

- ก. คำนามหมวดหมู่
- ข. คำนามชี้เฉพาะ
- ค. คำนามแสดงอาการ
- ง. คำนามไม่ชี้เฉพาะ

6. จากบทความข้างต้น คำใดที่เป็นคำนามชี้เฉพาะ (การวิเคราะห์)

- ก. ไทย
- ข. ความรัก
- ค. พ่อแม่
- ง. รัก

จากบทความนี้ ตอบคำถามข้อ 7-8

นักบิน เป็นผู้ขับเครื่องบินเพื่อนำผู้โดยสารหรือสินค้าไปสู่จุดหมายอย่างปลอดภัย นักบินจึงต้องมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญมีความสามารถในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ถูกต้องและรวดเร็ว มีความจำดี ช่างสังเกต ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ดี และมีความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี

7. จากบทความดังกล่าวนี้ มีคำนามที่แสดงอาการต่าง ๆ ทั้งหมดกี่คำ (การประเมินค่า)

ก. 3 คำ	ข. 5 คำ
ค. 4 คำ	ง. 8 คำ

8. จากบทความข้างต้น มีคำใดบ้างที่เป็นคำนามแสดงอาการ (การวิเคราะห์)

ก. เครื่องบิน ความรับผิดชอบ ผู้โดยสาร
ข. ความรับผิดชอบ ความรู้ นักบิน
ค. ความรู้ ความรับผิดชอบ ความจำ
ง. นักบิน เครื่องบิน ความรับผิดชอบ

9. คำที่ขีดเส้นใต้ต่อไปนี้เป็นคำนามที่ทำหน้าที่ใดในประโยค “เด็ก ๆ ตั้งใจทำข้อสอบให้เต็มที่นะคะ” (การสังเคราะห์)

ก. ทำหน้าที่เป็นคำเรียกขาน
ข. ทำหน้าที่เป็นคำขยายคำอื่น
ค. ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค
ง. ทำหน้าที่ขยายกริยาของประโยค

10. ลักษณะนามของ พระสงฆ์ ควรใช้คำในข้อใด (การนำความรู้ไปใช้)

ก. องค์	ข. ท่าน
ค. รูป	ง. พระองค์ท่าน

.....

กระดาษคำตอบ

เรื่องคำและหน้าที่ของคำ เล่มที่ 1 คำนาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.					6.				
2.					7.				
3.					8.				
4.					9.				
5.					10.				

กระดาษคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.					6.				
2.					7.				
3.					8.				
4.					9.				
5.					10.				

เฉลยคำตอบ

เรื่องคำและหน้าที่ของคำ เล่มที่ 1 คำนาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.		X			6.			X	
2.			X		7.			X	
3.			X		8.			X	
4.			X		9.			X	
5.			X		10.	X			

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.		x			6.			x	
2.			X		7.				x
3.			X		8.		x		
4.			X		9.	x			
5.			x		10.			x	

เฉลยใบงานที่ 2

จุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนบอกชนิดของคำนามและจำแนกชนิดของคำนามได้
คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำนามที่ขีดเส้นใต้ และบอกชนิดของคำนามโดยใส่หมายเลขให้ถูกต้องแล้วอ่านออกเสียงให้ถูกต้องตามอักขระ (คะแนนเต็ม 5 คะแนน)

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

(1) คำสามัญนาม (2) คำวิสามัญนาม (3) คำลักษณนาม
 (4) คำสมุหนาม (5) คำอาการนาม

ความรักอันบริสุทธิ์สุดประเสริฐ รักพ่อแม่ผู้กำเนิดเลี้ยงดูฉัน
 รักยิ่งชีพคือรักชาติ ศาสน์ราชันย์ ไทยมุ่งมั่นต้องรักกันทั้งแผ่นดินปวงชนชาวไทยควร
 ตระหนักถึงบุญคุณและทำความดีต่อแผ่นดินที่เราได้อาศัยมาแต่กำเนิด โดยสร้างความรัก
 ความสามัคคีสามัคคีกันให้เกิดขึ้นภายในชาติ เพราะความรู้รักสามัคคีนี้ไม่เพียงจะทำให้
 แผ่นดินสงบสุขร่มเย็น ชาติพัฒนาก้าวหน้าเท่านั้น แต่กลุ่มคนในชาติทุกหมู่เหล่าต่างก็จะ
 ได้รับผลดีมีความสุขร่วมกัน (ที่มา : หนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้น ป. 6 หลักสูตรแกนกลาง
 การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2561)

1. ความรัก(5. คำอาการนาม).....
2. พ่อแม่(5. คำอาการนาม).....
3. ไทย(2. คำวิสามัญนาม).....
4. กลุ่มคน(4. คำสมุหนาม).....
5. หมู่เหล่า(4. คำสมุหนาม).....

เฉลยใบงานที่ 3

จุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนบอกหน้าที่ของคำนามได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกหน้าที่ของคำนามที่ขีดเส้นใต้แถบสีว่าทำหน้าที่อะไรในประโยค

(คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

ชื่อ.....เลขที่.....

1. ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค	2. ทำหน้าที่เป็นคำขยายกริยา
3. ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค	4. ทำหน้าที่เป็นคำเรียกขาน

ลูก : คุณพ่อครับวันนี้พ่อไม่ไปเตะฟุตบอลหรือครับ

พ่อ : เดี่ยว ค่ำ ๆ ลักหน่อย ลูกมีอะไรหรือเปล่าครับ

ลูก : พอดีผมอยากไปเตะฟุตบอลกับพ่อที่สนามด้วยครับ

พ่อ : ดีมากลูก การออกกำลังกายเป็นสิ่งที่ดี เพราะจะทำให้ร่างกาย

แข็งแรง สุขภาพดีด้วย

ลูก : งั้น รอเดี๋ยวนะครับ ผมขอไปเปลี่ยนชุดก่อนครับพ่อ

1. คุณพ่อทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค.....
2. ลูกทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค.....
3. ครับทำหน้าที่คำเรียกขาน.....
4. ฟุตบอลทำหน้าที่ขยายคำกริยา.....
5. ค่ำ ๆทำหน้าที่เรียกขาน.....

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		1	2	3
1. มีวินัย	ตรงต่อเวลา			
	ปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้องเรียน			
2. ใฝ่เรียนรู้	สนใจศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ			
	ให้ความร่วมมือในกิจกรรมกลุ่ม			
	ร่วมแสดงความคิดเห็นถาม-ตอบ			
	จดบันทึกความรู้อย่างเป็นระเบียบ			
3. มุ่งมั่นในการทำงาน	ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย			
	มีความรับผิดชอบ ชยัน ระเบียบวินัย			
	มีความอดทนไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ			
	ส่งงานตรงเวลาที่กำหนด			

เกณฑ์การประเมิน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้ 1 คะแนน

(ลงชื่อ)ผู้ประเมิน

(นางสาวสร้อยกัญพัชร แก้วศรีไตร)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

แบบทดสอบก่อน และหลังเรียน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X หน้าข้อที่เลือกตอบลงในกระดาษคำตอบ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

1. ข้อใดเป็นความหมายของคำนามที่ถูกต้อง (ความรู้ความจำ)

- ก. คำที่แสดงอาการและการกระทำ
- ข. คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ และสถานที่
- ค. คำที่ใช้แทนชื่อคน สัตว์ สิ่งของ และสถานที่
- ง. คำนำหน้าคำอื่นเพื่อให้มีความหมายและได้ใจความ

2. “ลิงวิ่งซุกซน” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำนามชนิดใด (การคิดวิเคราะห์)

- ก. สมุหนาม
- ข. อาการนาม
- ค. सामานยนาม
- ง. วิสามานยนาม

จากบทความต่อไปนี้ ตอบคำถาม ข้อ 3-6

ความรักอันบริสุทธิ์สุดประเสริฐ รักพ่อแม่ผู้กำเนิดเลี้ยงดูฉัน
รักยิ่งชีพคือรักชาติศาสน์ราชัน ไทยคงมั่นต้องรักกันทั้งแผ่นดิน

3. จากบทความมีคำใดบ้างที่เป็นคำนาม (การคิดวิเคราะห์)

- ก. ความรัก ยิ่งชีพ
- ข. แม่ พ่อ
- ค. ไทย สุดประเสริฐ
- ง. ความรัก ฉัน

4. จากบทความข้างต้น มีคำนามกี่ชนิด (การสังเคราะห์)

- ก. 1 ชนิด
- ข. 2 ชนิด
- ค. 3 ชนิด
- ง. 4 ชนิด

5. จากบทความคำว่า พ่อแม่ เป็นคำนามชนิดใด (การสังเคราะห์)

- ก. คำนามรวมหมู่
- ข. คำนามชี้เฉพาะ
- ค. คำนามแสดงอาการ
- ง. คำนามไม่ชี้เฉพาะ

6. จากบทความข้างต้น คำใดที่เป็นคำนามชี้เฉพาะ (การวิเคราะห์)

- ก. ไทย
- ข. ความรัก
- ค. พ่อแม่
- ง. รัก

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.		X		
2.			X	
3.		X		
4.			X	
5.			X	
6.	X			
7.		X		
8.			X	
9.			X	
10.	X			

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ชันธุ์ชัย อธิเกียรติ และคณะ. (2555). *หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย หลักภาษา และการใช้ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ณัฐฉิมา โตประเสริฐพงศ์. (2557). *คู่มือเตรียมสอบ O-NET ป.6 ภาษาไทย (ฉบับปรับปรุงใหม่)*. กรุงเทพฯ: ไฮเอ็ดพับลิชชิ่ง.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2548). *คู่มือความคิดสร้างสรรค์ในการจัดทำนวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- ทินรัตน์ จันทราภินันท์. (2553). *กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. กรุงเทพฯ: เดอะบุคส์.
- รูปภาพสัตว์ URL: <http://pixabay.com>

ประวัติย่อของผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวสร้อยพัชร์ แก้วศรีไตร
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 20 เดือนกันยายน พ.ศ. 2522
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 399 หมู่ 8 ตำบลท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย 43110
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครู
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย 43110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านอุโนโคก ตำบลหนองบัว อำเภอนิคมน้ำอูน จังหวัดสกลนคร
พ.ศ. 2538	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนกุริทัตต์วิทยา อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร
พ.ศ. 2541	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุศบากพัฒนาศึกษา อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร
พ.ศ. 2545	ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร
พ.ศ. 2559	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
พ.ศ. 2563	ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2558	ครูผู้ช่วย โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
พ.ศ. 2560	ครู โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าบ่อ (ท.1) อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย